

Projecte de Llei de text consolidat del Codi de procediment civil

Índex

Exposició de motius

I. Introducció i antecedents

II. Estructura del Codi de procediment civil

III. Normes bàsiques i principis del procediment civil

IV. Competència objectiva i funcional. Sistema de recursos

V. Classes de procediments

VI. Estructura i institucions principals del procediment ordinari i del procediment abreujat

VII. Procediments especials

VIII. Recursos

IX. Judici de revisió

X. Costes processals

XI. Assegurament de les sentències definitives de condemna

XII. Execució forçosa de les resolucions judicials

XIII. Jurisdicció voluntària

XIV. Disposicions addicionals, transitòries, derogatòria i finals

Llibre primer. Disposicions comunes als processos civils

Títol I. Disposicions generals i principis del procés

Article 1. Dret a la jurisdicció i resolució extrajudicial de les controvèrsies

Article 2. Principis d'audiència i publicitat

Article 3. Inici i finalització del procés

Article 4. Impuls processal

Article 5. Bona fe i frau processal

Article 6. Objecte del procés. Principi de justícia pregada

Article 7. Improrrogabilitat dels terminis. Preclusió processal

Article 8. Principi de preclusió de les al·legacions de fets i fonaments jurídics

Article 9. Iniciativa i càrrega de l'activitat probatòria

Article 10. Presència judicial en les vistes i proves

Article 11. Principi de legalitat processal. Deure de col·laboració

Article 12. Aplicació en el temps de les normes processals

Article 13. Àmbit territorial de les normes processals

Article 14. Supletorietat de la Llei

Títol II. Actes processals

Capítol primer. Resolucions processals

Article 15. Classes de resolucions

Article 16. Invariabilitat de les resolucions. Resolucions definitives i fermes

Article 17. Forma de les resolucions

Article 18. Resolucions orals

Article 19. Termini per dictar les resolucions

Article 20. Rectificació i aclariment de les resolucions

Capítol segon. Nul·litat dels actes processals

Article 21. Nul·litat dels actes processals

Capítol tercer. Actes processals de comunicació

Article 22. Classes d'actes processals de comunicació

Article 23. Notificació dels actes processals

Article 24. Execució i direcció dels actes processals de comunicació

Article 25. Actes processals de comunicació amb les parts no personades en el procés

Article 26. Actes processals de comunicació amb els advocats i procuradors

Article 27. Actes processals de comunicació amb les altres persones i entitats que es relacionen o col·laboren amb l'Administració de justícia

Article 28. Actes processals de comunicació amb els testimonis, perits i altres persones que intervenen en el procés

Article 29. Comunicació per edictes

Article 30. Eficàcia dels actes processals de comunicació

Títol III. Compareixença i assistència al procés

Capítol primer. Capacitat per ser part, capacitat processal i legitimació

Article 31. Capacitat per ser part

Article 32. Capacitat processal

Article 33. Apreciació de la falta de capacitat

Article 34. Dret d'acció i legitimació

Article 35. Litisconsorci

Capítol segon. Intervenció de tercers

Article 36. Intervenció voluntària

Article 37. Intervenció provocada

Article 38. Intervenció per crida del tribunal

Capítol tercer. Successió processal

Article 39. Successió per causa de mort

Article 40. Successió per transmissió de l'objecte litigiós

Capítol quart. Defensa jurídica i representació processal

Article 41. Intervenció de l'advocat i el procurador

Article 42. Apoderament de l'advocat i el procurador

Article 43. Drets i deures de l'advocat i el procurador

Article 44. Cessament de l'advocat i el procurador

Article 45. Honoraris de l'advocat i el procurador

Títol IV. Poder de disposició de les parts sobre el procés i les seves pretensions.

Suspensió i finalització anticipada del procés

Article 46. Dret de disposició

Article 47. Renúncia

Article 48. Desistiment

Article 49. Aplanament

Article 50. Transacció

Article 51. Caducitat de les actuacions

Article 52. Efectes de la caducitat de les actuacions

Article 53. Suspensió del procés

Títol V. Jurisdicció, prejudicialitat i competència

Capítol primer. Jurisdicció i prejudicialitat

Article 54. Àmbit de la jurisdicció civil. Manca de jurisdicció

Article 55. Manca de competència internacional

Article 56. Apreciació de la manca de jurisdicció i de competència internacional

Article 57. Prejudicialitat penal

Article 58. Prejudicialitat administrativa

Article 59. Prejudicialitat civil

Capítol segon. Competència objectiva i funcional

Article 60. Competència objectiva. Manca de competència objectiva

Article 61. Apreciació de la manca de competència objectiva

Article 62. Declinatòria

Article 63. Competència funcional

Títol VI. Activitats potestatives i prèvies a la demanda

Capítol primer. Diligències preliminars

Article 64. Diligències preliminars

Article 65. Classes i contingut de les diligències preliminars

Article 66. Competència i sol·licitud de les diligències preliminars

Article 67. Decisió sobre les diligències preliminars i recurs

Article 68. Oposició a les diligències preliminars

Article 69. Pràctica de les diligències preliminars

Article 70. Conseqüències de la negativa a portar a terme les diligències preliminars

Capítol segon. Activitats de prova

Secció primera. Mesures d'assegurament de la prova

Article 71. Mesures d'assegurament de la prova

Article 72. Competència i sol·licitud de les mesures d'assegurament de la prova

Article 73. Requisits per adoptar les mesures d'assegurament de la prova

Article 74. Adopció de les mesures d'assegurament de la prova sense audiència

Article 75. Adopció de les mesures d'assegurament de la prova amb audiència

Article 76. Oposició a les mesures d'assegurament de la prova

Article 77. Pràctica de les mesures d'assegurament de la prova

Secció segona. Anticipació de la prova

Article 78. Anticipació de la prova

Article 79. Competència i sol·licitud d'anticipació de la prova

Article 80. Adopció i oposició a la prova anticipada

Article 81. Pràctica de la prova anticipada

Capítol tercer. Mesures cautelars

Secció primera. Característiques, pressupòsits i classes de mesures cautelars.

Competència i sol·licitud de les mesures cautelars

Article 82. Característiques de les mesures cautelars

Article 83. Pressupòsits de les mesures cautelars

Article 84. Classes de mesures cautelars

Article 85. Competència i sol·licitud de les mesures cautelars

Secció segona. Adopció de les mesures cautelars amb audiència

Article 86. Vista de les mesures cautelars

Article 87. Decisió sobre les mesures cautelars i recurs

Secció tercera. Adopció de les mesures cautelars sense audiència

Article 88. Decisió sobre les mesures cautelars i recurs

Article 89. Oposició a les mesures cautelars

Secció quarta. Pràctica i execució de les mesures cautelars

Article 90. Pràctica i execució de les mesures cautelars

Secció cinquena. Reiteració, modificació, manteniment i revocació de les mesures cautelars. Determinació dels danys i perjudicis

Article 91. Reiteració i modificació de les mesures cautelars

Article 92. Manteniment i revocació de les mesures cautelars després de la sentència

Article 93. Determinació dels danys i perjudicis

Títol VII. Acumulació d'accions i de processos

Capítol primer. Acumulació d'accions

Secció primera. Classes d'acumulació d'accions

Article 94. Acumulació objectiva i eventual d'accions

Article 95. Acumulació subjectiva d'accions

Secció segona. Tramitació de l'acumulació d'accions

Article 96. Admissibilitat de l'acumulació d'accions

Article 97. Preclusió de l'acumulació d'accions. Ampliació objectiva i subjectiva de la demanda

Capítol segon. Acumulació de processos

Secció primera. Disposicions generals sobre l'acumulació de processos

Article 98. Requisits de l'acumulació de processos

Article 99. Sol·licitud i efectes de l'acumulació de processos

Article 100. Acumulació necessària de processos

Article 101. Improcedència de l'acumulació de processos

Article 102. Procés en què s'ha de demanar i decidir l'acumulació

Secció segona. Acumulació de processos pendents davant un mateix tribunal

Article 103. Sol·licitud d'acumulació de processos

Article 104. No admissió de la sol·licitud d'acumulació de processos

Article 105. Decisió sobre l'acumulació de processos i recurs

Article 106. Efectes de l'acumulació de processos

Secció tercera. Acumulació de processos pendents davant tribunals diferents

Article 107. Normes aplicables

Article 108. Sol·licitud d'acumulació de processos

Article 109. Requeriment de tramesa dels processos acumulats

Article 110. Recepció del requeriment i audiència de les parts

Article 111. Efectes de l'acceptació o no acceptació del requeriment

Article 112. Resolució de la discrepància i recurs

Article 113. Requeriments múltiples d'acumulació

Secció quarta. Acumulació de processos singulars a processos universals

Article 114. Acumulació de processos singulars a processos universals

Llibre segon. Procediments civils

Títol I. Classes de procediments i quantia dels processos

Article 115. Classes i determinació del procediment

Article 116. Àmbit del procediment ordinari

Article 117. Àmbit del procediment abreujat

Article 118. Determinació de la quantia del procés

Article 119. Control i impugnació de la classe de procediment i la quantia del procés

Títol II. Presentació de documents i escrits

Article 120. Documents processals

Article 121. Documents sobre el fons

Article 122. Documents exigits en casos especials

Article 123. Forma de presentació dels documents públics

Article 124. Forma de presentació dels documents privats

Article 125. Preclusió de la presentació dels documents

Article 126. Supòsits excepcionals de presentació dels documents després de la demanda i la contesta

Article 127. Presentació d'escrits i documents

Article 128. Trasllet de còpies d'escrits i documents

Article 129. Omissió i inexactitud dels escrits i documents

Títol III. Procediment ordinari

Capítol primer. Al·legacions inicials

Secció primera. Demanda

Article 130. Forma i contingut de la demanda

Article 131. Admissió de la demanda

Article 132. Trasl·lat de la demanda

Secció segona. Contesta i reconvençió

Article 133. Forma i contingut de la contesta

Article 134. Forma i contingut de la reconvençió

Article 135. Admissió de la reconvençió

Article 136. Destinataris de la reconvençió

Article 137. Trasl·lat de la demanda reconvençional i contesta reconvençional

Article 138. Tractament processal de les excepcions de nul·litat i de compensació

Secció tercera. Al·legacions posteriors a la demanda i la contesta

Article 139. Fets nous o de nova notícia

Secció quarta. Rebel·lia processal

Article 140. Declaració de rebel·lia del demandat

Article 141. Notificacions al rebel

Article 142. Interposició de recursos pel rebel

Article 143. Rescissió de sentències fermes a instància del rebel

Article 144. Termini i procediment de rescissió de sentències fermes

Article 145. Sentència de rescissió i continuació posterior del procés

Capítol segon. Efectes de la litispendència del procés

Article 146. Litispendència

Article 147. Perpetuació de la jurisdicció

Article 148. Prohibició del canvi de la demanda

Article 149. Perpetuació de l'estat de les coses o les persones

Capítol tercer. Audiència prèvia

Secció primera. Citació i intervenció, finalitats de l'audiència prèvia i conciliació

Article 150. Citació i intervenció en l'audiència prèvia

Article 151. Finalitats de l'audiència prèvia

Article 152. Conciliació

Secció segona. Resolució de qüestions processals

Article 153. Qüestions processals

Article 154. Procediment de resolució de les qüestions processals

Article 155. Falta de capacitat per ser part o de capacitat processal

Article 156. Improcedència de l'acumulació d'accions

Article 157. Cosa jutjada o litispendència

Article 158. Manca de litisconsorci passiu necessari

Article 159. Inadequació del procediment per raó de la quantia

Article 160. Inadequació del procediment per raó de la matèria

Article 161. Defecte legal en la manera de proposar la demanda o la reconvecció

Secció tercera. Al·legacions complementàries i aportació de documents

Article 162. Al·legacions i peticions complementàries

Article 163. Fets nous o de nova notícia

Article 164. Aportació de documents

Secció quarta. Pronunciament sobre els documents i fixació dels fets controvertits

Article 165. Pronunciament sobre els documents i els dictàmens aportats al procés

Article 166. Fixació dels fets controvertits i acció contradictòria

Article 167. Sentència immediata

Secció cinquena. Proposició i admissió de les proves

Article 168. Proposició de les proves

Article 169. Admissió de les proves

Secció sisena. Conclusió de l'audiència prèvia i assenyalament del judici oral

Article 170. Conclusió de l'audiència prèvia

Article 171. Assenyalament del judici oral

Capítol quart. Disposicions generals sobre la prova

Secció primera. Normes generals sobre la prova

Article 172. Objecte i necessitat de la prova

Article 173. Iniciativa de l'activitat probatòria

Article 174. Admissió de la prova i recurs

Article 175. Il·licitud de la prova

Article 176. Pràctica de la prova

Article 177. Incomunicació dels declarants

Article 178. Interrogatori domiciliari

Article 179. Acarament entre els declarants

Article 180. Obligatorietat de comparèixer al judici oral

Article 181. Forma de practicar la prova

Article 182. Formulació de les preguntes a les parts, els testimonis i els perits

Secció segona. Exhibició de documents

Article 183. Deure d'exhibició de documents entre les parts

Article 184. Efectes de la negativa a l'exhibició de documents

Article 185. Exhibició de documents per tercers

Article 186. Incorporació dels documents exhibits

Article 187. Deure d'exhibició de documents de les entitats públiques

Secció tercera. Pericial cal·ligràfica i confrontació de documents electrònics

Article 188. Finalitat i sol·licitud de la pericial cal·ligràfica o de la confrontació de documents electrònics

Article 189. Documents indubitats i pràctica de la pericial cal·ligràfica o de la confrontació de documents electrònics

Capítol cinquè. Mitjans i pràctica de la prova

Article 190. Mitjans de prova

Secció primera. Confessió en judici o interrogatori de les parts

Article 191. Subjectes de la confessió en judici o interrogatori de les parts

Article 192. Incompareixença de les parts a la confessió en judici o interrogatori de les parts

Article 193. Respostes de la confessió en judici o interrogatori de les parts

Article 194. Negativa a declarar i respostes evasives o no concloents

Article 195. Declaració sobre fets no personals

Article 196. Valoració de la confessió en judici o interrogatori de les parts

Secció segona. Interrogatori de testimonis

Article 197. Testimonis

Article 198. Testimonis perits

Article 199. Idoneïtat per ser testimoni

Article 200. Designació dels testimonis

Article 201. Rebuig dels testimonis

Article 202. Indemnització als testimonis

Article 203. Jurament o promesa dels testimonis

Article 204. Testimonis amb deure de guardar secret

Article 205. Preguntes generals de l'interrogatori de testimonis

Article 206. Respostes de l'interrogatori de testimonis

Article 207. Valoració de l'interrogatori de testimonis

Secció tercera. Dictàmens pericials

Article 208. Finalitat dels dictàmens pericials

Article 209. Condicions i titulació dels perits

Article 210. Drets i deures dels perits

Article 211. Relacions de perits

Article 212. Designació judicial dels perits

Article 213. Acceptació i presa de possessió dels perits

Article 214. Recusació i rebuig dels perits

Article 215. Pressupost dels dictàmens pericials i provisió de fons

Article 216. Auxili judicial als perits

Article 217. Operacions pericials

Article 218. Emissió i trasllat dels dictàmens pericials

Article 219. Contingut dels dictàmens pericials

Article 220. Contradicció dels dictàmens pericials

Article 221. Honoraris professionals dels perits

Article 222. Valoració dels dictàmens pericials

Secció quarta. Reconeixements judicials

Article 223. Finalitat i lloc dels reconeixements judicials

Article 224. Proposició i determinació dels reconeixements judicials

Article 225. Desenvolupament dels reconeixements judicials

Article 226. Reconeixements judicials de persones

Article 227. Concurrència dels reconeixements judicials amb altres proves

Article 228. Acta dels reconeixements judicials

Article 229. Valoració dels reconeixements judicials

Secció cinquena. Documents públics

Article 230. Documents públics

Article 231. Valor probatori dels documents públics

Article 232. Impugnació del valor probatori dels documents públics

Article 233. Documents públics no susceptibles de confrontació o comprovació

Article 234. Documents públics estrangers

Secció sisena. Documents privats

Article 235. Documents privats

Article 236. Valor probatori dels documents privats

Article 237. Impugnació del valor probatori dels documents privats

Secció setena. Presumpcions

Article 238. Presumpcions legals

Article 239. Presumpcions judicials

Capítol sisè. Judici oral

Secció primera. Celebració del judici oral

Article 240. Compareixença de les parts

Article 241. Qüestions prèvies

Article 242. Pràctica de les proves

Article 243. Resolucions de viva veu i protesta

Article 244. Conclusions

Secció segona. Diligències per a millor proveir

Article 245. Sol·licitud i resolució de les diligències per a millor proveir

Article 246. Pràctica de les diligències per a millor proveir

Capítol setè. Sentència

Article 247. Termini per dictar la sentència

Article 248. Exhaustivitat, motivació i congruència de la sentència

Article 249. Motivació de la sentència

Article 250. Recurs contra la sentència. Cosa jutjada material

Títol IV. Procediment abreujat

Article 251. Normes aplicables

Article 252. Demanda. Al·legacions posteriors i litispendència

Article 253. Admissió i trasllat de la demanda

Article 254. Contesta

Article 255. Reconvenció. Excepcions de compensació i de nul·litat

Article 256. Assenyalament del judici oral i incompareixença de les parts

Article 257. Desenvolupament del judici oral

Article 258. Sentència i diligències per a millor proveir

Article 259. Recurs contra la sentència

Títol V. Procediments especials

Capítol primer. Procediment d'injunció

Article 260. Àmbit del procediment d'injunció

Article 261. Petició

Article 262. Admissió de la petició

Article 263. Clàusules abusives

Article 264. Trasllet de la petició i requeriment

Article 265. Pagament i incompareixença o no oposició del deutor

Article 266. Oposició del deutor

Article 267. Finalització del procés

Capítol segon. Procediment de tutela sumària

Article 268. Àmbit del procediment de tutela sumària

Article 269. Classes de tuteles sumàries

Article 270. Normes aplicables

Article 271. Demanda

Article 272. Admissió i trasllat de la demanda

Article 273. Assenyament de la vista i actuacions prèvies a la vista

Article 274. Incompareixença de les parts a la vista

Article 275. Desenvolupament de la vista

Article 276. Sentència i recurs

Capítol tercer. Procediment d'arrendaments

Article 277. Àmbit del procediment d'arrendaments

Article 278. Normes aplicables

Article 279. Legitimació activa i passiva

Article 280. Contesta i reconvenció

Article 281. Enervació de l'acció

Article 282. Retorn provisional de la possessió de la finca

Article 283. Admissió de les proves i assenyament del judici oral

Article 284. Sentència i recurs

Capítol quart. Procediment laboral

Article 285. Àmbit del procediment laboral

Article 286. Normes aplicables

Article 287. Legitimació activa i passiva

Article 288. Contesta i reconvenció

Article 289. Admissió de les proves i assenyalament del judici oral

Article 290. Sentència, recurs, costes i comunicació

Capítol cinquè. Disposicions generals sobre els processos de persona i família

Article 291. Àmbit d'aplicació

Article 292. Normes aplicables

Article 293. Intervenció del Ministeri Fiscal

Article 294. Indisponibilitat de l'objecte del procés

Article 295. Preclusió processal, fets controvertits i prova d'ofici

Article 296. Tramitació preferent, publicitat i comunicació

Capítol sisè. Procediment de família

Secció primera. Disposicions generals

Article 297. Àmbit del procediment de família

Article 298. Legitimació activa i extinció de l'acció

Secció segona. Mesures provisionals

Article 299. Mesures provisionals amb caràcter general

Article 300. Mesures provisionals en cas d'urgència o necessitat

Article 301. Recurs

Secció tercera. Al·legacions i proves

Article 302. Contesta i reconvenció

Article 303. Conveni

Article 304. Admissió de les proves i assenyalament del judici oral

Article 305. Declaracions escrites de testimonis

Secció quarta. Sentència i recurs

Article 306. Sentència i recurs

Capítol setè. Procediment de modificació de la capacitat

Article 307. Àmbit del procediment de modificació de la capacitat

Article 308. Legitimació activa i passiva

Article 309. Mesures provisionals

Article 310. Demanda

Article 311. Contesta

Article 312. Admissió de les proves i assenyalament del judici oral

Article 313. Especificitats durant el judici oral

Article 314. Supòsits excepcionals

Article 315. Sentència i recurs

Article 316. Pretensions accessòries

Article 317. Revocació o canvis en la modificació de la capacitat

Article 318. Declaració de prodigalitat

Capítol vuitè. Altres procediments especials

Article 319. Altres procediments especials

Títol VI. Recursos contra les resolucions processals

Capítol primer. Disposicions generals

Article 320. Dret i finalitat dels recursos

Article 321. Termini per interposar els recursos

Article 322. Efectes dels recursos

Article 323. Desistiment dels recursos

Capítol segon. Recurs de reposició

Article 324. Resolucions susceptibles de recurs

Article 325. Tramitació i decisió del recurs

Capítol tercer. Impugnació dels acords del secretari judicial, del saig i del notari

Article 326. Resolucions susceptibles d'impugnació

Article 327. Competència per conèixer i resoldre la impugnació

Article 328. Tramitació i resolució de la impugnació

Capítol quart. Recurs d'apel·lació

Secció primera. Recurs d'apel·lació contra les sentències definitives

Article 329. Resolucions susceptibles de recurs

Article 330. Àmbit del recurs d'apel·lació

Article 331. Competència per conèixer i resoldre el recurs d'apel·lació

Article 332. Motius d'apel·lació

Article 333. Proves en la segona instància

Article 334. Interposició i admissió del recurs d'apel·lació

Article 335. Trasl·lat i oposició al recurs d'apel·lació

Article 336. Recurs d'adhesió

Article 337. Designació del magistrat ponent

Article 338. Admissió de les proves i assenyalament i desenvolupament de la vista

Article 339. Sentència i recurs

Secció segona. Recurs d'apel·lació contra les altres resolucions processals definitives

Article 340. Resolucions susceptibles de recurs

Article 341. Competència per conèixer i resoldre el recurs d'apel·lació

Article 342. Procediment

Títol VII. Judici de revisió

Article 343. Àmbit del judici de revisió

Article 344. Competència per conèixer i resoldre el judici de revisió

Article 345. Termini i legitimació activa

Article 346. Admissió de la demanda

Article 347. Designació del magistrat ponent i trasllat de la demanda

Article 348. Mesures cautelars i sentència

Article 349. Efectes de la sentència

Títol VIII. Costes processals

Article 350. Disposicions generals

Article 351. Costes processals en cas de renúncia, desistiment, transacció i caducitat de les actuacions

Article 352. Costes processals en cas d'aplanament

Article 353. Costes processals en els processos incidentals

Article 354. Costes processals en els recursos

Article 355. Pronunciament i pactes sobre les costes processals

Article 356. Abast de les costes processals

Article 357. Sol·licitud d'execució de les costes processals

Article 358. Taxació de les costes processals i trasllat

Article 359. Impugnació de la taxació de les costes processals

Llibre tercer. Assegurament de les sentències condemnatòries

Capítol primer. Disposicions generals

Article 360. Abast de les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries

Article 361. Competència, termini i classes de mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries

Capítol segon. Sol·licitud, decisió i pràctica de les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries

Article 362. Sol·licitud de mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries

Article 363. Decisió sobre les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries

Article 364. Pràctica de les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries

Capítol tercer. Oposició a les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries

Article 365. Motius d'oposició i substitució de les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries

Article 366. Procediment d'oposició a les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries

Capítol quart. Confirmació o revocació de les sentències condemnatòries assegurades

Article 367. Confirmació de les sentències condemnatòries assegurades

Article 368. Revocació de les sentències condemnatòries assegurades

Llibre quart. Execució forçosa de les resolucions judicials i els altres títols executius

Títol I. Disposicions generals

Capítol primer. Normes generals sobre l'execució forçosa

Article 369. Títols executius

Article 370. Títols executius estrangers

Article 371. Execució impròpia de les sentències declaratives i constitutives

Article 372. Acumulació de processos en període d'execució forçosa

Article 373. Caducitat de l'acció executiva

Article 374. Competència del tribunal en període d'execució forçosa

Article 375. Competència del saig en període d'execució forçosa

Article 376. Competència del tribunal en casos d'impugnació en període d'execució forçosa

Article 377. Tercers del procés en període d'execució forçosa

Article 378. Intervenció de l'advocat i el procurador en període d'execució forçosa

Article 379. Costes i interessos de l'execució forçosa

Capítol segon. Subjectes del procés en període d'execució forçosa

Article 380. Parts del procés en període d'execució forçosa

Article 381. Execució forçosa en casos de successió

Article 382. Execució forçosa en casos de deutors solidaris

Capítol tercer. Demanda d'execució i despatx de l'execució forçosa

Article 383. Fonament de l'acció executiva

Article 384. Demanda i sol·licitud d'execució

Article 385. Presentació de la demanda o la sol·licitud d'execució

Article 386. Admissió de la demanda o la sol·licitud d'execució

Article 387. Aute i acord d'execució

Article 388. Denegació del despatx de l'execució i recurs

Capítol quart. Oposició a l'execució forçosa i impugnació dels actes d'execució

Article 389. Oposició a l'execució forçosa

Article 390. Motius d'oposició a l'execució forçosa

Article 391. No admissió de l'oposició a l'execució forçosa

Article 392. Tramitació i decisió de l'oposició a l'execució forçosa

Article 393. Impugnació dels actes d'execució

Capítol cinquè. Suspensió i acabament de l'execució forçosa

Article 394. Suspensió de l'execució forçosa

Article 395. Suspensió i acabament de l'execució forçosa en casos de revisió, rescissió i nul·litat d'actuacions

Article 396. Suspensió de l'execució forçosa en casos de recursos i impugnacions

Article 397. Suspensió de l'execució forçosa en cas de concurrència amb una execució concursal

Article 398. Suspensió de l'execució forçosa en cas de prejudicialitat penal

Article 399. Acabament i sobreseïment de l'execució forçosa

Títol II. Execució forçosa dinerària

Capítol primer. Determinació de la quantitat líquida

Article 400. Objecte de l'execució forçosa dinerària

Article 401. Quantitats objecte de l'execució forçosa dinerària

Article 402. Deute en moneda estrangera

Article 403. Ampliació de l'execució forçosa dinerària

Capítol segon. Actes de l'execució forçosa dinerària

Article 404. Embargament, garantia i alienació dels béns i drets

Article 405. Entrega de béns mobles o immobles

Títol III. Execució forçosa no dinerària

Capítol primer. Disposicions generals

Article 406. Objecte de l'execució forçosa no dinerària

Article 407. Requeriment i mesures de garantia de l'execució forçosa no dinerària

Capítol segon. Execució d'entrega de béns mobles o immobles

Article 408. Entrega de coses mobles determinades, documents o animals

Article 409. Entrega de coses genèriques o indeterminades

Article 410. Entrega de béns immobles en concepte d'execució específica

Article 411. Existència d'ocupants als béns immobles que s'han d'entregar

Capítol tercer. Execució d'obligacions de fer i no fer

Article 412. Obligacions de fer no personalíssimes

Article 413. Obligacions de fer personalíssimes

Article 414. Obligacions de no fer

Article 415. Obligacions d'emetre una declaració de voluntat

Capítol quart. Procediment de liquidació

Article 416. Àmbit del procediment de liquidació i normes aplicables

Article 417. Petició de liquidació i trasllat

Article 418. No oposició del deutor

Article 419. Oposició del deutor i vista

Article 420. Aute i recurs

Títol IV. Reconeixement i execució de resolucions judicials o administratives estrangeres

Capítol primer. Reconeixement i execució de resolucions judicials estrangeres que adopten mesures cautelars o provisionals

Article 421. Tramitació del reconeixement i l'execució de resolucions judicials estrangeres que adopten mesures cautelars o provisionals

Article 422. Decisió sobre el reconeixement i l'execució de resolucions judicials estrangeres que adopten mesures cautelars o provisionals i recurs

Capítol segon. Reconeixement i execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a pensions compensatòries

Article 423. Tramitació del reconeixement i l'execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a pensions compensatòries

Article 424. Decisió sobre el reconeixement i l'execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a pensions compensatòries i recurs

Capítol tercer. Reconeixement i execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a la custòdia de menors d'edat

Article 425. Tramitació del reconeixement i l'execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a la custòdia de menors d'edat

Article 426. Decisió sobre el reconeixement i l'execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a la custòdia de menors d'edat i recurs

Capítol quart. Reconeixement i execució de resolucions judicials fermes estrangeres

Article 427. Pressupòsits i abast del reconeixement i l'execució de resolucions judicials fermes estrangeres

Article 428. Criteris per al reconeixement i l'execució de resolucions judicials fermes estrangeres

Article 429. Procediment d'exequàtur

Llibre cinquè. Jurisdicció voluntària

Capítol primer. Disposicions generals

Article 430. Àmbit de la jurisdicció voluntària

Article 431. Objecte de la jurisdicció voluntària

Article 432. Competència judicial o notarial i intervenció del Ministeri Fiscal

Article 433. Normes aplicables

Capítol segon. Procediment de jurisdicció voluntària

Article 434. Sol·licitud de jurisdicció voluntària

Article 435. Admissió i trasllat de la sol·licitud de jurisdicció voluntària

Article 436. Mesures cautelars i vista

Article 437. Resolució de la sol·licitud de jurisdicció voluntària

Article 438. Recursos i impugnacions

Article 439. Costes

Disposició addicional primera. Arrendaments rústics

Disposició addicional segona. Marques, drets d'autor i drets veïns, i patents

Disposició addicional tercera. Referències normatives

Disposició addicional quarta. Actualització de quantitats

Disposició transitòria primera. Normes processals

Disposició transitòria segona. Mesures cautelars

Disposició transitòria tercera. Caducitat de les actuacions

Disposició transitòria quarta. Normes aplicables en relació amb les disposicions finals tercera i desena

Disposició transitòria cinquena. Normes de competència

Disposició transitòria sisena. Presentació de documents i comunicacions

Disposició transitòria setena. Còpia dels enregistraments originals

Disposició derogatòria primera.

Disposició derogatòria segona.

Disposició final primera. Modificació del Decret sobre la cessació de pagaments i fallides

Disposició final segona. Modificació de la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal

Disposició final tercera. Modificació de la Llei qualificada de la Justícia

Disposició final quarta. Modificació de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional

Disposició final cinquena. Modificació de la Llei transitòria de procediments judicials

Disposició final sisena. Modificació de la Llei de marques

Disposició final setena. Modificació de la Llei qualificada del matrimoni

Disposició final vuitena. Modificació de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat

Disposició final novena. Modificació de la Llei del Registre Civil

Disposició final desena. Modificació de la Llei del Ministeri Fiscal

Disposició final onzena. Modificació de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal

Disposició final dotzena. Modificació de la Llei sobre drets d'autor i drets veïns

Disposició final tretzena. Modificació de la Llei d'arrendaments de finques urbanes

Disposició final catorzena. Modificació de la Llei de la radiodifusió i televisió pública i de creació de la societat pública Ràdio i Televisió d'Andorra, SA

Disposició final quinzena. Modificació de la Llei de taxes judicials

Disposició final setzena. Modificació de la Llei de propietat horitzontal

Disposició final dissetena. Modificació de la Llei qualificada d'incapacitació i organismes tutelars

Disposició final divuitena. Modificació de la Llei qualificada de les unions estables de parella

Disposició final dinovena. (derogada)

Disposició final vintena. Modificació de la Llei de patents

Disposició final vint-i-unena. Modificació de la Llei del saig

Disposició final vint-i-dosena. Modificació de la Llei de l'embargament

Disposició final vint-i-tresena. Modificació de la Llei de la successió per causa de mort

Disposició final vint-i-quatrena. Modificació de la Llei d'arbitratge del Principat d'Andorra

Disposició final vint-i-cinquena. Modificació de la Llei de l'exercici de la professió d'advocat i del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra

Disposició final vint-i-sisena. Modificació de la Llei del notariat

Disposició final vint-i-setena. Qualificació de la Llei

Disposició final vint-i-vuitena. Publicació de textos consolidats

Disposició final vint-i-novena. Entrada en vigor de la Llei

Exposició de motius

I. Introducció i antecedents

La justícia és un concepte complex que constitueix, per una banda, un dels fonaments de la societat i, per una altra banda, un anhel bàsic dels homes i les dones que la demanen i l'esperen com una mena de necessitat espiritual que s'integra en el conjunt de valors bàsics. És per això que cal procurar que la regulació dels procediments judicials, i concretament les normes sobre la forma com se substancien i es decideixen els processos judicials, sigui eficient, útil i entesa per totes les persones que l'han

d'aplicar, i també pel conjunt de la societat a la qual es dirigeixen, atès que les normes jurídiques sobre els procediments judicials regulen a la vegada un dret fonamental i un servei essencial de l'Estat.

El procés de codificació legal ha estat seguit per la majoria d'estats moderns democràtics, i es fonamenta en la necessitat de proveir la societat d'un conjunt de normes agrupades per matèries que regulin d'una forma clara i eficaç tots els aspectes de cadascuna d'aquestes matèries. En el marc d'aquest impuls codificador tenen una importància especial les lleis processals que regulen la substanciació dels processos judicials i que serveixen als ciutadans per fer efectiu el dret a la jurisdicció consagrat a l'article 10 de la Constitució, el qual els atorga el dret d'accedir a la jurisdicció i a obtenir-ne una decisió fonamentada en dret, i el dret a un procés degut, substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei. Així, la defensa en judici dels drets dels ciutadans s'eleva al rang de dret fonamental, cosa que exigeix que hi hagi un procés degut que respecti els drets i els interessos de totes les parts del procés, i que finalitzi mitjançant una decisió que pugui ser com més justa millor. És la recerca d'aquest ideal de justícia que fonamenta aquest Codi de procediment civil, el qual ha de permetre que Andorra disposi d'una regulació processal moderna i completa del procés civil, i que s'afegeix a la regulació que ja hi ha en matèria processal administrativa i penal.

L'impuls codificador a Europa data de mitjan segle XIX, quan arran dels canvis polítics i econòmics esdevinguts, els països europeus van començar a redactar codis substantius i processals per donar seguretat i transparència, tant al marc jurídic substantiu com als procediments d'enjudiciament, mitjançant codis integrats per normes estructurades, modernes i ben conegudes per tots els intervinents en els processos judicials. Andorra no es va afegir en aquell moment a l'impuls codificador, però ho està fent en els darrers anys davant la necessitat d'adaptar les lleis a les noves realitats i sensibilitats, i també als canvis tecnològics. Són notòries i evidents, en aquest sentit, les transformacions profundes que experimenten les societats modernes, les quals reclamen actualment procediments respectuosos amb els drets fonamentals i alhora àgils i senzills, tot prescindint de formalitats vàcues i tràmits innecessaris que impedeixen i dificulten el dret de demanar i l'activitat d'impartir justícia. En efecte, les normes processals han de servir al fi que els és propi i que no és cap altre que ser el vehicle formal i garantista per impulsar, substanciar i resoldre les demandes dels ciutadans en un termini de temps raonable. Tot plegat mitjançant un sistema procedimental que permeti als tribunals de justícia dictar sentències fonamentades que posin fi als litigis i que compleixin l'objectiu assignat al sistema judicial en un Estat modern, el qual consisteix a dirimir les disputes tot afavorint així la pau social.

Fins ara, el Principat d'Andorra ha tingut un dèficit en matèria processal civil, atès que només disposava d'una regulació fragmentada i no adaptada completament al marc constitucional vigent. El capítol quart del llibre segon del Manual Digest, redactat l'any 1748 per Antoni Fiter i Rossell, estableix que "Enlo principi dela Causa, com tambe en son progres, y definició, o sentencia deu observar lo Jutge, lo modo, forma y disposicio del dret Comú (que es lo que se observa en las Valls de Andorra) menos en aquellas Cosas en que es abregat per alguna lley patria, Contria Consuetut, las quals se deuen Observar las 1as. per Exemple: [...]". Aquestes normes breus s'acompanyaven d'una instrucció als batlles sobre el procediment civil del 1740, que conté disposicions relatives a la tramitació dels processos civils, però no és fins entrat el segle XX i durant tot aquest segle, amb la Instrucció sobre el recurs de revisió del 24 de gener de 1905, i amb els decrets emanats dels delegats permanents dels coprínceps, i, sobretot, dels veguers reunits com a Tribunal de Corts o a proposta del jutge d'apel·lacions, que es van establir unes regles processals fixes, per bé que disperses i no sempre del tot completes. A tall d'exemple, es pot esmentar el Decret del 16 de febrer de 1918 sobre citació a judici; el Decret de l'1 de maig de 1922 sobre el procediment per l'administració de justícia, mitjançant el qual es regeix el procediment civil que, després, amb la creació del procediment abreujat mitjançant el Decret del 22 de novembre de 1968, va esdevenir el procediment ordinari; el Decret del mateix 1 de maig de 1922 sobre embargaments preventius; el Decret del 9 de març de 1974 sobre el procediment laboral, o el Decret del 4 de febrer de 1986 que adapta i actualitza o crea noves normes relatives als procediments civils abreujats i de mínima quantia, o al procediment d'execució forçosa.

Aquest dèficit persisteix malgrat que les normes processals civils es van començar a modernitzar en virtut de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, que va establir les bases del sistema de justícia andorrà d'acord amb el que estableix la Constitució. La Llei qualificada de la Justícia es va completar amb la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, que tenia la vocació de servir de pont entre l'antic i el nou sistema d'enjudiciament civil que s'havia de promulgar. Així, l'exposició de motius de la Llei transitòria de procediments judicials estableix que "és obvi que s'haurà de procedir a l'elaboració d'una Llei general de Procediments que contempli de manera total, coherent i harmònica la totalitat dels mateixos, essent pensats amb unitat de criteri científic, tècnic i polític. Tal tasca per la seva magnitud tècnica jurídica i complexitat és preferible deixar-la a la nova legislatura".

Tot i que han transcorregut més de vint anys de llavors ençà, s'ha decidit afrontar la tasca d'elaborar el Codi de procediment civil d'acord amb aquests mateixos principis i idees, i també intentant donar resposta a les necessitats socials dels temps presents mitjançant una llei moderna i útil. És per aquest motiu que el Codi que es promou és el fruit del treball endegat per una comissió impulsada des del Govern en què han estat

representats i han participat, d'una banda, experts en dret processal i, d'altra banda, els intervinents directes en el sistema d'impartir la justícia; a saber, els batlles, els magistrats, els representants del Ministeri Fiscal, els secretaris judicials, els advocats, els procuradors i els saigs. Tots ells han contribuït amb les seves consideracions, propostes i necessitats a assolir un text legal que ha de servir com a punta de llança per elevar el servei de la justícia a la consideració social que es mereix i que els ciutadans esperen.

L'elaboració del Codi de procediment civil ha seguit el mandat de proveir una nova regulació dotada de ple criteri científic i tècnic, amb una atenció especial als dos eixos següents: el respecte i la continuació de la tradició jurídica andorrana, i la regulació senzilla, ordenada i consecutiva de les institucions i les normes processals, amb la finalitat de facilitar-ne al màxim l'entesa i l'ús. Com s'ha dit, la Llei que ens ocupa atén especialment la tradició jurídica pròpia, però també les tradicions jurídiques francesa i espanyola, que responen, en definitiva, a una mateixa influència i al mateix àmbit al qual Andorra també pertany. Si bé les lleis processals, pel seu caràcter tècnic, acostumen a no ser tan dipositàries de tradicions jurídiques com ho són les lleis substantives que regulen, per exemple, l'herència o l'adquisició i la transmissió dels béns, no és menys cert que hi ha denominacions, usos forenses i formes que s'han volgut conservar. N'és un exemple el termini processal inusual de tretze dies que empen les lleis processals vigents, així com altres institucions i procediments que s'han mantingut com a singularitats del dret processal andorrà. També s'ha atès la tradició jurídica comparada i, particularment, els sistemes processals espanyol i francès. En aquest sentit, cal assenyalar que la Ley de Enjuiciamiento Civil i el Code de Procédure Civile tenen un fonament similar, si bé la norma espanyola, promoguda l'any 2000, es beneficia de la modernitat davant de l'antiguitat relativa de la norma francesa, impulsada a partir del 1973 i que s'ha imposat definitivament com a codi únic en virtut d'una llei del 20 de desembre del 2007.

No obstant això, en virtut d'aquest Codi de procediment civil s'ha volgut promoure una norma pròpia i genuïnament andorrana que contingui una regulació estructurada i eficaç destinada a servir de bon instrument de resolució dels conflictes en l'àmbit civil. Cal destacar l'aposta decidida per la introducció plena a la Llei de les noves tecnologies pel que fa a les comunicacions processals, i també a la documentació de les actuacions. Tot plegat tenint en compte el procés coetani d'implantació d'un sistema informàtic prop de la nostra Administració de justícia que ha de permetre la comunicació, la notificació i l'arxivament dels documents processals mitjançant sistemes electrònics. La posada en marxa d'aquest sistema, que transcendeix el Codi de procediment civil, troba empara en la modificació recent de la Llei qualificada de la Justícia, en virtut de la Llei 28/2014, del 24 de juliol, i ha de suposar una millora del sistema de procediment civil en termes de

temps i d'estalvi econòmic, així com una garantia més gran per a tots els intervinents en el sistema de justícia.

II. Estructura del Codi de procediment civil

El Codi de procediment civil es fonamenta en la regulació ordenada i consecutiva de les institucions i les normes processals de la forma més respectuosa possible amb el desenvolupament natural d'un procés. Així, el Codi comença amb un primer títol dedicat als principis rectors dels processos judicials en què es regulen qüestions essencials com el principi d'audiència, l'impuls processal, la bona fe i el frau processal, o el principi de preclusió. Es tracta, a la manera del Code de Procédure Civile francès, de regular disposicions inicials que estableixin els principis que han de fonamentar el sistema d'impartir la justícia. En aquest sentit, aquesta Llei estableix la plena observança dels principis processals juridiconaturals del procés, com ho són els d'audiència i igualtat de les parts del procés. Quant als principis tècnics, el procés civil que s'hi regula es basa, ineludiblement, en els principis dispositiu i d'aportació de part, que garanteixen la vigència del principi de contradicció de les parts del procés. A més, també està regit plenament pel principi d'oralitat, en especial en la primera instància.

A continuació, el Codi desplega les normes processals amb un sentit pràctic notori, que pretén afavorir l'entesa de la Llei i l'exercici del dret. Cal destacar la regulació de dos blocs de normes: per una part, les normes dedicades a les institucions processals que es poden anomenar com a complementàries i, per altra part, la regulació del procediment ordinari. En el primer grup de normes es regulen els actes processals, les parts, la defensa jurídica i la representació processal, la competència judicial, les activitats prèvies a la demanda, incloses les diligències preliminars, les activitats de prova i les mesures cautelars, i l'acumulació d'accions i de processos. En el segon grup de normes es regula el procediment ordinari pròpiament dit, que es configura com el procediment tipus, s'estructura des d'una perspectiva pràctica d'acord amb l'ordre que segueixen els actes successius d'al·legacions de les parts i del tribunal, i finalitza amb la celebració del judici oral amb la finalitat principal de portar a terme la pràctica de la prova. En el procediment ordinari es materialitzen els principis de publicitat, igualtat, oralitat, immediació, audiència i contradicció, que són el fonament dels procediments judicials moderns. La regulació del procés finalitza amb la sentència i, naturalment, amb totes les altres formes amb què pot finalitzar un procés, com ara l'aplanament, el desistiment o la transacció judicial.

La part final del Codi està dedicada a diverses qüestions complementàries i necessàries, i que a títol no exhaustiu són les següents: el procediment abreujat, els procediments especials, el sistema de recursos, el judici de revisió, les costes processals, l'assegurament de les sentències definitives de condemna, l'execució de les resolucions

judicials, i la jurisdicció voluntària. Es tracta d'institucions clau per al bon desenvolupament de la Llei, a les quals es fa referència detallada més endavant, tot incidint en les novetats que s'introdueixen en relació amb aquestes institucions.

III. Normes bàsiques i principis del procediment civil

Tal com s'ha referit anteriorment, el Codi de procediment civil recull els principis processals jurisdiccionals d'audiència i igualtat de les parts del procés. I, pel que fa als principis tècnics, el procés civil que s'hi regula es basa en els principis dispositiu i d'aportació de part, que garanteixen a la vegada la vigència del principi d'igualtat de les parts del procés. El principi d'escriptura regeix, lògicament, a l'inici del procés, en concret en els escrits de demanda i contesta, mentre que l'oralitat preval en el judici oral i en la pràctica de qualsevol acte de prova. En qualsevol cas, però, la Llei aposta per l'oralitat com a principi fonamental vertebrador del procés civil. L'oralitat, la concentració d'actes i la immediació del batlle o els magistrats en tots els actes de prova fan possible un procés amb totes les garanties, motiu pel qual la infracció d'aquesta necessària immediació judicial comporta la sanció de nul·litat.

El sistema de notificacions s'incardina en el procés com un mecanisme d'ofici, que s'inicia una vegada s'ha admès la demanda. Es preveu la unificació dels terminis per contestar, recórrer i acomplir altres tràmits. D'altra banda, la intervenció del procurador en els procediments judicials es configura com a potestativa, sense perjudici del fet que les persones jurídiques requereixin un representant processal en tots els casos, mentre que la intervenció de l'advocat esdevé sempre obligatòria, tret de determinats actes com ara en el procediment d'injunció o en el procediment abreujat, sempre que la quantia dels processos no superi 3.000 euros i 1.500 euros, respectivament.

IV. Competència objectiva i funcional. Sistema de recursos

La competència objectiva per conèixer en primera instància s'atribueix sempre i de forma exclusiva als batlles adscrits a les seccions civils del Tribunal de Batlles, amb independència de la quantia o el tipus d'assumpte. Aquesta atribució competencial a un tribunal unipersonal, que transcendeix la dicotomia que fins ara consagrava l'article 49 de la Llei qualificada de la Justícia, segons el qual els processos que se seguien per un procediment abreujat eren jutjats per un batlle, mentre que els que se seguien pel procediment ordinari eren jutjats per un tribunal col·legiat de batlles, es fonamenta en diverses consideracions. En primer lloc, en el canvi del sistema d'enjudiciament previst a la Llei, que es fonamenta en l'oralitat i la immediació de l'òrgan jurisdiccional de la primera instància. En un sistema de concentració de la prova en el judici oral, resulta més convenient que sigui un tribunal unipersonal qui conegui en la primera instància, tot reservant a un tribunal col·legiat el coneixement del recurs d'apel·lació, que en aquest

cas s'atribueix a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, tal com s'ha esdevingut fins ara i d'ençà de la Constitució de 1993. Abans del 1993, segons assenyala Antoni Sabater i Tomàs en el llibre Dret Civil d'Andorra, "el poder judicial correspon a ambdós Coprínceps, que exerceixen en comú i junts per mitjà d'òrgans jurisdiccionals públics, de diferent grau i que corresponen als Batlles [que apareixen per primera vegada al Pariatge de 1278 i són nomenats de forma paritària per cada copríncep o, si no hi és, pel veguer, en nombre d'un cadascun i de dos cadascun a partir del Decret del 8 de setembre de 1977], Judge d'Apel·lacions [que també apareix ja en el Pariatge de 1278 i que és nomenat alternativament per cada copríncep de forma vitalícia, i cada cinc anys a partir del Decret del 30 de desembre de 1975] i Tribunals Superiors denominats de revisió [el Tribunal Superior de Perpinyà, creat mitjançant un Decret del 13 de juliol de 1888, i Tribunal Superior de la Mitra d'Urgell, creat mitjançant una instrucció del 24 de gener de 1905]". Sense perjudici de les competències per jutjar en matèria civil que s'havia atribuït el Tribunal de Corts, o fins i tot els mateixos veguers, a finals del segle XIX i a principis del segle XX en alguns casos.

Quant a la competència funcional, i més concretament en matèria de recursos, el sistema doctrinalment acceptat en el nostre entorn jurídic és el que distingeix entre el recurs d'apel·lació i el de cassació. Ambdós tipus de recursos han de ser coneguts per tribunals diferents, i també són diferents els motius d'accés a cada recurs, perquè la seva naturalesa i funció són distints. Així, un sistema processal amb un recurs de cassació necessita la instauració de dos tribunals: el tribunal d'apel·lació i el tribunal de cassació. No obstant això, en el cas andorrà aquesta diferenciació no és necessària atenent la dimensió de l'espai judicial i les seves necessitats. També s'ha de tenir en compte que el recurs de cassació es fonamenta en la necessitat d'unificar la doctrina jurisprudencial, cosa que resulta innecessària si només es compta amb un tribunal d'apel·lació, tal com s'esdevé al nostre país.

En conclusió, el sistema de competència objectiva atribueix la competència per conèixer tots el processos civils en la primera instància al batlle al qual correspongui per torn de la secció civil del Tribunal de Batlles que escaigui, com a tribunal unipersonal, mentre que l'apel·lació és competència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia. I per a la infracció dels drets fonamentals reconeguts a l'article 10 de la Constitució, es manté la possibilitat d'interposar un recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional.

Finalment, cal assenyalar que el Codi opta per denominar genèricament tribunal qualsevol òrgan judicial, sigui unipersonal o col·legiat. I s'ha volgut defugir de particularitzar, excepte quan era imprescindible, si la competència per fer un acte corresponia al secretari judicial o al batlle, per afavorir una distribució més flexible del

treball judicial. És per això que també s'empra generalment el terme tribunal quan la Llei es refereix a les actuacions judicials en sentit ampli.

V. Classes de procediments

El Codi de procediment civil preveu dos classes de procediments: l'ordinari i l'abreujat. Tots dos procediments estan sotmesos als principis d'oralitat, concentració i immediació, que són els principis en què es fonamenta l'enjudiciament civil. A més, la Llei regula altres procediments especials, com ara el d'injunció, el de tutela sumària, el d'arrendaments, el laboral, el de família o el de modificació de la capacitat, i incideix en les normes comunes als processos relatius a la persona i la família.

El procediment ordinari és el procediment tipus per substanciar els assumptes de quantia igual o superior a 20.000 euros, els de quantia indeterminada i els que no tinguin designat un procediment especial per ser substanciats. Aquest procediment s'estructura amb una fase per escrit que s'inicia amb la demanda, seguida de la notificació i la contesta, una audiència prèvia, i un judici oral. L'audiència prèvia compleix les funcions de depurar els defectes processals, determinar l'objecte del procés, mitjançar entre les parts i proposar els mitjans de prova, entre altres finalitats.

El procediment abreujat és un procediment determinat per raó de la matèria o de la quantia. Se substancien en virtut d'aquesta classe de procediment els processos que es regeixen per un procediment especial, sense perjudici de les especialitats que prevegi el Codi, i els incidents que no tinguin atribuït un procediment específic, i també concorre el procediment abreujat quan es tracta de reclamacions de fins a 20.000 euros. Aquest procediment s'articula mitjançant una fase inicial d'al·legacions per escrit i una altra de judici oral en el qual les parts poden impugnar els documents i demanar la pràctica de la prova, que el tribunal admet en l'acte conforme als criteris ordinaris en la matèria. El procediment finalitza amb la sentència, que és susceptible de recurs d'apel·lació si la quantia del procés supera 1.500 euros, amb efecte de cosa jutjada respecte de les qüestions objecte del procés.

VI. Estructura i institucions principals del procediment ordinari i del procediment abreujat

El sistema processal contingut en el Codi de procediment civil es vertebrava al tomb del procediment ordinari com el procediment tipus per resoldre qualsevol litigi, tret dels que tinguin atribuït un altre procediment per raó de la matèria o la quantia. L'estructura del procediment ordinari, i també del procediment abreujat, és la següent:

a) La demanda i la contesta sempre es formulen per escrit, tant en el procediment ordinari com en el procediment abreujat. Un cop admesa la demanda, s'ha de notificar

d'ofici al demandat. No hi ha rèplica ni dúplica, i únicament s'admet la possibilitat d'ampliar la demanda abans de la contesta del demandat, que s'ha de presentar dins el termini dels vint dies hàbils següents al dia en què se li traslladi la demanda.

Les parts han de fer valer en els escrits de demanda i contesta totes les al·legacions i els fonaments de fet o de dret, i acompanyar-los de tots els documents i dictàmens pericials mitjançant els quals pretenguin donar suport a les seves pretensions. Per tant, el demandat inclou a la contesta totes les excepcions que tingui en relació amb el demandant, siguin processals, siguin de fons. Com es veurà, les excepcions processals es resolen durant l'audiència prèvia, per evitar sentències absolutòries en la instància que no entrin en el fons de l'assumpte. En el cas del procediment abreujat, el tribunal resol totes les excepcions a l'inici del judici oral si es tracta d'excepcions processals, o en la sentència si es tracta d'excepcions de fons. Regeix el principi de preclusió, de manera que s'han de fer valer tots els fets a l'abast de les parts en virtut de la demanda o la contesta.

El demandat pot reconvenir sempre que la reconvenció es formuli de forma expressa i que hi hagi connexió amb l'objecte del procés delimitat per la demanda. L'acció reconvençional es resol a la sentència.

b) En el procediment ordinari es regula un acte processal que consisteix en l'audiència prèvia, amb les finalitats següents: oferir a les parts la possibilitat d'arribar a un acord, resoldre les excepcions processals, delimitar l'objecte del procés, i evacuar la proposició i l'admissió de les proves.

En definitiva, es tracta d'un acte oral que se situa entre les al·legacions de les parts i el judici oral, i que permet depurar el procés dels obstacles processals i delimitar amb claredat els termes del litigi amb la finalitat de concentrar l'esforç processal en la pràctica de les proves durant el judici oral. Amb aquest objectiu, les parts s'han de pronunciar sobre els fets i els documents presentats per les altres parts, de forma que es puguin fixar amb claredat els fets controvertits que constitueixen l'objecte del procés i sobre els quals ha de tenir lloc la pràctica de les proves. Les parts també poden, a l'audiència prèvia, formular al·legacions complementàries o fonamentades en fets nous o de nova notícia.

Una funció especialment important de l'audiència prèvia és la que té relació amb la proposició i l'admissió de les proves. Tal com s'ha esmentat, els documents en què les parts fonamenten el seu dret, així com els dictàmens pericials, s'han d'aportar amb la demanda i la contesta. I, d'aquesta manera, en el procediment ordinari la petició de prova té lloc a l'audiència prèvia d'acord amb els fets, els informes i les al·legacions que s'han versat i aportat mitjançant els escrits inicials del procés. Amb el benentès que el

tribunal admet aquesta prova d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat.

La prova s'admet i es practica sempre a instància de part, amb l'excepció de les diligències per a millor proveir, que es regulen com una excepció, i també en els supòsits de processos especials quan ho prevegi la Llei. No s'admet, per tant, la prova que el tribunal decideix d'ofici, excepte en els casos establerts expressament per la norma. En efecte, la intervenció del tribunal en matèria probatòria suposaria una alteració dels termes del debat processal que, en el procés civil, s'articula a partir del principi dispositiu i d'igualtat entre les parts. Això, però, sense perjudici de la possibilitat que el tribunal pugui decidir la pràctica de proves d'ofici en els processos en què regeix l'ordre públic, com ara els processos de família pel que fa als fills menors d'edat.

c) El judici oral se celebra amb la presència de les parts i té com a finalitat bàsica practicar la prova. Tant és així que a l'audiència prèvia es preveu que si les parts estan conformes amb els fets i la controvèrsia se cenyeix a una qüestió de dret, el tribunal pugui dictar sentència sense assenyalar el judici oral. La Llei regula, d'altra banda, els mitjans de prova tradicionals i prou coneguts, amb la possibilitat de practicar aquestes proves mercès als nous mitjans tècnics.

El judici oral segueix els principis d'oralitat, contradicció i immediació. Mentre que el principi d'escriptura regeix a l'inici del procés, el principi d'oralitat impera en el judici oral i per practicar qualsevol acte de prova. Així, s'aposta per l'oralitat com a principi fonamental vertebrador del procés civil, atès que aquesta oralitat, i també la concentració i la immediació del jutgador en la pràctica de totes les proves, permeten la substanciació d'un procés amb totes les garanties escaients.

D'acord amb els principis esmentats, la prova es practica mitjançant un sistema d'interrogatori lliure per part dels advocats, amb l'admissió tàcita pel tribunal de les preguntes formulades, que poden ser impugnades en el mateix acte per les parts. El tribunal dirigeix el debat processal però no hi intervé directament; ara bé, res impedeix que practiqui prova sobre prova, en el sentit que pot formular preguntes una vegada ha finalitzat la confessió en judici o l'interrogatori de les parts a l'efecte d'esclarir els dubtes que pugui tenir.

Finalment, un cop es clou la pràctica de les proves, es preveu un tràmit de conclusions orals.

d) Les diligències per a millor proveir serveixen per practicar la prova que no s'hagi pogut portar a terme en el judici oral per causes alienes a les parts. Aquesta és una possibilitat que es preveu com a excepcional, i que també permet al tribunal d'acordar la prova d'ofici en aquest moment processal, com una mena de contrapès a l'obligació de dictar

sentència, de conformitat amb el principi prohibitiu del non liquet. Es tracta també d'un recurs residual que pot servir al tribunal per practicar, per exemple, una prova pericial diriment quan no pugui resoldre el litigi d'acord amb el resultat probatori assolit fins llavors. Tot plegat, però, sense que l'actuació del tribunal pugui conduir a suplir la inactivitat o a afavorir alguna de les parts en detriment de les altres parts.

VII. Procediments especials

a) El procediment d'injunció és un procediment especial de protecció del crèdit que segueix la tradició europea dels denominats *mandatum de solvendo*, que es contenen a les legislacions europees sota diverses denominacions, como ara *Mahnverfahrenen* a Alemanya, *decreto ingiuntivo* a Itàlia, *processo de injunçao* a Portugal, *proceso monitorio* a Espanya i *procédure d'injonction de payer* a França. Amb aquests procediments es pretén oferir una solució ràpida i eficaç a l'efecte de cobrar els deutes documentats que puguin ser acreditats inicialment i suficientment pel creditor. En aquests casos, els procediments descrits autoritzen el tribunal a dictar un requeriment de pagament que, davant l'absència d'oposició, és executiu sense cap altre tràmit.

El procediment d'injunció establert al Codi de procediment civil respecta essencialment la regulació de l'anterior procediment executiu de l'ordre judicial de pagament que es va introduir en el nostre ordenament jurídic fa deu anys aproximadament, però amb algunes diferències d'interès: l'absència d'un límit pel que fa a la quantia per accedir a aquest procediment, la inclusió com a fonament de la petició d'altres títols de caràcter executiu, cosa que permet suprimir el procediment especial que fins ara preveia la Llei 12/2004, del 30 de juny, de propietat horitzontal, per reclamar els deutes derivats de l'obligació de sosteniment a les despeses comunes, i, finalment, l'atribució de força executiva a l'aute que posa fi al procés en cas que no es plantegi oposició, el qual té efecte de cosa jutjada. Tanmateix, si es formula oposició, la controvèrsia s'ha de substanciar pel procediment ordinari o abreujat que sigui aplicable d'acord amb la quantia.

El procés que es tramita pel procediment d'injunció s'estructura en dos fases diferents. La primera fase s'inicia per mitjà d'una petició formal de pagament d'un deute que es pot acreditar mitjançant diversos tipus de documents. La manca d'oposició del deutor davant el requeriment de pagament determina que es despatxi l'execució, mentre que l'oposició del deutor obre una segona fase del procés que se substancja pels tràmits del procediment declaratiu que correspongui, i en què el mandat tindrà al seu abast totes les possibilitats de defensa.

b) El procediment de tutela sumària està basat en la necessitat de proveir el sistema de justícia de mecanismes processals adequats per obtenir tuteles urgents en determinats supòsits. És el cas dels interdictes d'obra nova o possessoris i, en general, de les tuteles

de fer o no fer, o d'altres peticions com ara la suspensió d'acords socials. Aquests tipus d'assumptes tenen en comú la necessitat d'obtenir una declaració judicial urgent de tutela dels drets dels ciutadans en el supòsit que no sigui possible o convenient plantejar la controvèrsia en el marc d'un procediment judicial ordinari. Efectivament, les tuteles previstes en virtut d'aquest procediment també es poden plantejar en un procediment ordinari i, si escau, es pot assegurar l'objecte del procés mitjançant una mesura cautelar. Ara bé, el tret diferencial per iniciar el procediment de tutela sumària rau en la urgència exigida i, principalment, en el fet que el litigi s'esgoti amb la petició de tutela urgent. Així, l'objecte principal i únic de la petició de suspensió d'una obra nova o d'un acord social és la petició concreta que es resol en aquest procediment, amb una sentència que produeix cosa jutjada respecte dels fets que s'hi debaten i resolen, sense perjudici que es pugui iniciar un procediment ordinari posterior pel que fa al fons de l'afer.

El procediment es fonamenta en dos eixos. En primer lloc, el caràcter i la naturalesa de la petició que requereix una actuació ràpida per a la tutela del dret, i, en segon lloc, l'existència de garanties inicials suficients per demanar aquesta classe de tutela jurídica. Les garanties inicials es concreten en l'exigència que s'aporti una justificació documental suficient amb la demanda. Així, es poden aportar documents notariais o pericials, o actes de presència aixecades pel saig que puguin acreditar suficientment els fets que són objecte de la petició i la urgència de l'actuació demanada en virtut la petició. A més, el demandant ha d'aportar una declaració jurada en què afirmi que és el titular del dret en relació amb el qual sol·licita la tutela, i ha de demanar, sota la seva responsabilitat, l'actuació del tribunal per garantir el seu dret. Un cop admesa la demanda, el tribunal decideix les mesures urgents de conformitat amb el que hagi sol·licitat el demandant, i també els requeriments que corresponguin segons el cas. El demandat pot oferir una caució per continuar l'obra, l'activitat o l'acció objecte del requeriment, o per dur a terme les obres, les accions o les conductes indispensables per conservar el que s'ha edificat, construït o fabricat. Finalment, el tribunal resol després de la celebració d'una vista, mitjançant una sentència que pot ser objecte de recurs d'apel·lació.

c) El procediment d'arrendaments se substancia d'acord amb les normes que aquesta Llei preveu per al procediment abreujat, però s'estableixen determinades especificats, com ara terminis més reduïts de fins a tretze dies hàbils per contestar a la demanda, admetre les proves i assenyalar el judici oral, i dictar sentència, o el requisit que ja preveia la disposició addicional segona de la Llei d'arrendaments de finques urbanes, del 30 de juny de 1999, d'estar al corrent del pagament de la renda pactada o de consignar-ne judicialment l'import perquè el recurs d'apel·lació sigui admès o no caduqui durant la seva tramitació, amb les adaptacions necessàries derivades de la jurisprudència recent del Tribunal Constitucional. A més, es reprèn i, si escau, s'actualitza la regulació de determinades altres institucions pròpies del procediment

d'arrendaments, com ara l'enervació de l'acció o el retorn provisional de la possessió de la finca que es va incorporar mitjançant la modificació recent de la Llei d'arrendaments de finques urbanes, en virtut de la Llei 1/2014, del 23 de gener.

d) El procediment laboral també es tramita en virtut de les normes relatives al procediment abreujat, però, com s'esdevé amb el procediment d'arrendaments, es preveuen especialitats vinculades a terminis més reduïts de fins a tretze dies hàbils per contestar a la demanda, admetre les proves i assenyalar el judici oral, i dictar sentència.

e) Els processos de persona i família, en relació amb els quals també es fa remissió a les normes del procediment abreujat, són objecte, en primer lloc, de disposicions generals comunes i específiques, com ara les normes relatives a la intervenció del Ministeri Fiscal, la indisponibilitat de l'objecte del procés, la pràctica d'ofici de les proves, el moment en què es poden al·legar els fets controvertits i la preferència en la tramitació, en tractar-se de processos en què impera l'ordre públic.

Posteriorment, el Codi regula d'una forma més detallada i concreta el procediment de família, on s'encabeixen les accions de nul·litat, separació i divorci del matrimoni o la unió civil; l'establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil, o de l'extinció d'una unió estable de parella; l'establiment de mesures paternofilials, i també la modificació de les mesures esmentades anteriorment, amb independència que s'hagin establert o no en el marc d'un procés judicial. Tot plegat amb especificitats quant als tràmits concentrats i els terminis reduïts equivalents a les dels procediments d'arrendaments i laboral. També es preveu una regulació detallada de les mesures provisionals, sigui amb caràcter general, sigui en cas d'urgència o necessitat, força semblant a la que es va fer en virtut de la Llei 3/2012, del 19 d'abril, qualificada de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i s'incorporen determinades particularitats en matèria probatòria.

f) En darrera instància s'incideix en el procediment de modificació de la capacitat, que s'inspira en substància en el procediment que regulava fins ara la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, i que es va modificar àmpliament amb la Llei 27/2013, del 19 de desembre, però que s'ha tornat a reformar en diversos aspectes per reconduir aquest procediment als principis i els tràmits fonamentals que regeixen el procediment civil d'acord amb aquest Codi, i per evitar d'aquesta manera una multiplicitat de procediments dispars; sense perjudici, tanmateix, que es confereixi carta de naturalesa a determinades especificitats necessàries per raó de la matèria que és objecte d'aquest procediment, en concret durant el desenvolupament del judici oral.

L'opció legislativa que consisteix a introduir en el Codi de procediment civil la regulació de tots els procediments especials es contraposa amb la possibilitat de conservar-ne la regulació prop de les lleis substantives, i té la seva raó de ser en la voluntat de preservar la unitat legal procedimental en el Codi, com a norma processal bàsica del sistema de justícia civil andorrà.

VIII. Recursos

Aquesta Llei regula els recursos que les parts poden interposar contra les resolucions dels tribunals, dels secretaris judicials, dels saigs o dels notaris, que les afectin desfavorablement. En primer lloc s'incideix en el recurs de reposició i, posteriorment, en la impugnació dels acords del secretari judicial, del saig i del notari. La competència per conèixer de la impugnació dels acords del secretari judicial correspon al tribunal del qual forma part, mentre que la competència per conèixer de la impugnació dels acords del saig i del notari correspon al tribunal que ha dictat la resolució judicial que el saig executa i de la qual porta causa l'acord que hagi dictat, en consonància amb la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, o al tribunal al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària, respectivament.

D'altra banda, es regula detalladament el recurs d'apel·lació, que coneix i resol la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, i que es pot interposar bé contra les sentències definitives, bé contra les altres resolucions definitives, com ara els autes definitius i les altres resolucions en què així ho estableixin les lleis. L'apel·lació es fonamenta en els motius que consisteixen en les infraccions processals, l'error en la valoració de la prova i la infracció de la llei. Es pot interposar un recurs d'apel·lació contra les sentències dictades en el marc de qualsevol classe de procediment, llevat de les sentències dictades en el procediment abreujat quan la quantia reclamada no superi 1.500 euros, o dels autes recaiguts en el procediment d'injúnció. L'exclusió del recurs d'apel·lació pel que fa als processos amb un abast econòmic escàs és conforme a l'ordenament jurídic vigent fins ara, i en concret s'adiu al que ja preveia el Decret dels veguers del 4 de febrer de 1986 en relació amb el procediment de mínima quantia, i té per objecte limitar la càrrega de treball de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i que pugui dedicar el temps i els recursos de què disposa a l'apel·lació de les resolucions amb una transcendència més gran.

A partir d'ara, la interposició del recurs d'apel·lació es fa directament davant el Tribunal Superior de Justícia. Els recursos d'apel·lació de les sentències estimatòries de la demanda s'admeten, amb caràcter general, amb dos efectes: suspensiu i devolutiu. Pel que fa a la substanciació del recurs, es preveu que la part apel·lada, a més d'oposar-se al recurs, pugui interposar al seu torn un recurs supeditat al fet que l'altra part apel·li, contra els pronunciaments de la sentència objecte de recurs que li siguin desfavorables,

i que s'anomena recurs d'adhesió. D'altra banda, s'admet la pràctica de proves en la segona instància amb caràcter excepcional i en els casos que preveu expressament el Codi, en concret quan la prova no s'hagi admès de forma indeguda; quan la prova admesa no s'hagi pogut practicar per causes no imputables a la part que la proposa; quan les proves es fonamenten en fets nous o de nova notícia coneguts quan ja no es podien sol·licitar diligències per a millor proveir, i quan es tracti del rebel involuntari que compareix en el procés en la segona instància. El tribunal no pot, però, decidir d'ofici la pràctica de proves en aquesta segona instància.

El recurs d'apel·lació es tramita principalment per escrit, atès que la vista esdevé, en principi, facultativa. Aquesta norma es fonamenta en el fet que en la primera instància ja s'ha celebrat un judici oral, motiu pel qual decau la necessitat de practicar una vista en fase d'apel·lació. Ara bé, sí que es practica la vista en aquesta fase quan s'hagi decidit la pràctica de proves en la segona instància o quan el tribunal ho consideri necessari per resoldre degudament el recurs interposat.

IX. Judici de revisió

La regulació del judici de revisió rau en la necessitat de proveir un procediment judicial específic per atendre determinats casos excepcionals o especialment injustos provocats per la sentència que ha posat fi a un procés civil. Aquests casos porten causa de l'existència de suborn, violència, prevaricació judicial o una maquinació fraudulenta que han afectat el procés; la falsedat dels documents, els testimonis o els dictàmens pericials que han fonamentat la sentència; l'obtenció o el recobriment de documents rellevants per resoldre el procés amb posterioritat, o el fet que hagi recaigut una decisió definitiva del Tribunal Europeu de Drets Humans que constati la vulneració d'un dret fonamental, d'acord amb la regulació recent que en fan la Llei qualificada de la Justícia i la Llei transitòria de procediments judicials.

La competència per conèixer i resoldre el judici de revisió s'atribueix a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i requereix que s'interposi la demanda de revisió corresponent, amb una legitimació àmplia i en un termini prudencial de tres mesos a partir de la notificació de la sentència penal ferma o del dia en què es té coneixement de l'existència del motiu en què es fonamenta el judici de revisió. En cas que s'admeti la demanda, se segueix un procediment amb uns terminis reduïts. Aquest procediment finalitza amb una sentència que pot revocar la sentència o les sentències objecte de la revisió i, si escau, també pot suposar la retroacció de les actuacions corresponents.

X. Costes processals

Aquesta Llei corrobora el sistema objectiu del venciment a l'efecte d'imposar les costes processals que els tribunals han aplicat fins ara, de forma que s'han de fer càrrec

d'aquestes costes les parts que han vist refusades totes les seves pretensions, excepte en els casos en què el tribunal apreciï dubtes fàctics o jurídics o altres circumstàncies motivades. També es preveuen els supòsits de la imposició de les costes processals quan hi ha desistiment, renúncia, transacció i aplanament, o quan es tracta de processos incidentals o que es troben en fase de recurs. Finalment, es regula un procediment sumari d'execució de les costes processals, que se substancia davant el secretari judicial, al qual s'atribueix la competència de taxar les costes processals i resoldre la impugnació eventual que es pugui plantejar al respecte.

XI. Assegurament de les sentències definitives de condemna

La interposició d'un recurs d'apel·lació contra sentències definitives planteja el problema de l'eficàcia que ha de tenir la sentència que és objecte de recurs. És a dir, si la interposició del recurs ha de determinar la suspensió o no de l'execució de la sentència impugnada, tenint en compte que pot ser revocada en fase d'apel·lació, amb les conseqüències que se'n deriven pel que fa als actes d'execució que s'han pogut adoptar entretant. Aquesta qüestió s'ha intentat resoldre mitjançant dos possibilitats: d'una banda, acceptant el recurs a ambdós efectes, motiu pel qual no es pot executar la sentència mentre se substancia el recurs, i, d'altra banda, acceptant el recurs amb un sol efecte, i en aquest cas no es produeix la suspensió de l'eficàcia de la sentència recorreguda, tot i que la seva execució es pot condicionar al fet que es presti una caució. En aquest cas, al seu torn, s'esdevenen dos altres possibilitats: l'execució provisional de la sentència impugnada amb la prestació d'una caució per part del sol·licitant de l'execució, que és el sistema seguit fins ara pel dret processal andorrà, o l'execució provisional sense prestar caució amb la possibilitat de suspendre aquesta execució si l'executat presta una caució. Aquests sistemes tenen en comú les dificultats que es plantegen davant la possibilitat real d'una revocació de la sentència en alçada, en tant que la retroacció dels efectes pot arribar a ser impossible. I les dificultats expressades determinen que no sigui gens habitual concedir l'execució provisional.

Davant d'això, el Codi de procediment civil proposa un sistema diferent que es fonamenta en l'assegurament dels pronunciaments condemnatoris de les sentències sotmeses a recurs distingint-los segons la classe de condemna pronunciada. L'assegurament de les sentències recorregudes en apel·lació es materialitza en l'embargament en el cas de condemnes dineràries o de condemnes no dineràries que consisteixen en l'entrega d'alguna cosa moble o immoble. Les condemnes no dineràries que consisteixen a fer o a no fer es poden assegurar atenent la quantitat determinada que es fixi en concepte d'equivalent pecuniari. Així, qui tingui una sentència favorable pot demanar l'assegurament de les quantitats concedides en la sentència o, si es tracta d'una condemna no dinerària, del seu equivalent dinerari. El sol·licitant de la mesura

d'assegurament ha d'oferir una caució suficient per respondre dels danys i perjudicis que es puguin ocasionar al patrimoni de l'altra part com a conseqüència de l'adopció d'aquesta mesura, encara que el tribunal pot eximir el sol·licitant de prestar-la quan així ho justifiqui suficientment conforme a les circumstàncies concurrents. Aquest assegurement no difereix d'una mesura cautelar; ara bé, la diferència es troba en el fet que tant el *fumus boni iuris* com el *periculum in mora* ja estan inicialment acreditats per la mateixa existència de la sentència condemnatòria. D'aquesta forma el judici de valoració del tribunal s'ha de limitar al control formal de la petició, i a la fixació i la prestació efectiva de la caució. Per tant, la dificultat lògica establerta al Codi a l'efecte d'obtenir una mesura cautelar mentre es tramita el procediment queda limitada en aquest cas a l'acreditació que es disposa d'una sentència favorable sotmesa a recurs.

S'ha considerat que es tracta d'una bona solució, atès que s'eliminen les execucions provisionals i, al mateix temps, es garanteixen els drets de les persones que han obtingut un pronunciament favorable en la primera instància, especialment a Andorra on els terminis per obtenir una resolució de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia no són excessivament llargs.

XII. Execució forçosa de les resolucions judicials

El procediment d'execució de les resolucions judicials és probablement una de les matèries amb més interès per als ciutadans. En efecte, el justiciable únicament veu reconegut el dret constitucional a la jurisdicció quan les resolucions judicials es compleixen de forma efectiva o, si no és així, quan són executades en la forma deguda i prevista en la resolució jurisdiccional ferma. En aquest àmbit coexisteixen diversos models que es diferencien bàsicament per la participació més o menys activa en els actes d'execució de persones o institucions com els secretaris judicials, els procuradors o els executors privats, com s'esdevé a Andorra amb la figura del *saig* des de l'any 2015. L'atribució de competències executòries a aquestes persones o institucions, que, a excepció del secretari judicial, no formen part de l'Administració de justícia, es justifica sobretot per la necessitat d'agilitzar els processos en període d'execució forçosa, atenent la càrrega de treball important dels òrgans jurisdiccionals. A més, cal tenir en compte l'essència bàsicament material dels actes d'execució que, en definitiva, consisteixen en activitats de liquidació o venda de béns que no tenen un caràcter jurisdiccional i que, per tant, poden ser portats a terme per persones habilitades o facultades degudament, encara que no formin part dels tribunals de justícia. No obstant això, qualsevol regulació en aquesta matèria ha de partir del respecte dels drets dels ciutadans a l'execució com a part del dret a la jurisdicció i, correlativament, ha d'assegurar la tutela deguda dels tribunals de justícia, que sempre han d'exercir el

control de les actuacions i les diligències que es portin a terme durant aquesta execució, mitjançant els recursos oportuns.

En definitiva, la solució adoptada ha estat regular en aquest Codi les normes bàsiques sobre l'execució, que consisteixen en les característiques dels títols executius, les parts de l'execució, els drets de terceres persones, el procediment de despatx de l'execució, l'oposició a l'execució, i la suspensió i l'acabament del procediment d'execució. També es regulen les normes necessàries relatives a la relació de l'òrgan jurisdiccional amb el saig, que, d'acord amb la Llei 43/2014, del 18 de desembre, es defineix com un professional del dret investit de funció pública que, de conformitat amb les disposicions legals vigents, té autoritat per executar de manera forçosa les resolucions judicials o administratives executòries, d'acord amb les lleis aplicables, a petició de les persones i entitats públiques i privades. El saig exerceix aquestes funcions per delegació de l'òrgan jurisdiccional, i sempre està sotmès a les decisions que pugui adoptar el tribunal competent, per la via dels recursos que poden interposar les parts contra els acords que dicta el saig.

El saig té competència per conèixer de l'execució forçosa de les resolucions judicials o administratives que siguin executòries d'acord amb les lleis aplicables, i que consisteixen en el pagament d'una quantitat líquida. És a dir, que s'atribueix la competència al saig per executar les condemnes dineràries i les quantitats líquides que dimanen de les condemnes no dineràries. D'altra banda, la competència per conèixer de l'execució de les condemnes no dineràries in natura s'atribueix al tribunal que dicta la resolució en la primera instància. Aquesta distinció rau en la naturalesa dels actes que es duen a terme en l'execució no dinerària i que consisteixen en mandats d'entregar, fer o no fer, inclòs el llançament de l'habitatge, que, per raó de la seva naturalesa, ha de dur a terme l'òrgan judicial. Això sense perjudici de l'atribució de la competència al saig per executar les quantitats que fixi el batlle en concepte de la quantitat pecuniària equivalent o del rescabament dels danys i perjudicis en cas d'incompliment.

En matèria d'execució dinerària, i de les quantitats que dimanen de l'execució no dinerària, el saig és competent per portar a terme tots els actes materials d'execució de les quantitats líquides contingudes en les resolucions judicials, en la seva condició de cooperador de l'Administració de justícia. Nogensmenys, com s'ha dit, el saig resta en tot moment sotmès al control de l'òrgan jurisdiccional o administratiu que ha dictat la resolució que s'executa.

Per aquest motiu, el Codi de procediment civil regula d'una forma detallada i alhora dissociada, per una banda, l'execució forçosa dinerària, i per altra banda, l'execució forçosa no dinerària en els diversos vessants, és a dir, quan es tracta de l'entrega d'un

bé moble o immoble, o quan es tracta d'una obligació de fer o de no fer. I també regula el procediment per determinar una quantitat líquida.

Finalment, aquesta Llei també estableix les normes oportunes relatives al reconeixement i l'execució de les resolucions judicials i administratives dictades per tribunals o altres òrgans estrangers, tot distingint com es porta a terme el reconeixement i l'execució de resolucions judicials estrangeres en què s'adopten mesures cautelars o provisionals, d'una banda, i el reconeixement de resolucions judicials fermes dictades per tribunals estrangers, d'altra banda, amb una nova regulació del procediment d'exequàtur que ja no és conegut des d'un inici per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, tal com s'esdevenia fins ara, sinó pel batlle al qual correspongui per torn. A més, també es regula de forma específica el reconeixement i l'execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a pensions compensatòries o a la custòdia de menors d'edat.

XIII. Jurisdicció voluntària

Una de les novetats significatives que dimanen del Codi de procediment civil és la regulació de la jurisdicció voluntària. Es preveu un procediment que es pot substanciar davant el batlle o el notari, segons els casos, amb l'objectiu d'obtenir decisions ràpides en assumptes que, si bé són importants, tenen sovint poca complexitat i comporten una tramitació senzilla.

El procediment de jurisdicció voluntària s'aplica als casos en què sigui necessària la intervenció del batlle o del notari, i sempre que no hi hagi litigi o controvèrsia entre les persones interessades. S'encomanen als òrgans judicials matèries com les adopcions i els acolliments, les tuteles i les curateles, l'alienació de béns dels menors i de les persones amb la capacitat modificada judicialment, les declaracions d'absència i de mort, les consignacions judicials, o les convocatòries judicials de juntes generals d'accionistes i les dissolucions judicials de societats, entre d'altres. En canvi, s'encomanen als notaris les declaracions d'hereus intestades i altres matèries relacionades amb el dret successori. A més dels supòsits esmentats i més freqüents en la pràctica forense, també es pot instar aquest procediment quan concorren altres qüestions no relacionades a la Llei en les quals sigui necessari un pronunciament judicial i no hi hagi plantejada una controvèrsia.

En qualsevol cas, s'estableix un procediment únic i senzill, en què no és preceptiva la intervenció de l'advocat amb caràcter general, i en què es preveu la intervenció del Ministeri Fiscal quan la sol·licitud concerneix menors o persones amb la capacitat modificada judicialment, o afecta l'interès públic. El procediment s'inicia amb una sol·licitud en què es poden aportar els documents que es consideren oportuns i es pot

proposar la pràctica de proves, i que es fa arribar a les persones interessades perquè presentin les al·legacions escaients. A partir d'aquí, la sol·licitud es resol en un termini breu, sense perjudici que es pugui celebrar una vista.

XIV. Disposicions addicionals, transitòries, derogatòria i finals

Les quatre disposicions addicionals de la Llei tenen com a finalitat aplicar als arrendaments rústics les normes sobre l'admissibilitat i la caducitat del recurs del procediment d'arrendaments; salvaguardar les especificitats processals que es contenen a les lleis sobre marques, drets d'autor i drets veïns, i patents; adaptar les referències que estableix la normativa vigent a la creació de dos seccions civils, i fer possible l'actualització de les quantitats que estableix aquesta Llei a través de les lleis del pressupost de cada any.

Les cinc disposicions transitòries preveuen quines són les normes processals aplicables als processos que s'estiguin tramitant en el moment de l'entrada en vigor de la Llei i, en concret, pel que fa a les mesures cautelars que se sol·licitin; el moment a partir del qual s'apliquen els terminis de caducitat de les actuacions que estableix aquesta Llei; quines són les normes aplicables en matèria disciplinària dels batlles i magistrats, i dels membres del Ministeri Fiscal, tenint en compte que les disposicions finals tercera i desena modifiquen la Llei qualificada de la Justícia i la Llei del Ministeri Fiscal en aquest sentit, i les normes de competència oportunes derivades de la divisió de la Secció Civil del Tribunal de Batlles en una Secció Civil General i una Secció Civil Especialitzada.

La disposició derogatòria, que es desglossa en vint-i-quatre apartats, deroga les disposicions legals o les lleis el contingut de les quals ha quedat substituït per les normes d'aquesta Llei, o la vigència de les quals ja no és procedent un cop entri en vigor el Codi de procediment civil. És el cas de tretze decrets dels veguers o dels delegats permanents que es deroguen en tot o en part, encara que algun ja es pogués considerar derogat tàcitament, i de onze lleis aprovades amb posterioritat a la promulgació de la Constitució, des del 1993 fins al 2005, que es deroguen gairebé totes parcialment, com a conseqüència principal del fet que es refonen i integren en aquesta Llei totes les normes processals civils vigents.

Les disposicions finals primera a vint-i-sisena modifiquen les normes d'un decret dels veguers i de vint-i-cinc lleis amb diversos objectius. En primer lloc, crear dos seccions civils, una que conegui els processos que se segueixen pels procediments ordinari i abreujat, i una altra que conegui els processos que se segueixen pels procediments especials, cosa que ha de permetre especialitzar la tasca dels batlles que pertanyen a la jurisdicció civil i millorar, si escau, l'eficiència i la qualitat del servei públic que presten. En segon lloc, conformar les diverses normes marc o materials civils del nostre

ordenament jurídic a les disposicions d'aquesta Llei. Una Llei que pretén, com s'ha dit abans, abastar totes les normes processals civils, amb independència de la matèria de què es tracti o de la classe de procediment que calgui emprar, per evitar d'aquesta manera una dispersió normativa que fins ara complicava la tasca dels operadors jurídics que han d'invocar, aplicar o interpretar aquestes normes. En tercer lloc, aprofitar l'ocasió per modificar les disposicions de les normes marc o materials civils que encara que estiguin relacionades d'una forma menys directa amb les disposicions del Codi, requereixen ser reformades per adaptar-les a les circumstàncies o necessitats actuals (com ara fer possible la signatura i la ratificació del Protocol número 16 de la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, o adaptar la normativa interna el Conveni de les Nacions Unides relatiu als Drets de les Persones amb Discapacitat ja vigent al nostre país) o per evitar contradiccions o disparitats entre les diverses normes del nostre ordenament jurídic. I en darrer lloc, actualitzar i adaptar el règim disciplinari dels batlles i magistrats, i dels membres del Ministeri Fiscal, a les recomanacions que el Grup d'Estats contra la Corrupció (GRECO) del Consell d'Europa ha fet al Principat d'Andorra en virtut de l'informe del 23 de juny del 2017, relatiu al quart cicle d'avaluació. Per tot plegat es modifiquen, per exemple, la Llei qualificada de la Justícia, la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, la Llei transitòria de procediments judicials, la Llei qualificada del matrimoni, la Llei del Registre Civil, la Llei del Ministeri Fiscal, la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, la Llei d'arrendaments de finques urbanes, la Llei de taxes judicials, la Llei qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, la Llei del saig o la Llei d'arbitratge del Principat d'Andorra.

Finalment, les disposicions finals vint-i-setena a vint-i-novena qualifiquen les disposicions d'aquesta Llei que incideixen en l'exercici de drets fonamentals o modifiquen lleis qualificades; encomanen al Govern la publicació dels textos consolidats de les lleis que aquesta Llei modifica, i determinen la data de l'entrada en vigor del Codi de procediment civil.

Llibre primer. Disposicions comunes als processos civils

Títol I. Disposicions generals i principis del procés

Article 1. *Dret a la jurisdicció i resolució extrajudicial de les controvèrsies*

1. L'accés al procés judicial és un dret inclòs en el dret constitucional a la jurisdicció que s'exerceix de conformitat amb la llei i que atorga el dret d'obtenir una decisió fonamentada en dret, mitjançant un procés degut substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei, i el dret d'obtenir-ne l'execució tal com està previst a la llei.

2. Els mitjans extrajudicials de prevenció i resolució de les controvèrsies són escollits de comú acord per les persones interessades. Aquests mitjans són principalment la negociació entre les parts, la mediació i l'arbitratge en què les parts recorren a l'assistència d'una tercera persona, o qualsevol altre mitjà que considerin convenient. Els ciutadans han de tenir en compte el recurs a aquests mitjans i les administracions competents n'han de fomentar el coneixement i l'ús.

Article 2. *Principis d'audiència i publicitat*

1. El procés judicial es fonamenta en els principis d'audiència, contradicció i igualtat de les parts.

2. El judici oral és públic, tret dels casos en què el tribunal, d'ofici o a instància de part, acordi que se celebri excepcionalment a porta tancada.

Article 3. *Inici i finalització del procés*

1. El procés s'inicia a instància de la part legitimada a aquest efecte.

2. El procés finalitza per sentència o aute en els casos i de conformitat amb les normes previstes en aquesta Llei. El procés pot finalitzar en qualsevol moment si les parts així ho decideixen lliurement.

Article 4. *Impuls processal*

1. L'impuls processal correspon al tribunal, que vetlla per la correcta substanciació del procés tot donant a les actuacions el curs previst a la Llei.

2. Les parts i els altres intervinents en el procés judicial han d'assumir les càrregues que els incumbeixen i han de complir els actes processals en la forma i el temps deguts.

Article 5. *Bona fe i frau processal*

1. Les parts i els altres intervinents en el procés judicial han d'actuar d'acord amb les regles de la bona fe.

2. El tribunal ha de desestimar motivadament les peticions que es formulin amb abús manifest de dret o que comportin un frau de llei o processal. Així mateix, en aquests casos, pot imposar les sancions governatives que corresponguin de conformitat amb les normes previstes en aquesta Llei.

Article 6. *Objecte del procés. Principi de justícia pregada*

1. L'objecte del procés queda delimitat per les pretensions de les parts que s'hi exerceixin degudament.

2. El tribunal ha de decidir en el procés de conformitat amb les pretensions exercides, els fets al·legats i les proves practicades en el judici oral, llevat que aquesta Llei disposi una altra cosa.

Article 7. *Improrrogabilitat dels terminis. Preclusió processal*

1. Els terminis establerts en aquesta Llei són improrrogables. Així, un cop transcorregut el termini assenyalat per efectuar un acte processal a instància de part, se'n produeix la preclusió i es perd l'oportunitat de fer aquest acte processal.

2. La concurrència de motius excepcionals i justificats permet suspendre els terminis processals, que es reprenen una vegada cessa la causa que en va determinar la suspensió. Sense perjudici del que estableix l'apartat 1 de l'article 53 la concurrència d'aquests motius l'ha d'apreciar el secretari judicial, d'ofici o a instància de part, mitjançant una interlocutòria o un acord, segons si s'admet o no s'admet la suspensió, amb l'audiència prèvia de les parts personades en el procés.

Article 8. *Principi de preclusió de les al·legacions de fets i fonaments jurídics*

1. Les parts han d'invocar en la demanda i la contesta tots els fets i els fonaments jurídics en els quals fonamentin les seves pretensions, sense que sigui admissible reservar-ne l'al·legació per a un moment processal posterior.

2. La càrrega de l'al·legació dels fets i els fonaments jurídics en virtut dels escrits inicials del procés s'entén sense perjudici de poder formular al·legacions complementàries, o invocar fets nous o de nova notícia, de conformitat amb el que estableix aquesta Llei.

Article 9. *Iniciativa i càrrega de l'activitat probatòria*

1. Les proves es practiquen a instància de part. El tribunal pot decidir d'ofici la pràctica de determinades proves únicament quan ho estableixi aquesta Llei.

2. Correspon a les parts la càrrega de provar la certesa dels fets en què fonamenten les pretensions respectives. El tribunal ha de tenir presents la disponibilitat i la facilitat probatòria que correspon a cada una de les parts del procés.

3. No obstant això, aquesta Llei o les altres lleis aplicables poden establir expressament criteris diferents sobre la càrrega de provar els fets en què les parts fonamenten les pretensions respectives. En concret, en els processos en què es justifiqui la concurrència d'indicis de que s'ha produït una conducta lesiva dels drets fonamentals o de les llibertats públiques, o una conducta discriminatòria per algun dels motius prohibits per la Constitució o les lleis, correspon al demandat aportar una justificació objectiva i raonable, suficientment provada, de les mesures adoptades i de la seva proporcionalitat.

Article 10. *Presència judicial en les vistes i proves*

1. Les vistes, les audiències i les compareixences que tinguin per objecte escoltar les parts abans de dictar una resolució s'han de celebrar sempre davant el batlle o els magistrats que formen part del tribunal que conegui el procés.

2. La prova es practica en un judici oral, públic i contradictori. El batlle o els magistrats que formen part del tribunal que conegui el procés han de presenciar els interrogatoris de les parts i els testimonis, els acaraments, els reconeixements judicials i els informes orals dels perits, així com qualsevol altre acte de prova.

3. La infracció de les normes dels apartats anteriors d'aquest article determina la nul·litat de ple dret de les actuacions corresponents.

Article 11. *Principi de legalitat processal. Deure de col·laboració*

1. Totes les persones i les entitats públiques i privades que intervinguin en un procés han d'actuar d'acord amb el que disposa aquesta Llei.

2. Totes les persones i les entitats públiques i privades estan obligades a complir les resolucions judicials i a col·laborar amb l'Administració de justícia en les actuacions regulades en aquesta Llei.

3. Totes les persones i les entitats públiques i privades han de facilitar al tribunal tota la informació que coneguin i que calgui obtenir per exercir les funcions que té encomanades, sense cap altra limitació que les que imposen el respecte dels drets fonamentals de les persones i la Llei. La cessió de dades de caràcter personal al tribunal, en el marc del deure de col·laboració que imposa aquesta Llei i per a la finalitat que s'hi estableix, no requereix el consentiment de la persona afectada.

4. D'acord amb el que estableix l'apartat anterior, les administracions públiques han de permetre l'accés del tribunal i del saig als seus registres i a les dades de què disposen en les condicions necessàries per fer efectiu el dret d'obtenir una decisió fonamentada en dret i el dret d'obtenir-ne l'execució en un termini raonable.

5. Els requeriments documentals que ordeni el tribunal i que s'adrecin a les persones i les entitats públiques i privades són gratuïts.

Article 12. *Aplicació en el temps de les normes processals*

Els processos se substancien d'acord amb les normes processals vigents, les quals no es poden aplicar retroactivament sense perjudici del que estableixin les disposicions legals de dret transitori.

Article 13. *Àmbit territorial de les normes processals*

Els processos que coneguin els tribunals andorrans es regeixen únicament per les normes processals andorranes, tret del que puguin establir els convenis i els acords internacionals que formin part de l'ordenament jurídic andorrà.

Article 14. *Supletorietat de la Llei*

Les normes contingudes en aquesta Llei són aplicables, en defecte d'una llei que ho reguli, a qualsevol procés judicial que coneguin els tribunals andorrans.

Títol II. Actes processals

Capítol primer. Resolucions processals

Article 15. *Classes de resolucions*

1. Les resolucions jurisdiccionals del tribunal s'anomenen:

- a) Providències, quan tenen per objecte l'ordenació material del procés.
- b) Autes, quan decideixen recursos contra providències, qüestions incidentals, pressupòsits processals, la nul·litat del procés o quan, d'acord amb aquesta Llei, han de tenir aquesta forma.
- c) Sentències, quan decideixen definitivament el procés en qualsevol instància o recurs.

2. Les resolucions del secretari judicial s'anomenen:

- a) Interlocutòries, quan tenen per finalitat l'ordenació i l'impuls processal de les actuacions.
- b) Acords, quan decideixen recursos contra interlocutòries o qüestions processals que els són atribuïdes específicament.

3. El saig i el notari dicten acords per portar a terme les actuacions que els són atribuïdes de conformitat amb aquesta Llei i la Llei del saig.

Article 16. *Invariabilitat de les resolucions. Resolucions definitives i fermes*

1. El tribunal, el secretari judicial, el saig o el notari no pot variar les resolucions que pronunciï després de signar-les, sense perjudici del seu aclariment o de la rectificació dels errors materials que puguin contenir.

2. Són resolucions definitives les que posen fi al procés tant en la primera instància com en fase de recurs, i les que resolen un incident o recurs en el marc d'aquests processos, sempre que n'impedeixin la continuació.

3. Són resolucions fermes les resolucions definitives contra les quals no es pot interposar cap recurs ordinari, sigui perquè no hi ha recurs ordinari possible, sigui perquè no s'ha interposat quan esqueia.

4. Les resolucions fermes tenen l'efecte de cosa jutjada i vinculen els tribunals, tots els ciutadans i els poders públics, sense que ningú pugui anar en contra del que el tribunal hagi decidit en virtut de les seves resolucions.

5. La fermesa d'una resolució no impedeix la possibilitat d'interposar un recurs de revisió, un incident de nul·litat o qualsevol altre recurs o mitjà d'impugnació extraordinari que prevegin aquesta Llei o les altres lleis aplicables.

Article 17. *Forma de les resolucions*

1. Les resolucions del tribunal, del secretari judicial, del saig o del notari es documenten per escrit. Hi han de constar el lloc on es dicten; la data en què es dicten; la identitat i la signatura de les persones que les dicten; la referència del procés del qual dimanen, i la identitat de les parts i, si escau, dels seus representants, advocats i procuradors. A més, cal que hi consti el que s'ha resolt i una motivació quan aquesta Llei o les altres lleis aplicables així ho disposin, o quan sigui necessari.

2. Els autes, les sentències i els acords sempre han de ser motivats i han de contenir els antecedents de fet i els fonaments de dret en els quals es basi la decisió adoptada.

3. Les sentències han d'incloure, a més de les circumstàncies assenyalades a l'apartat 1 d'aquest article, la identitat del batlle o el magistrat ponent. També han de desglossar-se en els apartats següents:

a) L'encapçalament, que expressa la identitat de les parts i, si escau, la identitat dels seus representants, advocats i procuradors; la legitimació i la representació en virtut de les quals actuen les parts quan sigui necessari, i l'objecte del procés.

b) Els antecedents, que inclouen les pretensions de les parts i els fets en què es fonamenten. També es pot fer constar un relat dels fets provats.

c) Els fonaments de dret, que contenen la valoració de la prova i els fonaments legals de la decisió adoptada, amb l'expressió de les normes jurídiques aplicables.

d) La part dispositiva, que es correspon a la decisió en relació amb les peticions formulades per les parts, tot detallant amb precisió cadascun dels pronunciaments, i amb les costes processals que s'imposen d'ofici de conformitat amb les normes contingudes en aquesta Llei.

4. Totes les resolucions han de contenir la indicació de si són o no són fermes i, si escau, dels recursos que corresponen contra les resolucions esmentades, amb l'expressió del tribunal competent per ser-hi interposats i per resoldre'ls, i dels terminis legals per fer-ho.

Article 18. *Resolucions orals*

1. Durant la celebració d'un judici oral, una vista, una audiència, una compareixença o un acte d'execució, el tribunal, el secretari judicial o el saig pot dictar oralment les resolucions que corresponguin d'acord amb les seves competències.

2. Les resolucions orals es dicten amb el contingut i els requisits exigits per aquesta Llei, segons la classe de resolució de què es tracti, i es documenten per escrit un cop finalitza l'acte.

3. No es poden dictar sentències orals en els processos civils.

Article 19. *Termini per dictar les resolucions*

Les resolucions del tribunal, del secretari judicial, del saig o del notari s'han de dictar dins el termini establert en aquesta Llei i en la Llei del saig, excepte que concorri una causa suficient i justificada per a la dilació, que s'ha de fer constar en la resolució o l'acord.

Article 20. *Rectificació i aclariment de les resolucions*

1. El tribunal, el secretari judicial, el saig o el notari pot rectificar en qualsevol moment, d'ofici o a instància de part, els errors materials absolutament manifestos en què incorrin les seves resolucions.

2. El tribunal, el secretari judicial, el saig o el notari pot rectificar o aclarir les seves resolucions pel que fa a les expressions o els conceptes foscos o mancats de la comprensió suficient, per rectificar els errors materials que s'hi contenen, i també per incloure-hi els pronunciaments que s'hagin omès de forma manifesta d'acord amb les peticions plantejades per les parts.

3. La rectificació o l'aclariment de les resolucions en els termes assenyalats a l'apartat anterior es pot fer d'ofici o a instància de part, dins el termini dels cinc dies hàbils següents al dia en què es notifica la resolució.

4. El tribunal, el secretari judicial, el saig o el notari, un cop rep la petició de rectificació o aclariment, pot no admetre-la en cas que consideri, motivadament, que no té cap fonament. En cas contrari, la trasllada a les altres parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de cinc dies hàbils. Posteriorment, decideix mitjançant un aute o un acord dins els cinc dies hàbils següents.

5. Contra l'aute o l'acord que no admet o que resol la petició de rectificació o aclariment no es pot interposar cap recurs, sense perjudici dels recursos que corresponguin contra la resolució la rectificació o l'aclariment de la qual se sol·licitava.

6. El termini per interposar el recurs que correspongui contra la resolució que és objecte d'una petició de rectificació o aclariment compta a partir del dia següent al dia en què es dicta l'aute o l'acord assenyalat a l'apartat anterior.

Capítol segon. Nul·litat dels actes processals

Article 21. *Nul·litat dels actes processals*

1. La nul·litat dels actes processals i, en concret, de les resolucions processals es regeix per les normes que es preveuen en aquesta matèria a la Llei transitòria de procediments judicials.

2. El tribunal i el secretari judicial han de procurar que es puguin esmenar els defectes en què puguin incórrer els actes processals de les parts.

Capítol tercer. Actes processals de comunicació

Article 22. *Classes d'actes processals de comunicació*

Els actes processals de comunicació poden ser:

- a) Notificacions, quan el seu objecte consisteixi a comunicar una resolució o una actuació judicial.
- b) Emplaçaments, quan prevegin la personació i l'actuació dins un termini.
- c) Citacions, quan determinin el lloc, la data i l'hora per comparèixer i actuar.
- d) Requeriments, quan estableixin una obligació de fer o no fer.
- e) Oficis, per a la comunicació amb les persones i les entitats públiques i privades.

Article 23. *Notificació dels actes processals*

1. Els actes processals i, en concret, les resolucions processals es notifiquen a totes les parts del procés. També es poden notificar a terceres persones quan ho estableixi aquesta Llei o les altres lleis aplicables, o, excepcionalment, si així ho decideix el tribunal per garantir els drets d'aquestes persones.

2. Les resolucions del tribunal i del secretari judicial es notifiquen en el termini màxim de cinc dies hàbils des de la data en què s'hagin dictat.

Article 24. *Execució i direcció dels actes processals de comunicació*

1. Els actes processals de comunicació són executats pel nunci que correspongui, sota la direcció del secretari judicial. Els nuncis depenen funcionalment del secretari judicial a l'efecte de portar a terme qualsevol acte processal de comunicació.

2. L'execució dels actes processals de comunicació també la pot portar a terme el saig, o l'advocat o el procurador com a representants de la part que sol·licita la comunicació, a les costes d'aquesta part. El saig, l'advocat o el procurador que executi qualsevol acte processal de comunicació és responsable de comprovar la identitat i les altres circumstàncies del destinatari de l'acte, i ha de vetllar perquè en la còpia de l'acte consti la signatura del destinatari i la data en què s'ha efectuat la comunicació.

Article 25. *Actes processals de comunicació amb les parts no personades en el procés*

1. La comunicació entre el tribunal o el secretari judicial, i les parts que encara no s'han personat en el procés, s'efectua mitjançant el lliurament personal a aquestes parts de la cèdula d'emplaçament o citació, acompanyada si escau de la còpia de la resolució que se'ls notifica. Aquesta cèdula ha d'indicar el tribunal o el secretari judicial que la dicta, el

procés de què es tracta, la identitat de la persona a qui es fa l'emplaçament o la citació, l'objecte de l'emplaçament o la citació, i el termini per a la personació i l'actuació o el lloc, el dia i l'hora en què la persona ha de comparèixer.

2. El primer emplaçament o la primera citació de les parts es fa personalment i al seu domicili personal o professional. El domicili és el que consta a la demanda o a l'escrit que inicia el procés. El demandant pot designar diversos domicilis i, en aquest cas, ha d'indicar l'ordre dels domicilis prop dels quals s'ha de fer l'emplaçament o la citació.

3. Si la part és trobada al seu domicili, se li lliura la cèdula d'emplaçament o citació, que ha signar juntament amb el nunci, el saig, l'advocat o el procurador.

4. Si la part no és trobada al seu domicili, es pot lliurar la cèdula d'emplaçament o citació a qualsevol familiar o persona amb la qual convisqui, sempre que sigui major de setze anys, o a qualsevol empleat seu que treballi al domicili professional, i se'ls adverteix de l'obligació de lliurar la cèdula al destinatari o de fer-li saber el seu contingut si en saben el parador. En qualsevol cas, el nunci, el saig, l'advocat o el procurador ha de fer constar la identitat de la persona a la qual es lliura la cèdula i la relació que té amb el destinatari.

5. Si no es troba ningú al domicili designat, el nunci, el saig, l'advocat o el procurador ha d'intentar esbrinar si la part hi viu i, en cas que no hi visqui, quin és el seu domicili actual. Si no pot esbrinar-ho i el demandant no ha designat altres possibles domicilis, el secretari judicial ha d'intentar fer-ho amb els mitjans al seu abast. Si tot i així no es pot saber el parador del destinatari de la cèdula, l'emplaçament o la citació es comunica per edictes.

6. A la cèdula d'emplaçament o citació sempre es fa constar l'avertiment segons el qual si la part no es persona o compareix en el procés serà declarada en rebel·lia. En cas que el destinatari o la persona a la qual es lliuri la cèdula es negui a signar-la, es fa constar aquesta circumstància i l'emplaçament o la citació s'entenen comunicats degudament, llevat que qui lliuri la cèdula d'emplaçament o citació sigui l'advocat o el procurador de la part que ho sol·licita, i cal que hi consti també la signatura d'un testimoni que acrediti la negativa de la persona emplaçada o citada.

Article 26. *Actes processals de comunicació amb els advocats i procuradors*

1. La comunicació entre el tribunal o el secretari judicial i les parts personades en el procés s'efectua mitjançant el servei informàtic de comunicació processal establert a les oficines judicials o als tribunals, i als despatxos o bufets d'advocats i procuradors. La comunicació es fa a l'advocat o el procurador que representa les parts, el qual rep les comunicacions en nom seu i amb els mateixos efectes.

2. No obstant això, per excepció de les normes establertes a l'apartat anterior, cal fer personalment a les parts les comunicacions següents:

a) Quan es tracta del primer emplaçament o la primera citació, d'acord amb el que estableix l'article 25.

b) Quan es tracti d'un procés en què no sigui preceptiva la defensa i l'assistència tècnica prestades per un advocat d'acord amb aquesta Llei o les altres lleis aplicables, i les parts no hagin designat un advocat o procurador que les representi. En aquest supòsit, la comunicació es fa directament per correu ordinari o electrònic, o per qualsevol altre mitjà tècnic que permeti acreditar la data de la recepció i el contingut de la comunicació, a l'adreça física o electrònica que hagin assenyalat les parts, després d'advertir-les que les comunicacions que es facin a l'adreça assenyalada tindran efectes plens. Les parts estan obligades a comunicar els canvis de l'adreça assenyalada durant la litispendència del procés.

c) Quan aquesta Llei o les altres lleis aplicables determinin que la comunicació s'ha de fer personalment a les parts o a terceres persones.

Article 27. *Actes processals de comunicació amb les altres persones i entitats que es relacionen o col·laboren amb l'Administració de justícia*

1. La comunicació entre el tribunal o el secretari judicial i les altres persones i entitats públiques o privades que es relacionen o col·laboren amb l'Administració de justícia s'efectua preferentment mitjançant el servei informàtic de comunicació processal establert a les oficines judicials o als tribunals, i prop d'aquestes persones i entitats.

2. En cas que no sigui possible la comunicació electrònica, la comunicació amb aquestes persones i entitats es fa mitjançant oficis adreçats per correu ordinari o electrònic, o per qualsevol altre mitjà tècnic que permeti acreditar la data de la recepció i el contingut de la comunicació. El secretari judicial fa constar mitjançant una diligència si ha tingut lloc i quan ha tingut lloc la recepció d'aquesta comunicació.

Article 28. *Actes processals de comunicació amb els testimonis, perits i altres persones que intervenen en el procés*

1. La comunicació entre el tribunal o el secretari judicial i els testimonis, els perits o les altres persones que intervenen en el procés es fa mitjançant la remissió de la comunicació per correu ordinari o electrònic, o per qualsevol altre mitjà tècnic que permeti acreditar la data de la recepció i el contingut de la comunicació. El secretari judicial fa constar mitjançant una diligència si ha tingut lloc i quan ha tingut lloc la recepció d'aquesta comunicació.

2. En cas que així ho sol·licitin les parts, la comunicació amb els testimonis, els perits o les altres persones que intervenen en el procés la poden fer elles mateixes, i les despeses que s'ocasionin a aquest efecte són al seu càrrec.

Article 29. *Comunicació per edictes*

1. Si de conformitat amb les normes d'aquest capítol no es pot saber el parador del destinatari de l'acte processal de comunicació, o no es pot portar a terme la comunicació amb eficàcia plena per qualsevol altre motiu, el secretari judicial ordena que aquesta comunicació es faci mitjançant la publicació de la part dispositiva de la resolució o l'actuació judicial, de la cèdula d'emplaçament o citació, o del requeriment, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

2. La comunicació per edictes s'ha de fer tot protegint els drets dels menors d'edat i de les altres persones que puguin resultar afectades per les mesures de publicitat adoptades.

Article 30. *Eficàcia dels actes processals de comunicació*

1. Les comunicacions processals tenen efectes plens des del moment en què en té lloc la recepció. En qualsevol cas els terminis es compten sempre a partir de l'endemà de la notificació o publicació de l'acte de què es tracta.

2. Els actes processals de comunicació que no es facin d'acord amb aquesta Llei o les altres lleis aplicables i que, a més, generin indefensió són nuls de ple dret.

3. Malgrat el que estableix l'apartat anterior, si la persona destinatària de l'acte processal de comunicació no en denuncia la nul·litat en ocasió de la primera compareixença en el procés, s'entén que aquest acte produeix eficàcia plena.

Títol III. Compareixença i assistència al procés

Capítol primer. Capacitat per ser part, capacitat processal i legitimació

Article 31. *Capacitat per ser part*

1. Poden ser part en els processos:

a) Les persones físiques.

b) Els concebuts i no nascuts, per a tots els efectes que els siguin favorables.

c) Les persones jurídiques.

d) Les entitats sense personalitat jurídica que siguin reconegudes per l'ordenament jurídic.

e) El Ministeri Fiscal, en els processos en què d'acord amb aquesta Llei o les altres lleis aplicables hagi d'intervenir com a part.

f) Els saigs i els notaris, en els processos en què d'acord amb aquesta Llei o les altres lleis aplicables hagin d'intervenir com a part.

2. També poden actuar com a part les entitats sense personalitat jurídica, els grups de consumidors o els grups de persones formades per una pluralitat d'elements personals o patrimonials posats al servei d'un fi determinat.

Article 32. Capacitat processal

1. Les parts poden comparèixer en el procés per si mateixes, tret que la representació processal sigui preceptiva d'acord amb aquesta Llei o les altres lleis aplicables, o que hagin designat voluntàriament un advocat o un procurador que les representi. El representant jurídic pot coincidir amb el representant processal.

2. Les persones físiques menors d'edat, amb la capacitat modificada judicialment o sotmeses a qualsevol limitació de la seva capacitat d'obrar compareixen en el procés per mitjà de la persona que en tingui atribuïda la representació legal i, si no n'hi ha, del Ministeri Fiscal i/o del defensor judicial.

3. Els concebuts i no nascuts compareixen en el procés per mitjà de la persona que els representaria legalment si ja haguessin nascut.

4. Les persones jurídiques compareixen en el procés per mitjà de la persona que les representi legalment.

5. Les entitats sense personalitat jurídica, els grups de consumidors o els grups de persones formades per una pluralitat d'elements personals o patrimonials posats al servei d'un fi determinat compareixen en el procés per mitjà de les persones a qui les lleis aplicables atribueixin en cada cas la representació d'aquestes entitats o grups o, si no n'hi ha, de les persones que de fet o en virtut de pactes de l'entitat o el grup concernit actuïn en nom seu davant de tercers.

Article 33. Apreciació de la falta de capacitat

1. La falta de capacitat per ser part o de capacitat processal pot ser apreciada d'ofici pel tribunal a l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el procés se substancia pel procediment abreujat.

2. La falta de capacitat per ser part o de capacitat processal també pot ser denunciada pel demandat com a excepció processal en virtut de la contesta, o pel demandant a l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el procés se substancia pel procediment abreujat.

Article 34. Dret d'acció i legitimitació

1. El dret a la jurisdicció atorga al demandant el dret de demanar tutela judicial al tribunal i d'obtenir-ne, amb el compliment previ dels requisits processals, un pronunciament

sobre el fons del procés. El demandat té dret a oposar-se a les pretensions que s'hi exerceixin.

2. Tenen legitimació per actuar en el procés els titulars de la relació jurídica o de l'objecte litigiós que tinguin interès en l'estimació o la desestimació de les pretensions que s'hi exerceixin.

3. No obstant això, aquesta Llei o les altres lleis aplicables poden atribuir la legitimació processal a una persona diferent del titular de la relació jurídica o de l'objecte litigiós. En concret, per defensar el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació, també estan legitimades per intervenir, en interès de les persones afiliades o associades, i sempre que comptin amb la seva autorització, les organitzacions sindicals, les associacions professionals de treballadors autònoms, les organitzacions de consumidors i usuaris i les associacions i organitzacions constituïdes legalment que tinguin com a finalitat primordial la defensa i la promoció dels drets humans i desenvolupin la seva activitat en el territori andorrà. No és necessària aquesta autorització quan les persones afectades siguin una pluralitat indeterminada o de difícil determinació, sense perjudici de la legitimació processal de les persones que puguin arribar a identificar-se com afectades.

4. La persona assetjada és l'única legitimada en els processos sobre assetjament sexual i assetjament per raó de sexe.

Article 35. *Litisconsorci*

1. Poden comparèixer en el procés diverses persones com a demandants o com a demandades, sempre que les accions que exerceixin provinguin d'un mateix títol o raó de demanar.

2. Quan per raó de l'objecte del procés les pretensions exercides només es puguin fer efectives davant de diverses persones considerades conjuntament, totes elles han de ser demandades com a litisconsorts, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables disposin una altra cosa.

3. Quan actuïn en el procés diverses persones com a demandants o com a demandades, cadascuna d'elles ha d'exercir i suportar les càrregues processals pròpies de les parts en el procés.

4. Els actes efectuats per un litisconsort no perjudiquen els altres litisconsorts, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables disposin una altra cosa.

Capítol segon. Intervenció de tercers

Article 36. *Intervenció voluntària*

1. Qualsevol persona que acrediti tenir un interès directe i legítim en el resultat del procés pot demanar de ser-hi admesa com a demandant o demandada. Aquesta sol·licitud s'ha de formular abans de l'inici del judici oral.

2. El tribunal trasllada la sol·licitud d'intervenció voluntària a les parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents. En cas que admeti la intervenció, l'intervinent és considerat com a part en el procés a tots els efectes i pot defensar les pretensions que exerceixi ell mateix o el seu litisconsort, sempre que no es modifiqui l'objecte del procés.

3. La intervenció no retrotrau les actuacions practicades en el procés, però l'intervinent pot fer les al·legacions necessàries per defensar els seus drets que no hagi pogut formular en un moment processal anterior a la intervenció. En aquest cas, el tribunal les trasllada a les altres parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils i practica les actuacions processals que escaiguin.

Article 37. Intervenció provocada

1. El demandant, si la llei ho permet, pot demanar al tribunal, en virtut de la demanda, que cridi una tercera persona perquè pugui intervenir en el procés com a demandant. Si aquesta tercera persona pretén intervenir en el procés, ho ha de fer mitjançant una demanda, que el tribunal admet si es pot acumular a la demanda inicial. Un cop admesa la intervenció, l'intervinent disposa de les mateixes facultats d'actuació que la llei concedeix a les parts.

2. El demandat, quan la llei ho permeti, també pot demanar al tribunal que notifiqui a una tercera persona la litispèndencia del procés perquè pugui intervenir-hi com a demandat, bé com a litisconsort del demandat, bé com a demandat únic. Aquesta sol·licitud s'ha de formular dins el termini atorgat per contestar a la demanda, el qual queda suspès, i es reprèn quan es notifica al demandat l'aute en què es resol la sol·licitud d'intervenció.

3. En el supòsit assenyalat a l'apartat anterior, el tribunal trasllada la sol·licitud d'intervenció provocada a les altres parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents. En cas que admeti la intervenció, l'intervinent és considerat com a part en el procés a tots els efectes i pot defensar les pretensions que exerceixi ell mateix o el seu litisconsort.

4. En cas que sigui el demandat qui hagi sol·licitat la intervenció d'una tercera persona com a demandat, el demandant pot acceptar-ne la intervenció com a litisconsort del demandat o com a demandat únic:

a) Si ho fa com a litisconsort del demandat, el demandant ha d'interposar una nova demanda contra l'intervinent en el termini de vint dies hàbils. El tribunal admet aquesta nova demanda si es pot acumular a la demanda inicial, i la trasllada a l'intervinent tot emplaçant-lo perquè comparegui en el procés i hi contesti en el termini dels vint dies hàbils següents.

b) Si ho fa com a demandat únic, el demandant ha d'interposar al mateix temps un escrit en què desisteix de la demanda interposada contra el demandat inicial.

5. En cas que sigui el demandat qui hagi sol·licitat la intervenció d'una tercera persona com a demandat, i el demandant no accepti la intervenció, el tribunal desestima aquesta sol·licitud i la trasllada a la tercera persona perquè pugui sol·licitar, si escau, la intervenció voluntària en el procés.

Article 38. *Intervenció per crida del tribunal*

Sense perjudici del que estableixen els articles 36 i 37, el tribunal, d'ofici o a instància de part, pot notificar la litispèndia del procés a les persones que es puguin veure afectades per la resolució que hi posi fi. En qualsevol cas s'apliquen les normes de l'apartat 3 de l'article 36.

Capítol tercer. Successió processal

Article 39. *Successió per causa de mort*

1. Un cop produïda la mort de qualsevol part en el procés, la persona o les persones que la succeeixin poden continuar ocupant la mateixa posició que aquesta part hi tenia.

2. Si el tribunal té coneixement, per qualsevol mitjà, de la mort d'una de les parts, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria la suspensió del procés, i la notificació de la mort a les altres parts personades en el procés i a les persones que li puguin constar com a successores probables de la part difunta, a fi que puguin sol·licitar la successió processal en el termini de tres mesos des del dia en què els sigui notificada la interlocutòria. A aquest efecte, han d'acreditar la defunció i aportar el títol successori en què es fonamenta la successió processal.

3. El tribunal trasllada la sol·licitud de successió processal a les parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents. En cas que admeti la successió processal, el successor ocupa la mateixa posició de la part difunta sense que el procés es retrotragi ni s'afegeixin nous tràmits per fer al·legacions.

4. Quan el difunt sigui el demandant i les altres parts personades en el procés no en coneguin els successors, o aquests successors no puguin ser localitzats o no vulguin comparèixer en el procés en el termini assenyalat a l'apartat 2 d'aquest article, el tribunal dicta un aute en què entén que desisteixen del procés els successors del demandant i arxiva les actuacions sense cap altre tràmit i sense imposar les costes processals.

5. Quan el difunt sigui el demandat i les altres parts personades en el procés no en coneguin els successors, o aquests successors no puguin ser localitzats o no vulguin comparèixer en el procés en el termini assenyalat a l'apartat 2 d'aquest article, el tribunal dicta un aute en què deixa sense efecte la suspensió del procés i en continua la tramitació tot declarant els successors del demandat en rebel·lia, sense perjudici que el demandant pugui desistir del procés en qualsevol moment.

Article 40. *Successió per transmissió de l'objecte litigiós*

1. L'adquirent d'un bé o dret objecte d'un procés pot sol·licitar, tot acreditant-ne la transmissió, que se'l consideri com a part en la posició que ocupava el transmissor d'aquest bé o dret. En aquest cas, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria la suspensió del procés, trasllada la sol·licitud de successió processal a les parts personades en el procés perquè facin les alegacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils, i el tribunal decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

2. Si les parts personades en el procés no s'oposen a la sol·licitud de successió processal, el tribunal dicta un aute en què deixa sense efecte la suspensió del procés, i l'adquirent del bé o dret objecte del procés ocupa la mateixa posició del transmissor sense que el procés es retrotragi ni s'afegixin nous tràmits per fer alegacions.

3. Les parts personades en el procés es poden oposar a la sol·licitud de successió processal. L'oposició es pot fonamentar en el fet que a aquestes parts els competeixen drets o defenses que, en relació amb l'objecte del procés, només poden fer valer contra el transmissor del bé o dret objecte del procés; que tenen dret a reconvenir; que han formulat una reconvençió i encara no s'ha resolt, o que la successió processal pot dificultar de manera notòria la seva defensa.

4. En cas que el tribunal desestimi la sol·licitud de successió processal, el transmissor del bé o dret objecte del procés continua sent-ne part, sense perjudici que l'adquirent pugui sol·licitar la intervenció voluntària en el procés.

Capítol quart. Defensa jurídica i representació processal

Article 41. *Intervenció de l'advocat i el procurador*

1. Amb caràcter general, en tots els processos és preceptiva la defensa i l'assistència tècnica prestades per un advocat. No obstant això, la intervenció de l'advocat és facultativa en els processos que se segueixen pel procediment abreujat quan la quantia del procés no sigui superior a 1.500 euros, i pel procediment de jurisdicció voluntària, llevat de l'internament d'urgència de persones. Aquesta intervenció també és facultativa en el procediment d'injunció si l'import del deute reclamat no és superior a 3.000 euros. Tampoc és necessària la intervenció de l'advocat per presentar escrits que tinguin com a objecte personar-se en el procés o demanar la suspensió urgent de vistes, audiències o compareixences, si concorren motius excepcionals i justificats.

2. Les parts poden comparèixer en el procés personalment o representades per un advocat o un procurador col·legiats com a membres exercents al Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra o al Col·legi Oficial de Procuradors d'Andorra, respectivament, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables estableixin una altra cosa. No obstant això, en cas que les parts siguin persones jurídiques, han de comparèixer en el procés assistides per un advocat i representades per un procurador col·legiats com a membres exercents al Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra i al Col·legi Oficial de Procuradors d'Andorra, llevat que aquesta Llei o les altres aplicables estableixin una altra cosa.

3. Per actuar davant el tribunal en els termes previstos per aquesta Llei, els advocats i els procuradors han d'acomplir els requisits que estableixen la Llei qualificada de la Justícia, la Llei de l'exercici de la professió d'advocat i del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra i la Llei de l'exercici de la professió de procurador i del Col·legi Oficial de Procuradors d'Andorra, respectivament.

Article 42. Apoderament de l'advocat i el procurador

1. El poder en virtut del qual les parts atorguen la representació en el procés a l'advocat o el procurador ha d'haver estat autoritzat per un notari o conferit en virtut de la compareixença davant el secretari judicial. No obstant això, les parts també poden atorgar la representació en el procés a l'advocat o el procurador mitjançant un document privat on consti la identitat i la signatura de la part i de l'advocat o el procurador apoderat, i la referència al procés concret de què es tracti.

2. L'escriptura notarial o el document d'apoderament s'ha d'adjuntar en el primer escrit que la part adreci al tribunal. L'atorgament de poders apud acta s'ha de fer al mateix temps en què es presenta el primer escrit davant el tribunal o, si escau, abans de la primera actuació en el procés.

3. El poder general per a plets faculta l'advocat o el procurador per efectuar vàlidament i en nom del seu poderdant tots els actes processals que es comprenen ordinàriament en la tramitació del procés. No obstant això, és necessari un poder especial per a la

renúncia, el desistiment, l'aplanament, la transacció i la submissió a mediació o arbitratge, tot i que en cas que no es disposi d'aquest poder és suficient una ratificació per escrit del poderdant.

Article 43. *Drets i deures de l'advocat i el procurador*

En la seva actuació davant el tribunal, els advocats i els procuradors tenen els drets i els deures que estableixen la Llei de l'exercici de la professió d'advocat i del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra i la Llei de l'exercici de la professió de procurador i del Col·legi Oficial de Procuradors d'Andorra, respectivament.

Article 44. *Cessament de l'advocat i el procurador*

1. L'advocat i el procurador cessen la defensa o la representació de la part en un procés per revocació de l'encàrrec professional conferit. L'encàrrec professional es considera revocat amb l'atorgament de la defensa o la representació a un altre advocat o procurador a l'efecte d'intervenir en el mateix procés.

2. La defensa o la representació atorgada a l'advocat o el procurador també cessa en els casos següents:

a) Per la revocació expressa del poder pel poderdant.

b) Per la renúncia voluntària de l'advocat o el procurador, o pel fet que incorri en una circumstància d'incapacitat, d'incompatibilitat o de prohibició de l'exercici de la professió, o de pèrdua de la condició de col·legiat. En qualsevol d'aquests casos l'advocat o el procurador està obligat a fer-ho saber al seu poderdant, sempre que sigui possible, i a acreditar-ho prop del tribunal.

c) Per la defunció del poderdant, que l'advocat o el procurador està obligat a comunicar al tribunal tot sol·licitant, si escau, la successió processal de conformitat amb el que estableix aquesta Llei.

Article 45. *Honoraris de l'advocat i el procurador*

1. Els advocats i els procuradors poden reclamar i percebre prop dels seus defensats i representats el pagament dels honoraris que hagin meritat en les actuacions processals, mitjançant la presentació d'una minuta detallada i tot manifestant formalment que els honoraris esmentats els són deguts i no els han estat satisfets.

2. El procediment per reclamar els honoraris se substancia d'acord amb les normes sobre l'execució de les costes processals que preveu aquesta Llei.

**Títol IV. Poder de disposició de les parts sobre el procés i les seves pretensions.
Suspensió i finalització anticipada del procés**

Article 46. *Dret de disposició*

1. Les parts estan facultades per disposar de l'objecte del procés durant la seva substanciació, sigui en la primera instància, sigui en la segona instància, sigui en període d'execució forçosa, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables ho prohibeixin o hi estableixin limitacions per raons d'interès general o d'ordre públic, o en benefici de terceres persones.

2. Les parts, en virtut del dret de disposició i d'acord amb la posició que tinguin en el procés, poden renunciar, desistir, aplanar-se, transigir o sotmetre l'objecte del procés a mediació o arbitratge.

Article 47. Renúncia

1. El demandant pot manifestar la renúncia al dret en què fonamenta les seves pretensions en el procés. En aquest cas, el tribunal dicta un aute en què accepta la renúncia i imposa les costes processals al demandant. No obstant això, si la renúncia té lloc abans que s'hagi emplaçat el demandat a contestar a la demanda, el tribunal no imposa les costes processals.

2. El tribunal no admet la renúncia en cas que no pugui ser-ho d'acord amb aquesta Llei o les altres lleis aplicables. En aquest cas, el tribunal dicta un aute en què decideix la continuació del procés.

Article 48. Desistiment

1. El demandant pot desistir unilateralment del procés abans que s'hagi emplaçat el demandat a contestar a la demanda. No obstant això, en cas que el demandat hagi estat declarat en rebel·lia, el demandant pot desistir unilateralment del procés en qualsevol moment. En aquests casos, el desistiment comporta la finalització del procés sense cap altre tràmit i sense imposició de les costes processals.

2. Una vegada el demandat ha estat emplaçat a contestar a la demanda, el demandant pot desistir del procés en qualsevol moment de la primera instància. En aquest cas, el tribunal trasllada el desistiment a les altres parts personades en el procés perquè facin les alegacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents. Si el demandat està d'acord amb el desistiment o no s'hi oposa, el tribunal dicta un aute que no té l'efecte de cosa jutjada i en què decideix la finalització del procés sense cap altre tràmit, i imposa les costes processals al demandant llevat que les parts ho hagin acordat altrament. Si el demandat s'oposa al desistiment, el tribunal dicta un aute en què decideix la continuació del procés només si aprecia que hi ha motius suficients o un interès legítim a aquest efecte. En cas contrari, decideix la finalització del procés sense cap altre tràmit, i imposa les costes processals al demandant llevat que les parts ho hagin acordat altrament.

3. El desistiment en la segona instància comporta la finalització del procés en aquesta instància i que la resolució objecte de recurs guanyi fermesa. En aquest cas, el tribunal dicta un aute en què decideix la finalització del procés en la segona instància i la devolució de les actuacions al tribunal del qual provenen, i imposa les costes processals a l'apel·lant llevat que les parts ho hagin acordat altrament.

Article 49. Aplanament

1. El demandat es pot aplanar a totes les peticions formulades pel demandant en la demanda. En aquest cas, el tribunal dicta una sentència condemnatòria en què estima aquestes peticions i imposa les costes processals d'acord amb el que estableix l'article 352. No obstant això, si el tribunal considera que l'aplanament es fa en frau de llei, en contra de l'interès general o de l'ordre públic, o en perjudici de terceres persones, dicta un aute en què decideix no admetre l'aplanament i la continuació del procés.

2. El demandat es pot aplanar a algunes de les peticions formulades pel demandant en la demanda. En aquest cas, el procés continua pel que fa a la resta de les peticions, i el tribunal consigna les peticions que han estat objecte de l'aplanament i les estima en virtut de la sentència que dicta al terme del procés.

Article 50. Transacció

1. En qualsevol moment del procés les parts poden posar-hi fi en virtut d'un acord o un conveni, i sol·licitar al tribunal que homologui aquesta transacció.

2. Si la transacció convinguda per les parts s'ajusta a l'objecte del procés i no s'ha convingut en frau de llei, en contra de l'interès general o de l'ordre públic, o en perjudici de terceres persones, el tribunal que estigui coneixent el procés dicta un aute en què homologa aquesta transacció.

3. L'aute que homologa la transacció no imposa les costes processals a cap de les parts. Per aquest motiu cada part satisfà les costes causades a instància seva i les costes comunes per meitat, llevat que ho hagin acordat altrament. Aquest aute no és susceptible de recurs i es pot executar d'acord amb les normes sobre l'execució de les sentències que preveu aquesta Llei.

Article 51. Caducitat de les actuacions

1. El procés l'impulsa d'ofici el tribunal competent per conèixer-lo i resoldre'l. No obstant això, es consideren abandonades i caducades les instàncies i els recursos en tota classe de procediments si no es produeix cap activitat processal en el termini de dos anys. Aquest termini es compta des del dia de la darrera notificació a les parts de qualsevol acte processal.

2. No es produeix la caducitat de les actuacions si el procés queda paralitzat per causa de força major o per qualsevol altra causa no imputable a la voluntat de les parts.

3. Un cop transcorregut el termini assenyalat a l'apartat 1 d'aquest article, el tribunal declara la caducitat de les actuacions, d'ofici o a instància de part.

4. L'aute que declara la caducitat de les actuacions no imposa les costes processals a cap de les parts. Per aquest motiu cada part satisfà les costes causades a instància seva i les costes comunes per meitat.

Article 52. *Efectes de la caducitat de les actuacions*

1. La caducitat de les actuacions que té lloc en la primera instància comporta la finalització anticipada del procés. L'aute que declara aquesta caducitat no té l'efecte de cosa jutjada.

2. La caducitat de les actuacions que té lloc en la segona instància comporta la finalització del procés en aquesta fase i que la resolució objecte de recurs guanyi fermesa. L'aute que declara aquesta caducitat fa devolució de les actuacions al tribunal del qual provenen.

Article 53. *Suspensió del procés*

1. Les parts poden sol·licitar la suspensió del procés en qualsevol moment. No obstant això, a partir de l'inici del judici oral i fins al moment en què es dicti la sentència, el període total de la suspensió del procés no pot ser superior a tres mesos, a partir dels quals es reprèn d'ofici la tramitació del procés.

2. El secretari judicial ha d'acordar la suspensió del procés mitjançant un acord, si així ho demanen totes les parts personades en el procés i aquesta suspensió no va en contra de l'interès general o en perjudici de terceres persones. El termini de suspensió es correspon amb el que hagin demanat les parts.

3. Amb posterioritat a la suspensió del procés, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria deixar sense efecte aquesta suspensió i reprendre la tramitació del procés si així ho sol·licita qualsevol de les parts abans del dia en què se'n produeixi la caducitat.

Títol V. Jurisdicció, prejudicialitat i competència

Capítol primer. Jurisdicció i prejudicialitat

Article 54. *Àmbit de la jurisdicció civil. Manca de jurisdicció*

1. L'àmbit de coneixement de la jurisdicció civil ve determinat per les normes dels convenis i acords internacionals que formen part de l'ordenament jurídic andorrà i de la Llei qualificada de la Justícia.

2. Els tribunals civils s'han d'abstenir de conèixer un procés quan:

a) Aquest coneixement correspon per raó de la matèria als tribunals de la jurisdicció administrativa o penal.

b) Aquest coneixement correspon per raó de la matèria a una altra administració, organisme o entitat públics.

Article 55. Manca de competència internacional

Els tribunals civils s'han d'abstenir de conèixer un procés quan:

a) Hi hagi un conveni internacional que formi part de l'ordenament jurídic andorrà i que atribueixi la competència de manera exclusiva a la jurisdicció d'un altre estat.

b) S'interposi una demanda o s'insti l'execució contra una persona que, d'acord amb el que preveu el dret internacional públic, tingui immunitat de jurisdicció o d'execució.

Article 56. Apreciació de la manca de jurisdicció i de competència internacional

1. El tribunal aprecia d'ofici i tan aviat com ho adverteixi la manca de jurisdicció o de competència internacional. En aquest cas, després que el secretari judicial hagi decidit mitjançant una interlocutòria la suspensió del procés, el tribunal dona audiència a les parts que hi són personades i al Ministeri Fiscal en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

2. El demandat també pot denunciar la manca de jurisdicció o de competència internacional mitjançant la declinatòria que regula aquesta Llei.

Article 57. Prejudicialitat penal

1. Quan el tribunal aprecii en un procés civil un fet que pugui ser constitutiu d'una infracció penal, ho comunica d'ofici al Ministeri Fiscal perquè exerceixi, si escau, l'acció penal, i trasllada aquesta comunicació a les parts personades en el procés.

2. En cas que se substanciï un procés penal en el marc del qual s'investiguen fets que fonamenten les pretensions de les parts en el procés civil, i que la resolució que hagi de recaure en el procés penal sigui imprescindible per resoldre el procés civil, el tribunal decideix la suspensió del procés civil, d'ofici o a instància de part. En ambdós casos, el secretari judicial acorda mitjançant una interlocutòria la suspensió provisional del procés, i el tribunal dona audiència a les parts que hi són personades en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

3. Un cop finalitzi el procés penal o si en resulta que la continuació d'aquest procés no és possible, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria deixar sense efecte la suspensió del procés civil i reprendre'n la tramitació si així ho sol·licita qualsevol de les parts.

Article 58. Prejudicialitat administrativa

1. El tribunal pot conèixer i resoldre en un procés civil les qüestions prejudicials o incidentals administratives que estiguin directament relacionades amb aquest procés. Tanmateix, les decisions que s'adoptin en relació amb aquestes qüestions no tenen efecte més enllà del procés civil i les pot revisar la jurisdicció competent.
2. Malgrat el que disposa l'apartat anterior, el tribunal pot decidir la suspensió del procés civil, d'ofici o a instància de part, si la resolució d'aquest procés requereix que s'hagi resolt prèviament sobre una qüestió que constitueix l'objecte d'un procés administratiu, fins que es resolgui la qüestió prejudicial administrativa.
3. En ambdós casos, el secretari judicial acorda mitjançant una interlocutòria la suspensió provisional del procés, i el tribunal dona audiència a les parts que hi són personades en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.
4. Un cop resolta la qüestió prejudicial administrativa o si en resulta que la resolució d'aquesta qüestió no és possible, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria deixar sense efecte la suspensió del procés i reprendre'n la tramitació si així ho sol·licita qualsevol de les parts.
5. En cas que el tribunal hagi decidit la suspensió del procés civil fins que es resolgui la qüestió prejudicial administrativa, una vegada resolta aquesta qüestió queda vinculat pel que s'hagi decidit al respecte.

Article 59. Prejudicialitat civil

1. El tribunal pot decidir la suspensió del procés, d'ofici o a instància de part, si la resolució d'aquest procés requereix que s'hagi resolt prèviament sobre una qüestió que constitueix l'objecte d'un altre procés civil, del qual coneix el mateix o un altre tribunal, fins que es resolgui la qüestió prejudicial civil i sempre que no sigui possible l'acumulació d'ambdós processos.
2. En ambdós casos, el secretari judicial acorda mitjançant una interlocutòria la suspensió provisional del procés, i el tribunal dona audiència prèvia a les parts que hi són personades en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.
3. Un cop resolta la qüestió prejudicial civil o si en resulta que la resolució d'aquesta qüestió no és possible, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria deixar sense efecte la suspensió del procés i reprendre'n la tramitació si així ho sol·licita qualsevol de les parts.

4. En cas que el tribunal hagi decidit la suspensió del procés fins que es resolgui la qüestió prejudicial civil, una vegada resolta aquesta qüestió queda vinculat pel que s'hagi decidit al respecte.

Capítol segon. Competència objectiva i funcional

Article 60. *Competència objectiva. Manca de competència objectiva*

1. Els tribunals civils coneixen dels processos, incidents, actuacions i recursos que els atribueix la Llei qualificada de la Justícia, com també dels processos que no siguin atribuïts als tribunals d'una altra jurisdicció.

2. Els tribunals civils que coneixen determinades matèries específiques fan extensiva la seva competència en exclusiva a aquestes matèries i s'han d'inhibir a favor dels altres tribunals civils quan en el procés s'han de conèixer matèries diferents.

Article 61. *Apreciació de la manca de competència objectiva*

1. El tribunal aprecia d'ofici i tan aviat com ho adverteixi la manca de competència objectiva. A aquest efecte, després que el secretari judicial hagi decidit mitjançant una interlocutòria la suspensió del procés, el tribunal dona audiència a les parts personades en el procés en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents. Aquest aute indica quin és el tribunal competent.

2. El demandat també pot denunciar la manca de competència objectiva mitjançant la declinatòria que regula aquesta Llei.

Article 62. *Declinatòria*

1. El demandat pot denunciar mitjançant una declinatòria la manca de jurisdicció o de competència internacional, la manca de competència objectiva, o la submissió a mediació o arbitratge de la controvèrsia.

2. La declinatòria s'interposa davant el mateix tribunal que coneix el procés, en el termini dels primers tretze dies hàbils des que es trasllada la demanda per contestar-la, mitjançant un escrit que s'acompanya dels documents o els principis de prova que la fonamenten. En aquest cas, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria la suspensió del procés, trasllada la declinatòria a les altres parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils i, en concret, aportin els documents o els principis de prova escaients a l'efecte d'acreditar la jurisdicció o la competència del tribunal que coneix el procés, i el tribunal decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

3. Si el tribunal conclou que no té jurisdicció o competència internacional, o que la controvèrsia s'ha de sotmetre a mediació o arbitratge, decideix arxivar les actuacions

sense cap altre tràmit. Si el tribunal conclou que el coneixement del procés correspon a una altra jurisdicció o a un altre tribunal, també indica quin és el tribunal competent.

4. Mentre es tramita la declinatòria el procés queda suspès, sense perjudici que el tribunal pugui decidir, a instància de part, les mesures cautelars o d'assegurament de la prova o les altres mesures de caràcter urgent oportunes, sempre que es justifiqui que la dilació en l'adopció d'aquestes mesures pot ocasionar un perjudici greu i de difícil reparació.

Article 63. *Competència funcional*

1. Els tribunals civils que tenen competència per conèixer i resoldre un procés fan extensiva la seva competència als incidents que s'hi puguin plantejar, i també són competents per executar les resolucions interlocutòries que dictin durant la tramitació del procés.

2. És competent per conèixer i resoldre un procés el mateix tribunal que hagi conegut i resolt en relació amb les diligències preliminars, les mesures d'assegurament de la prova o l'anticipació de la prova que porten causa d'aquest procés, o en relació amb les mesures provisionals prèvies al procés que se substancii pel procediment de família.

3. És competent per despatxar l'execució de les sentències fermes el mateix tribunal que hagi dictat la sentència en primera instància, sense perjudici de les competències atribuïdes al saig en aquesta matèria, d'acord amb la Llei del saig.

4. La competència per conèixer i resoldre els recursos ve determinada per aquesta Llei. Si el tribunal conclou que no és competent per conèixer i resoldre un recurs, dicta un aute en què no admet el recurs i on indica, si escau, quin és el tribunal competent a aquest efecte.

Títol VI. Activitats potestatives i prèvies a la demanda

Capítol primer. Diligències preliminars

Article 64. *Diligències preliminars*

1. Les diligències preliminars tenen com a finalitat obtenir informació sobre l'objecte de la controvèrsia de la qual no disposen les parts, que no poden obtenir per si mateixes, i que és necessària per fonamentar un procés futur.

2. L'admissió i la pràctica de les diligències preliminars resta condicionada al criteri del tribunal, que té en compte la legitimació de la persona sol·licitant, la necessitat de practicar les diligències, l'adequació a la finalitat que es persegueix, i l'afectació que pugui haver-hi en relació amb els drets de la persona requerida a aquest efecte. En concret, per garantir la legitimació de la persona sol·licitant, el tribunal pot exigir-li un principi de prova en aquest sentit.

Article 65. *Classes i contingut de les diligències preliminars*

Es poden sol·licitar com a diligències preliminars qualsevol de les diligències següents:

- a) L'exhibició dels documents o la declaració de la persona a qui s'adreçarà la demanda sobre la seva capacitat, representació o legitimació.
- b) L'exhibició de la cosa en relació amb la qual s'hagi de fonamentar el procés i que tingui en poder seu la persona a la qual es pretén demandar.
- c) L'exhibició del contracte d'assegurança que pot sol·licitar qui es consideri perjudicat per un fet que pot estar cobert per una assegurança de responsabilitat civil.
- d) L'exhibició de l'acte o les disposicions de darrera voluntat d'un causant per la persona que les tingui en poder seu, que pot sol·licitar qui se'n consideri hereu, cohereu o legatari.
- e) L'exhibició dels comptes de la societat, la comunitat o de qualsevol altra persona jurídica o entitat sense personalitat jurídica, per la persona o entitat que les tingui en poder seu.
- f) L'exhibició de documents que es troben dipositats en arxius de caràcter no públic i dels quals no es pugui disposar, per la persona que els tingui en poder seu.
- g) Les mesures oportunes d'indagació per concretar els integrants d'un grup d'afectats en els processos per defensar els interessos de consumidors i usuaris. Les diligències que s'hagin de practicar es decideixen a partir de les dades subministrades per la persona sol·licitant i poden incloure el requeriment a la persona que hagi de ser demandada perquè col·labori en la determinació dels afectats.
- h) L'exhibició de documents i l'obtenció de dades sobre la fabricació i la distribució de mercaderies o serveis que pot sol·licitar qui pretengui exercir una acció per infracció d'un dret de propietat industrial o intel·lectual mitjançant actes desenvolupats a escala comercial.
- i) Qualsevol altra diligència que serveixi a la finalitat de preparació del procés, d'acord amb el que estableix l'article anterior.

Article 66. *Competència i sol·licitud de les diligències preliminars*

1. La competència per conèixer i resoldre la sol·licitud de diligències preliminars correspon al tribunal que hagi de conèixer i resoldre el procés futur.
2. La sol·licitud de diligències preliminars pot ser formulada en qualsevol classe de procediment per la persona que pretengui demandar contra el futur demandat o una tercera persona que pugui proveir aquesta sol·licitud.

3. En la sol·licitud de diligències preliminars, la persona sol·licitant ha d'expressar de forma concreta les diligències preliminars que sol·licita i els fonaments d'aquesta sol·licitud, amb la referència circumstanciada a la controvèrsia objecte del procés futur que vol iniciar i a la necessitat de practicar les diligències. També ha de fer constar els fets o documents que pretén conèixer o esbrinar.

4. La validesa de les diligències preliminars queda condicionada al fet que la persona sol·licitant interposi la demanda corresponent en el termini dels vint dies hàbils següents d'haver-se practicat aquestes diligències preliminars.

Article 67. *Decisió sobre les diligències preliminars i recurs*

1. Un cop formulada la sol·licitud de diligències preliminars, el tribunal decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents. En cas que el tribunal hagi decidit admetre les diligències preliminars sol·licitades, en considerar que concorre una causa justa i un interès legítim, ha d'establir en el mateix aute els termes i la forma en què s'han de practicar.

2. Contra l'aute que admet les diligències preliminars no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que la persona requerida per practicar aquestes diligències pugui procedir d'acord amb el que estableix l'article següent. D'altra banda, la persona que ha sol·licitat les diligències preliminars pot interposar un recurs d'apel·lació contra l'aute que denega aquestes diligències preliminars.

Article 68. *Oposició a les diligències preliminars*

1. La persona requerida per practicar les diligències preliminars s'hi pot oposar dins els tretze dies hàbils següents al dia en què se li notifiqui l'aute que admet aquestes diligències. En aquest cas, el secretari judicial trasllada l'oposició mitjançant una interlocutòria a les altres parts eventualment personades en el procés i a les altres persones interessades, i les cita tot seguit a una vista que es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix l'article 257 per al judici oral en el procediment abreuja, en el que siguin aplicables, dins els tretze dies hàbils següents.

2. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre l'oposició plantejada dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi celebrat la vista. En cas que estimi l'oposició i sense perjudici de la imposició de les costes processals que corresponguin, el tribunal pot condemnar la persona sol·licitant a pagar els danys i perjudicis ocasionats arran de l'admissió de les diligències preliminars.

3. Mentre es tramita l'oposició a les diligències preliminars, la pràctica d'aquestes diligències queda suspesa, llevat que la persona sol·licitant acrediti que el retard com a conseqüència de l'oposició li pot ocasionar un perjudici greu i de difícil reparació, o quan hi ha un risc demostrable que es destrueixi l'objecte de les diligències o se n'impossibiliti

la pràctica d'una altra manera. En aquest cas, la persona sol·licitant ha d'oferir una caució suficient a criteri del tribunal per garantir els danys i perjudicis que es puguin ocasionar arran de la pràctica de les diligències preliminars.

Article 69. *Pràctica de les diligències preliminars*

1. L'aute que decideix admetre les diligències preliminars determina el lloc i el temps en què es fan. En principi, aquestes diligències es practiquen a la seu del tribunal dins els tretze dies hàbils següents al dia en què l'aute hagi guanyat ferma, davant el secretari judicial, i també davant la persona sol·licitant i la persona requerida, que es poden fer assistir pels experts oportuns.

2. Les diligències preliminars que consisteixen en l'exhibició de documents es practiquen mostrant-ne els originals, sempre que sigui possible, en relació amb els quals la persona que hagi sol·licitat aquestes diligències pot demanar al secretari judicial que n'estengui testimoni si la persona requerida no està disposada a desprendre-se'n per incorporar-los a les diligències esmentades.

3. Les diligències preliminars que consisteixen en declaracions es produeixen arran de les preguntes de la persona que hagi sol·licitat aquestes diligències, que s'han de cenyir al que estableixi l'aute que hagi dictat el tribunal i no es poden fer extensives, per tant, a altres qüestions. El contingut de la declaració es fa constar en una acta que estén el secretari judicial.

4. El tribunal quantifica les despeses necessàries per practicar les diligències preliminars, amb la justificació prèvia de la persona requerida a aquest efecte. La persona que hagi sol·licitat aquestes diligències ha d'avançar les despeses esmentades, llevat que sigui beneficiària del dret a la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes. En cas que no ho faci, no es porta a terme la pràctica de les diligències fins que no se satisfacin les despeses, i si no les avança en el termini dels tretze dies hàbils següents al dia en què el tribunal l'hagi requerit a aquest efecte, s'arxiva la sol·licitud de diligències preliminars sense cap altre tràmit.

5. Els danys i perjudicis que es puguin ocasionar a la persona requerida per practicar les diligències preliminars són a càrrec de la persona sol·licitant.

Article 70. *Conseqüències de la negativa a portar a terme les diligències preliminars*

1. Si la persona requerida per practicar les diligències preliminars no atén el requeriment que se li fa ni hi planteja oposició, el tribunal pot donar per admesos els fets continguts en la sol·licitud i les preguntes que la persona sol·licitant pretenia formular, així com la interpretació que aquesta persona faci dels documents no aportats o exhibits, en virtut de la sentència que posi fi al procés.

2. En cas que les diligències preliminars sol·licitades consisteixin en l'exhibició de documents o coses, i el tribunal consideri que hi ha indicis suficients que poden trobar-se en un lloc determinat, pot ordenar l'entrada i l'escorcoll del lloc esmentat. Si s'hi troben els efectes cercats, el tribunal pot endur-se'ls o demanar al secretari judicial que n'estengui testimoni i, a instància de la persona sol·licitant, també pot dipositar-los o adoptar qualsevol altra mesura de garantia adequada per conservar-los.

3. Sense perjudici del que estableixen els apartats anteriors, la persona requerida per practicar les diligències preliminars que obstaculitzi aquesta pràctica pot incórrer en una multa coercitiva d'un import màxim de 750 euros, compatible amb la responsabilitat penal que se'n pugui deduir, després d'haver estat advertida a aquest efecte mitjançant l'aute que decideix admetre les diligències preliminars. Contra l'aute en què el tribunal imposa una multa coercitiva només es pot interposar un recurs de reposició.

Capítol segon. Activitats de prova

Secció primera. Mesures d'assegurament de la prova

Article 71. *Mesures d'assegurament de la prova*

1. Els objectes, els materials o l'estat de les coses o les situacions sobre els quals s'hagi de practicar la prova en el procés es poden assegurar per evitar que, arran de conductes humanes o esdeveniments naturals, es puguin destruir o alterar de tal forma que sigui impossible al moment oportú practicar aquesta prova o que, fins i tot, no tingui sentit proposar-la.

2. L'assegurament de la prova es pot produir mitjançant qualsevol mesura adoptada pel tribunal que permeti conservar les coses o les situacions, o fer-ne constar fefaentment la realitat i les característiques. En concret, el tribunal pot decidir la descripció detallada, la presa de mostres o la confiscació efectiva de les mercaderies i els objectes controvertits a l'efecte del procés futur, i també pot dirigir mandats de fer o no fer.

Article 72. *Competència i sol·licitud de les mesures d'assegurament de la prova*

1. La competència per conèixer i resoldre la sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova correspon al tribunal que conegui el procés o, en cas que el procés no s'hagi iniciat, al tribunal que l'hagi de conèixer i resoldre.

2. La sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova es pot formular en qualsevol classe de procediment.

3. La sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova en el marc d'un procés ja iniciat s'ha de formular abans de l'inici del judici oral.

4. Les mesures d'assegurament de la prova que s'hagin adoptat abans de l'inici del procés queden sense efecte si la persona sol·licitant no interposa la demanda

corresponent en el termini dels vint dies hàbils següents al dia en què se li hagi notificat l'aute que decideix adoptar aquestes mesures. En aquest cas, el tribunal decideix mitjançant un aute la revocació de les mesures d'assegurament de la prova adoptades i imposa les costes processals a la persona sol·licitant, sense perjudici de la responsabilitat en què pugui incórrer pels danys i perjudicis ocasionats arran de la pràctica d'aquestes mesures.

Article 73. *Requisits per adoptar les mesures d'assegurament de la prova*

En la sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova, la persona sol·licitant ha de fonamentar la necessitat d'adoptar aquestes mesures basant-se en la concurrència de tots els requisits següents:

- a) Que les mesures sol·licitades tinguin per objecte l'assegurament d'una prova legal, útil, pertinent, necessària i proporcional.
- b) Que hi hagi raons o motius per témer que si no s'adopten les mesures sol·licitades, la pràctica de la prova pot resultar impossible o de difícil realització en el futur.
- c) Que les mesures sol·licitades, o les altres mesures diferents que el tribunal consideri preferibles amb la mateixa finalitat, es puguin considerar conduents, i es puguin portar a terme en un termini de temps breu sense causar perjudicis greus i desproporcionats a la persona requerida per practicar les mesures o a terceres persones.

Article 74. *Adopció de les mesures d'assegurament de la prova sense audiència*

1. La persona sol·licitant pot demanar al tribunal, excepcionalment, que adopti les mesures d'assegurament de la prova sense donar audiència a la persona requerida per practicar aquestes mesures o a la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte, si acredita que el retard com a conseqüència de l'audiència li pot ocasionar un perjudici greu i de difícil reparació, o quan hi ha un risc demostrable que es destrueixi la prova o se n'impossibiliti la pràctica d'una altra manera. En aquest cas, la persona sol·licitant ha d'oferir una caució suficient a criteri del tribunal per garantir els danys i perjudicis que es puguin ocasionar arran de practicar les mesures d'assegurament de la prova.

2. Si el tribunal considera que concorren els requisits d'urgència i necessitat i les altres condicions requerides d'acord amb aquesta secció, dicta un aute dins els cinc dies hàbils següents en què adopta les mesures d'assegurament de la prova sol·licitades. Aquest aute ha d'expressar la concurrència dels requisits i les condicions esmentats, i les raons que han motivat l'adopció d'aquestes mesures sense l'audiència de la persona requerida o de la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte, tot detallant les mesures concretes que cal practicar.

3. L'aute que adopta les mesures d'assegurament de la prova es notifica a les parts eventualment personades en el procés i a les altres persones interessades i, en concret, a la persona requerida per practicar aquestes mesures o a la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte, abans que se n'iniciï la pràctica o, si no és possible, immediatament després.

4. Contra l'aute que adopta les mesures d'assegurament de la prova sense audiència no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que la persona requerida per practicar aquestes mesures o la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte pugui procedir d'acord amb el que estableix l'article 76. Contra l'aute que denega les mesures d'assegurament de la prova sense audiència tampoc es pot interposar cap recurs, sense perjudici que es pugui procedir d'acord amb el que estableix l'article següent.

Article 75. *Adopció de les mesures d'assegurament de la prova amb audiència*

1. Si la persona sol·licitant no ha demanat al tribunal que adopti les mesures d'assegurament de la prova sense donar audiència a la persona requerida per practicar aquestes mesures o a la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte, o si el tribunal considera que no concorren els requisits d'urgència i necessitat, el secretari judicial trasllada, mitjançant una interlocutòria, la sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova a les altres parts eventualment personades en el procés i a les altres persones interessades, perquè facin les alegacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils. Posteriorment, el tribunal decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents, tot expressant la concurrència de les condicions requerides d'acord amb aquesta secció i detallant les mesures concretes que cal practicar.

2. Contra l'aute que adopta les mesures d'assegurament de la prova amb audiència no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que la persona requerida per practicar aquestes mesures o la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte pugui procedir d'acord amb el que estableix l'article següent. Contra l'aute que denega les mesures d'assegurament de la prova amb audiència tampoc es pot interposar cap recurs, llevat que s'hagin sol·licitat quan el procés encara no s'ha iniciat, cas en què la persona sol·licitant d'aquestes mesures pot interposar un recurs d'apel·lació.

Article 76. *Oposició a les mesures d'assegurament de la prova*

1. La persona requerida per practicar les mesures d'assegurament de la prova o la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte s'hi pot oposar dins els tretze dies hàbils següents al dia en què se li notifiqui l'aute que adopta aquestes mesures. En aquest cas, el secretari judicial trasllada, mitjançant una interlocutòria, l'oposició a les altres parts eventualment personades en el procés i a les altres persones interessades, i les cita tot seguit a una vista que es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix

l'article 257 per al judici oral en el procediment abreuja't, en el que siguin aplicables, dins els tretze dies hàbils següents.

2. L'oposició a les mesures d'assegurament de la prova es pot fonamentar en la inexistència de perjudicis greus i de difícil reparació, o en la possibilitat d'adoptar altres mesures que siguin menys gravoses i igualment efectives. La persona requerida per practicar aquestes mesures o la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte que, al mateix temps, sigui demandada, també pot adduir la il·legalitat, la inutilitat, la impertinència, la no necessitat o la no proporcionalitat de la prova.

3. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre l'oposició plantejada dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi celebrat la vista. En cas que estimi l'oposició i sense perjudici de la imposició de les costes processals que corresponguin, el tribunal pot condemnar la persona sol·licitant a pagar els danys i perjudicis ocasionats arran de l'adopció de les mesures d'assegurament de la prova.

4. Mentre es tramita l'oposició a les mesures d'assegurament de la prova, la pràctica d'aquestes mesures només queda suspesa si s'han adoptat d'acord amb el que estableix l'article anterior, llevat que la persona sol·licitant acrediti que el retard com a conseqüència de l'oposició li pot ocasionar un perjudici greu i de difícil reparació, o quan hi ha un risc demostrable que es destrueixi l'objecte de les mesures o se n'impossibiliti d'una altra manera la pràctica. En aquest cas, la persona sol·licitant ha d'oferir una caució suficient a criteri del tribunal per garantir els danys i perjudicis que es puguin ocasionar arran de la pràctica de les mesures d'assegurament de la prova.

Article 77. Pràctica de les mesures d'assegurament de la prova

1. L'aute que decideix adoptar les mesures d'assegurament de la prova determina el lloc i el temps en què es fan. En principi, aquestes mesures es practiquen a la seu del tribunal dins els tretze dies hàbils següents al dia en què l'aute hagi guanyat ferma, davant el secretari judicial, i també davant les parts eventualment personades en el procés i les altres persones interessades, que es poden fer assistir pels experts oportuns.

2. El tribunal quantifica les despeses necessàries per practicar les mesures d'assegurament de la prova, amb la justificació prèvia de la persona requerida a aquest efecte. La persona que hagi sol·licitat aquestes mesures ha d'avançar les despeses esmentades, llevat que sigui beneficiària del dret a la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes. En cas que no ho faci, no es porta a terme la pràctica de les mesures fins que no se satisfacin les despeses, i si no les avança en el termini dels tretze dies hàbils següents al dia en què el tribunal l'hagi requerit a aquest efecte, s'arxiva la sol·licitud de diligències preliminars sense cap altre tràmit.

3. La persona requerida per practicar les mesures d'assegurament de la prova que obstaculitzi aquesta pràctica pot incórrer en una multa coercitiva d'un import màxim de 750 euros, compatible amb la responsabilitat penal que se'n pugui deduir, després d'haver estat advertida a aquest efecte mitjançant l'aute que decideix adoptar les mesures d'assegurament de la prova. Contra l'aute en què el tribunal imposa una multa coercitiva només es pot interposar un recurs de reposició.

Secció segona. Anticipació de la prova

Article 78. *Anticipació de la prova*

La pràctica de la prova anticipada es pot sol·licitar davant el risc fonamentat que, per causa de les persones o de l'estat de les coses, els actes de prova no es puguin practicar en el moment processal que correspondria.

Article 79. *Competència i sol·licitud d'anticipació de la prova*

1. La competència per conèixer i resoldre la sol·licitud d'anticipació de la prova correspon al tribunal que conegui el procés o, en cas que el procés no s'hagi iniciat, al tribunal que l'hagi de conèixer i resoldre.

2. La sol·licitud d'anticipació de la prova es pot formular en qualsevol classe de procediment, abans de l'inici del procés o en el marc d'un procés ja iniciat. En aquest darrer cas, la sol·licitud s'ha de formular abans de l'inici del judici oral.

3. La prova anticipada que s'hagi practicat abans de l'inici del procés no té valor com a prova si la persona sol·licitant no interposa la demanda corresponent en el termini dels vint dies hàbils següents al dia en què ha tingut lloc la pràctica d'aquesta prova.

Article 80. *Adopció i oposició a la prova anticipada*

L'adopció i l'oposició en relació amb la prova anticipada es regeixen per les normes dels articles 74, 75 i 76, en el que siguin aplicables.

Article 81. *Pràctica de la prova anticipada*

1. Un cop el tribunal ha decidit mitjançant un aute la pràctica de la prova anticipada, el secretari judicial cita les parts personades en el procés a aquest efecte, i aquesta pràctica es desenvolupa d'acord amb les normes pròpies de cada mitjà de prova que estableix aquesta Llei. La documentació acreditativa de la prova practicada queda sota la custòdia del secretari judicial del tribunal que l'hagi decidit i practicat.

2. A l'inici del judici oral, les parts poden sol·licitar novament la pràctica de la prova que s'hagi practicat anticipadament, sempre que sigui necessari i possible de fer-ho. El tribunal valora tots dos resultats probatoris d'acord amb les regles de la sana crítica.

Capítol tercer. Mesures cautelars

Secció primera. Característiques, pressupòsits i classes de mesures cautelars. Competència i sol·licitud de les mesures cautelars

Article 82. *Característiques de les mesures cautelars*

1. El demandant pot sol·licitar al tribunal, sota la seva responsabilitat i d'acord amb el que disposen les normes d'aquest capítol, que adopti les mesures cautelars que corresponguin per assegurar l'efectivitat de la tutela judicial que demana, i que aquesta tutela es pugui atorgar en virtut d'una sentència estimatòria futura i eventual, de manera que no es pugui veure impedida o dificultada per situacions produïdes durant la tramitació del procés.

2. Les mesures cautelars són provisionals i susceptibles de modificació en qualsevol moment. També són instrumentals i depenen del procés en el qual s'han adoptat, i decauen quan s'hagi acabat aquest procés, sense perjudici que es mantinguin durant un termini de tretze dies hàbils en cas que el tribunal hagi dictat una sentència condemnatòria que ha esdevingut ferma. Durant aquest període es pot sol·licitar l'execució d'aquesta sentència i la conversió de la mesura cautelar en una mesura executiva, i es manté la mesura cautelar fins que el tribunal o el saig hagi decidit en relació amb la mesura executiva.

3. Les mesures cautelars s'adopten a instància de part, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables disposin una altra cosa, i han de guardar una relació d'homogeneïtat deguda amb la tutela jurisdiccional que se sol·licita en el procés del qual dimanen.

Article 83. *Pressupòsits de les mesures cautelars*

1. L'adopció de les mesures cautelars pel tribunal resta condicionada a la justificació pel demandant de la concurrència del perill per la mora processal i de l'aparença de bon dret, i a la prestació d'una caució si escau.

2. El perill per la mora processal es fonamenta en la possibilitat, durant la substanciació del procés, que es puguin produir alteracions de la situació de fet o de dret existents en el moment de la interposició de la demanda que impedeixin o dificultin l'efectivitat de la tutela que es pugui atorgar en virtut d'una sentència estimatòria futura i eventual. No s'adopten les mesures cautelars quan amb aquestes mesures es vulguin alterar situacions de fet consentides pel sol·licitant durant un llarg període de temps, excepte que justifiqui adequadament les raons per les quals les mesures no s'han sol·licitat amb anterioritat.

3. L'aparença de bon dret s'acredita tot aportant, juntament amb la sol·licitud de mesures cautelars, els documents justificatius o qualsevol altre mitjà de prova que permeti al tribunal valorar, de forma provisional i indiciària, que les peticions que es formulen a la

demanda són procedents a l'efecte d'adoptar les mesures cautelars. En concret, per considerar acreditada l'aparença de bon dret, el tribunal ha d'atorgar un valor especial als documents assenyalats a l'apartat 2 de l'article 260. No obstant això, la decisió del tribunal no predetermina en cap cas el contingut de la sentència que posi fi al procés.

4. El demandant ha d'oferir una caució suficient i justificada degudament per respondre dels danys i perjudicis que es puguin ocasionar al patrimoni del demandat com a conseqüència de l'adopció de les mesures cautelars. La caució ha de ser com a mínim equivalent al vint-i-cinc per cent de l'import total de la tutela judicial sol·licitada, en cas que aquesta tutela sigui dinerària; en cas que no ho sigui, el vint-i-cinc per cent s'aplica sobre l'equivalent econòmic de la tutela judicial sol·licitada. Tanmateix, el tribunal pot eximir el demandant de complir aquest requisit, o reduir l'abast de la caució, si les circumstàncies que concorren així ho justifiquen.

5. La caució es pot constituir amb un ingrés de diners en efectiu, mitjançant un aval solidari de durada indefinida emès per una entitat bancària o financera, o per qualsevol altre mitjà que, a criteri del tribunal, garanteixi la disponibilitat immediata de la quantitat que n'és objecte.

6. El tribunal adopta les mesures cautelars de conformitat amb la sol·licitud del demandant, sempre que aquestes mesures no siguin susceptibles de substitució per una altra mesura igualment eficaç o més eficaç però menys onerosa o perjudicial per al demandat.

7. El demandat pot demanar al tribunal que adopti, en substitució de les mesures sol·licitades o adoptades, una mesura cautelar equivalent, o que accepti la prestació d'una caució suficient a criteri del tribunal per assegurar el compliment efectiu de la sentència estimatòria futura i eventual que es dicti. El tribunal resol aquesta sol·licitud tot valorant si les mesures cautelars sol·licitades o adoptades restringeixen o dificulten l'activitat patrimonial o econòmica del demandat de manera greu i desproporcionada respecte de l'assegurament que aquestes mesures poden representar per al demandant.

Article 84. *Classes de mesures cautelars*

1. Les mesures cautelars poden consistir en qualsevol actuació, directa o indirecta, respecte dels béns i drets del demandat.

2. Es poden sol·licitar com a mesures cautelars qualsevol de les mesures següents:

a) L'embargament preventiu de béns mobles i immobles per assegurar l'execució d'una sentència de condemna a lliurar una quantitat de diners, fruits, rendes o coses fungibles computables en metàl·lic. També es pot sol·licitar l'embargament preventiu quan es

tracti d'assegurar l'execució d'altres tipus de sentències de condemna, si no hi ha una altra mesura cautelar que tingui la mateixa eficàcia o una eficàcia superior, i alhora tingui una onerositat o comporti un perjudici menor per al demandat.

b) La intervenció o l'administració judicials de béns productius quan es pretengui una sentència de condemna a lliurar aquests béns a títol de propietari, usufructuari o qualsevol altre títol que suposi un interès legítim a mantenir o millorar la productivitat dels béns, o quan la garantia d'aquesta productivitat sigui primordial per a l'efectivitat de la condemna.

c) El dipòsit d'una cosa moble quan es pretengui una sentència de condemna a lliurar aquesta cosa moble, i estigui en possessió del demandat.

d) La formació d'inventaris de béns, en les condicions que disposi el tribunal.

e) L'anotació preventiva de la demanda quan aquesta demanda es refereixi a béns o drets susceptibles d'inscripció en els registres públics.

f) Altres anotacions en els registres públics, en els casos en què la publicitat registral sigui útil per al bon fi de l'execució d'una sentència.

g) Qualsevol altra mesura cautelar que aquesta Llei o les altres lleis aplicables prevegin, o que es consideri adequada per assegurar l'efectivitat de la tutela judicial que es pugui atorgar en virtut d'una sentència estimatòria futura i eventual.

Article 85. Competència i sol·licitud de les mesures cautelars

1. La competència per conèixer i resoldre les sol·licituds de mesures cautelars correspon al tribunal que conegui el procés en el moment en què es formulin o, en cas que el procés no s'hagi iniciat, al tribunal que l'hagi de conèixer i resoldre.

2. La sol·licitud de mesures cautelars es pot formular en qualsevol classe de procediment.

3. En la sol·licitud de mesures cautelars, el demandant ha de formular amb claredat i precisió les mesures que sol·licita, i ha de justificar que concorren els pressupòsits exigits per adoptar-les. En concret, el demandant ha d'oferir la caució requerida, i especificar i justificar de quin tipus de caució es tracta i quin és el seu import. També pot proposar les proves necessàries per fonamentar la seva sol·licitud i, en concret, pot adjuntar els documents oportuns a aquest efecte.

4. La sol·licitud de mesures cautelars s'ha de formular juntament amb la demanda. Tanmateix, de forma excepcional, també es pot sol·licitar l'adopció de mesures cautelars abans de la interposició de la demanda, si concorren motius d'urgència i de necessitat que ho justifiquin.

5. Les mesures cautelars que s'hagin adoptat abans de l'inici del procés queden sense efecte si la persona sol·licitant de les mesures no interposa la demanda corresponent en el termini dels vint dies hàbils següents al dia en què se li hagi notificat l'aute que decideix adoptar aquestes mesures. En aquest cas, el tribunal decideix mitjançant un aute la revocació de les mesures cautelars adoptades i imposa les costes processals a la persona sol·licitant, sense perjudici de la responsabilitat en què pugui incórrer pels danys i perjudicis ocasionats arran de l'adopció d'aquestes mesures.

6. Un cop interposada la demanda, només es pot sol·licitar l'adopció de mesures cautelars si la sol·licitud es basa en fets i circumstàncies que la justifiquin i que no concorrien o no s'havien pogut conèixer amb anterioritat.

Secció segona. Adopció de les mesures cautelars amb audiència

Article 86. *Vista de les mesures cautelars*

1. Un cop formulada la sol·licitud de mesures cautelars, el secretari judicial cita les parts personades en el procés a una vista, que es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix l'article 257 per al judici oral en el procediment abreujat, en el que siguin aplicables, dins els tretze dies hàbils següents, sense que calgui seguir l'ordre dels processos pendents quan així ho exigeixi l'efectivitat de la mesura cautelar.

2. Durant la vista les parts poden fer les al·legacions oportunes i poden sol·licitar la pràctica de les proves proposades en la sol·licitud de mesures cautelars o de forma sobrevinguda, en relació amb la concurrència dels pressupòsits exigits per a l'adopció d'aquestes mesures i, en concret, amb el tipus i amb la quantia de caució prestada, o amb la mesura cautelar equivalent i substitutòria proposada. El tribunal admet i practica les proves proposades d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat.

3. Les parts també poden sol·licitar durant la vista, quan sigui necessari per acreditar aspectes rellevants, que es practiqui un reconeixement judicial. Si el tribunal considera oportú aquest reconeixement judicial i no es pot practicar durant la vista, s'ha de portar a terme dins els cinc dies hàbils següents.

Article 87. *Decisió sobre les mesures cautelars i recurs*

1. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre la sol·licitud de mesures cautelars dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi celebrat la vista o, si escau, el reconeixement judicial posterior.

2. Si el tribunal considera que estan acreditades, en vista de les al·legacions formulades i de les proves practicades, la concurrència del perill de la mora processal i l'aparença de bon dret, admet la sol·licitud de mesures cautelars. En aquest cas determina amb

precisió les mesures cautelars que adopta i el règim a què han d'estar sotmeses, i fixa la quantia, la forma i el moment en el qual el demandant ha de prestar la caució. El tribunal també pot decidir la substitució de les mesures cautelars sol·licitades o adoptades per una mesura cautelar equivalent, o bé la revocació de les mesures adoptades com a conseqüència de la prestació d'una caució suficient per part del demandat.

3. Contra l'aute que admet o denega la sol·licitud de mesures cautelars es pot interposar un recurs d'apel·lació, que s'ha de tramitar amb caràcter preferent.

Secció tercera. Adopció de les mesures cautelars sense audiència

Article 88. *Decisió sobre les mesures cautelars i recurs*

1. El demandant pot sol·licitar al tribunal, excepcionalment, que adopti les mesures cautelars sense donar audiència a la persona requerida o afectada per aquestes mesures, si acredita que el retard com a conseqüència de l'audiència pot comprometre el bon fi de les mesures cautelars sol·licitades. El demandant ha d'oferir una caució suficient a criteri del tribunal per garantir els danys i perjudicis que es puguin ocasionar arran de l'adopció de les mesures cautelars.

2. Si el tribunal considera que concorren els requisits d'urgència i necessitat i les altres condicions requerides d'acord amb aquesta secció, dicta un aute dins els cinc dies hàbils següents en què adopta les mesures cautelars sol·licitades. Aquest aute ha d'expressar la concurrència dels requisits i les condicions esmentats, i les raons que han motivat l'adopció d'aquestes mesures sense l'audiència de la persona requerida o de la persona que hagi de resultar afectada a aquest efecte. També determina amb precisió les mesures cautelars que adopta i el règim a què han d'estar sotmeses, i fixa la quantia, la forma i el moment en el qual el demandant ha de prestar la caució.

3. L'aute que adopta les mesures cautelars es notifica a les parts personades en el procés i a la persona requerida o afectada per aquestes mesures, abans que s'executin o, si no és possible, immediatament després. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que s'hi pugui plantejar oposició d'acord amb el que estableix l'article següent.

Article 89. *Oposició a les mesures cautelars*

1. El demandat o la persona requerida o afectada per les mesures cautelars adoptades d'acord amb el que estableix l'article anterior s'hi pot oposar dins els tretze dies hàbils següents al dia en què se li notifiqui l'aute que adopta aquestes mesures. En aquest cas, el secretari judicial trasllada, mitjançant una interlocutòria, l'oposició a les altres parts personades en el procés, i les cita tot seguit a una vista que es desenvolupa

d'acord amb les normes que estableix l'article 257 per al judici oral en el procediment abreuja't, en el que siguin aplicables, dins els tretze dies hàbils següents.

2. L'oposició a les mesures cautelars es pot fonamentar en qualsevol fet o raó vinculats a la procedència, els requisits, l'abast, el tipus i les altres circumstàncies relatives a aquestes mesures.

3. El demandat o la persona requerida o afectada per les mesures cautelars adoptades també pot oposar-se mitjançant l'ofertament de la prestació d'una caució suficient a criteri del tribunal, o proposant una mesura cautelar substitutòria i equivalent de les mesures cautelars adoptades.

4. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre l'oposició plantejada dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi celebrat la vista. En cas que estimi l'oposició i sense perjudici de la imposició de les costes processals que corresponguin, el tribunal pot condemnar el demandant a pagar els danys i perjudicis ocasionats arran de l'adopció de les mesures cautelars.

5. Contra l'aute que estima o desestima l'oposició plantejada es pot interposar un recurs d'apel·lació, que s'ha de tramitar amb caràcter preferent.

6. Mentre es tramita l'oposició a les mesures cautelars, la pràctica i l'execució d'aquestes mesures queda suspesa, llevat que la persona sol·licitant acrediti que el retard com a conseqüència de l'oposició li pot ocasionar un perjudici greu i de difícil reparació, o quan hi hagi un risc demostrable que l'efectivitat de la tutela que es pugui atorgar en virtut d'una sentència estimatòria futura i eventual es pot veure impedita o dificultada.

Secció quarta. Pràctica i execució de les mesures cautelars

Article 90. *Pràctica i execució de les mesures cautelars*

1. Si s'ha decidit l'embargament preventiu, el dipòsit, l'anotació preventiva o l'administració judicial, són aplicables les normes de la Llei de l'embargament, amb les especialitats que estableix aquest article.

2. Si les mesures cautelars consisteixen en l'embargament dels salaris, s'han de respectar els límits que estableix la Llei de l'embargament.

3. Si les mesures cautelars consisteixen en l'embargament de comptes corrents o de dipòsit, l'entitat bancària o financera ha de facilitar al tribunal l'extracte dels comptes on figurin els saldos inicial i final del darrer any com a mínim. En aquest mateix cas, i també quan les mesures cautelars consisteixen en l'embargament d'altres productes bancaris i financers dineraris, el tribunal ordena que se segueixin pagant els rebuts de la part contra la qual s'han decidit aquestes mesures que es refereixin a despeses ordinàries i necessàries.

4. La caució sempre s'ha de prestar abans de qualsevol acte d'execució de les mesures cautelars adoptades. Un cop es presta la caució, el tribunal executa d'ofici i de forma immediata aquestes mesures, fent ús dels mitjans necessaris a aquest efecte i, quan calgui, d'acord amb les normes sobre l'execució de les sentències que preveu aquesta Llei.

5. El tribunal controla l'execució de les mesures cautelars adoptades i la garantia dels drets del demandant i el demandat, i de les altres persones interessades.

Secció cinquena. Reiteració, modificació, manteniment i revocació de les mesures cautelars. Determinació dels danys i perjudicis

Article 91. *Reiteració i modificació de les mesures cautelars*

1. La decisió del tribunal de no adoptar les mesures cautelars sol·licitades no impedeix que el demandant pugui tornar a sol·licitar aquestes mesures amb posterioritat, si la sol·licitud es basa en fets i circumstàncies que ho justifiquen i que no concorrien o no s'havien pogut conèixer amb anterioritat.

2. El tribunal pot modificar les mesures cautelars que hagi adoptat si el demandant o el demandat al·leguen i acrediten la concurrència de fets i circumstàncies que no es van poder tenir en compte entre el dia en què aquestes mesures es van adoptar i el dia en què va finalitzar el termini per oposar-s'hi. També pot modificar les mesures cautelars que hagi adoptat si el demandat ofereix la prestació d'una caució suficient a criteri del tribunal o proposa una mesura cautelar substitutòria i equivalent d'aquestes mesures.

3. La sol·licitud de modificació de les mesures cautelars adoptades se substancia i es resol de conformitat amb les normes d'aquest capítol.

Article 92. *Manteniment i revocació de les mesures cautelars després de la sentència*

1. Si la sentència que es dicta en la primera instància desestima la demanda interposada i encara no és ferma, el tribunal revoca d'ofici les mesures cautelars adoptades, llevat que s'hagi interposat un recurs d'apel·lació, i que l'apel·lant sol·liciti el manteniment o la modificació d'aquestes mesures dins el termini de cinc dies hàbils des del dia en què se li notifiqui la sentència. En aquest cas, el secretari judicial trasllada, mitjançant una interlocutòria, la sol·licitud a l'apel·lat perquè faci les al·legacions oportunes en el termini de cinc dies hàbils i, dins els cinc dies hàbils següents, abans de trametre el procés a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, el tribunal dicta un aute en què resol la sol·licitud formulada. Aquest aute ha d'expressar, si escau, la concurrència dels pressupòsits i les circumstàncies que justifiquen el manteniment o la modificació de les mesures cautelars adoptades, i la modificació eventual del tipus o la quantia de la caució prestada.

2. Un cop la sentència que es dicta en la primera instància i que desestima la demanda interposada o l'aute que estima l'oposició plantejada a l'adopció de les mesures cautelars esdevenen fermes, el tribunal revoca d'ofici en tots els casos aquestes mesures, i es procedeix d'acord amb el que estableix l'article següent en relació amb els danys i perjudicis ocasionats eventualment al demandat.

3. Si la sentència que es dicta en la primera instància estima íntegrament la demanda interposada, es mantenen les mesures cautelars adoptades, amb independència que s'hagi interposat un recurs d'apel·lació contra aquesta sentència.

4. Si la sentència que es dicta en la primera instància estima parcialment la demanda interposada, les parts personades en el procés poden sol·licitar la revocació, el manteniment o la modificació de les mesures cautelars adoptades dins el termini de cinc dies hàbils des del dia en què se'ls notifiqui la sentència. En aquest cas, el secretari judicial trasllada, mitjançant una interlocutòria, la sol·licitud a les altres parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de cinc dies hàbils i, dins els cinc dies hàbils següents, abans de trametre el procés a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, el tribunal dicta un aute en què resol la sol·licitud formulada. Aquest aute ha d'expressar, si escau, la concurrència dels pressupòsits i les circumstàncies que justifiquen el manteniment o la modificació de les mesures cautelars adoptades, i la modificació eventual del tipus o la quantia de la caució prestada.

5. En el supòsit previst als dos paràgrafs anteriors, el sol·licitant de la mesura cautelar pot demanar al tribunal la revisió de la quantia de la caució prestada d'acord amb el que estableix l'article 362, apartat 3, en relació amb les mesures d'assegurament d'una sentència condemnatòria.

6. En cas de renúncia o desistiment del demandant, es procedeix d'acord amb el que estableix l'apartat 2 d'aquest article.

Article 93. *Determinació dels danys i perjudicis*

1. Un cop la sentència que es dicta en la primera instància i que desestima la demanda interposada o l'aute que estima l'oposició plantejada a l'adopció de les mesures cautelars esdevenen fermes, el tribunal determina, si així ho sol·licita el demandat, els danys i perjudicis que se li hagin pogut ocasionar arran de l'adopció d'aquestes mesures.

2. Un cop presentada la reclamació detallada dels danys i perjudicis ocasionats, el secretari judicial cita les parts personades en el procés a una vista que es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix l'article 257 per al judici oral en el procediment abreujat, en el que siguin aplicables, dins els tretze dies hàbils següents.

3. Durant la vista les parts poden fer les alegacions i poden sol·licitar la pràctica de les proves oportunes. El tribunal admet i practica les proves proposades d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat.

4. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre la reclamació dels danys i perjudicis dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi celebrat la vista. Aquest aute determina la quantia que el demandant ha de pagar al demandat en concepte dels danys i perjudicis ocasionats, i la requereix al demandant, amb l'avertiment que en cas contrari es procedirà d'acord amb les normes sobre l'execució de les sentències que preveu aquesta Llei.

Títol VII. Acumulació d'accions i de processos

Capítol primer. Acumulació d'accions

Secció primera. Classes d'acumulació d'accions

Article 94. Acumulació objectiva i eventual d'accions

1. El demandant pot acumular a la demanda totes les accions que tingui contra el demandat, encara que provinguin de títols diferents, sempre que aquestes accions siguin compatibles entre elles.

2. Quan dos o més accions s'excloquin mútuament o siguin contràries entre elles, de manera que l'elecció d'una de les accions impedeixi o faci ineficaç l'exercici de l'altra o les altres accions, aquestes accions no es poden exercir simultàniament en un mateix procés, ni tampoc es poden acumular. No obstant això, el demandant pot acumular accions incompatibles entre elles, sempre que diferenciï l'acció principal de l'altra o les altres accions que exerceix únicament per al cas que l'acció principal no sigui estimada.

3. Les accions acumulades se substancien en el mateix procés i es resolen en virtut d'una sola sentència.

Article 95. Acumulació subjectiva d'accions

Les accions que una persona tingui contra altres persones, que diverses persones tinguin contra una altra persona, o que diverses persones tinguin contra diverses altres persones, es poden acumular i s'exerceixen simultàniament, sempre que entre aquestes accions hi hagi un nexe per raó del títol o la causa de demanar. S'entén que el títol o la causa de demanar són idèntics o connexos quan les accions es fonamenten en els mateixos fets.

Secció segona. Tramitació de l'acumulació d'accions

Article 96. Admissibilitat de l'acumulació d'accions

1. Perquè sigui admissible l'acumulació d'accions cal que:

a) El tribunal que hagi de conèixer i resoldre l'acció principal tingui jurisdicció i competència per conèixer i resoldre l'acció o les accions acumulades. No obstant això, es pot acumular a l'acció que s'hagi de substanciar pel procediment ordinari l'acció que per si mateixa i per raó de la quantia s'hauria de substanciar pel procediment abreujat.

b) Les accions acumulades no s'hagin de conèixer i resoldre, per raó de la matèria, en procediments de classes diferents.

2. En el cas que el tribunal consideri que s'han acumulat accions indegudament, requereix al demandant, abans d'admetre la demanda, que ho esmeni en el termini de tretze dies hàbils. Transcorregut aquest termini, el tribunal decideix mitjançant un aute si admet o no la demanda.

3. El demandat es pot oposar, en virtut de la contesta, a l'acumulació d'accions que el demandant hagi fet en la demanda. Aquesta oposició es resol a l'audiència prèvia si el procés se substancja pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el procés se substancja pel procediment abreujat.

Article 97. *Preclusió de l'acumulació d'accions. Ampliació objectiva i subjectiva de la demanda*

1. No és permesa l'acumulació d'accions després de la contesta.

2. Abans de la contesta, es pot ampliar la demanda per acumular-hi noves accions que no s'hagin exercit fins llavors, o per adreçar-les contra nous demandats. En aquest cas, el termini per contestar a la demanda es torna a comptar des del dia en què es trasllada al demandat l'ampliació de la demanda.

Capítol segon. Acumulació de processos

Secció primera. Disposicions generals sobre l'acumulació de processos

Article 98. *Requisits de l'acumulació de processos*

1. Només es poden acumular els processos declaratius que se substancïïn pels mateixos tràmits o en què la tramitació es pugui unificar sense la pèrdua dels drets processals, sempre que concorrin els supòsits assenyalats en aquest capítol. S'entén que no hi ha pèrdua dels drets processals quan es decideix l'acumulació d'un procés que se segueix pel procediment ordinari i d'un procés que se segueix pel procediment abreujat, els quals prossegueixen pels tràmits del procediment ordinari.

2. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre l'acumulació dels processos, en què també pot acordar, si escau, la retroacció de les actuacions del procés que se segueix pel procediment abreujat fins a la contesta perquè els processos acumulats puguin prosseguir pels tràmits del procediment ordinari.

3. L'acumulació de processos només es pot admetre si es tracta de processos en la primera instància i en cap d'ells s'ha iniciat el judici oral.

Article 99. *Sol·licitud i efectes de l'acumulació de processos*

1. L'acumulació de processos la pot sol·licitar qualsevol de les parts en qualsevol dels processos en els quals es pretén aquesta acumulació. També pot decidir-la el tribunal d'ofici en els casos que estableix l'article següent.

2. L'acumulació de processos comporta que aquests processos se segueixin en un únic procediment i es resolguin amb una sola sentència.

Article 100. *Acumulació necessària de processos*

El tribunal ha de decidir necessàriament l'acumulació de processos en cas que:

a) La sentència que hagi de recaure en un dels processos pugui tenir efectes prejudicials en l'altre procés.

b) Hi hagi una connexió tan important entre els objectes dels processos que, si es tramitessin separatament, es podrien dictar sentències amb pronunciaments o fonaments contradictoris, incompatibles o excloents mútuament.

c) Es tracti de processos iniciats per protegir els drets i els interessos col·lectius o difusos que les lleis aplicables reconeixin als consumidors i usuaris, els quals poden ser acumulats d'acord amb aquesta Llei, i la diversitat de processos no s'hagi pogut evitar mitjançant l'acumulació d'accions o la intervenció que preveu aquesta Llei.

d) L'objecte dels processos que s'han d'acumular sigui la impugnació d'acords socials adoptats pels òrgans socials. En aquest supòsit s'acumulen tots els processos iniciats amb demandes en què se sol·liciti la declaració de nul·litat o anul·labilitat d'aquests acords, sempre que s'hagin presentat en el termini dels vint dies hàbils següents al dia de la presentació de la primera demanda.

Article 101. *Improcedència de l'acumulació de processos*

L'acumulació de processos no és procedent en cas que:

a) El risc de sentències amb pronunciaments o fonaments contradictoris, incompatibles o excloents mútuament es pugui evitar mitjançant l'excepció de litispendència.

b) S'hagi sol·licitat l'acumulació a instància de part i no es justifiqui que amb la primera demanda o, si escau, amb l'ampliació d'aquesta demanda o la reconvençió, no es va poder promoure un procés que compregués pretensions substancialment iguals a les que s'exerceixen en els processos que es pretenen acumular.

Article 102. *Procés en què s'ha de demanar i decidir l'acumulació*

1. L'acumulació d'un procés que se segueix pel procediment abreujat a un procés que se segueix pel procediment ordinari se sol·licita i la decideix el tribunal que coneix aquest darrer procés.

2. L'acumulació de processos de la mateixa classe se sol·licita i la decideix el tribunal que coneix el procés més antic. L'antiguitat del procés es determina per la data de la presentació de la demanda, i si les demandes s'han presentat el mateix dia, es considera que el procés més antic és el que s'hagi atribuït en primer lloc pel torn que correspongui.

Secció segona. Acumulació de processos pendents davant un mateix tribunal

Article 103. *Sol·licitud d'acumulació de processos*

1. Quan els processos se segueixin davant el mateix tribunal, la sol·licitud d'acumulació ha d'assenyalar de manera clara l'estat processal en què es troben els processos i les raons que justifiquen l'acumulació.

2. La sol·licitud d'acumulació de processos suspèn de forma automàtica la tramitació dels processos que es pretenen acumular.

Article 104. *No admissió de la sol·licitud d'acumulació de processos*

El tribunal no admet la sol·licitud d'acumulació de processos quan aquesta acumulació no és procedent per raó de la classe dels processos, el seu estat processal o la manca de concurrència dels requisits establerts en les seccions primera i segona d'aquest capítol, mitjançant un aute que dicta en el termini de tretze dies hàbils des de la presentació de la sol·licitud.

Article 105. *Decisió sobre l'acumulació de processos i recurs*

1. Un cop admesa la sol·licitud d'acumulació de processos, el secretari judicial la trasllada, mitjançant una interlocutòria, a les altres parts personades en els processos que es pretenen acumular perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils, i el tribunal decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

2. Si l'acumulació de processos la promou d'ofici el tribunal, el secretari judicial dona audiència mitjançant una interlocutòria a totes les parts personades en els processos que es pretenen acumular perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

3. Contra l'aute que resol l'acumulació de processos no es pot interposar cap recurs.

Article 106. *Efectes de l'acumulació de processos*

1. Si el tribunal estima l'acumulació de processos, decideix que els processos que se segueixen pel procediment abreujat s'acumulin al procés que se segueix pel procediment ordinari, o que els processos més recents s'acumulin al procés més antic, perquè se segueixin en un únic procediment i es resolguin amb una sola sentència.

2. Si els processos acumulats no es troben en la mateixa fase processal, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria la suspensió del procés que es troba en una fase més avançada fins que els altres processos assoleixin la mateixa fase processal.

3. Si el tribunal desestima l'acumulació de processos, aquests processos se segueixen tramitant separatament.

Secció tercera. Acumulació de processos pendents davant tribunals diferents

Article 107. Normes aplicables

L'acumulació de processos pendents davant tribunals diferents es regeix per les normes de les seccions primera i segona d'aquest capítol, amb les especialitats que estableix aquesta secció.

Article 108. Sol·licitud d'acumulació de processos

1. Quan els processos se segueixin davant tribunals diferents, la sol·licitud d'acumulació ha d'assenyalar de manera clara l'estat processal en què es troben els processos, les raons que justifiquen l'acumulació, i els tribunals davant els quals se segueixen els processos que es pretenen acumular.

2. La part que ha sol·licitat l'acumulació ho ha de comunicar en el mateix acte als tribunals davant els quals se segueixen els processos que es pretenen acumular.

Article 109. Requeriment de tramesa dels processos acumulats

Si el tribunal estima l'acumulació de processos, adreça un ofici acompanyat del testimoni dels antecedents que consideri oportuns als tribunals coneixedors dels processos que hagi decidit acumular en què els comunica l'acumulació i els requereix la tramesa d'aquests processos.

Article 110. Recepció del requeriment i audiència de les parts

1. Un cop rebuts l'ofici i el testimoni pels tribunals requerits, els secretaris judicials els traslladen a les parts personades en els processos dels quals siguin coneixedors perquè facin les alegacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils.

2. Si cap de les parts personades en els processos dels quals siguin coneixedors els tribunals requerits no s'oposa a l'acumulació o fa alegacions diferents de les que hagi fet davant el tribunal que pretén l'acumulació, els tribunals requerits només poden rebutjar el requeriment per raó de la manca de concurrència dels requisits establerts en aquest capítol.

Article 111. Efectes de l'acceptació o no acceptació del requeriment

1. Si els tribunals requerits accepten el requeriment, els secretaris judicials dicten una interlocutòria en què ho notifiquen a les parts personades en els processos dels quals

siguin coneixedors i les emplacen a comparèixer davant el tribunal que ha decidit l'acumulació en el termini de tretze dies hàbils. Tot seguit trameten els processos esmentats al tribunal que ha decidit l'acumulació.

2. Si els tribunals requerits no accepten el requeriment, ho decideixen mitjançant un aute que comuniquen al tribunal que pretén l'acumulació.

Article 112. *Resolució de la discrepància i recurs*

1. Els secretaris judicials del tribunal requerit que no accepti el requeriment i del tribunal que ha decidit l'acumulació suspenen mitjançant una interlocutòria la tramitació dels processos dels quals són coneixedors, dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi comunicat l'aute en què no s'accepta el requeriment, emplacen les parts personades en aquests processos perquè compareguin davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i hi facin les al·legacions oportunes dins els tretze dies hàbils següents, i hi remeten les actuacions necessàries per poder resoldre la discrepància.

2. La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia decideix la discrepància entre el tribunal que no accepta el requeriment i el tribunal que ha decidit l'acumulació mitjançant un aute, dins els tretze dies hàbils següents. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs.

3. Si la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia decideix que escau l'acumulació de processos, es procedeix d'acord amb el que estableix l'apartat 1 de l'article anterior. En cas contrari, els secretaris judicials deixen sense efecte, mitjançant una interlocutòria, la suspensió dels processos i se segueixen tramitant separatament.

Article 113. *Requeriments múltiples d'acumulació*

Quan diversos tribunals hagin decidit l'acumulació i hagin requerit la tramesa del mateix procés del qual és coneixedor un tribunal, aquest tribunal ho comunica als tribunals que han decidit l'acumulació, i es procedeix d'acord amb el que estableix l'article anterior.

Secció quarta. Acumulació de processos singulars a processos universals

Article 114. *Acumulació de processos singulars a processos universals*

1. És procedent l'acumulació de processos singulars al procés concursal o successori al qual estigui subjecte el cabal contra el qual s'hagi formulat o es formuli una demanda. En aquests casos, es procedeix d'acord amb les normes d'aquest capítol, amb les especialitats que estableixin eventualment el Decret sobre la cessació de pagaments i fallides i la Llei de la successió per causa de mort.

2. S'exceptuen de l'acumulació de processos esmentada a l'apartat anterior els processos d'execució que només tinguin com a objecte béns hipotecats o pignorats, que

en cap cas no s'incorporen al procés concursal o successori, sigui quina sigui la data en què s'hagi iniciat l'execució.

3. L'acumulació de processos se sol·licita davant el tribunal que coneix el procés universal i es fa en aquest procés, amb independència de quin sigui el procés més antic.

Llibre segon. Procediments civils

Títol I. Classes de procediments i quantia dels processos

Article 115. *Classes i determinació del procediment*

1. Els procediments declaratius ordinaris són el procediment ordinari i el procediment abreujat.

2. Els procediments especials són el procediment d'injunció, el procediment de tutela sumària, el procediment d'arrendaments, el procediment laboral, el procediment de família, el procediment de modificació de la capacitat i els altres procediments que puguin establir les lleis aplicables.

3. Les normes sobre la determinació del procediment per raó de la matèria són preferents, i les normes sobre la determinació del procediment per raó de la quantia només s'apliquen en defecte de les primeres normes.

Article 116. *Àmbit del procediment ordinari*

1. El procediment ordinari escau per raó de la matèria per substanciar els processos que no s'hagin de tramitar per una altra classe de procediment.

2. El procediment ordinari escau per raó de la quantia per substanciar els processos en què es reclami un import igual o superior a 20.000 euros, o els que siguin de quantia indeterminada.

Article 117. *Àmbit del procediment abreujat*

1. El procediment abreujat escau per raó de la matèria per substanciar els processos que s'hagin de tramitar per aquest procediment, i els incidents que no s'hagin de tramitar per un altre procediment, d'acord amb aquesta Llei o les altres lleis aplicables.

2. El procediment abreujat escau per raó de la quantia per substanciar els processos en què es reclami un import inferior a 20.000 euros.

Article 118. *Determinació de la quantia del procés*

1. La quantia del procés es fixa d'acord amb les peticions formulades a la demanda, en què aquesta quantia ha de quedar determinada d'acord amb el que estableix aquesta Llei.

2. Per determinar la quantia del procés es procedeix d'acord amb les normes següents:

a) Quan en la demanda es reclami una quantitat de diners, la quantia queda determinada pel que es reclami.

b) Quan el procés tingui per objecte la propietat o qualsevol altre dret sobre béns mobles o immobles, la quantia queda determinada pel valor de mercat d'aquests béns en el moment d'interposar la demanda.

c) Quan el procés tingui per objecte una prestació de fer o de no fer, la quantia queda determinada per la quantitat pecuniària equivalent, o el rescabament dels danys i perjudicis que puguin escaure en cas d'incompliment, sense perjudici que aquesta quantia s'acabi determinant de forma concreta en període d'execució forçosa.

3. En cas d'acumulació d'accions, la quantia ve determinada per la suma del valor de totes les accions acumulades.

4. En els casos en què no sigui possible determinar la quantia del procés, es considera que és de quantia indeterminada.

5. La quantia del procés no queda afectada per l'alteració eventual i posterior del valor dels béns que en són objecte, una vegada interposada la demanda.

Article 119. *Control i impugnació de la classe de procediment i la quantia del procés*

1. El procés se substancia d'acord amb la classe de procediment i la quantia expressades pel demandant a la demanda. No obstant això, si el tribunal considera que escau una altra classe de procediment o que la quantia expressada pel demandant en la demanda és errònia, el secretari judicial decideix mitjançant una interlocutòria la suspensió del procés, i dona audiència a les parts personades en el procés en el termini de tretze dies hàbils. Dins els tretze dies hàbils següents, el tribunal dicta un aute en què decideix donar al procés la tramitació escaient d'acord amb el procediment que correspongui. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs.

2. El demandat també pot impugnar, mitjançant la contesta, la classe de procediment o la quantia expressades pel demandant en la demanda, si considera que el procediment escollit no és el que correspon o que la quantia no s'ha determinat adequadament als efectes processals. Aquesta impugnació es resol a l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el procés se substancia pel procediment abreuja.

Títol II. Presentació de documents i escrits

Article 120. *Documents processals*

En virtut de la demanda o la contesta s'han de presentar els documents processals següents:

- a) El poder notarial o el document privat en virtut del qual les parts atorguen la representació en el procés a l'advocat o el procurador, sempre que aquesta representació no s'hagi atorgat apud acta.
- b) Els documents que acreditin la representació o la successió que les parts s'atribueixin en el procés.
- c) Si escau, els documents o dictàmens que acreditin el valor de la cosa litigiosa, a l'efecte de determinar la classe de procediment i la quantia del procés que corresponguin.

Article 121. *Documents sobre el fons*

1. En virtut de la demanda o la contesta s'han de presentar els documents sobre el fons següents:

- a) Els documents en què les parts fonamenten el dret a la tutela judicial que pretenen.
- b) Els mitjans i els instruments de prova que fonamenten les pretensions de tutela formulades per les parts.
- c) Les certificacions i les notes sobre el contingut dels registres, els llibres registre, les actuacions o els expedients de qualsevol classe.
- d) Els dictàmens pericials en què les parts fonamenten les seves pretensions. No obstant això, el demandat pot no presentar el dictamen pericial en virtut de la contesta, sempre que el presenti amb una antelació mínima de tretze dies hàbils al dia en què se celebri l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari o al dia en què se celebri el judici oral si el procés se substancia pel procediment abreujat. El demandant o el demandat també poden no presentar el dictamen pericial amb la demanda o la contesta, en cas que siguin beneficiaris del dret a la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes, sempre que el presentin amb la mateixa antelació.
- e) Els informes elaborats per professionals de la investigació privada autoritzats a fer-ho per les lleis aplicables, sobre fets rellevants en què les parts fonamentin les seves pretensions, sense perjudici que si aquests fets no són reconeguts com a certs calgui practicar una prova testifical.

2. Quan les parts, en presentar la demanda o la contesta, no puguin disposar dels documents a què es refereixen les lletres a) a c) de l'apartat anterior, poden designar l'arxiu, el protocol o el lloc on es trobin, o el registre, el llibre registre, les actuacions o l'expedient en relació amb els quals pretenguin obtenir aquests documents o la certificació corresponent, i sol·licitar al tribunal que en demani la tramesa al procés. Aquesta petició, però, no es pot referir a documents als quals les parts puguin accedir i obtenir-ne còpies fefaents.

Article 122. *Documents exigits en casos especials*

Amb la demanda s'han de presentar els documents següents:

- a) Els documents que justifiquin de forma fonamentada el títol en virtut del qual es demanen pensions d'aliments, quan aquestes pensions siguin objecte de la demanda.
- b) Els documents que constitueixin un principi de prova del títol en què es fonamenten les demandes de retracte i, quan les lleis aplicables o un contracte exigeixi la consignació del preu de la cosa que és objecte del retracte, el document que acrediti que s'ha consignat aquest preu, si és conegut, o que s'ha constituït la caució que garanteix la consignació, quan no és conegut.
- c) Els altres documents que aquesta Llei o les altres lleis aplicables exigeixin expressament que s'han de presentar a l'efecte d'admetre la demanda.

Article 123. *Forma de presentació dels documents públics*

1. Els documents públics es presenten en el procés mitjançant una còpia simple, ja sigui en suport de paper, ja sigui en suport electrònic i amb la signatura electrònica reconeguda.
2. En cas d'impugnació de l'autenticitat dels documents públics, se'n pot presentar l'original, la còpia o el certificat amb els requisits necessaris perquè tinguin efectes probatoris.

Article 124. *Forma de presentació dels documents privats*

1. Els documents privats es presenten en el procés mitjançant l'original o una còpia autèntica. També es poden presentar mitjançant imatges digitalitzades i incorporades a annexos en suport electrònic i amb la signatura electrònica reconeguda.
2. Si les parts només posseeixen una còpia del document privat, poden presentar-la en suport de paper o mitjançant una imatge digitalitzada i incorporada a un annex en suport electrònic i amb la signatura electrònica reconeguda.
3. En cas que l'original del document privat estigui en un arxiu, protocol, registre, llibre registre o expedient, les parts poden presentar-ne una còpia tot designant l'arxiu, el protocol, el registre, el llibre registre o l'expedient on es trobi.

Article 125. *Preclusió de la presentació dels documents*

Les parts han de presentar tots els documents, mitjans i instruments de prova, certificats, notes, dictàmens pericials i informes amb la demanda, la contesta i, si escau, la reconvençió, segons estableixin aquesta Llei i les altres lleis aplicables. En cas que no en disposin en el moment processal en què pertorqui presentar-los, han de designar el

lloc on es troben, però no poden presentar-los ni sol·licitar que siguin aportats al procés posteriorment, excepte en els casos que estableix l'article següent.

Article 126. *Supòsits excepcionals de presentació dels documents després de la demanda i la contesta*

1. Excepcionalment, les parts poden presentar els documents després de la demanda o la contesta en els supòsits següents:

a) El demandant pot presentar, a l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari o en el judici oral si el procés se substancia pel procediment abreujat, els documents l'interès o rellevància dels quals es posi de manifest com a conseqüència de les al·legacions fetes pel demandat en la contesta.

b) El demandant i el demandat poden presentar, a l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari o en el judici oral si el procés se substancia pel procediment abreujat, els documents que fonamentin les al·legacions complementàries que poden formular en aquells actes, sempre que es faci d'acord amb les limitacions establertes en aquesta Llei o les altres lleis aplicables.

c) Quan es tracti de documents de data posterior a la demanda, la contesta o, si escau, l'audiència prèvia, sempre que no s'hagin pogut confeccionar ni obtenir abans d'aquests tràmits o actes processals, a l'inici del judici oral.

d) Quan es tracti de documents de data anterior a la demanda, la contesta o, si escau, l'audiència prèvia, si la part que els presenta justifica que no ha tingut coneixement de la seva existència anteriorment, a l'inici del judici oral.

2. En cas que es presenti un document després de la demanda o la contesta, el tribunal resol sobre si l'admet o no a l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el procés se substancia pel procediment abreujat, amb l'audiència de les parts personades en el procés. Tanmateix, si el document es presenta després d'aquests tràmits o actes processals, en els termes que estableixen les lletres c) i d) de l'apartat anterior, el tribunal resol sobre si l'admet o no durant el judici oral, amb l'audiència de les parts personades en el procés.

3. El tribunal no admet la incorporació al procés dels documents que no es trobin inclosos en els supòsits que estableix aquesta Llei o les altres lleis aplicables.

4. Contra l'aute en què el tribunal resol sobre si admet o no la incorporació al procés dels documents que no es trobin inclosos en els supòsits que estableix aquesta Llei o les altres lleis aplicables es pot interposar oralment un recurs de reposició. Aquest recurs de reposició se substancia i resol en el mateix acte, i en cas que es desestimi no es pot

interposar cap altre recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

Article 127. *Presentació d'escrits i documents*

1. Les parts han de presentar al tribunal competent els escrits i els documents que aportin al procés, ja sigui en suport de paper, ja sigui en suport electrònic i amb la signatura electrònica reconeguda.

2. La presentació dels documents que han de tenir efectes en el procés es produeix per mitjà del servei informàtic de comunicació processal establert a les oficines judicials o als tribunals, als despatxos o bufets d'advocats i procuradors, i prop de les altres persones i entitats públiques o privades que es relacionen o col·laboren amb l'Administració de justícia.

3. La demanda i la contesta, així com els documents processals i materials inicials del procés, es poden presentar de forma excepcional mitjançant l'entrega material davant el tribunal competent de l'escrit o el document acompanyat de tantes còpies literals com altres parts personades hi hagi en el procés.

Article 128. *Trasllat de còpies d'escrits i documents*

1. El secretari judicial trasllada una còpia dels escrits i els documents presentats a les parts personades en el procés per mitjà del servei informàtic de comunicació processal, d'acord amb les normes del capítol tercer del títol II del llibre primer.

2. Els escrits i els documents originals formen part de l'expedient judicial que ha de conservar i custodiar el secretari judicial. No en poden ser extrets ni retirats fins que el procés hagi finalitzat, llevat que se'n deixi una còpia autèntica a l'expedient judicial tot deixant constància per diligència de l'entrega que se n'ha fet.

Article 129. *Omissió i inexactitud dels escrits i documents*

1. Les parts responen dels escrits i els documents presentats al procés i de les seves còpies, i en concret de la seva exactitud.

2. L'omissió o la inexactitud en relació amb els escrits i els documents presentats al procés, i en relació amb les seves còpies, es pot esmenar a requeriment del tribunal, d'ofici o a instància de part. En aquest cas, el tribunal requereix a la part concernida que ho esmeni en el termini de cinc dies hàbils, i en cas contrari aquests escrits i documents, o les seves còpies, es tenen per no presentats a tots els efectes.

Títol III. Procediment ordinari

Capítol primer. Al·legacions inicials

Secció primera. Demanda

Article 130. *Forma i contingut de la demanda*

1. El procés que se substancia pel procediment ordinari comença amb la demanda en què s'ha d'indicar la secció civil a la qual es dirigeix; la classe de procediment; les dades i les circumstàncies que permeten identificar el demandant i el demandat; el domicili o la residència on es pot citar el demandat, i la identitat de l'advocat i el procurador que hi intervinguin eventualment, amb les signatures corresponents.
2. A la demanda es fixa la classe d'acció exercida, s'exposen els fets i els fonaments de dret numerats i separats, i es concreta amb claredat i precisió el que es demana tot expressant, si escau, la quantia del procés.
3. Quan en la demanda es formulin diverses peticions, s'enumeren tot expressant quines són les peticions principals i quines són les peticions subsidiàries. Les peticions formulades subsidiàriament per al cas que les peticions principals siguin desestimades es fan constar per ordre i separadament.
4. També es poden deduir al final de la demanda altres peticions accessòries de forma separada, mitjançant la forma d'un altressí.
5. Cal acompanyar la demanda dels documents processals i materials a què fa referència el títol II d'aquest llibre.
6. Dins els cinc dies hàbils següents al dia en què es rep la demanda, el president del Tribunal de Batlles designa mitjançant una providència el tribunal al qual correspon per torn el coneixement del procés.

Article 131. *Admissió de la demanda*

1. El tribunal decideix si admet o no admet la demanda, mitjançant una providència o un aute, respectivament, dins els tretze dies hàbils següents al dia en què rep aquesta demanda.
2. La demanda només es pot inadmetre en els casos i per les causes que preveu expressament aquesta Llei o les altres lleis aplicables. Contra l'aute en què el tribunal decideix no admetre la demanda es pot interposar un recurs d'apel·lació.
3. En concret, el tribunal no admet la demanda en els casos següents:
 - a) Quan s'aprecii la falta de jurisdicció o de competència del tribunal al qual es dirigeix.
 - b) Quan presenti defectes formals. En aquest cas, el tribunal concedeix al demandant un termini de cinc dies hàbils per esmenar aquests defectes, i si no ho fa el tribunal arxiva les actuacions.

c) Quan no s'aportin els documents o no es compleixin els requisits especials que la llei exigeix per admetre la demanda.

Article 132. *Trasllat de la demanda*

Un cop admesa la demanda, el tribunal la trasllada al demandat perquè comparegui en el procés i la contesti en el termini de vint dies hàbils, i l'adverteix que si no compareix en el termini esmentat serà declarat en rebel·lia.

Secció segona. Contesta i reconvençió

Article 133. *Forma i contingut de la contesta*

1. La contesta s'estructura en la mateixa forma que la demanda.
2. A la contesta s'han de negar o admetre els fets exposats pel demandant a la demanda, tenint en compte que el tribunal pot considerar que el silenci o les evasives del demandat comporten l'admissió tàcita dels fets que li siguin perjudicials.
3. A la contesta s'han de formular les excepcions processals i qualsevol altra al·legació processal que pugui impedir que continuï el procés o que es dicti sentència sobre el fons del procés, i també s'ha de plantejar la improcedència eventual de l'acumulació d'accions.
4. A la contesta s'han de formular les excepcions materials i les al·legacions materials que s'oposin a les pretensions del demandant.
5. Si el demandat expressa la conformitat a totes les pretensions del demandant, el procés finalitza d'acord amb el que disposa aquesta Llei. Si el demandat només expressa la conformitat amb algunes de les pretensions del demandant, o a una part de la pretensió única que hagi plantejat, el procés continua d'acord amb el que disposa aquesta Llei.
6. Si la contesta presenta defectes formals, el tribunal concedeix al demandat un termini de cinc dies hàbils per esmenar aquests defectes.

Article 134. *Forma i contingut de la reconvençió*

1. En contestar a la demanda, el demandat pot exercir les pretensions que tingui contra el demandant.
2. La reconvençió es formula després de la contesta i s'estructura en la mateixa forma que la demanda.
3. La reconvençió ha d'expressar amb claredat la tutela judicial que es pretén obtenir en relació amb el demandat reconvençional i, si escau, les altres persones que corresponguin. La reconvençió s'ha de formular de forma expressa i en cap cas es

considera que el demandant reconvençional ha formulat reconvençió si finalitza sol·licitant la desestimació de les peticions formulades a la demanda.

4. Són aplicables a la reconvençió les normes que s'estableixen per a la demanda en aquesta Llei, especialment en relació amb la preclusió de les al·legacions.

Article 135. *Admissió de la reconvençió*

1. La reconvençió s'admet si hi ha connexió entre les peticions del demandant reconvençional i les que hagi formulat el demandat reconvençional a la demanda.

2. En concret, el tribunal dicta un aute en què no admet la reconvençió en els casos següents:

a) Quan no tingui competència objectiva per raó de la matèria.

b) Quan l'acció exercida pel demandant reconvençional s'hagi de substanciar en un procediment de classe diferent. No obstant això, mitjançant la reconvençió es pot exercir una acció que, per raó de la quantia, s'hagi de substanciar pel procediment abreujat.

Article 136. *Destinataris de la reconvençió*

A banda de fer-ho contra el demandat reconvençional, la reconvençió també es pot plantejar:

a) Contra persones que tot i que no siguin demandants, es puguin considerar litisconsorts voluntaris o necessaris del demandant per la seva relació amb l'objecte de la reconvençió.

b) Contra persones demandades si hi ha peticions del demandant reconvençional derivades del procés que només es puguin fer valer contra els altres demandats.

Article 137. *Trasllat de la demanda reconvençional i contesta reconvençional*

1. Un cop admesa la demanda reconvençional, el tribunal la trasllada al demandat reconvençional i a les altres persones esmentades en l'article anterior perquè la contestin en el termini de vint dies hàbils.

2. La contesta reconvençional s'estructura en la mateixa forma que la contesta, i es regeix per les normes de l'article 133 en el que siguin aplicables.

Article 138. *Tractament processal de les excepcions de nul·litat i de compensació*

1. A l'audiència prèvia, el demandant pot oposar-se a l'excepció de nul·litat del negoci en què es fonamenta la petició del demandat, o a l'excepció de compensació que hagi formulat el demandat en la contesta sense formular una reconvençió expressa, mitjançant un escrit d'oposició que s'adjunta al procés.

2. L'excepció de compensació només es pot formular fins a la quantia reclamada pel demandant a la demanda, i l'excés s'ha de reclamar mitjançant una reconvecció.

Secció tercera. Al·legacions posteriors a la demanda i la contesta

Article 139. *Fets nous o de nova notícia*

1. Un cop preclòs el termini per formular les al·legacions i abans que finalitzi el judici oral, si s'esdevé o es coneix algun fet nou o de nova notícia rellevant per resoldre el procés, les parts poden fer valer i al·legar aquest fet dins el termini de cinc dies hàbils des del dia en què n'hagin tingut coneixement, llevat que l'al·legació es pugui fer a la vista o la compareixença prevista al procediment de què es tracti.

2. El tribunal resol sobre si admet el fet nou o de nova notícia, i sobre si practica la prova que escaigui per acreditar-lo, amb l'audiència de les altres parts personades en el procés, a l'audiència prèvia o al judici oral segons si el fet nou o de nova notícia s'ha al·legat abans o després de l'audiència prèvia, respectivament.

Secció quarta. Rebel·lia processal

Article 140. *Declaració de rebel·lia del demandat*

1. El tribunal declara en rebel·lia el demandat mitjançant un aute en cas que no comparegui al procés en el termini o el dia assenyalats a l'emplaçament o la citació que se li adrecin com a primer acte processal de comunicació.

2. La declaració de rebel·lia no comporta que s'admetin els fets continguts a la demanda o que es doni la conformitat a les peticions que faci el demandant, excepte que aquesta Llei o les altres lleis aplicables disposin una altra cosa.

3. El demandat rebel pot comparèixer en qualsevol moment durant la tramitació del procés sense que se'n produeixi, però, la retroacció de les actuacions.

4. No obstant el que preveu l'apartat anterior, el rebel involuntari pot demanar la nul·litat i, si escau, la retroacció de les actuacions del procés, fonamentades en el desconeixement involuntari de la pendència d'aquest procés, que s'ha d'acreditar suficientment. Aquest incident es pot interposar fins a l'inici del judici oral i se substancia de conformitat amb les normes que estableix la Llei transitòria de procediments judicials.

Article 141. *Notificacions al rebel*

1. Un cop el tribunal ha declarat la rebel·lia, no es fa cap més emplaçament, citació o notificació al demandat rebel, amb excepció de la notificació de la sentència o la resolució que posi fi al procés. No obstant això, el tribunal notifica al rebel la litispèndia del procés, d'ofici o a instància de part, en el cas que es tingui notícia del lloc on es troba.

2. El tribunal notifica la sentència o la resolució que posi fi al procés d'acord amb les normes que estableix aquesta Llei. No obstant això, si la notificació s'ha fet per edictes, el tribunal ha de notificar personalment la sentència o la resolució al demandat rebel, dins el termini màxim de dos anys des que es va dictar, si així ho sol·licita una de les parts o una persona que acrediti un interès legítim i assenyala el lloc on es troba el rebel.

Article 142. *Interposició de recursos pel rebel*

El demandat rebel pot interposar els recursos ordinaris que escaiguin contra la sentència o la resolució que posi fi al procés, en el termini establert en aquesta Llei. Aquests terminis es compten a partir de l'endemà del dia en què es notifica personalment la sentència o la resolució o, en cas contrari, des de l'endemà que es publiqui l'edicte de notificació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Article 143. *Rescissió de sentències fermes a instància del rebel*

El demandat rebel que ho hagi estat de forma constant durant la tramitació del procés pot sol·licitar la rescissió de la sentència ferma que s'hagi dictat en el marc d'aquest procés quan acrediti suficientment alguna de les circumstàncies següents:

- a) Que desconeixia involuntàriament l'existència del procés pendent per una causa que no li sigui imputable en cap cas.
- b) Que hi ha hagut un supòsit de força major ininterrompuda que ha fet impossible que el rebel pogués comparèixer davant el tribunal durant la pendència del procés, encara que hagi tingut coneixement d'aquest procés.

Article 144. *Termini i procediment de rescissió de sentències fermes*

1. El demandat rebel pot sol·licitar la rescissió de la sentència ferma dins el termini dels vint dies hàbils següents al dia en què aquesta sentència li hagi estat notificada personalment, sempre que no hagin transcorregut més de dos anys des del dia en què es va dictar. En la sol·licitud de rescissió es pot demanar, si escau, que se suspengui l'execució forçosa de la sentència.

2. La sol·licitud de rescissió s'interposa davant el tribunal que ha dictat la sentència ferma i se substancia de conformitat amb les normes de l'incident de nul·litat d'actuacions contra les resolucions fermes que estableix la Llei transitòria de procediments judicials.

Article 145. *Sentència de rescissió i continuació posterior del procés*

1. La sentència que estima la petició de rescissió que ha formulat el demandat rebel declara:

- a) El dret del demandat rebel a ser escoltat en el procés.

b) La nul·litat i, si escau, la retroacció de les actuacions del procés fins a la notificació de la demanda, sense perjudici de la possibilitat de conservar els actes que no es vegin afectats per la declaració de rebel·lia.

c) La suspensió de l'execució forçosa de la sentència que ha estat objecte de la rescissió.

2. Contra la sentència que resol la petició de rescissió no es pot interposar cap recurs.

3. La tramitació del procés, un cop s'ha estimat la petició de rescissió, continua amb el trasllat de la demanda al demandat perquè la contesti i la pràctica de la resta dels tràmits que corresponguin.

4. El demandant pot sol·licitar que es mantinguin les mesures d'assegurament que s'hagin decidit en període d'execució forçosa. Aquesta sol·licitud es resol d'acord amb les normes sobre les mesures cautelars que estableix el capítol tercer del títol VI del llibre primer d'aquesta Llei.

Capítol segon. Efectes de la litispendència del procés

Article 146. *Litispendència*

La litispendència es produeix a partir de la interposició de la demanda, i sempre que després sigui admesa.

Article 147. *Perpetuació de la jurisdicció*

Un cop iniciat el procés, les alteracions que es produeixin en relació amb la situació de la cosa litigiosa i l'objecte del procés no modifiquen la jurisdicció i la competència, que es determinen segons el que s'hagi acreditat en el moment en què ha començat a produir-se la litispendència.

Article 148. *Prohibició del canvi de la demanda*

Les parts no poden alterar l'objecte del procés delimitat en la demanda, la contesta i, si escau, la reconvecció, sense perjudici de la facultat de fer alegacions complementàries a l'audiència prèvia.

Article 149. *Perpetuació de l'estat de les coses o les persones*

1. Les alteracions de l'estat de les coses o de les persones que han fonamentat la demanda i, si escau, la reconvecció, i que es produeixin un cop s'ha iniciat el procés, no tenen cap efecte en la sentència que es dicti sobre el fons d'aquest procés.

2. No obstant el que estableix l'apartat anterior, en cas que les pretensions hagin quedat privades d'interès legítim perquè han estat satisfetes extraprocessalment o per qualsevol altra causa, s'apliquen les normes sobre el dret de disposició de les parts que preveu aquesta Llei.

3. Sense perjudici del que estableix l'apartat anterior, el tribunal, amb l'audiència prèvia de les parts personades en el procés, pot dictar un aute en què arxiva aquest procés sense cap altre tràmit en cas que quedi sense objecte de forma sobrevinguda.

Capítol tercer. Audiència prèvia

Secció primera. Citació i intervenció, finalitats de l'audiència prèvia i conciliació

Article 150. *Citació i intervenció en l'audiència prèvia*

1. Un cop finalitzen els tràmits d'al·legacions i en el termini màxim de vint dies hàbils, el tribunal cita les parts personades en el procés a una audiència prèvia que s'ha de celebrar dins els vint dies hàbils següents al dia en què es fa la citació.

2. Les parts han de comparèixer a l'audiència prèvia assistides de l'advocat. Les parts que siguin persones jurídiques també han de comparèixer-hi representades pel procurador, i les parts que siguin persones físiques poden comparèixer-hi personalment, i si no hi compareixen personalment han de ser representades per l'advocat o el procurador proveït amb el poder especial de representació a què fa referència l'apartat 3 de l'article 42. En cas contrari, se les considera com a no comparegudes a l'audiència prèvia.

3. Si cap de les parts no compareix a l'audiència prèvia, es fa constar a l'acta i el tribunal dicta un aute en què decideix que el procés ha finalitzat i que l'acció ha quedat imprejutjada, i també l'arxivament de les actuacions sense cap altre tràmit.

4. Si el demandant no compareix a l'audiència prèvia, es procedeix d'acord amb el que estableix l'apartat anterior i se li imposen les costes, llevat que el demandat al·legui un interès legítim en la continuació del procés perquè es dicti una sentència sobre el fons d'aquest procés. Si el demandat no compareix a l'audiència prèvia, se celebra amb la presència del demandant.

Article 151. *Finalitats de l'audiència prèvia*

L'audiència prèvia té les finalitats següents:

- a) Constatar si les parts han arribat a un acord o una transacció que posi fi al procés.
- b) Resoldre les qüestions processals que puguin impedir la resolució del procés mitjançant una sentència sobre el fons d'aquest procés.
- c) Fixar amb precisió l'objecte del procés i les qüestions de fet o de dret sobre les quals hi hagi controvèrsia entre les parts i, si escau, proposar i admetre la prova.

Article 152. *Conciliació*

1. Un cop les parts compareixen a l'audiència prèvia, el tribunal comprova si subsisteix la controvèrsia o si han arribat a un acord. Si les parts manifesten que han arribat a un acord o es mostren disposades a concloure'l de manera immediata, poden desistir del procés o sol·licitar al tribunal que homologui l'acord que hagin assolit.
2. L'acord homologat judicialment té els efectes que aquesta Llei atribueix a la transacció judicial.
3. L'acord homologat judicialment es pot executar d'acord amb les normes sobre l'execució de les sentències que estableix aquesta Llei.
4. Si les parts no han arribat a un acord o no es mostren disposades a concloure'l de manera immediata, l'audiència prèvia continua segons el que preveuen les seccions segona a sisena d'aquest capítol.

Secció segona. Resolució de qüestions processals

Article 153. *Qüestions processals*

1. Totes les qüestions que puguin impedir la continuació i la finalització del procés mitjançant una sentència sobre el fons d'aquest procés, i que hagin estat objecte de les excepcions processals oportunes a la contesta, s'examinen i es resolen a l'audiència prèvia. També s'hi resolen les al·legacions que el demandant pugui fer, sense perjudici que el tribunal pugui plantejar d'ofici qüestions processals d'ordre públic.
2. Les qüestions processals que es poden examinar i resoldre a l'audiència prèvia són, entre d'altres, les següents:
 - a) La falta de capacitat per ser part o de capacitat processal.
 - b) La improcedència de l'acumulació d'accions.
 - c) La cosa jutjada o la litispendència.
 - d) La manca de litisconsorci passiu necessari.
 - e) La inadequació del procediment per raó de la matèria o la quantia.
 - f) El defecte legal en la manera de proposar la demanda o, si escau, la reconvenció, per la falta de claredat o de precisió en determinar les parts o la petició que es formula.

Article 154. *Procediment de resolució de les qüestions processals*

1. El tribunal examina i resol oralment les qüestions processals a l'audiència prèvia, en l'ordre en què es regulen en els articles següents d'aquesta secció, tot i que després s'han de documentar per escrit mitjançant l'acte a què fa referència l'article 170. Pel que fa a les qüestions processals que no es regulen de forma expressa en els articles següents d'aquesta secció, també s'hi apliquen les normes que s'hi preveuen.

2. No obstant el que estableix l'apartat anterior, si la dificultat de la qüestió processal o la complexitat del procés així ho aconsellen, el tribunal pot decidir de posposar la resolució d'una qüestió processal i fer-ho dins els cinc dies hàbils següents al dia en què s'ha celebrat l'audiència prèvia, mitjançant el mateix aute que documenti les decisions que s'hi han adoptat.

3. Contra les resolucions adoptades pel tribunal es pot recórrer a partir de l'endemà del dia en què es notifica l'aute a què fa referència l'article 170.

Article 155. *Falta de capacitat per ser part o de capacitat processal*

1. La falta de capacitat per ser part o de capacitat processal es pot esmenar a l'audiència prèvia i, si no és possible fer-ho a l'audiència prèvia, el tribunal la suspèn i concedeix un termini no superior a cinc dies hàbils a aquest efecte.

2. Si la falta de capacitat per ser part o de capacitat processal concerneix el demandat i no s'esmena en el termini assenyalat a aquest efecte, el tribunal el declara en rebel·lia i deixa sense efecte les actuacions que hagi portat a terme fins llavors.

3. Si la falta de capacitat per ser part o de capacitat processal concerneix el demandant i no es pot esmenar o no s'esmena en el termini assenyalat a aquest efecte, el tribunal dona per conclosa l'audiència prèvia i, dins els cinc dies hàbils següents, dicta un aute en què decideix la finalització del procés i deixa imprejutjada l'acció, tot imposant les costes processals al demandant.

Article 156. *Improcedència de l'acumulació d'accions*

El tribunal examina a l'audiència prèvia si l'acumulació d'accions és o no procedent i admissible, d'acord amb el que hagi plantejat el demandat a la contesta i amb l'audiència del demandant, i resol sobre l'acció o les accions que hagin de constituir l'objecte del procés.

Article 157. *Cosa jutjada o litispendència*

1. Si el tribunal considera que concorre la litispendència d'un altre procés, o la cosa jutjada per tal com hi ha una resolució ferma sobre un objecte processal idèntic, dona per conclosa l'audiència prèvia i, dins els cinc dies hàbils següents, dicta un aute en què decideix la finalització del procés, i imposa les costes processals al demandant.

2. Si el tribunal considera que no concorre la litispendència o la cosa jutjada, resol en aquest sentit a l'audiència prèvia.

Article 158. *Manca de litisconsorci passiu necessari*

1. Si el demandant admet la manca de litisconsorci passiu necessari que el demandat ha plantejat a la contesta, ha de presentar a l'audiència prèvia un escrit en què adreça la demanda contra els litisconsorts omesos, i només pot afegir-hi les noves al·legacions

que siguin imprescindibles per justificar les peticions que vulgui plantejar contra aquests litisconsorts, sense alterar de forma substancial les peticions ni els fonaments en què es basen i que es contenen a la demanda. En cas que el tribunal consideri que el litisconsorci és procedent, suspèn l'audiència prèvia i decideix que es traslladin la demanda i l'escrit als nous demandats perquè hi contestin dins els vint dies hàbils següents.

2. Si el demandant s'oposa a la manca de litisconsorci passiu necessari que el demandat ha plantejat a la contesta, el tribunal resol a l'audiència prèvia amb les especificitats següents:

a) Si el tribunal considera que el litisconsorci passiu necessari és procedent, suspèn l'audiència prèvia i concedeix al demandant un termini de tretze dies hàbils per adreçar la demanda contra els litisconsorts omesos. Un cop presentada aquesta demanda, la trasllada als nous demandats perquè hi contestin dins els vint dies hàbils següents. Tanmateix, si en el termini assenyalat a aquest efecte el demandant no presenta la demanda contra els litisconsorts omesos, el tribunal dicta un aute en què decideix la finalització del procés i deixa imprejutjada l'acció, i imposa les costes processals al demandant.

b) Si el tribunal considera que el litisconsorci passiu necessari no és procedent, decideix la continuació del procés.

Article 159. *Inadequació del procediment per raó de la quantia*

1. El tribunal s'até a l'acord al qual puguin arribar les parts personades en el procés en relació amb el valor de la cosa litigiosa, a l'efecte de determinar el procediment que escau per raó de la quantia. En cas contrari, el tribunal resol a l'audiència prèvia tenint en compte els documents, els informes i qualsevol altre element útil que les parts hagin aportat al procés per calcular el valor de la cosa litigiosa.

2. Si el tribunal decideix que el procediment que s'ha de seguir per raó de la quantia és el procediment abreujat, dona per conclosa l'audiència prèvia i assenjala una data per al judici oral.

Article 160. *Inadequació del procediment per raó de la matèria*

Si el tribunal decideix que el procediment que s'ha de seguir per raó de la matèria és el procediment abreujat, dona per conclosa l'audiència prèvia i assenjala una data per al judici oral.

Article 161. *Defecte legal en la manera de proposar la demanda o la reconvecció*

1. En cas que les parts hagin plantejat el defecte legal en la manera de proposar la demanda o la reconvecció, o si ho decideix d'ofici, el tribunal pot sol·licitar, a l'audiència

prèvia a les parts, els aclariments oportuns sobre la falta de claredat o de precisió de la demanda o la reconvenció.

2. Si no és possible determinar les peticions del demandant o a quins demandats s'adrecen, el tribunal dicta un aute en què decideix la finalització del procés i deixa imprejutjada l'acció, i imposa les costes processals al demandant. Si no és possible determinar les peticions del demandant reconvençional, o a quins demandats reconvençionals s'adrecen, el tribunal dicta un aute en què no admet la reconvenció i decideix la continuació del procés, i imposa les costes processals al demandant reconvençional.

Secció tercera. Al·legacions complementàries i aportació de documents

Article 162. *Al·legacions i peticions complementàries*

1. Les parts poden fer al·legacions complementàries, a l'audiència prèvia, tenint en compte el que hi exposin les altres parts; aclarir les al·legacions que hagin fet en els escrits que han presentat, o rectificar aspectes accessoris de les peticions que han formulat, sempre que no alterin substancialment les peticions ni els fonaments en què se sustenten i que es contenen en els escrits que han presentat.

2. Les parts també poden afegir, a l'audiència prèvia, peticions complementàries de les peticions que han formulat en els escrits que han presentat, sempre que les altres parts hi estiguin d'acord. Tanmateix, si les altres parts s'hi oposen, el tribunal decideix sobre si admet aquestes peticions complementàries tenint en compte que no han d'impedir que aquestes parts puguin exercir el seu dret a la defensa en condicions d'igualtat.

3. El demandant pot presentar, a l'audiència prèvia, l'escrit d'oposició a les excepcions de nul·litat o de compensació a què fa referència l'article 138.

Article 163. *Fets nous o de nova notícia*

A l'audiència prèvia es resol sobre l'admissió dels fets nous o de nova notícia rellevants per resoldre el procés que les parts hagin al·legat fins llavors.

Article 164. *Aportació de documents*

1. Les parts poden aportar, a l'audiència prèvia, els documents relatius a les al·legacions o peticions complementàries, els aclariments o les rectificacions, l'oposició a les excepcions de nul·litat o compensació, o els fets nous o de nova notícia que hagin fet o al·legat d'acord amb els articles 162 i 163.

2. El demandant també pot presentar, a l'audiència prèvia, els documents complementaris que puguin tenir interès o rellevància d'acord amb les al·legacions que hagi fet el demandat a la contesta.

Secció quarta. Pronunciament sobre els documents i fixació dels fets controvertits

Article 165. *Pronunciament sobre els documents i els dictàmens aportats al procés*

1. Les parts es pronuncien, a l'audiència prèvia, sobre els documents que hagin aportat al procés les altres parts, i manifesten si els reconeixen o els impugnen o, si escau, si proposen una prova sobre la seva autenticitat o licitud.

2. Les parts poden expressar, a l'audiència prèvia, el que considerin convenient sobre els dictàmens pericials aportats al procés per les altres parts, admetent-los o contradient-los, o sobre les circumstàncies que concorren prop dels perits. També es poden pronunciar sobre els informes aportats al procés i emesos per investigadors privats.

Article 166. *Fixació dels fets controvertits i acció contradictòria*

1. Després que s'hagin pronunciat sobre els documents i els dictàmens aportats al procés, l'audiència prèvia continua a l'efecte que les parts fixin els fets sobre els quals hi ha conformitat o disconformitat.

2. El tribunal pot requerir a les parts que fixin l'acció exercida, facin els aclariments o les precisions necessaris respecte dels fets i els arguments continguts a la demanda, la contesta i, si escau, la reconvenció, i concretin les peticions que s'hi formulen. Si aquests aclariments i precisions no s'efectuen, el tribunal adverteix les parts que pot considerar admesos els fets i els arguments adduïts per les parts contràries.

Article 167. *Sentència immediata*

En cas que no hi hagi acord de les parts per posar fi al procés, atès que malgrat estar d'acord amb tots els fets hi ha discrepàncies sobre una qüestió o diverses qüestions jurídiques, el tribunal dicta sentència dins els tretze dies hàbils següents al dia en què es dicta l'aute a què fa referència l'article 170.

Secció cinquena. Proposició i admissió de les proves

Article 168. *Proposició de les proves*

1. Les parts proposen, a l'audiència prèvia, la pràctica de les proves que s'han de portar a terme al judici oral. La proposició dels mitjans de prova es fa de forma separada i se n'ha d'adjuntar la llista.

2. Les parts han d'indicar els testimonis i els perits que es comprometen a presentar al judici oral, i els que, per contra, han de ser citats pel tribunal. En aquest cas n'han de comunicar el domicili o la residència al tribunal en el moment en què proposen la pràctica de les proves, o com a màxim dins els cinc dies hàbils següents si no disposen d'alguna de les dades relatives a les persones que han de ser citades pel tribunal.

3. Les parts poden proposar, a l'audiència prèvia, la pràctica d'una prova pericial de designació judicial perquè es dictaminï sobre l'objecte de la perícia que es determini en la mateixa audiència prèvia. El tribunal decideix d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat.

4. Les parts poden sol·licitar, a l'audiència prèvia, que el tribunal admeti nous dictàmens pericials en relació amb les al·legacions o peticions complementàries, els fets nous o de nova notícia o l'oposició a les excepcions de nul·litat o compensació que hagin fet o al·legat en aquest acte. El tribunal ho admet sempre que es justifiqui degudament la legalitat, la utilitat, la pertinència, la necessitat i la proporcionalitat del nou dictamen pericial, el qual s'ha d'aportar al procés com a mínim tretze dies hàbils abans del dia en què se celebri el judici oral.

Article 169. *Admissió de les proves*

1. El tribunal resol, a l'audiència prèvia, sobre l'admissió de cadascuna de les proves proposades per les parts, d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat establerts en aquesta Llei.

2. Contra l'aute en què el tribunal decideix admetre o no admetre les proves es pot interposar oralment un recurs de reposició. Aquest recurs de reposició se substancia i resol en el mateix acte, i en cas que es desestimi no es pot interposar cap altre recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

Secció sisena. Conclusió de l'audiència prèvia i assenyalament del judici oral

Article 170. *Conclusió de l'audiència prèvia*

Un cop el tribunal ha admès les proves d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat, dicta un aute en el mateix acte o en els cinc dies hàbils següents com a màxim en què dona per conclusa l'audiència prèvia. Aquest aute conté totes les resolucions adoptades, incloses les resolucions de les quals s'hagi diferit la decisió. També pot incloure, si escau, l'assenyalament del judici oral.

Article 171. *Assenyalament del judici oral*

1. El tribunal assenjala la data en què se celebra el judici oral dins els vint dies hàbils següents al dia en què conclou l'audiència prèvia, prorrogables vint dies hàbils més com a màxim en els casos en què sigui menester per practicar les proves admeses.

2. Si per raó de les proves admeses es preveu que el judici oral no pugui finalitzar en una sola sessió del dia assenyalat, la citació així ho ha d'indicar. Si la sessió o les sessions posteriors s'han de portar a terme durant diversos dies, successius o no, la

citació també ho ha d'indicar, i expressar l'hora en què la sessió o les sessions del judici oral han de començar.

Capítol quart. Disposicions generals sobre la prova

Secció primera. Normes generals sobre la prova

Article 172. *Objecte i necessitat de la prova*

1. Les proves versen sobre els fets controvertits continguts en els escrits d'al·legacions o sobre els fets nous o de nova notícia al·legats amb posterioritat.
2. No són objecte de prova els fets sobre els quals hi hagi la conformitat de les parts, llevat que la matèria objecte del procés estigui fora del poder de disposició de les parts. Tampoc cal provar els fets que tinguin una notorietat absoluta.
3. El costum ha de ser al·legat i provat per les parts.
4. El dret estranger ha de ser al·legat i provat per les parts pel que fa al contingut i la vigència.
5. No obstant el que estableixen els apartats 3 i 4 anteriors, el tribunal pot fer servir tots els mitjans oportuns per esbrinar la certesa del costum o del dret estranger al·legats per les parts.

Article 173. *Iniciativa de l'activitat probatòria*

Les proves es practiquen a instància de part. No obstant això, el tribunal pot decidir d'ofici que es practiquin determinades proves en els casos expressament previstos en aquesta Llei o les altres lleis aplicables.

Article 174. *Admissió de la prova i recurs*

1. El tribunal es pronuncia sobre l'admissió o la no admissió de cadascuna de les proves proposades per les parts atenent els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat.
2. La prova és legal quan s'ha proposat amb observança de les normes legals; és útil quan és idònia per acreditar els fets controvertits; és pertinent quan té relació amb l'objecte del procés; és necessària quan no hi ha una altra prova amb la mateixa eficàcia que sigui menys costosa o difícil de practicar, i és proporcional quan el grau d'intromissió o ingerència que es produeix en l'àmbit protegit i el caràcter i l'abast del sacrifici que imposa en relació amb els drets afectats esdevenen justificats.
3. Contra l'aute en què el tribunal decideix admetre o no admetre les proves es pot interposar oralment un recurs de reposició a l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el procés se substancia pel procediment abreujat. Aquest recurs de reposició se substancia i resol en el mateix acte,

i en cas que es desestimi no es pot interposar cap altre recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

Article 175. *Il·licitud de la prova*

1. Són il·lícites les proves obtingudes o practicades amb infracció dels drets fonamentals reconeguts a la Constitució.
2. Les proves il·lícites no produeixen efectes i s'han d'excloure del procés.
3. El tribunal, d'ofici o a instància de part, pot declarar il·lícites les proves a l'inici del judici oral. En ambdós casos, el tribunal dona audiència prèvia a les parts personades en el judici oral, que poden proposar proves relatives a la il·licitud.

Article 176. *Pràctica de la prova*

1. Totes les proves es practiquen en unitat d'acte, al judici oral i a la seu del tribunal.
2. Excepcionalment, el tribunal pot decidir que determinades proves es practiquin al marge del judici oral. En aquest cas, el tribunal cita les parts personades en el procés per practicar aquestes proves amb una antelació de cinc dies hàbils com a mínim.
3. Excepcionalment, el tribunal determina i fa saber a les parts personades en el procés el lloc on es practiquen les proves que no es practiquin a la seu del tribunal. En qualsevol cas, però, aquestes proves s'han de practicar abans del judici oral.

Article 177. *Incomunicació dels declarants*

1. Quan sobre uns mateixos fets controvertits hagin de declarar dos o més parts, o diversos litisconsorts, el tribunal ha d'adoptar les mesures necessàries per evitar que es puguin comunicar i puguin conèixer prèviament el contingut de les preguntes i les respostes.
2. El tribunal també ha d'adoptar les mesures necessàries per evitar que els testimonis es comuniquin entre ells o amb les parts, o assisteixin als interrogatoris dels altres testimonis.

Article 178. *Interrogatori domiciliari*

1. En cas que, per una malaltia que ho impedeixi o per altres circumstàncies excepcionals, el declarant no pugui comparèixer a la seu del tribunal, l'interrogatori es pot fer al domicili o la residència del declarant, si així ho decideix el tribunal, d'ofici o a instància de part.
2. Si les circumstàncies no ho fan impossible o summament inconvenient, a l'interrogatori domiciliari hi poden assistir les parts, els advocats i els procuradors. Però si a criteri del tribunal la seva assistència no és procedent tenint en compte les

circumstàncies del declarant o del lloc on ha de declarar, l'interrogatori es fa sense ells i la part que proposa la prova pot presentar un plec de preguntes perquè les respongui eventualment el declarant, si es consideren útils, pertinents i necessàries.

3. El secretari judicial estén una acta suficientment circumstanciada de l'interrogatori domiciliari, que pot llegir el declarant i que han de signar el declarant i els altres assistents. L'acta es pot documentar amb gravació d'imatge i so.

Article 179. *Acarament entre els declarants*

Si les parts o els testimonis interrogats incorren en contradiccions greus, el tribunal pot decidir, d'ofici o a instància de part, que se sotmetin a un acarament. L'acarament es pot fer entre les parts i els testimonis, o entre els testimonis entre si.

Article 180. *Obligatorietat de comparèixer al judici oral*

1. Els testimonis i els perits que han estat citats degudament tenen el deure de comparèixer al judici oral. En cas contrari poden incórrer en una multa coercitiva d'un import màxim de 750 euros, compatible amb la responsabilitat penal que se'n pugui deduir, després d'haver estat advertits a aquest efecte mitjançant la citació. Contra l'acte en què el tribunal imposa una multa coercitiva només es pot interposar un recurs de reposició.

2. En cas que un testimoni o un perit no comparegui al judici oral, el tribunal dona audiència a les parts personades al judici oral i, tot seguit, resol si suspèn o continua el judici oral.

Article 181. *Forma de practicar la prova*

1. Les proves es practiquen en la forma que estableix l'apartat 2 de l'article 10.

2. La presentació de documents originals i de còpies autèntiques, o de mitjans i instruments electrònics amb valor probatori, el reconeixement de l'autenticitat d'un document privat i la formació de cossos d'escriptura per a la pericial cal·ligràfica o la confrontació d'un document electrònic es porten a terme davant el secretari judicial.

Article 182. *Formulació de les preguntes a les parts, els testimonis i els perits*

1. Les preguntes a les parts, els testimonis i els perits les formulen els advocats de les parts directament, oralment, successivament, i amb claredat, concisió i precisió.

2. El tribunal decideix sobre l'admissibilitat de les preguntes en el mateix moment en què es porta a terme la prova de què es tracti. En cas que una pregunta no reuneixi els requisits legals per ser admesa, el tribunal pot demanar de tornar-la a formular diferentment perquè pugui ser admesa.

3. Les parts, per mitjà dels advocats, en el mateix acte poden formular una protesta contra l'admissió o la no admissió de les preguntes que no reuneixin els requisits legals a aquest efecte, per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

4. El tribunal pot intervenir durant els interrogatoris, les declaracions o els informes orals dels perits per sol·licitar els aclariments i els complements d'informació necessaris en relació amb les respostes a les preguntes que es formulin. No obstant això, aquesta intervenció es du a terme preferiblement un cop s'hagin respost les preguntes formulades pels advocats de les parts.

Secció segona. Exhibició de documents

Article 183. *Deure d'exhibició de documents entre les parts*

1. Les parts es poden sol·licitar entre elles l'exhibició de documents que no estiguin a la seva disposició i que es refereixin a l'objecte del procés o a l'eficàcia dels mitjans de prova. Aquesta sol·licitud s'ha de plantejar abans de l'inici del judici oral.

2. A la sol·licitud d'exhibició s'ha d'adjuntar una còpia simple del document de què es tracti i, si no n'hi ha o la part no en disposa, s'ha d'indicar el contingut d'aquest document en els termes més exactes possibles.

Article 184. *Efectes de la negativa a l'exhibició de documents*

En cas que el tribunal consideri injustificada la negativa a l'exhibició de documents, pot atribuir valor probatori a la còpia simple del document presentada per la part que n'ha sol·licitat l'exhibició o a la versió que aquesta part hagi donat del contingut del document.

Article 185. *Exhibició de documents per tercers*

1. Les parts poden sol·licitar l'exhibició de documents que estiguin en possessió de terceres persones i que estiguin directament relacionats amb l'objecte del procés.

2. Si el tribunal considera que els documents l'exhibició dels quals se sol·licita són d'interès per resoldre el procés, requereix les terceres persones a aquest efecte. En aquest cas, n'ordena la compareixença personal perquè exhibeixin el document, i les adverteix que en cas contrari poden incórrer en un delictes de desobediència greu a l'autoritat judicial.

3. Contra l'acte en què el tribunal resol la sol·licitud d'exhibició de documents per terceres persones es pot interposar oralment un recurs de reposició a l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el procés se substancia pel procediment abreujat. Aquest recurs de reposició se substancia i resol en el mateix acte, i en cas que es desestimi no es pot interposar cap altre recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

Article 186. *Incorporació dels documents exhibits*

Els documents originals exhibits o el seu testimoni estès pel secretari judicial es poden incorporar al procés si així ho demanen les parts.

Article 187. *Deure d'exhibició de documents de les entitats públiques*

1. Les administracions públiques i les altres entitats públiques han d'expedir les certificacions i els testimonis, i exhibir els documents que hi hagi a les seves dependències i arxius, excepte quan es tracti de documents declarats legalment o classificats com de caràcter reservat o secret. En aquest cas, l'entitat pública ha d'adreçar al tribunal una exposició raonada sobre aquest caràcter reservat o secret.

2. Les administracions públiques i les altres entitats públiques han d'expedir les certificacions i els testimonis, o exhibir els documents, en el termini màxim dels vint dies hàbils següents al dia que se'ls notifica el requeriment, llevat que el tribunal disposi altrament.

Secció tercera. Pericial cal·ligràfica i confrontació de documents electrònics

Article 188. *Finalitat i sol·licitud de la pericial cal·ligràfica o de la confrontació de documents electrònics*

1. La pericial cal·ligràfica o la confrontació d'un document electrònic té com a finalitat dictaminar sobre l'autenticitat d'un document privat que hagi estat negada o posada en dubte per qualsevol de les parts.

2. La pericial cal·ligràfica o la confrontació d'un document electrònic la poden sol·licitar les parts a l'audiència prèvia, i la practica un perit cal·lígraf o grafoscopi designat pel tribunal d'acord amb les normes de designació dels perits judicials que estableix aquesta Llei.

Article 189. *Documents indubitats i pràctica de la pericial cal·ligràfica o de la confrontació de documents electrònics*

1. La part que sol·licita la pericial cal·ligràfica o la confrontació d'un document electrònic designa el document o els documents indubitats amb els quals s'ha de fer.

2. Es consideren documents indubitats:

a) Els documents que reconeixin totes les parts a les quals pugui afectar la pericial cal·ligràfica o la confrontació d'un document electrònic.

b) Les escriptures públiques i els documents que constin en registres públics.

c) Els documents privats la lletra o la signatura dels quals hagi estat reconeguda en el procés per la persona a la qual s'atribueixi la lletra o la signatura dubtosa.

3. A manca dels documents enumerats a l'apartat anterior i a instància de part, el tribunal pot requerir a la persona a la qual s'atribueixi la lletra o la signatura impugnades que formi un cos d'escriptura que dicta el secretari judicial, o que porti el document original en paper o en format electrònic del qual el document electrònic n'és la còpia.

4. Si no hi ha documents indubitats i és impossible la pericial cal·ligràfica o la confrontació d'un document electrònic amb un cos d'escriptura per la mort, l'absència o la impossibilitat de la persona que hagi de formar-lo, o per l'absència del document original en paper o en format electrònic, el tribunal aprecia el valor probatori del document impugnat d'acord amb les regles de la sana crítica.

Capítol cinquè. Mitjans i pràctica de la prova

Article 190. *Mitjans de prova*

1. Els mitjans de prova que es poden practicar en el procés són els següents:

a) Confessió en judici o interrogatori de les parts.

b) Interrogatori de testimonis.

c) Dictàmens pericials.

d) Reconeixements judicials.

e) Documents públics.

f) Documents privats.

2. També es pot practicar com a prova la reproducció per mitjans tècnics en el procés d'arxius, imatges o documents electrònics de qualsevol classe.

3. Els documents es poden presentar en suport escrit o no escrit, sempre que incorporin un objecte representatiu d'un fet que sigui d'interès per al procés. Els documents presentats en suport electrònic tenen la consideració de documents.

4. També té la consideració de mitjà de prova qualsevol altra activitat que tingui com a finalitat acreditar fets en el procés.

Secció primera. Confessió en judici o interrogatori de les parts

Article 191. *Subjectes de la confessió en judici o interrogatori de les parts*

1. Les parts personades en el procés poden proposar al tribunal l'interrogatori de les altres parts sobre els fets i les circumstàncies dels quals tinguin notícia i que guardin relació amb l'objecte del procés.

2. Una part codemandada pot proposar l'interrogatori d'una altra part codemandada sempre que hi hagi oposició o conflicte d'interessos entre ambdós en el procés de què es tracti.

3. Si la part que és subjecte de l'interrogatori és una persona jurídica, ha de declarar el seu representant legal. No obstant això, si el representant legal no ha intervingut personalment en els fets, ha d'indicar aquesta circumstància i identificar la persona que, en nom de la persona jurídica, hagi intervingut en els fets; si manifesta que desconeix la persona que ha intervingut en els fets, el tribunal pot considerar-ho com una resposta evasiva o una negativa a declarar.

4. Si la part que és subjecte de l'interrogatori no és el subjecte de la relació jurídica controvertida o el titular del dret que és objecte del procés, la part que ha proposat la prova pot sol·licitar al tribunal l'interrogatori d'aquest subjecte o titular.

5. Si és part en el procés l'Administració pública o una altra entitat pública, i el tribunal n'admet l'interrogatori, declara la persona que designi l'Administració pública o l'entitat pública; si aquesta persona manifesta que desconeix els fets, el tribunal pot considerar-ho com una resposta evasiva o una negativa a declarar.

Article 192. *Incompareixença de les parts a la confessió en judici o interrogatori de les parts*

1. Si la part que és subjecte de l'interrogatori no compareix al judici oral de forma injustificada i malgrat haver estat citada degudament, el tribunal pot considerar reconeguts com a certs els fets en què hagi intervingut personalment aquesta part, i també pot fixar com a certs els fets que li siguin perjudicials.

2. En la citació de la part que és subjecte de l'interrogatori s'ha d'advertir dels efectes assenyalats a l'apartat anterior.

Article 193. *Respostes de la confessió en judici o interrogatori de les parts*

1. La part que és subjecte de l'interrogatori ha de respondre en nom propi i de paraula, i no pot utilitzar cap esborrany de respostes. No obstant això, pot consultar documents, notes o apunts quan, a criteri del tribunal, siguin convenients per auxiliar-ne la memòria.

2. Les respostes de la part que és subjecte de l'interrogatori han de ser afirmatives o negatives i, si això no és possible segons el tenor de les preguntes, han de ser precises i concretes. La part pot afegir, si així ho accepta el tribunal, les explicacions que consideri convenients i que tinguin relació amb les preguntes que se li formulen.

Article 194. *Negativa a declarar i respostes evasives o no concloents*

1. Si la part que és subjecte de l'interrogatori es nega a respondre, el tribunal pot considerar reconeguts com a certs els fets en què hagi intervingut personalment aquesta part, i també pot fixar com a certs els fets que li siguin perjudicials.

2. Si la part que és subjecte de l'interrogatori fa respostes evasives o imprecises, el tribunal, d'ofici o a instància de part, l'adverteix que si no respon de forma precisa i concreta, pot procedir d'acord amb el que preveu l'apartat anterior.

Article 195. *Declaració sobre fets no personals*

1. Si la part que és subjecte de l'interrogatori és preguntada sobre fets que no li són personals, ha de respondre segons els seus coneixements i donar raó de l'origen d'aquests coneixements, però també pot proposar que hi respongui una tercera persona que tingui coneixement personal dels fets.

2. El tribunal només admet la substitució esmentada a l'apartat anterior si la part que ha proposat la prova ho accepta. En cas contrari, la part que és subjecte de l'interrogatori pot sol·licitar al tribunal que la tercera persona que tingui coneixement personal dels fets sigui interrogada com a testimoni.

Article 196. *Valoració de la confessió en judici o interrogatori de les parts*

1. Si el resultat de les altres proves practicades no ho contradueix, el tribunal ha de considerar com a certs els fets que la part que és subjecte de l'interrogatori hagi reconegut en aquest sentit, si hi ha intervingut personalment i la fixació d'aquests fets com a certs li és perjudicial.

2. En els altres casos, el tribunal valora la confessió en judici o interrogatori de les parts lliurement i d'acord amb les regles de la sana crítica.

Secció segona. Interrogatori de testimonis

Article 197. *Testimonis*

1. Les parts personades en el procés poden proposar al tribunal l'interrogatori com a testimonis de tercers sobre els fets controvertits dels quals hagin tingut notícia directament.

2. Excepcionalment, el tribunal pot admetre l'interrogatori de testimonis de referència quan no sigui possible obtenir un testimoni directe o el tribunal consideri que aquest interrogatori és rellevant per resoldre el procés.

Article 198. *Testimonis perits*

1. Quan els testimonis tinguin coneixements científics, tècnics, artístics o pràctics sobre la matèria a què es refereixen els fets de l'interrogatori, el tribunal admet les manifestacions que en virtut dels coneixements esmentats els testimonis afegeixin a les respostes sobre els fets.

2. El tribunal valora l'interrogatori dels testimonis perits lliurement i d'acord amb les regles de la sana crítica, però té especialment en compte la raó dels coneixements que hagin manifestat.

Article 199. *Idoneïtat per ser testimoni*

1. Totes les persones poden ser testimonis, excepte les persones que estiguin permanentment privades de raó, o de l'ús de sentits respecte de fets sobre els quals únicament es pugui tenir coneixement a través d'aquests sentits.

2. Les persones menors de dotze anys poden declarar com a testimonis si a criteri del tribunal posseïen el discerniment necessari en el moment de la percepció dels fets per conèixer i declarar en relació amb aquests fets.

Article 200. *Designació dels testimonis*

1. Les parts que proposen l'interrogatori de testimonis els han de designar expressant-ne la identitat i indicant, tant com sigui possible, el nom i cognoms, la professió, i el domicili personal o professional.

2. En cas que no sigui possible indicar les circumstàncies assenyalades a l'apartat anterior, les parts que proposen l'interrogatori de testimonis també poden designar-los expressant-ne el càrrec o qualsevol altra circumstància que permeti identificar-los, així com el lloc on poden ser citats.

Article 201. *Rebuig dels testimonis*

1. Les parts personades en el procés poden rebutjar els testimonis proposats per les altres parts si concorre alguna de les circumstàncies següents:

a) Tenir una relació de matrimoni o una situació de convivència anàloga, o un parentiu en línia recta, o en línia col·lateral per consanguinitat o adopció fins al quart grau inclòs o per afinitat fins al segon grau inclòs, amb la part que n'hagi proposat l'interrogatori, el seu advocat o el seu procurador.

b) Ser la part que n'hagi proposat l'interrogatori una societat mercantil en què el testimoni, el seu cònjuge, la persona amb qui mantingui una situació de convivència anàloga o un parent en línia recta, o en línia col·lateral per consanguinitat o adopció fins al quart grau inclòs o per afinitat fins al segon grau inclòs, tingui una participació superior al 20% del capital social, tingui la condició d'administrador únic, conjunt, mancomunat o solidari, o participi en l'òrgan d'administració i en tingui més del 20% dels drets de vot.

c) Ser o haver estat tutor, advocat o procurador de la part que en proposi l'interrogatori, el seu advocat o el seu procurador, en els darrers tres anys.

d) Tenir o haver tingut una relació de dependència, societària o d'interessos amb la part que en proposa l'interrogatori, el seu advocat o el seu procurador, en els darrers tres anys.

e) Tenir processos pendents amb qualsevol de les parts, els seus advocats o els seus procuradors.

f) Ser o haver estat denunciat, acusat o demandat per qualsevol de les parts, els seus advocats o els seus procuradors, llevat que la denúncia, l'acusació o la demanda no hagi estat admesa o hagi estat rebutjada per manca manifesta de fonamentació.

g) Tenir un interès directe o indirecte en el procés o en un altre procés semblant.

h) Tenir una amistat íntima o una enemistat manifesta amb qualsevol de les parts, els seus advocats o els seus procuradors.

i) Haver estat condemnat per una sentència penal ferma per la comissió d'un delictes contra la seguretat en el tràfic jurídic o un delictes de testimoniatge, dictamen o traducció falsos.

2. Les parts poden rebutjar els testimonis des del moment en què el tribunal n'admet l'interrogatori i fins tot just després de respondre les preguntes generals a què fa referència l'article 205.

Article 202. *Indemnització als testimonis*

1. Els testimonis que compareguin al judici oral, amb independència de si han declarat, tenen el dret d'obtenir per part de qui n'ha proposat l'interrogatori una indemnització corresponent a les despeses que la compareixença els ha ocasionat, sense perjudici de la imposició de les costes processals que correspongui. Aquestes despeses se ceneixen a les que estiguin estrictament vinculades a la compareixença i s'han d'acreditar degudament. Si diverses parts han proposat el mateix testimoni, l'import de la indemnització es prorrataja entre aquestes parts.

2. L'import de la indemnització el fixa el tribunal tenint en compte les dades i les circumstàncies que s'aportin al procés, mitjançant un aute que es dicta un cop ha finalitzat el judici oral, a petició del testimoni interessat.

3. Si la part que té l'obligació de pagar al testimoni la indemnització no ho fa en el termini de tretze dies hàbils des de la data en què ha esdevingut ferma la resolució que en fixa l'import, aquest testimoni en pot sol·licitar el pagament al tribunal.

4. El procediment per reclamar la indemnització als testimonis se substancia d'acord amb les normes sobre l'execució de les costes processals que preveu aquesta Llei.

Article 203. *Jurament o promesa dels testimonis*

1. Abans de declarar, el tribunal requereix als testimonis que prestin jurament o promesa de dir la veritat, i els adverteix sobre el delicte de testimoniatge fals i les penes que comporta.

2. Si es tracta de testimonis menors d'edat, el tribunal no els requereix que prestin jurament o promesa de dir la veritat, però els exhorta amb un llenguatge adequat de l'obligació de dir la veritat.

Article 204. *Testimonis amb deure de guardar secret*

Els testimonis que, per raó de la seva professió, tinguin el deure de guardar secret sobre els fets en relació amb els quals se'ls interroga, han de manifestar-ho raonadament al tribunal. En cas que una llei no impedeixi que el testimoni declari, el tribunal considera el fonament de la negativa a declarar i resol sobre si el testimoni concernit queda alliberat o no de declarar.

Article 205. *Preguntes generals de l'interrogatori de testimonis*

1. Els testimonis declaren separatament i successivament, en l'ordre en què les parts n'hagin proposat l'interrogatori, llevat que el tribunal decideixi alterar aquest ordre per motius justificats.

2. El tribunal pregunta inicialment als testimonis el nom i els cognoms, la data de naixement, i el domicili. A més, els pregunta si hi concorre alguna de les circumstàncies que fan possible el rebuig dels testimonis i que estableix l'apartat 1 de l'article 201. Si és així, les parts poden rebutjar els testimonis de què es tracti i el tribunal valora aquest rebuig en el moment de dictar la sentència.

3. El tribunal també pot preguntar als testimonis sobre altres circumstàncies diferents de les que estableix l'apartat 1 de l'article 201 i que en poden condicionar la imparcialitat, a l'efecte de valorar-ne la declaració en el moment de dictar sentència.

Article 206. *Respostes de l'interrogatori de testimonis*

1. Una vegada respostes les preguntes generals, els testimonis responen les preguntes de la part que els ha proposat i, si han estat proposats per més d'una part, responen en primer lloc les preguntes del demandant.

2. Un cop respostes les preguntes de la part que els ha proposat, els advocats de les altres parts poden formular altres preguntes que es considerin útils, pertinents i necessàries per determinar els fets del procés.

3. Els testimonis han de respondre en nom propi i de paraula, han d'expressar la raó del coneixement del que declaren, i no poden utilitzar cap esborrany de respostes. No obstant això, poden consultar documents, notes o apunts quan, a criteri del tribunal, siguin convenients per auxiliar-ne la memòria.

4. Les respostes dels testimonis han de ser afirmatives o negatives i, si això no és possible segons el tenor de les preguntes, han de ser precises i concretes. Els testimonis poden afegir, si així ho accepta el tribunal, les explicacions que considerin convenientes i que tinguin relació amb les preguntes que se'ls formulen.

Article 207. *Valoració de l'interrogatori de testimonis*

El tribunal valora l'interrogatori de testimonis lliurement i d'acord amb les regles de la sana crítica, però pren en consideració la raó dels coneixements que hagin manifestat, les circumstàncies que hi concorrin i, si escau, els rebuigs que les parts hagin plantejat.

Secció tercera. Dictàmens pericials

Article 208. *Finalitat dels dictàmens pericials*

Els dictàmens pericials tenen com a finalitat acreditar en el procés fets per al coneixement o l'apreciació dels quals siguin necessaris coneixements científics, tècnics, artístics o pràctics.

Article 209. *Condicions i titulació dels perits*

1. Poden ser perits les persones físiques i les persones jurídiques. També poden emetre dictàmens pericials les acadèmies, els laboratoris o les institucions culturals, tècniques o científiques, que s'encarreguin de l'estudi de les matèries corresponents a l'objecte de la perícia. L'acadèmia, el laboratori o la institució encarregat d'emetre el dictamen pericial ha de designar el nom de la persona o les persones físiques que en són responsables, i ambdós responen solidàriament dels danys i perjudicis que es puguin derivar de l'incompliment dels deures que són a càrrec seu.

2. Els perits han de posseir el títol que correspongui a la matèria objecte del dictamen pericial. Si es tracta de matèries que no estan compreses en títols, els perits han de ser designats entre persones enteses en aquestes matèries.

Article 210. *Drets i deures dels perits*

1. Els perits tenen els drets següents:

a) Obtenir una provisió de fons abans d'emetre el dictamen pericial, llevat que el tribunal decideixi altrament de forma motivada, d'acord amb les circumstàncies que concorren.

b) Accedir als mitjans objecte de la perícia.

c) Actuar amb llibertat en la investigació prèvia i l'elaboració del dictamen pericial.

d) Percebre honoraris professionals com a conseqüència de l'elaboració del dictamen.

2. Els perits tenen els deures següents:

- a) Emetre el dictamen pericial adequadament, fidelment, amb imparcialitat i en el termini assenyalat.
- b) Comparèixer al judici oral per ratificar el dictamen pericial i que sigui sotmès a la contradicció de les parts.
- c) Guardar el secret professional.
- d) Qualsevol altre deure que prevegin les normatives col·legial, associativa i deontològica corresponents, si escau.

Article 211. *Relacions de perits*

1. Durant el mes de gener de cada any, els col·legis professionals, les associacions professionals o les entitats anàlogues han de remetre al Consell Superior de la Justícia una relació dels professionals que formen part de l'entitat de què es tracti i que estan disposats i capacitats per actuar com a perits davant els tribunals.

2. Les relacions de perits s'ordena segons l'especialitat científica, tècnica, artística o pràctica dels perits que hi són inclosos i l'aprova el Consell Superior de la Justícia mitjançant un acord, amb l'informe previ del president del Tribunal de Batlles i del president del Tribunal Superior de Justícia. El Consell Superior de la Justícia pot establir els requisits que han d'acomplir els perits per formar part de les relacions de perits.

Article 212. *Designació judicial dels perits*

1. Sense perjudici dels dictàmens pericials que s'han d'aportar al procés d'acord amb el que estableix la lletra d) de l'apartat 1 de l'article 121, les parts poden demanar al tribunal que designi un perit judicial en el moment de proposar les proves.

2. La designació judicial dels perits es porta a terme, preferentment, mitjançant l'acord de les parts sobre la persona que ha d'emetre el dictamen, amb independència que aquesta persona sigui inclosa en les relacions de perits aprovades pel Consell Superior de la Justícia.

3. En cas que no hi hagi acord de les parts sobre la persona que ha d'emetre el dictamen, el tribunal insacula pels torns que corresponguin un perit titular i un perit suplent d'entre els perits que figuren a les relacions de perits aprovades pel Consell Superior de la Justícia. Els perits designats judicialment no poden tornar a ser designats fins que no finalitzi el torn corresponent.

4. No obstant el que estableix l'apartat anterior, si la complexitat o l'especificitat del procés així ho requereix, el tribunal pot designar de forma motivada perits que no figurin a les relacions de perits aprovades pel Consell Superior de la Justícia o que, tot i que hi són, no correspondria designar-los pel torn corresponent.

Article 213. *Acceptació i presa de possessió dels perits*

1. El tribunal cita els perits que ha designat perquè acceptin el càrrec i perquè en prenguin possessió al més aviat possible.

2. En l'acte d'acceptació del càrrec i de presa de possessió, els perits han de prestar jurament o promesa de desenvolupar-lo correctament, fidelment i amb imparcialitat, i el tribunal els adverteix de les responsabilitats en què poden incórrer si incompleixen els deures a càrrec seu. També els requereix que aportin el dictamen pericial en el termini assenyalat, que ha de ser amb una antelació mínima de vint dies hàbils al dia en què se celebri el judici oral.

3. Quan l'emissor del dictamen pericial és una acadèmia, un laboratori o una institució cultural, tècnica o científica, accepten el càrrec i presten jurament o promesa de desenvolupar-lo correctament, fidelment i amb imparcialitat la persona o les persones físiques designades com a responsables.

4. Els perits poden no acceptar el càrrec si al·leguen que concorre una causa justa que els ho impedeix. En aquest cas, les parts poden posar-se d'acord sobre un altre perit que el tribunal pot designar. En cas contrari, el tribunal designa, si escau, el perit suplent que s'hagi insaculat prèviament i, si no hi ha perit suplent o no accepta el càrrec al·legant una causa justa, es procedeix novament d'acord amb el que estableix l'apartat 3 de l'article anterior.

Article 214. *Recusació i rebutj dels perits*

1. Els perits designats judicialment poden ser recusats si concorre alguna de les circumstàncies següents:

a) Tenir una relació de matrimoni o una situació de convivència anàloga, o un parentiu en línia recta, o en línia col·lateral per consanguinitat o adopció fins al quart grau inclòs o per afinitat fins al segon grau inclòs, amb qualsevol de les parts, els seus advocats o els seus procuradors, o els batlles o els magistrats que formen part del tribunal.

b) Ser la part una societat mercantil en què el perit, el seu cònjuge, la persona amb qui mantingui una situació de convivència anàloga o un parent en línia recta, o en línia col·lateral per consanguinitat o adopció fins al quart grau inclòs o per afinitat fins al segon grau inclòs, tingui una participació superior al 20% del capital social, tingui la condició d'administrador únic, conjunt, mancomunat o solidari, o participi en l'òrgan d'administració i en disposi de més del 20% dels drets de vot.

c) Ser o haver estat tutor, advocat o procurador de les parts, els seus advocats o els seus procuradors, o els batlles o els magistrats que formen part del tribunal, en els darrers tres anys.

d) Tenir o haver tingut una relació de dependència, societària o d'interessos amb les parts, els seus advocats o els seus procuradors, o els batlles o els magistrats que formen part del tribunal, en els darrers tres anys.

e) Tenir processos pendents amb qualsevol de les parts, els seus advocats o els seus procuradors.

f) Ser o haver estat denunciat, acusat o demandat per qualsevol de les parts, els seus advocats o els seus procuradors, llevat que la denúncia, l'acusació o la demanda no hagi estat admesa o hagi estat rebutjada per manca manifesta de fonamentació.

g) Tenir un interès directe o indirecte en el procés o en un altre procés semblant.

h) Tenir una amistat íntima o una enemistat manifesta amb qualsevol de les parts, els seus advocats o els seus procuradors, o els batlles o els magistrats que formen part del tribunal.

i) Haver estat condemnat per una sentència penal ferma per la comissió d'un delictes contra la seguretat en el tràfic jurídic o un delictes de testimoniatge, dictamen o traducció falsos.

2. Les parts poden recusar els perits designats judicialment dins els tretze dies hàbils següents al dia en què accepten el càrrec i en prenen possessió. En aquest cas, el tribunal trasllada la recusació a les altres parts personades en el procés i al perit perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de cinc dies hàbils. Posteriorment, decideix mitjançant un aute dins els cinc dies hàbils següents i, en el supòsit que estimi la recusació, es procedeix d'acord amb el que estableix l'apartat 4 de l'article anterior.

3. Les parts no poden recusar els perits que hagin emès els dictàmens pericials que les altres parts han aportat mitjançant els escrits d'al·legacions. Tanmateix, poden rebutjar-los si hi concorre alguna de les circumstàncies que estableix l'apartat 1 anterior, a l'audiència prèvia si el procés se substancia pel procediment ordinari, o a l'inici del judici oral si el procés se substancia pel procediment abreujat.

Article 215. *Pressupost dels dictàmens pericials i provisió de fons*

1. Els perits designats judicialment han de presentar un pressupost detallat que ha de tenir en compte el temps que es preveu d'esmerçar, la dificultat o la complexitat de l'encàrrec, la intensitat de la dedicació, la urgència i l'especialització de l'encàrrec, o la utilització de material específic, entre d'altres.

2. Els perits designats judicialment han de presentar el pressupost al tribunal en el termini màxim de cinc dies hàbils des del dia en què accepten el càrrec i en prenen possessió.

3. Les parts que hagin proposat la designació del perit judicial poden impugnar-ne per escrit el pressupost, dins els cinc dies hàbils següents al dia en què el tribunal els trasllada aquest pressupost. En aquest cas, el tribunal cita les parts esmentades i el perit a una audiència en què poden fer les al·legacions i proposar les proves que considerin convenients. El tribunal, després de practicar les proves admeses, resol i fixa l'import del pressupost al terme de l'audiència. Contra aquesta resolució no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

4. Un cop fixat definitivament l'import del pressupost, els perits poden demanar una provisió de fons, l'import de la qual determina el tribunal d'acord amb les circumstàncies que concorren. Les parts que hagin proposat la designació del perit judicial han d'abonar aquesta provisió de fons de forma prorratejada dins els cinc dies hàbils següents en els comptes oberts a nom de l'Autoritat Financera Andorrana.

5. No obstant el que estableix l'apartat anterior, el tribunal pot decidir de forma motivada que les parts no abonin una provisió de fons al perit judicial o que aquesta provisió s'aboni de forma diferent, d'acord amb les circumstàncies que concorren.

6. Els perits designats judicialment poden sol·licitar una modificació de l'import del pressupost si concorren circumstàncies especials que ho justifiquin. En aquest cas s'apliquen novament les normes que estableixen els apartats anteriors d'aquest article.

Article 216. *Auxili judicial als perits*

1. Les parts tenen l'obligació de facilitar als perits l'entrega de totes les dades i els documents, i el reconeixement dels llocs, els objectes i les persones, que siguin necessaris per emetre el dictamen.

2. Si les parts es neguen a facilitar l'entrada o el reconeixement a què fa referència l'apartat anterior, els perits ho han de fer saber al tribunal, que decideix si la sol·licitud és procedent. En cas afirmatiu, el tribunal pot adoptar les mesures oportunes a aquest efecte, i fins i tot imposar a les parts una multa d'un import màxim de 750 euros, compatible amb la responsabilitat penal que se'n pugui deduir, després d'haver estat advertides a aquest efecte. Contra l'acte en què el tribunal imposa una multa coercitiva només es pot interposar un recurs de reposició.

Article 217. *Operacions pericials*

1. Quan l'emissió del dictamen pericial requereixi el reconeixement de llocs, objectes o persones, o la realització d'operacions semblants, les parts, els advocats i els procuradors poden sol·licitar al tribunal d'assistir-hi. En aquest cas, si el tribunal considera que l'assistència no impedeix o no destorba la tasca dels perits, ni afecta excessivament els drets personals, els cita amb una antelació de cinc dies hàbils com a

mínim, i els comunica el dia, l'hora i el lloc on es portaran a terme les operacions pericials.

2. Si així ho decideix el tribunal, les operacions pericials també es poden fer en presència del batlle o els magistrats que en formen part.

Article 218. *Emissió i trasllat dels dictàmens pericials*

1. Els perits designats judicialment emeten els dictàmens pericials per escrit i els adrecen al tribunal dins el termini assenyalat, amb tantes còpies com parts hi hagi en el procés.

2. Un cop el tribunal ha rebut els dictàmens pericials, els trasllada a les parts personades en el procés com a mínim tretze dies hàbils abans del dia en què se celebri el judici oral.

Article 219. *Contingut dels dictàmens pericials*

Els dictàmens pericials han de contenir, com a mínim, els apartats següents:

a) Les referències a l'activitat professional del perit, tant en l'àmbit dels tribunals com en l'àmbit científic, tècnic, artístic o pràctic propi, amb l'expressió de les publicacions i les altres circumstàncies que siguin d'interès.

b) La descripció breu de l'estat de la ciència o la tècnica en la matèria objecte de la perícia.

c) La identificació precisa i la descripció de les qüestions que són objecte del dictamen pericial, els mètodes seguits i les operacions realitzades. En aquest apartat s'han d'incloure els estudis, les anàlisis o les conclusions que refermen o contradiuen les premisses i els mètodes seguits.

d) Les conclusions obtingudes, que s'han de limitar estrictament a l'objecte del dictamen pericial.

e) La declaració del perit conforme ha actuat amb imparcialitat, seguint els principis de la seva professió o ofici, i que no hi concorre cap de les circumstàncies que estableix l'apartat 1 de l'article 214.

Article 220. *Contradicció dels dictàmens pericials*

1. Els perits han de ser citats i comparèixer al judici oral per ratificar els dictàmens pericials, i exposar-ne el contingut i les conclusions.

2. Després de l'informe oral dels perits, les parts i, posteriorment, el tribunal poden preguntar-los i sol·licitar-los les explicacions, els aclariments i les ampliacions que estiguin relacionats amb l'objecte del procés.

3. El tribunal pot decidir, d'ofici o a instància de part, que els perits que han dictaminat en el procés se sotmetin a un acarament.

Article 221. *Honoraris professionals dels perits*

1. Els honoraris professionals dels perits són abonats per la part que els ha proposat.
2. Si la part que té l'obligació de pagar al perit els honoraris professionals no ho fa un cop s'ha emès el dictamen pericial, aquest perit en pot sol·licitar el pagament al tribunal.
3. El procediment per reclamar els honoraris professionals als perits se substancia d'acord amb les normes sobre l'execució de les costes processals que preveu aquesta Llei.

Article 222. *Valoració dels dictàmens pericials*

El tribunal valora els dictàmens pericials lliurement i segons les regles de la sana crítica, sense estar obligat raonadament a subjectar-se al parer dels perits.

Secció quarta. Reconeixements judicials

Article 223. *Finalitat i lloc dels reconeixements judicials*

1. Els reconeixements judicials es fonamenten en la necessitat que el tribunal examini pel seu compte llocs, objectes o persones per apreciar i esclarir els fets controvertits que són objecte del procés.
2. Els reconeixements judicials es practiquen preferentment a la seu del tribunal i en el judici oral. Tanmateix, si no és possible, el tribunal cita les parts, els advocats i, si escau, els procuradors, amb una antelació de cinc dies hàbils com a mínim, i els comunica el dia, l'hora i el lloc on es portarà a terme el reconeixement judicial.

Article 224. *Proposició i determinació dels reconeixements judicials*

1. La part que proposa el reconeixement judicial n'ha d'expressar el fonament i la necessitat, com també els aspectes principals a què vol que es refereixi, i ha d'indicar si pretén concórrer-hi amb alguna persona entesa en la matèria.
2. El tribunal trasllada la proposició de reconeixement judicial a les altres parts personades en el procés, que poden proposar en el termini dels cinc dies hàbils següents els altres aspectes a què volen que es refereixi i han de manifestar si hi assistiran també amb alguna persona entesa en la matèria.
3. En cas que el tribunal admeti el reconeixement judicial, també en determina l'abast en funció de les propostes de les parts i dels fets controvertits que són objecte del procés.

Article 225. *Desenvolupament dels reconeixements judicials*

1. El tribunal pot decidir qualsevol mesura que sigui necessària per aconseguir l'efectivitat del reconeixement judicial, fins i tot ordenar l'entrada al lloc que n'és objecte o en el qual hi hagi l'objecte o la persona corresponent.
2. Les parts, els advocats i els procuradors poden assistir al reconeixement judicial i fer al tribunal les manifestacions de paraula que considerin oportunes.
3. Si el tribunal, d'ofici o a instància de part, decideix escoltar les manifestacions de les persones enteses en la matèria, els ha de prendre jurament o promesa de dir la veritat amb caràcter previ.

Article 226. *Reconeixements judicials de persones*

1. El reconeixement judicial d'una persona es pot practicar per mitjà d'un interrogatori que efectua el tribunal i que s'adapta a les necessitats que concorrin. L'interrogatori es pot portar a terme, si les circumstàncies ho aconsellen, a porta tancada o fora de la seu del tribunal, i hi poden intervenir les parts, els advocats i els procuradors, sempre que el tribunal no consideri que aquesta intervenció pot comprometre la bona fi del reconeixement.
2. El reconeixement judicial d'un menor d'edat es porta a terme sempre a porta tancada, sense perjudici de l'assistència del Ministeri Fiscal, si escau, i amb anterioritat al judici oral, llevat que el tribunal decideixi altrament per motius justificats. El tribunal també pot decidir que hi intervinguin les parts, els advocats i, si escau, els procuradors, sempre que no se'n pugui derivar un perjudici per al menor d'edat.
3. El reconeixement judicial d'una persona també es pot practicar com un reconeixement visual adreçat a valorar les seqüeles físiques o estètiques que siguin d'interès per resoldre el procés.
4. En la pràctica del reconeixement judicial de persones se n'ha de garantir el respecte a la dignitat i la intimitat.

Article 227. *Concurrència dels reconeixements judicials amb altres proves*

1. El tribunal, d'ofici o a instància de part, pot decidir que les parts, els testimonis i els perits siguin interrogats després d'un reconeixement judicial, si aquest reconeixement previ pot contribuir a un millor aclariment dels fets que són objecte del procés.
2. El tribunal, d'ofici o a instància de part, també pot decidir la pràctica del reconeixement judicial amb l'assistència i la intervenció dels perits.

Article 228. *Acta dels reconeixements judicials*

1. El secretari judicial estén una acta detallada del reconeixement judicial que es practica, en què fa constar el dia, l'hora, el lloc i les persones que hi assisteixen, i on

consigna amb claredat les percepcions i les apreciacions del tribunal, i les manifestacions de les parts i les altres persones que hi intervenen.

2. Es poden adjuntar a l'acta els annexos necessaris per practicar el reconeixement judicial, i s'hi poden afegir gravacions de paraules, imatges i sons obtinguts amb instruments de filmació o enregistraments, o altres instruments semblants que s'emprin per deixar constància del que és objecte del reconeixement judicial i de les manifestacions que s'han fet. El secretari judicial custodia aquests instruments perquè no pateixin alteracions.

3. L'acta del reconeixement judicial la signen tots els assistents, hagin o no hagin fet manifestacions, els quals poden obtenir una còpia de l'acta i dels materials que s'hi han afegit a càrrec seu.

Article 229. *Valoració dels reconeixements judicials*

El tribunal valora els reconeixements judicials lliurement i d'acord amb les regles de la sana crítica.

Secció cinquena. Documents públics

Article 230. *Documents públics*

Es consideren documents públics a l'efecte de prova en el procés els documents autoritzats per un notari, un saig, un fedatari o una persona que exerceix una funció pública i que és competent a aquest efecte d'acord amb les formalitats exigides per la normativa aplicable.

Article 231. *Valor probatori dels documents públics*

El tribunal valora els documents públics com a prova plena del fet, l'acte o l'estat de les coses que s'hi documenten, de la data en què es produeix aquesta documentació i de la identitat del notari, el saig, el fedatari o la persona que exerceix una funció pública, i de les altres persones que hi hagin intervingut eventualment.

Article 232. *Impugnació del valor probatori dels documents públics*

1. Les parts poden impugnar l'autenticitat o l'exactitud dels documents públics que s'hagin aportat al procés. En aquest cas, perquè els documents impugnats puguin ser valorats com a prova plena en el procés, s'ha de procedir de la manera següent:

a) Les còpies, les certificacions o els testimonis s'han de confrontar o comprovar amb els originals, els protocols o les matrius dels documents públics, allà on siguin.

b) La confrontació o la comprovació de les còpies, les certificacions o els testimonis amb els originals, els protocols o les matrius l'ha de practicar el secretari judicial, que s'ha de constituir a l'arxiu o el local on es troben, amb la presència de les parts, els advocats i, si escau, els procuradors.

2. Si com a conseqüència de la confrontació o la comprovació se'n desprèn l'autenticitat o l'exactitud de les còpies, les certificacions o els testimonis, les costes i les despeses ocasionades són a càrrec de la part que ha impugnat el document públic. A més, si el tribunal considera que la impugnació ha estat temerària, li pot imposar una multa d'un import màxim de 750 euros. Contra l'aute en què el tribunal imposa una multa coercitiva només es pot interposar un recurs de reposició.

Article 233. *Documents públics no susceptibles de confrontació o comprovació*

En cas que els documents públics no siguin susceptibles de confrontació o comprovació per la seva antiguitat, pel fet que no tenen original, protocol o matriu, o pel fet que l'original, el protocol o la matriu han desaparegut, el tribunal en valora la força probatòria d'acord amb la resta de les proves practicades i les regles de la sana crítica.

Article 234. *Documents públics estrangers*

1. Els documents estrangers es consideren documents públics si així ho estableixen els convenis o acords internacionals, o les lleis especials aplicables, i tenen el valor probatori que prevegin aquests convenis, acords o lleis per als documents públics.

2. Si no hi ha cap conveni o acord internacional, o cap llei especial que ho estableixi, es consideren documents públics els documents estrangers que compleixin els requisits següents:

a) Que en l'atorgament del document s'hagin observat els requisits que en el país on s'hagi atorgat s'exigeixen perquè aquest document faci prova en un procés.

b) Que el document contingui la legalització i la resta de requisits necessaris per ser considerat autèntic a Andorra.

3. Quan els documents estrangers que aconsegueixen els requisits establerts als apartats anteriors incorporin declaracions de voluntat, l'existència d'aquestes declaracions es considera provada, però la seva eficàcia és la que determinen les normes estrangeres aplicables en matèria de capacitat, objecte i forma dels negocis jurídics.

Secció sisena. Documents privats

Article 235. *Documents privats*

Es consideren documents privats a l'efecte de prova en el procés els documents que no tinguin la consideració de document públic segons el que disposa la secció cinquena d'aquest capítol.

Article 236. *Valor probatori dels documents privats*

El tribunal valora els documents privats lliurement i d'acord amb les regles de la sana crítica, tot tenint en compte si l'autenticitat n'ha estat impugnada i, en aquest cas, quin és el resultat de la prova practicada al respecte.

Article 237. *Impugnació del valor probatori dels documents privats*

Les parts poden impugnar l'autenticitat dels documents privats que s'hagin aportat al procés. En aquest cas, qualsevol de les parts pot sol·licitar una pericial cal·ligràfica o la confrontació d'un document electrònic, o proposar qualsevol altra prova que sigui útil, pertinent i necessària a aquest efecte.

Secció setena. Presumpcions

Article 238. *Presumpcions legals*

1. Les presumpcions que estableixen aquesta Llei o les altres lleis aplicables dispensen de la prova del fet presumpte la part a la qual afavoreixi aquest fet. Aquestes presumpcions només són admissibles quan la certesa del fet base del qual parteix la presumpció hagi quedat establerta mitjançant una prova suficient.

2. Les presumpcions que estableixen aquesta Llei o les altres lleis aplicables admeten prova en contra, llevat dels casos en què estigui prohibit expressament.

3. Les parts poden impugnar les presumpcions legals mitjançant la prova de la inexistència del fet base o de la inexistència de l'enllaç entre el fet base i el fet que es presumeix legalment.

Article 239. *Presumpcions judicials*

1. El tribunal pot presumir, de forma raonada i als únics efectes del procés, la certesa d'un fet a partir d'un altre fet admès o acreditat en el procés quan entre aquest fet base i el fet que es presumeix hi hagi un enllaç precís i directe segons les regles de la lògica.

2. Les parts poden impugnar les presumpcions judicials mitjançant la prova de la inexistència de l'enllaç entre el fet base i el fet que es presumeix judicialment.

Capítol sisè. Judici oral

Secció primera. Celebració del judici oral

Article 240. *Compareixença de les parts*

1. Les parts han de comparèixer al judici oral assistides de l'advocat. Les parts que siguin persones jurídiques també han de comparèixer-hi representades pel procurador, i les parts que siguin persones físiques poden comparèixer-hi personalment, i si no hi compareixen personalment han de ser representades per l'advocat o el procurador. En cas contrari, se les considera com a no comparegudes al judici oral.

2. Si cap de les parts compareix al judici oral, es fa constar a l'acta i el tribunal declara el procés vist per a sentència. Si només hi compareix alguna de les parts, se celebra el judici oral, llevat que no hi comparegui el demandant i el demandat al·legui que no té interès en la continuació del procés i que sol·licita al tribunal que consideri que el

demandant desisteix del procés. En aquest cas, el tribunal dicta un aute en què estima aquesta sol·licitud i arxiva les actuacions sense cap altre tràmit, tot imposant les costes processals al demandant.

Article 241. Qüestions prèvies

1. El judici oral comença amb les qüestions prèvies, que tenen les finalitats següents:

a) Resoldre sobre la il·licitud de les proves fonamentada en la vulneració dels drets fonamentals que hagin al·legat les parts.

b) Resoldre sobre l'admissió dels fets nous o de nova notícia, i sobre la pràctica de la prova que escaigui per acreditar-los, que les parts hagin al·legat després de l'audiència prèvia.

c) Resoldre sobre altres qüestions plantejades per les parts en relació amb les proves que calgui practicar durant el judici oral.

2. Contra la resolució de les qüestions prèvies es pot interposar oralment un recurs de reposició, el qual se substancia i resol en el mateix acte. En cas que es desestimi el recurs de reposició, no es pot interposar cap altre recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

Article 242. Pràctica de les proves

1. Un cop el tribunal ha resolt les qüestions prèvies, es practiquen les proves proposades per les parts i que el tribunal ha admès, d'acord amb les normes establertes en el capítol quart d'aquest títol per a cada mitjà de prova.

2. Les proves es practiquen seguint l'ordre següent:

a) Confessió en judici o interrogatori de les parts.

b) Interrogatori de testimonis.

c) Contradicció dels dictàmens pericials.

d) Reconeixements judicials, quan no s'hagin de practicar fora de la seu del tribunal.

e) Documents públics i privats, mitjançant la lectura d'aquests documents si ho sol·liciten les parts i el tribunal ho admet.

3. No obstant el que estableix l'apartat 2 anterior, el tribunal, d'ofici o a instància de part, pot decidir la pràctica de les proves seguint un ordre diferent si les circumstàncies que concorren ho aconsellen.

4. Les parts poden sol·licitar la reproducció en el judici oral de gravacions de paraules, imatges i sons obtinguts amb instruments de filmació o enregistrament, o altres instruments semblants.

5. Quan alguna de les proves no es pugui practicar en el judici oral, aquest judici continua per practicar les proves restants, d'acord amb l'ordre que estableix l'apartat 2 d'aquest article.

Article 243. Resolucions de viva veu i protesta

1. Durant el judici oral, el tribunal dicta les resolucions de viva veu, i n'expressa la decisió i la motivació succinta.

2. Contra les resolucions de viva veu que dicta el tribunal no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna.

3. La protesta té com a finalitat posar de manifest la disconformitat amb la resolució del tribunal a l'efecte de poder fer valer la impugnació en la segona instància.

4. Les resolucions de viva veu esdevenen fermes en cas que totes les parts manifestin la decisió de no protestar-hi en contra.

5. Les resolucions de viva veu i les protestes es documenten a la sentència que posi fi al procés.

Article 244. Conclusions

1. Una vegada practicades les proves, les parts personades al judici oral formulen oralment les conclusions sobre els fets controvertits, i al·leguen de manera ordenada, clara i concisa si els fets que són objecte del procés han estat provats o no.

2. Cada part inicia les conclusions fent al·legacions en relació amb els fets que han fonamentat les seves peticions, i continua amb els fets al·legats per les altres parts amb la mateixa finalitat. Les parts també poden fer un breu resum de les proves practicades sobre aquests fets. Així mateix, poden fer al·legacions sobre la càrrega de la prova en relació amb els fets controvertits.

3. Després d'haver formulat les conclusions sobre els fets controvertits, les parts poden formular conclusions sobre els arguments jurídics en què han fonamentat les seves peticions.

4. Posteriorment, el tribunal pot preguntar i sol·licitar a les parts els aclariments en relació amb les conclusions que han formulat que siguin necessaris per resoldre el procés.

5. Un cop ha acabat el tràmit de conclusions, el tribunal declara el procés vist per a sentència. No obstant això, dins els cinc dies hàbils següents al dia en què ha finalitzat el judici oral, les parts poden presentar un escrit al tribunal per completar de forma succinta les conclusions que hagin formulat oralment durant el judici oral.

Secció segona. Diligències per a millor proveir

Article 245. *Sol·licitud i resolució de les diligències per a millor proveir*

1. Un cop el procés ha finalitzat i dins el termini per dictar sentència, el tribunal pot decidir, mitjançant un aute, la pràctica de proves com a diligències per a millor proveir, en els casos que estableixen els apartats 2 i 3 següents.

2. Les parts poden sol·licitar la pràctica com a diligències per a millor proveir de les proves següents:

a) Les proves admeses pel tribunal però que no s'han practicat en el judici oral per causes alienes a la part que les ha proposat.

b) Les proves admeses pel tribunal sobre fets nous o de nova notícia que no s'han pogut practicar en el judici oral.

3. El tribunal pot decidir, excepcionalment, que es practiquin proves com a diligències per a millor proveir sobre fets rellevants i al·legats per les parts en el moment processal oportú, si considera que les proves ja practicades no han permès esclarir els fets essencials en què es fonamenta el procés, sempre que el tribunal entengui que el resultat de les noves proves permetrà adquirir la certesa sobre aquests fets. L'aute en què es decideix la pràctica d'aquestes proves com a diligències per a millor proveir ha de contenir detalladament i raonadament els motius i les circumstàncies que en justifiquen aquesta pràctica.

4. Contra l'aute que resol sobre la pràctica de les diligències per a millor proveir no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que es pugui formular la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

Article 246. *Pràctica de les diligències per a millor proveir*

1. Les diligències per a millor proveir es practiquen dins el termini dels vint dies hàbils següents al dia en què es dicta l'aute que en decideix la pràctica, d'acord amb les normes establertes en el capítol quart d'aquest títol per a cada mitjà de prova.

2. Un cop practicades les diligències per a millor proveir, el tribunal les trasllada a les parts personades en el procés, les quals poden fer les al·legacions escrites oportunes dins els cinc dies hàbils següents.

Capítol setè. Sentència

Article 247. *Termini per dictar la sentència*

1. El tribunal dicta la sentència dins el termini dels trenta dies hàbils següents al dia en què finalitza el judici oral.

2. En cas que el tribunal hagi decidit la pràctica de proves com a diligències per a millor proveir, el termini assenyalat a l'apartat anterior se suspèn des que es notifica l'aute

corresponent a les parts, i es torna a comptar a partir del dia en què finalitza el termini de què disposen les parts per fer les al·legacions escrites posteriors.

Article 248. *Exhaustivitat, motivació i congruència de la sentència*

1. La sentència ha de ser clara i precisa, s'ha de pronunciar sobre totes les peticions de les parts que s'hagin al·legat oportunament en el procés, inclosos tots els pronunciaments sol·licitats, i ha de resoldre totes les qüestions litigioses o controvertides que n'hagin estat objecte.

2. La sentència ha de ser congruent amb les peticions de les parts, i no se'n pot apartar en el sentit de donar més o alguna cosa diferent del que s'hi sol·licita.

3. El tribunal resol, sense apartar-se de la causa de demanar, d'acord amb les normes aplicables al procés, encara que no hagin estat al·legades o esmentades per les parts, o no ho hagin estat encertadament.

Article 249. *Motivació de la sentència*

Les sentències s'han de motivar suficientment, amb l'expressió dels raonaments fàctics i jurídics que condueixen a l'apreciació i la valoració de les proves, així com a l'aplicació i la interpretació del dret. La motivació ha d'incidir en els elements fàctics i jurídics del procés, considerats individualment o de forma conjunta, i s'ha d'ajustar sempre a les regles de la lògica i la raó.

Article 250. *Recurs contra la sentència. Cosa jutjada material*

1. Contra les sentències dictades en els processos que se substancien pel procediment ordinari es pot interposar un recurs d'apel·lació.

2. Les sentències fermes tenen l'efecte de cosa jutjada i exclouen qualsevol altre procés posterior amb el mateix objecte que el que ha estat resolt i jutjat en virtut d'aquestes sentències.

3. La sentència ferma que dicta un tribunal vincula qualsevol altre tribunal que conegui un altre procés en què el que s'hagi decidit en virtut d'aquesta sentència ferma sigui el pressupòsit o un dels elements de fet o de dret que són objecte del procés esmentat.

4. Les sentències fermes no es poden modificar o anul·lar, llevat dels casos que estableixen aquesta Llei o les altres lleis aplicables.

Títol IV. Procediment abreujat

Article 251. *Normes aplicables*

El procediment abreujat se substancia d'acord amb les normes sobre el procediment ordinari que estableix el títol III, amb les especialitats que preveu aquest títol.

Article 252. *Demanda. Al·legacions posteriors i litispendència*

1. El procés que se substancia pel procediment abreujat comença amb la demanda, que ha de tenir la forma i el contingut que estableix l'article 130.

2. Dins els cinc dies hàbils següents al dia en què es rep la demanda, el president del Tribunal de Batlles designa, mitjançant una providència, el tribunal al qual correspon per torn el coneixement del procés.

Article 253. *Admissió i trasllat de la demanda*

1. La demanda del procés que se substancia pel procediment abreujat només es pot inadmetre pels motius que estableix l'article 131.

2. Un cop admesa la demanda, el tribunal la trasllada d'acord amb el que estableix l'article 132.

Article 254. *Contesta*

La contesta ha de tenir la forma i el contingut que estableix l'article 133.

Article 255. *Reconvenció. Excepcions de compensació i de nul·litat*

1. La reconvenció s'admet sempre que no suposi la inadequació del procediment per raó de la matèria o per raó de la quantia i sempre que hi hagi una connexió entre les pretensions que són objecte de la reconvenció i les que són objecte de la demanda. D'altra banda, el demandat ha de formular les excepcions de compensació i de nul·litat mitjançant una reconvenció expressa.

2. Un cop admesa la demanda reconvençional, regeixen les normes dels articles 134 a 137, en el que siguin aplicables.

Article 256. *Assenyament del judici oral i incompareixença de les parts*

1. El tribunal assenyala la data en què se celebra el judici oral dins els vint dies hàbils següents al dia en què finalitzen els tràmits d'al·legacions.

2. La citació adverteix les parts que han de comparèixer amb els mitjans de prova que considerin oportuns, amb la prevenció que si no hi assisteixen i es proposa i admet la seva declaració, poden considerar-se admesos els fets de l'interrogatori d'acord amb el que preveu l'apartat 1 de l'article 194. També s'indica a les parts que en el termini dels cinc dies següents a la recepció de la citació han d'indicar les persones que, per no poder-les presentar elles mateixes, han de ser citades pel secretari judicial al judici oral perquè declarin en qualitat de part, testimoni o pèrit. Amb aquesta finalitat s'han de facilitar totes les dades i circumstàncies necessàries per dur a terme la citació.

3. En cas d'incompareixença de les parts al judici, regeixen les normes que estableix l'apartat 2 de l'article 240 en el que siguin aplicables.

Article 257. *Desenvolupament del judici oral*

1. Amb la compareixença de les parts, el judici oral comença amb la comprovació per part del tribunal si subsisteix la controvèrsia o s'ha arribat a un acord i es procedeix d'acord amb el que estableix l'article 152.

2. Si les parts no haguessin arribat a un acord o no estiguessin en disposició de concloure'l en aquest moment, el tribunal ha de resoldre les qüestions processals que puguin impedir la resolució del procés mitjançant una sentència sobre el fons, d'acord amb el que estableixen els articles 153 i següents.

3. Un cop resoltes les qüestions processals, si n'hi ha, les parts poden fer al·legacions complementàries, aclariments, aportar fets i documents nous o de nova notícia i s'han de pronunciar sobre els documents d'acord amb el que preveuen els articles 162 a 165.

4. El judici oral continua, donant la paraula a les parts personades al judici oral per tal que fixin amb precisió l'objecte del procés i les qüestions de fet o de dret sobre les quals hi hagi controvèrsia entre elles. Si la discrepància queda reduïda a una o diverses qüestions jurídiques, el tribunal declara el procés vist per a sentència.

5. Seguidament es proposen les proves i es practiquen totes les que el tribunal hagi admès segons les normes establertes en el capítol quart del títol III per a cada mitjà de prova, en el que siguin aplicables.

6. Una vegada practicades les proves, les parts formulen oralment les conclusions, d'acord amb el que estableix l'article 244.

7. Un cop s'ha acabat el tràmit de conclusions, el tribunal declara el procés vist per a sentència. No obstant això, dins els cinc dies hàbils següents al dia en què ha finalitzat el judici oral, les parts poden presentar un escrit al tribunal per completar de forma succinta les conclusions que hagin formulat oralment durant el judici oral.

Article 258. *Sentència i diligències per a millor proveir*

1. El tribunal dicta la sentència dins el termini dels vint dies hàbils següents al dia en què finalitza el judici oral o en què dicta l'aute on decideix que no se celebri el judici oral.

2. El tribunal pot decidir, dins el termini assenyalat a l'apartat anterior, la pràctica de proves com a diligències per a millor proveir, d'acord amb les normes que estableix la secció segona del capítol sisè del títol III, en el que siguin aplicables.

Article 259. *Recurs contra la sentència*

Contra les sentències dictades en els processos que se substancien pel procediment abreujat es pot interposar un recurs d'apel·lació, a excepció de les sentències dictades en els processos en què la quantia no superi 1.500 euros, contra les quals no es pot interposar cap recurs d'apel·lació.

Títol V. Procediments especials

Capítol primer. Procediment d'injunció

Article 260. Àmbit del procediment d'injunció

1. El procediment d'injunció es pot emprar per reclamar deutes dineraris de qualsevol import, sempre que siguin líquids, determinats, vençuts i exigibles, i sempre que la reclamació no s'hagi de fer mitjançant un altre dels procediments especials que regula aquest títol.

2. El deute dinerari s'ha d'acreditar mitjançant qualsevol dels documents següents:

a) Documents, sigui quina sigui la forma, la classe o el suport físic en què es trobin, que estiguin signats pel deutor o on consti el seu segell, empremta o marca, o qualsevol altre senyal físic o electrònic.

b) Rebuts, factures, albarans de lliurament, certificacions, telegrams, burofaxos, telefaxos, correus electrònics o qualssevol altres documents que documentin habitualment les relacions comercials i els crèdits i els deutes entre el creditor i el deutor.

c) Certificacions de liquidacions dels deutes en concepte de l'obligació de contribuir al sosteniment de les despeses generals de les comunitats de propietaris, lliurats per l'administrador secretari de la comunitat, amb el vistiplau del president.

d) Lletres de canvi acceptades.

e) Reconeixements de deute.

f) Certificacions bancàries, xecs i pagarés.

Article 261. Petició

1. El procés que se substancia pel procediment d'injunció comença amb la petició en què s'han d'indicar les dades i les circumstàncies que permeten identificar el creditor i el deutor, el domicili o la residència on pot ser emplaçat el deutor, l'import i la naturalesa del deute que es reclama, i la identitat de l'advocat i el procurador que hi intervenen eventualment. A la petició també s'ha d'adjuntar l'original de qualsevol dels documents esmentats a l'apartat 2 de l'article anterior.

2. La petició es pot formular, si escau, mitjançant l'imprès o el formulari corresponent que posi a disposició l'Administració de justícia, i on s'han d'indicar i adjuntar les dades, les circumstàncies i els documents esmentats a l'apartat 1 anterior.

3. En qualsevol cas, el creditor ha de presentar una còpia de la petició i dels documents que s'hi adjunten.

4. Dins els cinc dies hàbils següents al dia en què es rep la petició, el president del Tribunal de Batlles designa mitjançant una providència el tribunal al qual correspon per torn el coneixement del procés.

Article 262. Admissió de la petició

1. El tribunal decideix, mitjançant un aute i dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'ha presentat la petició, si l'admet o no l'admet. Contra aquest aute només es pot interposar un recurs de reposició.

2. El tribunal només pot inadmetre la petició en els casos següents:

a) Si el deute reclamat no és líquid, determinat, vençut i exigible.

b) Si el creditor no ha indicat o no ha adjuntat les dades, les circumstàncies i els documents esmentats a l'apartat 1 de l'article anterior.

Article 263. Clàusules abusives

1. En els contractes d'adhesió, si el tribunal, d'ofici o a instància de part, considera que qualsevol clàusula que fonamenti la petició o determini la quantitat exigible pot ser abusiva, dona audiència prèvia al creditor i al deutor en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

2. En cas que el tribunal consideri alguna de les clàusules enumerades a l'apartat anterior com a abusiva, determina en el mateix aute les conseqüències aplicables, ja sigui la improcedència i l'arxivament de la petició, ja sigui la continuació del procediment sense aplicar les clàusules que entén abusives. Contra aquest aute només es pot interposar un recurs de reposició.

Article 264. Trasllet de la petició i requeriment

1. Un cop admesa la petició, el tribunal la trasllada al deutor. En el mateix aute en què admet la petició, el tribunal requereix al deutor que, en el termini dels tretze dies hàbils següents al dia en què se li notifica l'aute, faci alguna de les actuacions següents:

a) Consigni o pagui al creditor l'import del deute reclamat.

b) Acrediti prop del tribunal que ha satisfet l'import del deute reclamat.

c) Comparegui per al·legar que s'oposa al deute reclamat i exposar els motius pels quals considera que no ha de satisfer, en tot o en part, l'import del deute reclamat.

2. L'aute que admet la petició i requereix al deutor que faci alguna de les actuacions esmentades a l'apartat anterior també l'adverteix que, en cas que no ho faci, es despatxarà l'execució contra ell i se li imposaran les costes processals.

3. Per excepció del que estableix l'apartat 2 de l'article 25, en cas que el deute reclamat consisteixi en imports derivats de l'obligació de contribuir al sosteniment de les despeses generals de les comunitats de propietaris, la notificació de l'aute que admet la petició i requereix al deutor que faci alguna de les actuacions esmentades a l'apartat 1 d'aquest article, i el lliurament de la cèdula d'emplaçament corresponent, es fa al domicili designat pel deutor prèviament per a les notificacions, els emplaçaments i les citacions relacionats amb els assumptes de la comunitat de propietaris i, subsidiàriament, si no ha designat cap domicili prèviament, es fa a la unitat immobiliària que és objecte del procés.

Article 265. *Pagament i incompareixença o no oposició del deutor*

1. Si el deutor atén el requeriment de pagament o acredita que ha satisfet l'import del deute reclamat en el termini assenyalat a aquest efecte, el tribunal archiva les actuacions sense cap altre tràmit, sense imposar les costes processals.

2. En cas que el deutor no atengui el requeriment de pagament o no acrediti que ha satisfet l'import del deute reclamat, i al mateix temps no comparegui dins el termini assenyalat a aquest efecte o comparegui però no al·legui que s'oposa al deute reclamat, el tribunal dicta un aute dins els tretze dies hàbils següents en què despatxa l'execució contra el deutor, i li imposa les costes processals. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs.

Article 266. *Oposició del deutor*

1. L'oposició del deutor al deute reclamat i l'exposició dels motius pels quals considera que no ha de satisfer, en tot o en part, l'import del deute reclamat, es formula mitjançant un escrit que ha de contenir un raonament breu d'aquests motius, sense que es pugui considerar suficient la referència genèrica a la inexistència del deute.

2. En cas que l'oposició del deutor es fonamenti en la pluspetició, el tribunal pot decidir, a instància del creditor, mitjançant un aute i dins els tretze dies hàbils següents, declarar com a import endeutat el que hagi reconegut el deutor, sempre que d'acord amb la naturalesa de la petició sigui possible pronunciar-se separadament i sense prejudicar sobre els fets o les qüestions restants respecte dels quals el procés ha de continuar. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs.

Article 267. *Finalització del procés*

1. Si el deutor s'ha oposat degudament al deute reclamat, el tribunal trasllada al creditor l'escrit d'oposició i decideix, mitjançant un aute i dins els tretze dies hàbils següents, la finalització del procés, sense imposar les costes processals. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs.

2. Un cop s'ha dictat l'autoritat a què fa referència l'apartat anterior, el creditor pot instar un procés d'acord amb la classe de procediment declaratiu que correspongui.

Capítol segon. Procediment de tutela sumària

Article 268. *Àmbit del procediment de tutela sumària*

El procediment de tutela sumària té com a finalitat resoldre les peticions relatives a les classes de tuteles que relaciona l'article següent, i que tenen en comú la necessitat d'obtenir una declaració judicial urgent de tutela dels drets dels ciutadans en cas que no sigui possible o convenient plantejar un procés pel procediment declaratiu que correspongui.

Article 269. *Classes de tuteles sumàries*

1. Es poden demanar mitjançant el procediment de tutela sumària les tuteles següents:

a) El cessament provisional d'una activitat o l'abstenció temporal de portar a terme una conducta.

b) La suspensió d'acords socials.

c) La recuperació de la possessió d'una finca rústica o urbana, cedida a precari pel propietari, l'usufructuari o qualsevol altra persona amb el dret de posseir aquesta finca.

d) El llançament o el desallotjament i la recuperació immediata de la possessió d'un habitatge pel propietari o l'usufructuari que n'hagi estat desposseït sense el seu consentiment.

e) La recuperació de la possessió d'una cosa o un dret per la persona que n'hagi estat desposseït o pertorbat en el gaudiment.

f) L'adquisició de la possessió de béns per part de la persona que els hagi rebut per herència, si no els posseeix ningú a títol de propietari o usufructuari.

g) L'adopció de mesures per a l'efectivitat dels drets reals que demanin els titulars d'aquests drets, davant els qui s'hi oposin o en pertorbin l'exercici sense disposar d'un títol legítim.

h) La suspensió d'una obra nova.

i) La demolició, l'enderrocament o l'assegurament d'una obra, un edifici, un arbre o qualsevol altre objecte anàleg en estat de ruïna que amenaci de causar danys a la persona que sol·licita la tutela.

j) Les sol·licituds d'aliments endeutats en virtut d'una norma legal o per qualsevol altre títol.

2. També es pot demanar mitjançant el procediment de tutela sumària qualsevol altra classe de tutela que tingui com a finalitat la protecció dels drets legítims de qui la sol·licita, sempre que s'acrediti suficientment la titularitat del dret de què es tracti i la concurrència del requisit d'urgència.

Article 270. Normes aplicables

El procediment de tutela sumària se substancia d'acord amb les normes sobre el procediment abreujat que estableix el títol IV, amb les especialitats que preveu aquest capítol.

Article 271. Demanda

1. El procés que se substancia pel procediment de tutela sumària comença amb la demanda, que ha de contenir la petició concreta de tutela que se sol·licita i en què, a més, es poden formular les peticions d'actuacions, mesures o requeriments urgents que es considerin necessàries per garantir el dret de què es tracti.

2. El demandant ha de fer constar o adjuntar a la demanda una declaració jurada segons la qual és el titular del dret en relació amb el qual se sol·licita la tutela, i demanar la tutela del tribunal per garantir aquest dret, sota la seva responsabilitat. Aquesta declaració es pot contenir en la mateixa demanda o es pot efectuar davant un notari o un saig, o en virtut d'una compareixença davant el secretari judicial.

3. El demandant també ha d'adjuntar a la demanda, si escau, l'escriptura pública que acredita la titularitat del dret real o qualssevol altres documents que legitimin la petició de tutela, amb preferència pels documents notariais, pericials o del saig que puguin donar compte degudament dels fets que són objecte de la petició i de la urgència de la petició.

Article 272. Admissió i trasllat de la demanda

1. El tribunal decideix, mitjançant un aute i com a màxim el dia hàbil següent al dia en què s'ha presentat la demanda, si l'admet o no l'admet. Contra l'aute que no admet la demanda només es pot interposar un recurs de reposició.

2. Un cop admesa la demanda, el tribunal en dona trasllat al demandat per tal que comparegui i faci la contesta en el termini de deu dies hàbils.

3. Si el tribunal admet la demanda, en el mateix aute decideix sobre les peticions d'actuacions, mesures o requeriments urgents que el demandant hagi sol·licitat per garantir el dret de què es tracti. No obstant això, si aquestes peticions s'han de decidir després d'un reconeixement judicial, el tribunal es desplaça al lloc on calgui fer aquest reconeixement, en presència, si és possible, de les parts, els advocats i, si escau, els procuradors, i decideix verbalment el que sigui procedent, cosa que es fa constar a

l'acta. Posteriorment i dins els dos dies hàbils següents, el tribunal decideix mitjançant un aute si ratifica o deixa sense efecte les actuacions, les mesures o els requeriments urgents que hagi decidit al terme del reconeixement judicial.

Article 273. *Assenyament de la vista i actuacions prèvies a la vista*

En el mateix aute en què el tribunal admet la demanda, assenyala la vista, que se celebra dins els tres dies hàbils següents al dia en què es presenti la contesta a la demanda, i en què les parts han de proposar les proves que considerin convenientes. A excepció del que estableix l'apartat 4 de l'article 25, l'aute es notifica de forma immediata i personal al demandat o a qualsevol persona al seu servei o que estigui en el lloc o intervingui en l'acció que es pretén assegurar.

Article 274. *Incompareixença de les parts a la vista*

1. Si cap de les parts no compareix a la vista, es fa constar a l'acta i el tribunal dicta un aute en què deixa sense efecte les actuacions, les mesures o els requeriments urgents que ha adoptat i archiva les actuacions sense cap altre tràmit, sense imposar les costes processals a cap de les parts esmentades.

2. Si només hi compareix alguna de les parts, se celebra la vista, llevat que no hi comparegui el demandant i el demandat al·legui que no té interès a continuar el procés i que sol·licita al tribunal que consideri que el demandant ha desistit del procés. En aquest cas, el tribunal dicta un aute en què estima aquesta sol·licitud, deixa sense efecte les actuacions, les mesures o els requeriments urgents que ha adoptat i archiva les actuacions sense cap altre tràmit, i imposa les costes processals al demandant. A més, a instància del demandat, el tribunal també pot condemnar el demandant a satisfer la indemnització que correspongui pels danys i perjudicis ocasionats.

Article 275. *Desenvolupament de la vista*

1. La vista comença amb les al·legacions de les parts que s'hi han personat.

2. A continuació les parts fixen amb precisió l'objecte del procés i les qüestions de fet o de dret sobre les quals hi hagi controvèrsia entre elles.

3. Seguidament les parts proposen les proves que considerin convenientes. S'admeten i es practiquen les proves proposades per les parts i admeses pel tribunal, segons les normes establertes en el capítol quart del títol III per a cada mitjà de prova, en el que siguin aplicables.

4. Una vegada practicades les proves, les parts formulen oralment les conclusions, d'acord amb el que estableix l'article 244. Un cop s'ha acabat el tràmit de conclusions, el tribunal declara el procés vist per a sentència.

Article 276. *Sentència i recurs*

1. El tribunal dicta la sentència dins els cinc dies hàbils següents al dia en què s'ha celebrat la vista. Aquesta sentència té l'efecte de cosa jutjada en relació amb els fets enjudiciats i que s'hi resolen, sense perjudici que es pugui plantejar un procés declaratiu posterior, un cop la sentència ha esdevingut ferma.

2. Contra la sentència que es dicta en els processos que se substancien pel procediment de tutela sumària es pot interposar un recurs d'apel·lació.

Capítol tercer. Procediment d'arrendaments

Article 277. *Àmbit del procediment d'arrendaments*

El procediment d'arrendaments s'aplica als processos en què s'exerceixen accions amb l'objecte de resoldre les controvèrsies, les relacions i les obligacions que deriven dels contractes d'arrendament, amb independència de la quantia econòmica.

Article 278. *Normes aplicables*

El procediment d'arrendaments se substancia d'acord amb les normes sobre el procediment abreujat que estableix el títol IV, amb les especialitats que preveu aquest capítol.

Article 279. *Legitimació activa i passiva*

Són part demandant o demandada en el procediment d'arrendaments els arrendadors o els arrendataris de la finca que és objecte del contracte d'arrendament.

Article 280. *Contesta i reconvençió*

1. Un cop admesa la demanda, el tribunal la trasllada al demandat perquè comparegui en el procés i la contesti en el termini de tretze dies hàbils, i l'adverteix que si no compareix en el termini esmentat serà declarat en rebel·lia.

2. Si es formula una demanda reconvençional, un cop admesa el tribunal la trasllada al demandat reconvençional perquè la contesti en el termini de tretze dies hàbils.

Article 281. *Enervació de l'acció*

1. Quan la resolució del contracte d'arrendament que és objecte del procés hagi tingut lloc per la manca de pagament de la renda o de les quantitats que s'hi assimilaven d'acord amb la Llei d'arrendaments de finques urbanes, el demandat pot enervar l'acció exercida pel demandant mitjançant la consignació judicial de les rendes degudes i les quantitats assimilades, sempre que ho faci dins el termini assenyalat per contestar a la demanda.

2. L'enervació de l'acció no s'admet si el mateix arrendatari ja n'ha enervat una altra contra el mateix arrendador, o si l'arrendador ha requerit fefaentment de pagament a l'arrendatari com a mínim un mes abans del dia en què ha interposat la demanda.

Article 282. *Retorn provisional de la possessió de la finca*

1. En cas que el procés tingui per objecte resoldre un contracte d'arrendament i el demandat no hi hagi comparegut un cop han finalitzat els tràmits d'al·legacions, malgrat haver estat degudament emplaçat a aquest efecte, el demandant pot sol·licitar al tribunal el retorn provisional de la possessió de la finca arrendada, si compleix els requisits següents, sempre que la possibilitat de fer-ho es trobi raonablement al seu abast:

a) Que acrediti que no s'ha produït cap tipus de despesa que originen els serveis i subministraments des de la data en què s'ha iniciat el procés fins al moment en què es pot sol·licitar el retorn provisional de la finca, en cas que aquesta prova es trobi raonablement al seu abast.

b) Que adjunti a la sol·licitud les declaracions escrites de dos testimonis com a mínim, datades i signades pels testimonis, a les quals s'adjunti una còpia del seu passaport o del seu document d'identitat, i en què manifestin que no els consta que la finca estigui ocupada.

2. Un cop presentada la sol·licitud de retorn provisional de la possessió de la finca arrendada d'acord amb el que estableix l'apartat anterior, el tribunal decideix mitjançant un aute i dins els tretze dies hàbils següents, d'entrar-hi per fer-ne el reconeixement judicial.

3. En cas que el tribunal constati que la finca arrendada es troba en una situació d'abandonament, estima la sol·licitud de retorn provisional de la possessió mitjançant un aute i dins els tretze dies hàbils següents, en què també pot requerir al demandant, si escau, que presti una caució suficient a criteri del tribunal per garantir el rescabament dels danys que es puguin ocasionar al demandat, sense perjudici que el procés continuï tramitant-se.

Article 283. *Admissió de les proves i assenyalament del judici oral*

1. Un cop finalitzen els tràmits d'al·legacions, el tribunal dicta un aute dins els tretze dies hàbils següents en què admet o no admet les proves proposades, d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat establerts en aquesta Llei.

2. El tribunal assenjala la data en què se celebra el judici oral dins els vint dies hàbils següents al dia en què finalitzen els tràmits d'al·legacions, prorrogables vint dies hàbils més com a màxim en els casos en què sigui menester per practicar les proves admeses.

3. No obstant el que estableix l'apartat anterior, si el tribunal només ha admès proves documentals el valor probatori de les quals no ha estat impugnat, pot decidir en el mateix aute que no se celebri el judici oral i declarar el procés vist per a sentència.

Article 284. *Sentència i recurs*

1. El tribunal dicta la sentència dins els tretze dies hàbils següents al dia en què finalitza el judici oral o en què dicta l'aute on decideix que no se celebri el judici oral.
2. Contra les sentències dictades en els processos que se substancien pel procediment d'arrendaments es pot interposar un recurs d'apel·lació.
3. No obstant el que estableix l'apartat anterior, si el demandat interposa un recurs d'apel·lació i no acredita que està al corrent del pagament de la renda pactada en el contracte d'arrendament que és objecte del procés i les quantitats assimilades, o no acredita que n'ha consignat judicialment l'import, el tribunal no admet el recurs. A més, el demandat està obligat a pagar o consignar judicialment la renda i les quantitats assimilades que vagin vencent durant la tramitació del recurs d'apel·lació. En cas contrari, el tribunal li requereix que ho faci en el termini màxim de cinc dies hàbils i, si no ho fa, dicta un aute en què declara la caducitat del recurs.
4. Les normes que estableix l'apartat anterior no són aplicables si el demandat ha obtingut el benefici de la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes en el marc del procés corresponent que se substancia pel procediment d'arrendaments, i sempre que es tracti de l'arrendament d'un habitatge.

Capítol quart. Procediment laboral

Article 285. *Àmbit del procediment laboral*

El procediment laboral s'aplica als processos en què s'exerceixen accions derivades de la interpretació i l'execució dels contractes de treball, i dels acords i convenis col·lectius, amb independència de la quantia econòmica.

Article 286. *Normes aplicables*

El procediment laboral se substancia d'acord amb les normes sobre el procediment abreujat que estableix el títol IV, amb les especialitats que preveu aquest capítol.

Article 287. *Legitimació activa i passiva*

1. Són part demandant o demandada en el procediment laboral la persona assalariada, l'empresari o els seus representants, d'acord amb el que estableix la legislació laboral o les altres lleis aplicables.
2. No obstant això, per defensar el dret a la igualtat de tracte i a la no-discriminació en un procediment laboral, també estan legitimades per intervenir, en nom i interès de les persones afiliades o associades, i sempre que comptin amb la seva autorització, les organitzacions sindicals i les associacions i organitzacions constituïdes legalment que tinguin com a finalitat primordial la defensa i la promoció de la igualtat de tracte i la no-discriminació i desenvolupin la seva activitat en el territori andorrà. No és necessària aquesta autorització quan les persones afectades siguin una pluralitat indeterminada o

de difícil determinació, sense perjudici de la legitimació processal de les persones que puguin arribar a identificar-se com afectades.

Article 288. *Contesta i reconvenió*

1. Un cop admesa la demanda, el tribunal la trasllada al demandat perquè comparegui en el procés i la contesti en el termini de tretze dies hàbils, i l'adverteix que si no compareix en el termini esmentat serà declarat en rebel·lia.
2. Si es formula demanda reconvenicional, un cop admesa el tribunal la trasllada al demandat reconvenicional perquè la contesti en el termini de tretze dies hàbils.

Article 289. *Admissió de les proves i assenyalament del judici oral*

1. Un cop finalitzen els tràmits d'al·legacions, el tribunal dicta un aute dins els tretze dies hàbils següents en què admet o no admet les proves proposades, d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat establerts en aquesta Llei.
2. El tribunal assenyala la data en què se celebra el judici oral dins els vint dies hàbils següents al dia en què finalitzen els tràmits d'al·legacions, prorrogables vint dies hàbils més com a màxim en els casos en què sigui menester per practicar les proves admeses.
3. No obstant el que estableix l'apartat anterior, si el tribunal només ha admès proves documentals el valor probatori de les quals no ha estat impugnat, pot decidir en el mateix aute que no se celebri el judici oral i declarar el procés vist per a sentència.

Article 290. *Sentència, recurs, costes i comunicació*

1. El tribunal dicta la sentència dins els tretze dies hàbils següents al dia en què finalitza el judici oral o en què dicta l'aute on decideix que no se celebri el judici oral.
2. Contra les sentències dictades en els processos que se substancien pel procediment laboral es pot interposar un recurs d'apel·lació.
3. Per excepció del que disposa l'article 350, si el tribunal estima parcialment les pretensions exercides per l'assalariat, imposa les costes processals a l'empresari, llevat que decideixi altrament de forma motivada i d'acord amb les circumstàncies que concorren.
4. Les sentències que es dicten en els processos que se substancien pel procediment laboral es comuniquen d'ofici a la Caixa Andorrana de Seguretat Social en cas que s'hi faci algun pronunciament al respecte.

Capítol cinquè. Disposicions generals sobre els processos de persona i família

Article 291. *Àmbit d'aplicació*

Les normes d'aquest capítol s'apliquen als processos de persona i família, que són els processos relatius a:

- a) La capacitat i l'estat civil de la persona.
- b) La filiació, la paternitat i la maternitat.
- c) La declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil; l'establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil, o de l'extinció d'una unió estable de parella; l'establiment de mesures paternofilials, i també la modificació de les mesures esmentades anteriorment, amb independència que s'hagin establert o no en el marc d'un procés judicial.

Article 292. *Normes aplicables*

Els processos de persona i família se substancien d'acord amb les normes sobre el procediment abreujat que estableix el títol IV, amb les especialitats que preveu aquest capítol i, en el cas dels processos que preveu la lletra c de l'article anterior, d'una banda, i de modificació de la capacitat de la persona, d'altra banda, també amb les especialitats que preveuen els capítols sisè i setè d'aquest títol, respectivament.

Article 293. *Intervenció del Ministeri Fiscal*

1. En els processos relatius a la modificació de la capacitat de la persona, la declaració de la nul·litat del matrimoni o la unió civil, i la determinació i la impugnació de la filiació, el Ministeri Fiscal sempre és part.
2. En els altres processos de persona i família, el Ministeri Fiscal intervé si alguna de les parts o de les persones interessades en el procés és menor d'edat, absent, amb la capacitat modificada judicialment o està necessitada de protecció, o si així ho estableixen les lleis aplicables.

Article 294. *Indisponibilitat de l'objecte del procés*

1. En els processos de persona i família, no produeix efecte la renúncia, l'aplanament o la transacció.
2. En els processos de persona i família, el desistiment requereix la conformitat del Ministeri Fiscal, excepte en els processos de declaració de prodigalitat, de filiació, paternitat i maternitat, i de declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil, de l'establiment de mesures derivades de l'extinció de les unions estables de parella i de la modificació d'aquestes mesures, si no en són part persones interessades o menors d'edat o persones absents, amb la capacitat modificada judicialment o necessitades de protecció.
3. Les normes que estableixen els dos apartats anteriors no s'apliquen si les pretensions que s'exerceixen en els processos corresponents són de lliure disposició de les parts.

Article 295. *Preclusió processal, fets controvertits i prova d'ofici*

1. Sense perjudici del principi de preclusió de les alegacions de fets i fonaments jurídics que també regeix en els processos de persona i família, el tribunal pot admetre aquestes alegacions, i si escau la prova que les fonamenti, més enllà del termini concedit a aquest efecte si concorren motius d'ordre públic que ho aconsellen.
2. La conformitat de les parts respecte dels fets controvertits no vincula el tribunal.
3. El tribunal pot decidir d'ofici la pràctica de les proves que consideri oportunes.
4. Les normes que estableixen els tres apartats anteriors d'aquest article no s'apliquen si les pretensions que s'exerceixen en els processos corresponents són de lliure disposició de les parts.

Article 296. *Tramitació preferent, publicitat i comunicació*

1. Els processos en què alguna de les parts o persones interessades sigui menor d'edat, absent, amb la capacitat modificada judicialment o necessitada de protecció, són de tramitació preferent.
2. En els processos esmentats a l'apartat anterior, el tribunal pot decidir, d'ofici o a instància de part, que el judici oral se celebri a porta tancada i que les actuacions siguin reservades.
3. Les sentències o les altres resolucions judicials que es dicten en els processos de persona i família es comuniquen d'ofici al Registre Civil si així ho estableix la Llei del Registre Civil o les altres lleis aplicables.

Capítol sisè. Procediment de família

Secció primera. Disposicions generals

Article 297. *Àmbit del procediment de família*

El procediment de família s'aplica als processos que tinguin per objecte la declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil; l'establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil, o de l'extinció d'una unió estable de parella; l'establiment de mesures paternofilials, i també la modificació de les mesures esmentades anteriorment, amb independència que s'hagin establert o no en el marc d'un procés judicial.

Article 298. *Legitimació activa i extinció de l'acció*

1. Poden instar un procés de declaració de la nul·litat del matrimoni o la unió civil:
 - a) Els cònjuges.

b) El Ministeri Fiscal.

c) La persona que hagi estat víctima de la violència, la por greu o l'engany a què es refereixen els articles 29 i 30 de la Llei qualificada del matrimoni.

d) Les altres persones que hi tinguin un interès directe i legítim. En aquest cas, el tribunal, abans d'admetre la demanda, la trasllada al Ministeri Fiscal perquè faci les al·legacions oportunes sobre si hi ha aquest interès directe i legítim, en el termini de tretze dies hàbils. El tribunal decideix mitjançant un aute si admet o no la demanda dins els tretze dies hàbils següents.

2. Només poden instar un procés de declaració de la separació matrimonial o el divorci els cònjuges. L'acció a aquest efecte s'extingeix per la mort de qualsevol dels cònjuges i, en el cas de la separació matrimonial, per la reconciliació, la qual ha de ser expressa quan tingui lloc després d'haver instat el procés corresponent.

Secció segona. Mesures provisionals

Article 299. *Mesures provisionals amb caràcter general*

1. El cònjuge o la persona que mantingui una situació de convivència anàloga, que pretengui instar o hagi instat qualsevol dels processos a què fa referència l'article 297, pot sol·licitar l'adopció de les mesures provisionals a què es refereix la Llei qualificada del matrimoni, mitjançant una sol·licitud que pot formular abans de presentar la demanda, conjuntament amb la demanda o en qualsevol moment posterior, sempre que sigui durant la tramitació del procés i abans que s'hagi dictat sentència.

2. Si la sol·licitud de mesures provisionals es formula abans de presentar la demanda, se n'atribueix el coneixement al tribunal al qual correspon per torn, que també esdevé competent per tramitar i resoldre els processos posteriors que se substanciiïn pel procediment de família i de què portin causa les mesures provisionals. Si la sol·licitud de mesures provisionals es formula conjuntament amb la demanda o en qualsevol moment posterior, és competent per tramitar-la i resoldre-la el tribunal que conegui el procés que se substancia pel procediment de família corresponent i de què portin causa les mesures provisionals.

3. Un cop rep la sol·licitud de mesures provisionals, el tribunal cita a una audiència les parts i, si hi ha fills menors d'edat o una altra persona de les esmentades a l'apartat 2 de l'article 293, també cita el Ministeri Fiscal. Aquesta audiència s'ha de celebrar dins els cinc dies hàbils següents al dia en què s'hagi presentat la sol·licitud de mesures provisionals, i les parts han de comparèixer-hi assistides de l'advocat i, si escau, el procurador.

4. Durant l'audiència, les parts poden fer les al·legacions i proposar els mitjans de prova que considerin oportuns, i en concret han d'aportar els documents que n'acreditin la nacionalitat i la residència i, si escau, la celebració del matrimoni o la unió civil i la filiació dels fills comuns, i que també en permetin valorar eventualment la capacitat econòmica i les necessitats econòmiques dels fills a càrrec.

5. El tribunal convida les parts a assolir un acord sobre les mesures provisionals. Si assolixen una entesa i el tribunal considera que queden suficientment garantits els drets dels cònjuges o de les persones que mantenen una situació de convivència anàloga, i, si escau, dels fills, adopta les mesures provisionals mitjançant un aute en el mateix acte o, com a màxim, dins els cinc dies hàbils següents, després d'escoltar, si escau, el Ministeri Fiscal.

6. Si les parts no assolixen un acord, o l'entesa no garanteix suficientment els seus drets, i, si escau, els dels fills menors d'edat, el tribunal, després d'escoltar-los i d'escoltar, si escau, el Ministeri Fiscal, i després d'examinar els documents que s'hagin aportat, resol la sol·licitud de mesures provisionals mitjançant un aute en el mateix acte o, com a màxim, dins els cinc dies hàbils següents.

7. Les al·legacions de les parts i la decisió del tribunal no són vinculants per a les pretensions que s'exerceixin en els processos posteriors que se substanciiïn pel procediment de família entre les mateixes parts, ni per a la sentència que dicti el tribunal al terme d'aquests processos.

8. Si el tribunal, d'ofici o a instància de part, decideix practicar una prova que no es pugui portar a terme durant l'audiència, assenyala una data per fer-ho al més aviat possible. Un cop s'ha practicat la prova, la trasllada a les parts i, si escau, al Ministeri Fiscal, perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de cinc dies hàbils, i resol la sol·licitud de mesures provisionals mitjançant un aute dins els cinc dies hàbils següents. Entretant, però, el tribunal pot adoptar mitjançant un aute les mesures provisionals urgents o necessàries que consideri oportunes.

9. Les mesures provisionals que adopti el tribunal queden sense efecte si en el termini de vint dies hàbils des que s'han pres qualsevol de les parts no presenta la demanda del procés que se substancia pel procediment de família i de què porten causa aquestes mesures provisionals. També queden sense efecte quan les mesures provisionals siguin substituïdes per les mesures que estableixi la sentència que dicti el tribunal al terme d'aquest procés, o quan finalitzi per qualsevol altre motiu.

10. Mentre no hagin quedat sense efecte, les mesures provisionals adoptades poden ser modificades pel tribunal si té lloc un canvi significatiu de les circumstàncies que es

van tenir en compte per prendre-les. La modificació de les mesures provisionals es regeix pel mateix procediment establert als apartats 3 a 8 anteriors.

Article 300. *Mesures provisionals en cas d'urgència o necessitat*

1. A instància de qualsevol dels cònjuges o de les persones que mantinguin una situació de convivència anàloga, i sempre que s'acrediti la urgència o la necessitat que concorri, el tribunal pot adoptar mitjançant un aute les mesures provisionals que consisteixen en l'atribució de l'ús de l'habitatge familiar i, després d'escoltar el Ministeri Fiscal, en la guarda i custòdia i el règim de visites dels fills menors d'edat, la contribució dels cònjuges a les càrregues del matrimoni o la unió civil, i la pensió d'aliments i les despeses extraordinàries dels fills, sense traslladar la sol·licitud de mesures provisionals ni celebrar una audiència amb caràcter previ.

2. El tribunal també pot adoptar mitjançant un aute les mesures provisionals en cas d'urgència o necessitat que consisteixen a prohibir a un dels cònjuges o de les persones que mantenen una situació de convivència anàloga d'entrar en contacte amb l'altre cònjuge o convivent, o amb els fills, en cas de perill greu per a la seva integritat física o psicològica.

3. Un cop ha dictat l'aute, el tribunal el trasllada al més aviat possible, juntament amb la sol·licitud de mesures provisionals, a l'altre cònjuge o a l'altra persona que mantingui una situació de convivència anàloga, que pot fer les al·legacions que consideri oportunes dins els cinc dies hàbils següents.

4. D'acord amb les al·legacions que faci l'altre cònjuge o l'altra persona que mantingui una situació de convivència anàloga, el tribunal pot modificar les mesures provisionals que hagi adoptat, després de seguir el procediment establert als apartats 3 a 8 de l'article anterior.

Article 301. *Recurs*

1. Contra els autes que resolen les sol·licituds de mesures provisionals, llevat de les mesures provisionals en cas d'urgència i necessitat, es pot interposar un recurs d'apel·lació.

2. La interposició del recurs d'apel·lació no té efectes suspensius pel que fa a l'execució de les mesures provisionals adoptades, llevat que el tribunal decideixi altrament de forma expressa i motivada en el moment d'acceptar el recurs o amb posterioritat.

Secció tercera. Al·legacions i proves

Article 302. *Contesta i reconvenció*

1. En cas que el procediment de família no sigui contenciós, un cop admesa la demanda, el tribunal la trasllada al Ministeri Fiscal, si escau, perquè comparegui en el procés i la contesti en el termini de tretze dies hàbils.

2. En cas que el procediment de família sigui contenciós, un cop admesa la demanda, el tribunal la trasllada al demandat i, si escau, al Ministeri Fiscal, perquè compareguin en el procés i la contestin en el termini de tretze dies hàbils, tot advertint el demandat que si no compareix en el termini esmentat serà declarat en rebel·lia.

3. Si es formula una demanda reconvençional, un cop admesa, el tribunal la trasllada al demandat reconvençional i, si escau, al Ministeri Fiscal, perquè la contestin en el termini de tretze dies hàbils.

Article 303. *Conveni*

1. En cas que els cònjuges o les persones que mantinguin una situació de convivència anàloga vulguin instar de comú acord un procés de separació del matrimoni o la unió civil, d'establiment o de modificació de les mesures a què fa referència l'article 297, o de divorci si no s'ha dictat amb anterioritat una sentència de separació del matrimoni o la unió civil, han d'atorgar i adjuntar a la demanda un conveni que reguli les matèries a què fan referència els articles 52 a 57 de la Llei qualificada del matrimoni. Aquest conveni ha de ser aprovat en virtut de la sentència que posa fi al procés, sempre que els drets dels cònjuges o de les persones que mantenen una situació de convivència anàloga i, si escau, dels fills es mantinguin suficientment protegits.

2. El conveni també es pot presentar mitjançant un escrit conjunt dels cònjuges o de les persones que mantenen una situació de convivència anàloga, en qualsevol moment del procés contenciós, en què han de sol·licitar la continuació del procés de comú acord.

3. Els cònjuges o les persones que mantenen una situació de convivència anàloga han d'acompanyar el conveni amb els documents que acreditin la seva nacionalitat i residència i, si escau, amb els documents que acreditin la celebració del matrimoni i la filiació dels fills comuns, i que permetin valorar la capacitat econòmica de cadascun d'ells, les necessitats econòmiques dels fills a càrrec, i qualsevol altra circumstància que considerin oportuna.

4. En cas que el conveni no compleixi els requisits que estableix l'apartat 1 anterior, el tribunal requereix mitjançant una providència als cònjuges o a les persones que mantenen una situació de convivència anàloga que dins el termini de tretze dies hàbils atorguin i presentin un nou conveni que contingui les addicions, supressions o modificacions oportunes. En cas contrari, el tribunal, en virtut de la sentència que posa fi al procés, aprova només les disposicions del conveni que si escau compleixin els requisits que estableix l'apartat 1 anterior, i decideix el que correspongui en relació amb

les disposicions del conveni que no compleixin aquests requisits, sense quedar vinculat per la conformitat de les parts al respecte.

Article 304. *Admissió de les proves i assenyalament del judici oral*

1. Un cop finalitzen els tràmits d'al·legacions, el tribunal dicta un aute dins els tretze dies hàbils següents en què admet o no admet les proves proposades, d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat establerts en aquesta Llei.

2. El tribunal assenjala la data en què se celebra el judici oral dins els vint dies hàbils següents al dia en què finalitzen els tràmits d'al·legacions, prorrogables vint dies hàbils més com a màxim en els casos en què sigui menester per practicar les proves admeses.

3. No obstant el que estableix l'apartat anterior, si el tribunal només ha admès proves documentals el valor probatori de les quals no ha estat impugnat, pot decidir en el mateix aute que no se celebri el judici oral i declarar el procés vist per a sentència.

Article 305. *Declaracions escrites de testimonis*

1. En cas que el procediment de família no sigui contenciós, i sempre que no s'hi oposi el Ministeri Fiscal, si escau, el tribunal pot admetre com a prova les declaracions escrites de testimonis, sempre que aquestes declaracions estiguin datades i signades pel testimoni, i s'hi acompanyi una còpia del passaport o del document d'identitat del testimoni.

2. El tribunal també pot admetre com a prova les declaracions escrites de testimonis que compleixin els requisits establerts a l'apartat anterior en els processos de separació i divorci del matrimoni o la unió civil, quan s'aportin amb la finalitat exclusiva d'acreditar la causa de la separació o el divorci.

Secció quarta. Sentència i recurs

Article 306. *Sentència i recurs*

1. El tribunal dicta la sentència dins els tretze dies hàbils següents al dia en què finalitza el judici oral o en què dicta l'aute en què decideix que no se celebri el judici oral. En el processos que se substancien de comú acord el termini esmentat es computa des del dia següent al dia en què finalitza el tràmit d'al·legacions del Ministeri Fiscal o, si escau, el termini del requeriment previst a l'apartat 4 de l'article 303 d'aquesta Llei.

2. Contra les sentències dictades en els processos que se substancien pel procediment de família es pot interposar un recurs d'apel·lació.

3. En cas que les parts hagin sol·licitat l'adopció de mesures paternofilials que siguin incompatibles amb les mesures de protecció adoptades anteriorment pel batlle competent de la jurisdicció de menors, la sentència no es pronuncia en relació amb

aquestes mesures, sense perjudici que resolgui les peticions restants que no siguin incompatibles amb les mesures de protecció esmentades.

Capítol setè. Procediment de modificació de la capacitat

Article 307. *Àmbit del procediment de modificació de la capacitat*

1. El procediment de modificació de la capacitat s'aplica als processos en què es pretén obtenir una declaració judicial de modificació de la capacitat de les persones majors d'edat o menors d'edat emancipades que per qualsevol causa es troben en la situació habitual de no tenir l'aptitud d'adoptar decisions, i en què també es pretén la constitució d'una institució de protecció o de suport, la designació de la persona o les persones titulars d'aquesta institució i, si escau, l'internament de la persona en relació amb la qual es pretén modificar-ne la capacitat.

2. Les persones menors d'edat només poden ser subjecte d'un procés de modificació de la capacitat en els termes que estableix la Llei qualificada d'incapacitació i organismes tutelars.

Article 308. *Legitimació activa i passiva*

1. Poden ser part demandant en el procediment de modificació de la capacitat la mateixa persona interessada, el cònjuge o la persona amb qui mantingui una situació de convivència anàloga, els descendents, els ascendents, els germans, el guardador de fet, el Ministeri Fiscal i el ministeri competent en matèria d'affers socials.

2. No obstant el que estableix l'apartat anterior, la modificació de la capacitat d'una persona menor d'edat no emancipada només la poden promoure els seus pares si estan habilitats per exercir la pàtria potestat, el Ministeri Fiscal i el ministeri competent en matèria d'affers socials.

3. La persona que és subjecte del procés de modificació de la capacitat ha de comparèixer-hi defensada i assistida per un advocat, que té la consideració de defensor judicial, i, si escau, del procurador, sense perjudici de la intervenció necessària del Ministeri Fiscal.

Article 309. *Mesures provisionals*

1. La persona o la institució que pretengui instar o hagi instat un procés de modificació de la capacitat pot sol·licitar l'adopció de les mesures provisionals oportunes, a l'efecte de protegir els drets i interessos de la persona que és o serà subjecte d'un procés de modificació de la capacitat, abans de la presentació de la demanda, conjuntament amb la demanda o en qualsevol moment posterior, sempre que sigui durant la tramitació del procés i abans que s'hagi dictat sentència.

2. Si la sol·licitud de mesures provisionals es formula abans de la presentació de la demanda, se n'atribueix el coneixement al tribunal al qual correspon per torn, que també esdevé competent per tramitar i resoldre el procés de modificació de la capacitat de què portin causa les mesures provisionals. Si la sol·licitud de mesures provisionals es formula conjuntament amb la demanda o en qualsevol moment posterior, és competent per tramitar-la i resoldre-la el tribunal que conegui el procés de modificació de la capacitat de què portin causa les mesures provisionals.

3. Un cop rep la sol·licitud de mesures provisionals, el tribunal cita les parts i el Ministeri Fiscal a una audiència. Aquesta audiència s'ha de celebrar dins els cinc dies hàbils següents al dia en què s'hagi presentat la sol·licitud de mesures provisionals, i les parts han de comparèixer-hi assistides del defensor judicial o advocat i, si escau, del procurador.

4. Durant l'audiència, les parts poden fer les al·legacions i proposar els mitjans de prova que considerin oportuns, i en concret la part que sol·licita les mesures provisionals ha d'aportar, en la mesura que sigui possible, un certificat del facultatiu corresponent que justifiqui la necessitat i l'oportunitat d'aquestes mesures.

5. Després d'escoltar les parts i el Ministeri Fiscal, i després d'examinar els documents que s'hagin aportat, el tribunal resol la sol·licitud de mesures provisionals mitjançant un aute en el mateix acte o, com a màxim, dins els cinc dies hàbils següents.

6. Les al·legacions de les parts i la decisió del tribunal no són vinculants per a les pretensions que s'exerceixin en el procés de modificació de la capacitat de què portin causa les mesures provisionals, ni per a la sentència que dicti el tribunal al terme d'aquest procés.

7. Si el tribunal, d'ofici o a instància de part, decideix practicar una prova que no es pugui portar a terme durant l'audiència, assenyala una data per fer-ho al més aviat possible. Un cop s'ha practicat la prova, la trasllada a les parts i al Ministeri Fiscal perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de cinc dies hàbils. El tribunal resol la sol·licitud de mesures provisionals mitjançant un aute dins els cinc dies hàbils següents.

8. Les mesures provisionals que el tribunal adopti queden sense efecte si en el termini de vint dies hàbils des que s'han pres qualsevol de les parts no presenta la demanda del procés de modificació de la capacitat de què porten causa. També queden sense efecte quan les mesures provisionals siguin substituïdes per les mesures que estableixi la sentència que dicti el tribunal al terme d'aquest procés, o quan finalitzi per qualsevol altre motiu.

9. Mentre no hagin quedat sense efecte, les mesures provisionals adoptades poden ser modificades pel tribunal si té lloc un canvi significatiu de les circumstàncies que es van tenir en compte per prendre-les. La modificació de les mesures provisionals es regeix pel mateix procediment establert als apartats 3 a 7 anteriors.

10. Durant la tramitació del procés de modificació de la capacitat i abans que s'hagi dictat sentència, el tribunal també pot adoptar d'ofici les mesures provisionals oportunes a l'efecte de protegir els drets i interessos de la persona que és subjecte d'aquest procés. En aquest cas, regeixen els apartats 3 a 9 anteriors, en el que siguin aplicables.

Article 310. *Demanda*

1. El procés que se substancia pel procediment de modificació de la capacitat s'inicia amb la demanda en què s'han d'indicar les dades i les circumstàncies que permeten identificar la persona subjecte del procés de modificació de la capacitat, els seus parents més pròxims i el facultatiu tractant, i el domicili o la residència on poden ser emplaçats.

2. A la demanda també s'ha de designar la persona o les persones proposades per ser titulars de la institució de protecció o de suport, i justificar-ne la idoneïtat a aquest efecte; hi ha d'haver la motivació necessària d'acord amb la modificació de la capacitat sol·licitada; s'hi han de proposar les proves que es considerin oportunes; i, en la mesura que sigui possible, s'ha d'acompanyar d'un certificat del facultatiu corresponent relatiu a les capacitats físiques, psíquiques i sensorials de la persona en relació amb la qual es pretén la modificació de la capacitat.

Article 311. *Contesta*

1. Un cop admesa la demanda i dins els cinc dies hàbils següents, el tribunal la trasllada personalment a la persona subjecte del procés de modificació de la capacitat perquè la contesti en el termini de tretze dies hàbils, i la informa del seu contingut i del dret a ser assistida d'un defensor judicial. Si no pot o no vol designar un defensor judicial, el tribunal li'n designa un d'ofici.

2. Un cop admesa la demanda i dins els cinc dies hàbils següents, el tribunal també la trasllada al Ministeri Fiscal, llevat que hagi instat el procés, perquè comparegui en el procés i la contesti en el termini de tretze dies hàbils.

Article 312. *Admissió de les proves i assenyalament del judici oral*

1. Un cop finalitzen els tràmits d'al·legacions, el tribunal dicta un aute dins els tretze dies hàbils següents en què admet o no admet les proves proposades, d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat establerts en aquesta Llei.

2. El tribunal assenyala la data en què se celebra el judici oral dins els vint dies hàbils següents al dia en què finalitzen els tràmits d'al·legacions, prorrogables vint dies hàbils més com a màxim en els casos en què sigui menester per practicar les proves admeses.

Article 313. *Especificitats durant el judici oral*

1. Durant el judici oral, el tribunal ha de procedir al reconeixement judicial de la persona que és subjecte del procés de modificació de la capacitat i l'ha de consultar en relació amb la persona o les persones proposades per ser titulars de la institució de protecció o de suport.

2. El tribunal també ha d'escoltar la persona o les persones proposades per ser titulars de la institució de protecció o de suport i, si ho considera oportú, pot escoltar els parents més pròxims i el facultatiu tractant de la persona que és subjecte del procés de modificació de la capacitat.

3. Durant la tramitació del procés de modificació de la capacitat s'ha d'encomanar, d'ofici o a instància de part, un dictamen pericial d'un facultatiu independent. El perit designat ha de ratificar aquest dictamen durant el judici oral, i n'ha d'exposar el contingut i les conclusions.

Article 314. *Supòsits excepcionals*

1. El tribunal pot prescindir, excepcionalment, de traslladar i informar la persona subjecte del procés de modificació de la capacitat del contingut de la demanda, i de consultar-la en relació amb la persona o les persones proposades per ser titulars de la institució de protecció o de suport, si conclou raonablement que aquestes actuacions li poden ocasionar un perjudici greu, o si del certificat del facultatiu corresponent o del dictamen pericial que consta en autes es desprèn que no està en disposició de prendre'n coneixement, malgrat se li hagin posat a l'abast, si és possible, tots els suports necessaris a aquest efecte.

2. En els casos que estableix l'apartat anterior, la demanda i la sentència es fan saber al defensor judicial i a les altres persones que el tribunal entengui eventualment que són indicades a aquest efecte. La mateixa excepció es pot aplicar als tràmits previstos a l'apartat 3 de l'article 309 i a l'article 313.

3. No obstant el que estableix l'apartat anterior, el tribunal sempre ha de procedir al reconeixement judicial de la persona que és subjecte del procés de modificació de la capacitat.

Article 315. *Sentència i recurs*

1. El tribunal dicta la sentència dins els tretze dies hàbils següents al dia en què finalitza el judici oral. La sentència ha de determinar l'extensió i els límits de la modificació de la

capacitat, la constitució de la institució de protecció o de suport en funció de la modificació de la capacitat establerta i la designació de la persona o les persones titulars d'aquesta institució, o la rehabilitació de la pàtria potestat o la pàtria potestat prorrogada, si escau, i la procedència o no de l'internament de la persona amb la capacitat modificada.

2. Contra les sentències dictades en els processos que se substancien pel procediment de modificació de la capacitat es pot interposar un recurs d'apel·lació.

3. El tribunal dona possessió del càrrec a la persona o les persones titulars de la institució de protecció o de suport, i designa una nova persona o unes noves persones en cas de cessament, d'acord amb les normes de la Llei qualificada d'incapacitació i organismes tutelars.

Article 316. *Pretensions accessòries*

1. Les pretensions relatives a la guarda de la persona sotmesa a una institució de protecció o de suport, inclòs l'establiment eventual d'un règim de visites i el pagament d'una pensió d'aliments, es resolen en execució de la sentència que ha establert la modificació de la capacitat d'aquesta persona, llevat que la persona o les persones titulars d'aquesta institució hagin instat un procés que se substanciï pel procediment de família i en què es plantegin aquestes pretensions.

2. El tribunal competent pot segregar en el temps les decisions relatives a la guarda de la persona sotmesa a una institució de protecció o de suport, al règim de visites i a la pensió d'aliments.

Article 317. *Revocació o canvis en la modificació de la capacitat*

1. Les persones o les institucions esmentades a l'apartat 1 de l'article 308, i la persona o les persones que tinguin la representació legal o la guarda de la persona amb la capacitat modificada, poden sol·licitar la revocació o canvis en la declaració judicial de modificació de la capacitat, de manera que se n'ampliïn o redueixin l'extensió o els límits que se'n deriven, en els termes que estableix la Llei qualificada d'incapacitació i organismes tutelars.

2. El procés de revocació o de canvis en la modificació de la capacitat es regeix per les normes dels articles 309 a 315, en el que siguin aplicables.

3. La sentència ha d'establir si revoca o canvia la declaració judicial de modificació de la capacitat, i ha de determinar, si escau, l'ampliació o la reducció de l'extensió o els límits de la capacitat modificada establerts amb anterioritat.

Article 318. *Declaració de prodigalitat*

1. Els processos que tenen com a objecte la declaració de prodigalitat d'una persona se substancien d'acord amb les normes sobre el procediment de modificació de la capacitat que estableix aquest capítol, en el que siguin aplicables, amb les especialitats que preveu aquest article.

2. Poden ser part demandant en els processos que tenen com a objecte la declaració de prodigalitat el cònjuge o la persona amb qui mantingui una situació de convivència anàloga, els descendents i els ascendents que rebin aliments del presumpte pròdig o que puguin reclamar-li aquests aliments, i els seus representants legals, i si aquests representants legals no ho fan, el Ministeri Fiscal.

3. La sentència que declara la prodigalitat d'una persona ha de determinar la constitució de l'organisme de protecció o de suport i la designació del curador, l'àmbit en el qual el pròdig pot o no pot gestionar els seus interessos patrimonials i l'àmbit en el qual necessita l'assentiment del curador.

Capítol vuitè. Altres procediments especials

Article 319. *Altres procediments especials*

Els procediments especials que es preveuen en normes diferents d'aquesta Llei se substancien d'acord amb les normes sobre el procediment abreujat que estableix el títol IV, amb les especialitats relatives a aquests procediments especials.

Títol VI. Recursos contra les resolucions processals

Capítol primer. Disposicions generals

Article 320. *Dret i finalitat dels recursos*

1. Les parts poden interposar els recursos previstos en aquesta Llei i les altres lleis aplicables contra les resolucions del tribunal, del secretari judicial, del saig o del notari que els siguin desfavorables.

2. El recursos tenen com a finalitat obtenir un nou pronunciament mitjançant la revisió de la resolució recorreguda, d'acord amb les pretensions formulades per les parts.

Article 321. *Termini per interposar els recursos*

El termini per interposar els recursos contra les resolucions del tribunal, del secretari judicial, del saig i del notari es compta a partir de l'endemà del dia en què es notifica la resolució o l'acord recorregut o, si escau, a partir de l'endemà del dia en què es notifica l'aute o l'acord de rectificació o aclariment, o en què es resol la petició de rectificació o aclariment.

Article 322. *Efectes dels recursos*

1. La interposició d'un recurs de reposició no té efecte suspensiu en relació amb la resolució recorreguda.

2. La interposició d'un recurs d'apel·lació té efecte devolutiu, i també té efecte suspensiu en relació amb l'eficàcia de la sentència recorreguda si és estimatòria de la demanda, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables ho estableixin altrament. Tanmateix, l'apel·lació d'autes no té efecte suspensiu, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables ho estableixin altrament.

Article 323. *Desistiment dels recursos*

1. Les parts poden desistir del recurs que han interposat abans que es dicti la resolució que hi posi fi, d'acord amb les normes d'aquesta Llei.

2. El desistiment concerneix els pronunciaments de la resolució que hagin estat recorreguts per la part que desisteix, els quals esdevenen fermes. Tanmateix, el tribunal resol els pronunciaments de la resolució que hagin estat recorreguts per les altres parts.

Capítol segon. Recurs de reposició

Article 324. *Resolucions susceptibles de recurs*

1. Es pot interposar un recurs de reposició contra les providències i els autes no definitius que dicti el tribunal, davant el mateix tribunal que els ha dictat, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables no admetin la possibilitat d'interposar cap recurs contra aquestes resolucions.

2. També es pot interposar un recurs de reposició contra les interlocutòries i els acords no definitius que dicti el secretari judicial, davant el mateix secretari judicial que els ha dictat, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables no admetin la possibilitat d'interposar cap recurs contra aquestes resolucions.

Article 325. *Tramitació i decisió del recurs*

1. El recurs de reposició s'interposa en el termini dels tretze dies hàbils següents al dia en què es notifica la resolució objecte de recurs, mitjançant un escrit en què ha de constar la fonamentació del recurs, i s'hi ha d'adjuntar una còpia de la resolució objecte de recurs.

2. Un cop el tribunal o el secretari judicial ha admès el recurs de reposició, el trasllada a les altres parts personades en el procés perquè facin les alegacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils. Posteriorment, el tribunal o el secretari judicial decideix mitjançant un aute o un acord, respectivament, dins els tretze dies hàbils següents.

3. Contra l'aute o l'acord que resol el recurs de reposició no es pot interposar cap altre recurs, sense perjudici que es puguin reproduir els motius que l'han fonamentat en virtut

del recurs d'apel·lació que s'interposi eventualment contra la resolució definitiva que posi fi al procés.

4. Les disposicions dels apartats 1 a 3 anteriors no són aplicables en els casos en què el recurs de reposició s'interposi oralment d'acord amb aquesta Llei. En aquests casos, el recurs de reposició es tramita i resol en el mateix acte, amb l'audiència prèvia de totes les parts personades a la vista, l'audiència, la compareixença o el judici oral en què s'hagi interposat.

Capítol tercer. Impugnació dels acords del secretari judicial, del saig i del notari

Article 326. Resolucions susceptibles d'impugnació

Es poden impugnar els acords definitius que hagi dictat el secretari judicial i els acords que hagi dictat el saig o el notari.

Article 327. Competència per conèixer i resoldre la impugnació

1. És competent per conèixer i resoldre la impugnació dels acords definitius dictats pel secretari judicial el tribunal del qual formi part o al qual es trobi adscrit.

2. És competent per conèixer i resoldre la impugnació dels acords del saig el tribunal que hagi dictat la resolució judicial de la qual porta causa l'acord impugnat, d'acord amb la Llei del saig.

3. És competent per conèixer i resoldre la impugnació dels acords del notari el tribunal al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària.

Article 328. Tramitació i resolució de la impugnació

1. La tramitació i la resolució de la impugnació dels acords definitius que hagi dictat el secretari judicial i dels acords que hagi dictat el saig o el notari es regeixen per les normes de l'article 325, en el que siguin aplicables.

2. Contra l'aute que resol la impugnació no es pot interposar cap recurs, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables ho estableixin altrament.

Capítol quart. Recurs d'apel·lació

Secció primera. Recurs d'apel·lació contra les sentències definitives

Article 329. Resolucions susceptibles de recurs

Es pot interposar un recurs d'apel·lació contra les sentències definitives que el tribunal dicti en qualsevol procés, llevat dels processos que se segueixen pel procediment abreujat quan la quantia del procés no sigui superior a 1.500 euros.

Article 330. Àmbit del recurs d'apel·lació

1. El recurs d'apel·lació contra les sentències definitives obre la segona instància del procés, que té com a finalitat la revisió de la sentència en els termes dels pronunciaments que s'hi contenen i que han estat impugnats, d'acord amb els motius d'apel·lació que formulin les parts.

2. En la segona instància les parts no poden formular peticions, fer valer fonaments de fet o de dret, o proposar proves que no ho hagin estat en la primera instància, llevat que al·leguin fets nous o de nova notícia o proposin la pràctica de proves d'acord amb el que estableix aquesta secció.

Article 331. *Competència per conèixer i resoldre el recurs d'apel·lació*

1. És competent per conèixer i resoldre el recurs d'apel·lació a què fa referència aquesta secció la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, d'acord amb el procediment que s'hi estableix.

2. El tribunal que hagi dictat la sentència objecte de recurs és competent per conèixer i resoldre les sol·licituds de mesures d'assegurament d'aquesta sentència, si ha estat condemnatòria.

Article 332. *Motius d'apel·lació*

1. El recurs d'apel·lació contra les sentències definitives es pot fonamentar en la infracció de les normes o les garanties processals i els drets constitucionals, l'error en la valoració de la prova o la infracció de la Llei en la primera instància.

2. Si el recurs d'apel·lació es fonamenta en la infracció de les normes o les garanties processals i els drets constitucionals en la primera instància, l'apel·lant ha d'assenyalar les normes que considera que s'han infringit i argumentar, si escau, la indefensió que ha sofert, i ha d'haver denunciat aquesta infracció en el moment processal oportú.

3. Si el recurs d'apel·lació es fonamenta en l'error en la valoració de la prova en la primera instància, l'apel·lant ha d'assenyalar i argumentar el fonament de dret en què considera que es troba l'error relatiu a la valoració de la prova practicada en el procés.

4. Si el recurs d'apel·lació es fonamenta en la infracció de la Llei en la primera instància, l'apel·lant ha d'assenyalar i argumentar la suposada manca d'aplicació o l'aplicació incorrecta per part del tribunal de la primera instància de la Llei o la jurisprudència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia sobre la matèria de què es tracti.

Article 333. *Proves en la segona instància*

1. Les parts poden proposar la pràctica de proves en la segona instància en els casos següents:

a) Quan el tribunal no hagi admès la pràctica de les proves proposades en la primera instància de forma indeguda, sempre que la part interessada hagi interposat un recurs

de reposició o hagi formulat la protesta oportuna per poder fer valer la impugnació en la segona instància.

b) Quan les proves proposades i admeses en primera instància no s'hagin pogut practicar, ni tan sols com a diligències per a millor proveir, per qualsevol causa no imputable a la part interessada.

c) Quan les proves es fonamentin en fets nous o de nova notícia, sempre que aquests fets siguin rellevants per resoldre el recurs i hagin tingut lloc o s'hagin conegut quan la part interessada ja no ha estat en disposició de sol·licitar la pràctica de diligències per a millor proveir.

2. El demandat que sigui rebel involuntari i que comparegui en el procés en la segona instància també pot proposar la pràctica de proves en aquesta instància. En aquest cas, el tribunal ha de valorar les circumstàncies de la rebel·lia a l'efecte de decidir si admet o no la pràctica de les proves sol·licitades.

3. El tribunal podrà decidir d'ofici la pràctica de proves en els casos en què ho estableixi aquesta Llei o les altres lleis aplicables.

Article 334. Interposició i admissió del recurs d'apel·lació

1. L'apel·lant interposa el recurs d'apel·lació contra les sentències definitives mitjançant un escrit degudament fonamentat davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, al qual ha d'adjuntar una còpia de la sentència objecte de recurs on consti la data en què s'ha notificat. El recurs d'apel·lació s'interposa dins els vint dies hàbils següents al dia en què s'ha notificat la sentència objecte de recurs, llevat dels processos que se substancien per procediments especials; en aquest cas s'interposa dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'ha notificat la sentència objecte de recurs.

2. El mateix dia en què interposa el recurs d'apel·lació, l'apel·lant ho ha de comunicar mitjançant un escrit al tribunal que ha dictat la sentència objecte de recurs.

3. L'apel·lant ha d'assenyalar i argumentar els pronunciaments de la sentència objecte de recurs que s'impugnen i els motius d'apel·lació en què fonamenta el recurs. També pot proposar la pràctica de proves en els casos que estableix l'article anterior, i pot sol·licitar la celebració d'una vista.

4. El president de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia admet o no admet el recurs d'apel·lació, mitjançant una providència o un aute, respectivament, dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'ha interposat. El recurs d'apel·lació només es pot no admetre en els casos i per les causes que preveu expressament aquesta Llei o les altres lleis aplicables. Contra l'aute en què es decideix no admetre el recurs d'apel·lació es pot interposar un recurs de reposició.

5. En virtut de la providència mitjançant la qual admet el recurs d'apel·lació, el president de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia requereix al tribunal que ha dictat la sentència objecte de recurs la tramesa del procés o dels processos de què es tracti.

Article 335. *Trasllat i oposició al recurs d'apel·lació*

1. Un cop admès el recurs d'apel·lació contra les sentències definitives, el tribunal el trasllada a les altres parts personades en el procés perquè facin les alegacions oportunes en el termini de vint dies hàbils, o de tretze dies hàbils si es tracta de processos que se substancien per procediments especials.

2. Els apel·lats es poden oposar al recurs interposat per l'apel·lant, i en concret poden fer les alegacions que considerin oportunes en relació amb els arguments formulats i les proves proposades per l'apel·lant, i en relació amb l'admissibilitat del recurs. També poden proposar la pràctica de proves en els casos que estableix l'article 333.

Article 336. *Recurs d'adhesió*

1. Els apel·lats, a més d'oposar-se al recurs d'apel·lació contra una sentència definitiva interposat per l'apel·lant, també poden interposar un recurs d'adhesió contra els pronunciaments de la sentència recorreguda que els siguin desfavorables, en els termes que estableixen els articles 332 i 334. L'oposició al recurs d'apel·lació i el recurs d'adhesió s'interposen en un mateix escrit, però separatament l'un després de l'altre.

2. El recurs d'adhesió té la mateixa naturalesa i les mateixes característiques que el recurs d'apel·lació, però s'interposa amb posterioritat i supeditat a la interposició per part de l'apel·lant del recurs d'apel·lació.

3. Un cop admès el recurs d'adhesió, el tribunal el trasllada a les altres parts personades en el procés perquè facin les alegacions oportunes en el termini de vint dies hàbils, o de tretze dies hàbils si es tracta de processos que se substancien per procediments especials, d'acord amb el que estableix l'apartat 2 de l'article anterior.

4. A partir del moment en què el tribunal trasllada l'oposició al recurs d'adhesió no és possible interposar cap altre recurs ni oposar-se al recurs que hagi interposat una altra part.

Article 337. *Designació del magistrat ponent*

Dins els cinc dies hàbils següents al dia en què finalitza el termini per oposar-se al recurs d'apel·lació contra una sentència definitiva interposat per l'apel·lant, el president de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia designa, mitjançant una providència, el magistrat ponent del recurs d'apel·lació.

Article 338. *Admissió de les proves i assenyalament i desenvolupament de la vista*

1. Un cop el magistrat ponent ha estat designat, dicta un aute dins els vint dies hàbils següents, o dins els tretze dies hàbils següents si es tracta de processos que se substancien per procediments especials, en què admet o no admet les proves proposades i assenyala la data en què té lloc la vista. La vista s'ha de celebrar dins els dos mesos següents, o dins el mes següent si es tracta de processos que se substancien per procediments especials, al dia en què s'ha designat el magistrat ponent.
2. La vista només se celebra si s'admet la pràctica de proves que no siguin documentals el valor probatori de les quals no s'hagi impugnat o si el magistrat ponent ho considera útil, pertinent i necessari per resoldre el recurs d'apel·lació.
3. La vista es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix l'article 257 per al judici oral en el procediment abreujat, en el que siguin aplicables.
4. Si les parts no han proposat la pràctica de proves i no escau celebrar la vista, el recurs d'apel·lació queda vist per a sentència un cop ha estat designat el magistrat ponent, el qual no ha de dictar l'aute a què fa referència l'apartat 1 anterior.

Article 339. *Sentència i recurs*

1. El tribunal dicta la sentència dins els vint dies hàbils següents al dia en què finalitza la vista, en què el magistrat ponent dicta l'aute que no decideix la celebració de la vista o en què es designa al magistrat ponent, segons el cas.
2. El tribunal es pronuncia sobre si confirma o revoca, parcialment o totalment, la sentència objecte de recurs, només pel que fa als pronunciaments impugnats i d'acord amb els motius d'apel·lació formulats per les parts. A més, resol d'acord amb la llei interpretada de conformitat amb la seva jurisprudència sobre la matèria de què es tracti, malgrat que pot modificar aquesta jurisprudència de forma motivada.
3. Si el tribunal estima un recurs d'apel·lació que es fonamenta en l'error en la valoració de la prova o la infracció de la llei en la primera instància, dicta una sentència que revoca la sentència objecte de recurs pel que fa al fons de la controvèrsia. Si el tribunal estima un recurs d'apel·lació que es fonamenta en la infracció de les normes o les garanties processals i els drets constitucionals, que no pot ser esmenada en la segona instància i que, per tant, determina la nul·litat de les actuacions, dicta una sentència en què decideix la retroacció d'aquestes actuacions al moment en què es va produir aquesta infracció.
4. Contra les sentències dictades en la segona instància de qualsevol procés no es pot interposar cap recurs.

Secció segona. Recurs d'apel·lació contra les altres resolucions processals definitives

Article 340. *Resolucions susceptibles de recurs*

Es pot interposar un recurs d'apel·lació contra els autes definitius que el tribunal dicti en qualsevol procés sempre que la Llei no ho exclogui expressament, i també contra els altres autes si aquesta Llei o les altres lleis aplicables ho estableixen.

Article 341. *Competència per conèixer i resoldre el recurs d'apel·lació*

És competent per conèixer i resoldre el recurs d'apel·lació a què fa referència aquesta secció la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, d'acord amb el procediment que s'hi estableix.

Article 342. *Procediment*

El recurs d'apel·lació contra els autes definitius i els altres autes, si aquesta Llei o les altres lleis aplicables ho estableixen, s'interposa, es tramita i es resol d'acord amb el que preveuen els articles 334, 335 i 337 a 339 per a les sentències dictades en els processos que se substancien pels procediments especials, en el que siguin aplicables. No obstant això, el recurs d'apel·lació es resol mitjançant un aute en tots els casos.

Títol VII. Judici de revisió

Article 343. *Àmbit del judici de revisió*

Les sentències fermes que dicten els tribunals civils es poden revisar mitjançant el judici de revisió en els supòsits següents:

- a) Si s'acredita que ha concorregut el suborn, la violència, la prevaricació judicial o una maquinació fraudulenta que hagi afectat el procés.
- b) Si en un procés penal es demostra la falsedat dels documents, els testimonis o els dictàmens pericials que han fonamentat la sentència dictada en el procés civil.
- c) Quan després que hagi esdevingut ferma la sentència dictada en el procés s'hagin obtingut o recobrat documents rellevants per resoldre el procés dels quals la part que sol·licita la revisió no hagi pogut disposar.
- d) Quan es promogui el judici de revisió arran d'una decisió definitiva del Tribunal Europeu de Drets Humans, en els termes que estableixen la Llei qualificada de la Justícia i la Llei transitòria de procediments judicials.

Article 344. *Competència per conèixer i resoldre el judici de revisió*

És competent per conèixer i resoldre el judici de revisió la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, d'acord amb el procediment que estableix aquest títol.

Article 345. *Termini i legitimació activa*

1. El judici de revisió s'ha d'interposar dins els tres mesos següents al dia en què es notifica la sentència penal ferma o, en qualsevol cas, al dia en què s'ha tingut coneixement de l'existència del motiu en què es fonamenta el judici de revisió.

2. El judici de revisió el poden instar les parts del procés que es pretén revisar i, en cas de mort, els seus hereus, els seus progenitors, els seus fills, el seu cònjuge o la persona amb qui formava una unió estable de parella.

3. No obstant el que estableixen els dos apartats anteriors, el termini i la legitimació activa per promoure el judici de revisió arran d'una decisió definitiva del Tribunal Europeu de Drets Humans es regeixen per les normes de la Llei transitòria de procediments judicials.

Article 346. Admissió de la demanda

1. La demanda de revisió ha de ser motivada, i s'hi han d'adjuntar els documents que siguin necessaris per fonamentar aquesta revisió. En concret, s'ha d'adjuntar una còpia de la sentència penal ferma, si escau, i de la sentència o les sentències que s'han dictat en el procés civil i que es pretenen revisar.

2. La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia admet o no admet la demanda de revisió, mitjançant una providència o un aute, respectivament, dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'ha presentat. La demanda de revisió només s'admet si es compleixen els requisits establerts als articles 343 a 345. Contra l'aute en què es decideix no admetre la demanda de revisió es pot interposar un recurs de reposició.

Article 347. Designació del magistrat ponent i trasllat de la demanda

1. En cas que la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia admeti la demanda de revisió, el president de la Sala Civil designa mitjançant una providència el magistrat ponent del judici de revisió dins els tretze dies hàbils següents.

2. Un cop ha estat designat i dins els tretze dies hàbils següents, el magistrat ponent trasllada la demanda a les parts del procés que es pretén revisar, al Ministeri Fiscal i a les altres persones els drets i interessos de les quals puguin resultar afectats com a conseqüència del judici de revisió, perquè la contestin en el termini de tretze dies hàbils.

Article 348. Mesures cautelars i sentència

1. A instància de part i mitjançant un aute, el tribunal pot suspendre l'execució de la sentència o les sentències que es pretenen revisar i pot adoptar les mesures cautelars que consideri oportunes quan apreciï que en cas contrari es poden ocasionar perjudicis impossibles o difícils de reparar.

2. Un cop ha finalitzat el termini per contestar a la demanda, el magistrat ponent pot decidir de celebrar una vista dins els tretze dies hàbils següents.

3. Un cop ha conclòs la vista o, en cas contrari, un cop ha finalitzat el termini per contestar a la demanda, el tribunal dicta una sentència dins els tretze dies hàbils següents en què estima o desestima de forma motivada la demanda de revisió.

Article 349. *Efectes de la sentència*

1. La desestimació de la demanda de revisió comporta l'arxivament de les actuacions i que s'imposin les costes processals al demandant únicament en cas que s'aprecii temeritat en la interposició del judici de revisió. L'estimació de la demanda determina la revocació de la sentència o les sentències que es pretenien revisar i, si escau, la retroacció de les actuacions al moment immediatament anterior en què s'ha produït la vulneració, sense imposar les costes processals a cap de les parts.

2. Contra la sentència que estima o desestima la demanda de revisió no es pot interposar cap recurs.

3. En cas que la sentència estimi la demanda de revisió, es comunica, si escau, al president del Tribunal de Batlles a l'efecte que atribueixi de nou i per torn el coneixement del procés a un altre tribunal. Aquest tribunal, si escau, o la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, amb una composició diferent, han de dictar novament sentència, després de seguir, si escau, el procés pels tràmits corresponents a partir del moment en què ha tingut lloc la retroacció, sense perjudici de la possibilitat de conservar els actes que no es vegin afectats per la vulneració.

Títol VIII. Costes processals

Article 350. *Disposicions generals*

1. En tots els processos, les costes de la primera instància s'imposen a les parts a les quals el tribunal ha desestimat totes les pretensions que han exercit.

2. L'estimació substancial de les pretensions exercides per les parts s'equipara a l'estimació íntegra d'aquestes pretensions a l'efecte d'imposar les costes processals. No obstant això, en cas que concorrin dubtes fàctics o jurídics, o altres circumstàncies motivades que hagi apreciat el tribunal, no s'imposen les costes processals a cap de les parts.

3. Si el tribunal estima parcialment les pretensions exercides per les parts, cada part satisfà les costes processals que hagi ocasionat a instància seva i també satisfà les costes comunes per meitat. No obstant això, si el tribunal aprecia temeritat d'alguna de les parts en exercir les seves pretensions, pot imposar les costes processals a aquesta part.

4. El tribunal pot limitar de forma motivada la quantitat màxima que les parts poden percebre en concepte de costes processals.

Article 351. *Costes processals en cas de renúncia, desistiment, transacció i caducitat de les actuacions*

En cas de renúncia, desistiment, transacció i caducitat de les actuacions, el pagament de les costes processals ocasionades es regeix per les disposicions dels articles 47, 48, 50 i 51, respectivament.

Article 352. *Costes processals en cas d'aplanament*

1. El tribunal només imposa les costes processals al demandat si s'aplanament amb posterioritat al termini concedit per contestar a la demanda.

2. No obstant el que estableix l'apartat anterior, si el tribunal estima que concorre mala fe del demandat, li imposa les costes processals encara que s'hagi aplanament dins el termini concedit per contestar a la demanda. Es considera que concorre mala fe del demandat quan, malgrat que el demandant ha requerit extrajudicialment al demandat que compleixi les seves obligacions, o malgrat que hi ha hagut un procediment de mediació o una demanda de conciliació previs, el demandant s'ha vist compel·lit a interposar la demanda.

Article 353. *Costes processals en els processos incidentals*

En els processos incidentals, el tribunal imposa les costes processals ocasionades d'acord amb les normes que estableixen els articles 350 a 352, en el que siguin aplicables.

Article 354. *Costes processals en els recursos*

1. Les peticions de rectificació o aclariment i els recursos de reposició no comporten la imposició de costes processals, llevat que el tribunal apreciï l'existència de temeritat, mala fe o abús de dret en l'exercici d'aquestes peticions o recursos.

2. En cas que el tribunal estimi íntegrament o parcialment el recurs d'apel·lació, no imposa les costes processals a cap de les parts. En cas que desestimi íntegrament el recurs d'apel·lació, el tribunal imposa les costes processals a l'apel·lant.

Article 355. *Pronunciament i pactes sobre les costes processals*

1. El tribunal s'ha de pronunciar sempre sobre les costes processals, malgrat que les parts no ho hagin sol·licitat, d'acord amb les normes que estableix aquest títol.

2. Els pactes de les parts sobre les costes processals no vinculen el tribunal.

Article 356. *Abast de les costes processals*

Les costes processals inclouen:

a) Els honoraris dels advocats i els procuradors, sempre que la seva intervenció sigui preceptiva d'acord amb aquesta Llei o les altres lleis aplicables.

b) Els honoraris dels perits judicials i dels altres perits que han intervingut en el procés a instància de la part a favor de la qual s'imposen les costes processals.

c) Les despeses derivades de la inserció d'anuncis, la publicació d'edictes, l'obtenció de qualsevol document o certificació, o de qualsevol altra mena.

d) Les taxes judicials.

Article 357. *Sol·licitud d'execució de les costes processals*

1. Un cop la resolució judicial que imposa les costes processals esdevé ferma, la part que ha obtingut un pronunciament favorable en relació amb les costes processals pot sol·licitar-ne l'execució davant el secretari judicial adscrit o que forma part del tribunal que ha dictat la resolució, sense perjudici del que es prevegi en cas que s'hagi concedit el benefici de la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes.

2. A la sol·licitud d'execució de les costes processals s'han d'adjuntar les minutes dels honoraris on es detallin les actuacions que s'han portat a terme en la prestació dels serveis encomanats, les factures de les despeses i els altres documents que justifiquen les bestretes pagades. Les minutes dels honoraris han de ser conformes a les normes de la professió de què es tracti aprovades a aquest efecte.

Article 358. *Taxació de les costes processals i trasllat*

1. Un cop el secretari judicial rep la sol·licitud d'execució de les costes processals, les taxa fixant-ne l'import mitjançant un acord i, si escau, eliminant les partides que no estiguin justificades o suficientment detallades, que no puguin ser compreses dins les costes processals, o que no s'hagin meritat com a conseqüència del procés.

2. Un cop el secretari judicial ha taxat les costes processals, les trasllada a les parts personades en el procés perquè puguin impugnar eventualment la taxació en el termini de tretze dies hàbils.

Article 359. *Impugnació de la taxació de les costes processals*

1. La part a favor de la qual es fa la taxació de les costes processals pot impugnar-la si considera que no s'hi han inclòs algunes partides, en tot o en part, malgrat haver-ho sol·licitat, i la part contra la qual es fa la taxació també pot impugnar-la si considera que algunes partides són indegudes o excessives.

2. En cas que la impugnació de la taxació es fonamenti en el fet que algunes partides no s'hi han inclòs, en tot o en part, o són indegudes, el secretari judicial trasllada la impugnació a l'altra part perquè faci les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils i, dins els tretze dies hàbils següents, dicta un acord en què resol la impugnació. Si el secretari judicial estima la impugnació, no imposa les costes

processals ocasionades per aquesta impugnació. Si desestima la impugnació, imposa les costes processals a la part que ha impugnat la taxació.

3. En cas que la impugnació de la taxació es fonamenti en el fet que algunes partides són excessives, el secretari judicial trasllada la impugnació a l'altra part perquè faci les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils. Si l'altra part s'oposa a la impugnació, el secretari judicial requereix al col·legi professional, a l'associació professional o a l'entitat anàloga a la qual pertany el professional o el perit concernit que emeti un dictamen, llevat que aquestes entitats no existeixin. Un cop emès el dictamen i dins els tretze dies hàbils següents, si escau, el secretari judicial dicta un acord en què resol la impugnació. Si estima íntegrament o parcialment la impugnació, imposa les costes processals ocasionades per aquesta impugnació a la part que ha reclamat uns honoraris excessius. Si desestima la impugnació, imposa les costes processals a la part que ha impugnat la taxació.

4. En el supòsit que estableix l'apartat anterior, el col·legi professional, l'associació professional o l'entitat anàloga poden demanar una provisió de fons, l'import de la qual determina el tribunal d'acord amb les circumstàncies que concorren.

5. En cas que la impugnació de la taxació es fonamenti en el fet que algunes partides són alhora indegudes i excessives, ambdós impugnacions se substancien conjuntament però la tramitació de la impugnació fonamentada en el fet que algunes partides són excessives se suspèn fins que es resolgui la impugnació fonamentada en el fet que algunes partides són indegudes.

Llibre tercer. Assegurament de les sentències condemnatòries

Capítol primer. Disposicions generals

Article 360. *Abast de les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries*

1. La part que ha obtingut un pronunciament favorable en virtut d'una sentència condemnatòria dictada en la primera instància pot sol·licitar al tribunal que adopti les mesures d'assegurament necessàries i adequades per garantir l'efectivitat d'aquest pronunciament en cas que la sentència objecte de recurs esdevingui ferma.

2. No es poden sol·licitar mesures d'assegurament de les sentències següents:

a) Les sentències dictades en els processos de persona i família, llevat dels pronunciaments sobre les obligacions i les relacions patrimonials relacionades amb l'objecte principal del procés.

b) Les sentències que condemnin a emetre una declaració de voluntat.

3. No es poden sol·licitar mesures d'assegurament quan s'hagin adoptat mesures cautelars en el mateix procés, sense perjudici que la part interessada pugui sol·licitar la revisió de la quantia de la caució prestada d'acord amb el que estableix l'apartat 3 de l'article 362.

Article 361. *Competència, termini i classes de mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries*

1. La competència per conèixer i resoldre les sol·licituds d'assegurament de les sentències condemnatòries correspon al tribunal que hagi conegut el procés en la primera instància.

2. Les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries es poden sol·licitar a partir del dia següent al dia en què es notifiqui la sentència condemnatòria de què es tracti, i fins al dia en què es trameti el procés a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia en cas que s'hagi interposat un recurs d'apel·lació contra la sentència esmentada.

3. Les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries poden ser qualsevol de les mesures cautelars que preveu l'article 84.

Capítol segon. Sol·licitud, decisió i pràctica de les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries

Article 362. *Sol·licitud de mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries*

1. La sol·licitud de mesures d'assegurament d'una sentència condemnatòria s'ha de fonamentar en l'existència d'un pronunciament condemnatori susceptible de ser assegurat.

2. En la sol·licitud de mesures d'assegurament d'una sentència condemnatòria, el sol·licitant ha de formular amb claredat i precisió les mesures que sol·licita, i ha de justificar que concorren els fonaments exigits per adoptar-les. També pot adjuntar la documentació necessària a aquest efecte i assenyalar les actuacions del procés de les quals, a més de la sentència condemnatòria que es pretén assegurar, s'ha d'obtenir una còpia autèntica abans de trametre'n l'original a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, si escau.

3. La part que sol·licita una mesura d'assegurament d'una sentència condemnatòria respon dels danys i perjudicis que es puguin ocasionar al patrimoni de l'altra part com a conseqüència de l'adopció d'aquesta mesura. A aquest efecte, ha d'oferir una caució suficient o bé justificar suficientment la improcedència de la fixació de la caució en atenció a les circumstàncies concurrents. El tribunal resol sobre la caució i pot eximir el

sol·licitant de complir aquest requisit si les circumstàncies que concorren així ho justifiquen.

4. La caució es pot constituir amb diners en efectiu, mitjançant un aval solidari de durada indefinida emès per una entitat bancària o financera, o per qualsevol altre mitjà que, a criteri del tribunal, garanteixi la disponibilitat immediata de la quantitat que n'és objecte.

Article 363. *Decisió sobre les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries*

1. Un cop el tribunal rep la sol·licitud de mesures d'assegurament d'una sentència condemnatòria i dins els cinc dies hàbils següents, resol aquesta sol·licitud mitjançant un aute.

2. El tribunal admet les mesures d'assegurament sol·licitades en cas que concorrin tots els requisits següents:

a) Que la sentència contingui un pronunciament condemnatori susceptible de ser assegurat.

b) Que les mesures d'assegurament sol·licitades siguin homogènies en relació amb el pronunciament condemnatori i adequades d'acord amb la finalitat pretesa.

c) Que el sol·licitant de les mesures d'assegurament presti una caució suficient d'acord amb el que estableixen els apartats 3 i 4 de l'article anterior.

3. Si el tribunal considera que concorren tots els requisits establerts a l'apartat anterior, admet la sol·licitud de mesures d'assegurament. En aquest cas determina amb precisió les mesures d'assegurament que adopta i el règim a què han d'estar sotmeses.

4. L'aute en què es resol la sol·licitud de mesures d'assegurament d'una sentència condemnatòria es notifica al sol·licitant d'aquestes mesures i a les altres parts personades en el procés abans de practicar-les o, si no és possible, immediatament després.

5. Contra l'aute que admet les mesures d'assegurament d'una sentència condemnatòria no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que la persona contra la qual s'han decidit aquestes mesures pugui procedir d'acord amb el que estableix l'article 365. D'altra banda, la persona que ha sol·licitat les mesures d'assegurament d'una sentència condemnatòria pot interposar un recurs d'apel·lació contra l'aute que denega aquestes mesures, que s'ha de tramitar amb caràcter preferent.

Article 364. *Pràctica de les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries*

La pràctica de les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries es regeix per les normes de l'article 90 i, subsidiàriament, per les normes de la Llei de l'embargament.

Capítol tercer. Oposició a les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries

Article 365. *Motius d'oposició i substitució de les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries*

1. La part contra la qual s'han decidit les mesures d'assegurament d'una sentència condemnatòria només s'hi pot oposar en els casos següents:

a) Si el pronunciament condemnatori que es pretén assegurar no és susceptible de ser-ho.

b) Si les mesures d'assegurament poden ocasionar perjudicis impossibles o difícils de reparar a la part contra la qual s'han decidit aquestes mesures.

c) Si s'ha pagat o s'ha acomplert d'una altra manera el pronunciament condemnatori que es pretén assegurar, o les parts han convingut pactes o transaccions que poden evitar l'adopció de les mesures d'assegurament, sempre que s'acreditin documentalment.

2. La part contra la qual s'han decidit les mesures d'assegurament d'una sentència condemnatòria també pot oposar-s'hi mitjançant l'ofertament de la prestació d'una caució suficient a criteri del tribunal, o proposant una mesura d'assegurament substitutòria i equivalent de les mesures d'assegurament adoptades. En concret, pot sol·licitar al tribunal que li permeti retirar dels comptes que hagin estat embargats la quantitat suficient per constituir un dipòsit que garanteixi el compliment íntegre de la sentència objecte de recurs.

Article 366. *Procediment d'oposició a les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries*

1. La persona contra la qual s'han decidit les mesures d'assegurament d'una sentència condemnatòria s'hi pot oposar dins els cinc dies hàbils següents al dia en què se li notifiqui l'aute que adopta aquestes mesures. En aquest cas, el tribunal trasllada l'oposició a les altres parts personades en el procés perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de cinc dies hàbils, i decideix mitjançant un aute sobre l'oposició plantejada dins els cinc dies hàbils següents.

2. En cas que estimi l'oposició, el tribunal revoca les mesures d'assegurament que hagi adoptat i, sense perjudici de la imposició de les costes processals que correspongui, també pot condemnar el sol·licitant d'aquestes mesures a pagar els danys i perjudicis

ocasionats. D'altra banda, si l'oposició es fonamentava en l'oferiment de la prestació d'una caució, el tribunal estableix les condicions d'acord amb les quals s'ha de prestar aquesta caució.

3. Contra l'aute que resol l'oposició a les mesures d'assegurament d'una sentència condemnatòria no es pot interposar cap recurs.

Capítol quart. Confirmació o revocació de les sentències condemnatòries assegurades

Article 367. *Confirmació de les sentències condemnatòries assegurades*

En cas que la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia confirmi la sentència condemnatòria que s'ha assegurat, es mantenen les mesures d'assegurament adoptades.

Article 368. *Revocació de les sentències condemnatòries assegurades*

1. En cas que la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia revoqui totalment la sentència condemnatòria que s'ha assegurat, el Tribunal revoca d'ofici les mesures d'assegurament que ha adoptat, i també pot decidir mitjançant un aute, amb l'audiència prèvia de les parts personades en el procés, de condemnar el sol·licitant d'aquestes mesures a pagar els danys i perjudicis ocasionats.

2. En cas que la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia revoqui parcialment la sentència condemnatòria que s'ha assegurat, el Tribunal decideix mitjançant un aute si revoca, manté o modifica les mesures d'assegurament que ha adoptat, i si condemna el sol·licitant d'aquestes mesures a pagar els danys i perjudicis ocasionats, amb l'audiència prèvia de les parts personades en el procés, d'acord amb els pronunciaments que resultin de la confirmació parcial de la sentència objecte de recurs. En cas que el Tribunal decideixi mantenir o modificar les mesures d'assegurament que ha adoptat, ha d'expressar la concurrència dels requisits i les circumstàncies que justifiquen el manteniment o la modificació d'aquestes mesures, i si escau la modificació del tipus o la quantia de la caució prestada.

3. En cas de renúncia o desistiment en la segona instància, es procedeix d'acord amb el que estableix l'apartat 1 d'aquest article.

Llibre quart. Execució forçosa de les resolucions judicials i els altres títols executius

Títol I. Disposicions generals

Capítol primer. Normes generals sobre l'execució forçosa

Article 369. *Títols executius*

1. L'acció executiva que inicia el període d'execució forçosa d'un procés s'ha de fonamentar en un títol que comporti l'execució.

2. Els títols que comporten l'execució són els següents:

a) Les resolucions judicials condemnatòries fermes.

b) Els laudes o les resolucions arbitrals.

c) Les resolucions judicials que aprovin o homologuin les transaccions judicials i els convenis assolits en el procés.

d) Els acords de mediació que hagin estat elevats a escriptura pública.

3. Les sentències declaratives no comporten l'execució i les sentències constitutives no requereixen l'execució, sense perjudici del que estableix l'article 371.

Article 370. *Títols executius estrangers*

1. Les sentències fermes i els altres títols estrangers tenen la consideració de títols executius a Andorra d'acord amb el que disposen els convenis internacionals aplicables i que formen part de l'ordenament jurídic andorrà, i la Llei qualificada de la Justícia.

2. L'execució material de les sentències i els altres títols executius estrangers es porta a terme a Andorra d'acord amb el que estableix aquesta Llei, llevat que els convenis internacionals aplicables i que formen part de l'ordenament jurídic andorrà disposin altrament.

Article 371. *Execució impròpia de les sentències declaratives i constitutives*

1. Les sentències declaratives i constitutives, certificades pel secretari judicial, es poden inscriure en els registres públics i produeixen els efectes que corresponguin sense que calgui despatxar-ne l'execució forçosa. Totes les persones, i en concret les persones encarregades dels registres públics, han de complir el que disposen les sentències constitutives.

2. Sense perjudici de l'efecte directe de les sentències constitutives, les parts del procés o les persones que acreditin un interès directe i legítim poden demanar al tribunal que ordeni les actuacions necessàries perquè aquestes sentències tinguin l'eficàcia oportuna.

3. Els pronunciaments condemnatoris de les sentències constitutives s'executen d'acord amb el que preveu aquest llibre.

Article 372. *Acumulació de processos en període d'execució forçosa*

1. El tribunal pot decidir, d'ofici o a instància de part, l'acumulació de processos en període d'execució forçosa i que se substanciïn entre un mateix executant i un mateix

executat, quan ho consideri més convenient per satisfer tots els creditors executants. La sol·licitud d'acumulació es tramita i resol d'acord amb el que estableixen els articles 103 a 113, en el que siguin aplicables.

2. En el cas d'un procés en què s'executin béns afectats a crèdits hipotecaris, només se'n pot decidir l'acumulació a altres processos en període d'execució forçosa quan aquests altres processos se segueixin per fer efectives altres garanties hipotecàries sobre els mateixos béns.

Article 373. *Caducitat de l'acció executiva*

L'acció executiva caduca al cap de trenta anys des del dia en què el títol executiu esdevé ferm, si durant aquest període no s'interposa la demanda o la sol·licitud d'execució corresponent.

Article 374. *Competència del tribunal en període d'execució forçosa*

1. El tribunal que ha dictat la resolució judicial en la primera instància és competent per despatxar l'execució forçosa, o per controlar l'execució forçosa que porti a terme el saig si té delegada aquesta competència d'acord amb la Llei del saig. En el cas de l'execució d'un laude o resolució arbitral, o d'un acord de mediació que hagi estat elevat a escriptura pública, n'és competent el tribunal al qual correspongui per torn de la secció civil del Tribunal de Batlles que escaigui. En el cas d'una transacció o un conveni homologats mitjançant una resolució judicial, n'és competent el tribunal que ha homologat aquesta transacció o aquest conveni.

2. En concret, el tribunal que ha dictat la resolució judicial en la primera instància és competent per despatxar l'execució forçosa de les resolucions judicials que consisteixen a complir obligacions de fer, no fer o d'entregar una cosa diferent d'una quantitat de diners. També és competent per portar a terme els actes de requeriment i, si escau, de determinació de la quantitat dinerària equivalent o del rescabament dels danys i perjudicis que dimanen de les obligacions que són objecte de l'execució de condemnes no dineràries.

Article 375. *Competència del saig en període d'execució forçosa*

1. El saig és competent per despatxar l'execució forçosa de les resolucions judicials que consisteixen a pagar una quantitat líquida, i de les resolucions judicials que consisteixen a complir obligacions de fer, de no fer o d'entregar una cosa diferent d'una quantitat de diners, només pel que fa al pagament de les quantitats líquides que formen part de l'execució o que en dimanen, sota el control del tribunal que ha dictat la resolució judicial en la primera instància, d'acord amb la Llei del saig.

2. El saig és competent igualment per despatxar l'execució d'un laude o resolució arbitral, d'un acord de mediació que hagi estat elevat a escriptura pública, o d'una

transacció o conveni homologats mitjançant una resolució judicial, que consisteixen a pagar una quantitat líquida o que consisteixen a complir obligacions de fer, de no fer o d'entregar una cosa diferent d'una quantitat de diners, només pel que fa al pagament de les quantitats líquides que formen part de l'execució o que en dimanen, sota el control del tribunal que correspongui en virtut de l'apartat 1 de l'article 374, i d'acord amb la Llei del saig.

3. El saig pot decidir i portar a terme les mesures executòries concretes que siguin necessàries per despatxar l'execució forçosa de les resolucions judicials en relació amb les quals és competent, d'acord amb la Llei del saig i la Llei de l'embargament, i en concret pot:

a) Dictar els acords d'execució d'aquestes resolucions judicials i, en conseqüència, requerir a l'executat que pagui el deute que és objecte de l'execució forçosa.

b) Utilitzar els mitjans necessaris i procedents per esbrinar i localitzar els béns i drets de l'executat que s'han d'embargar i, si escau, alienar.

c) Dictar els acords d'embargament en què es concreten i s'embarguen els béns i drets de l'executat, i practicar l'embargament que en resulti.

d) Alienar els béns i drets embargats de l'executat.

e) Dictar els acords d'arxivament i de sobreseïment provisional del procés en període d'execució forçosa, en cas d'extinció o cancel·lació total del deute pel qual s'ha despatxat l'execució, o en cas que aquest deute sigui totalment o parcialment incobrable, respectivament.

4. El saig és competent per tramitar i resoldre la impugnació de les actuacions o les diligències que hagi portat a terme durant el procés en període d'execució forçosa.

Article 376. Competència del tribunal en casos d'impugnació en període d'execució forçosa

1. El tribunal competent per despatxar o controlar l'execució forçosa de les resolucions judicials també ho és per conèixer i resoldre les impugnacions que es plantegin en període d'execució forçosa d'aquestes resolucions judicials, d'acord amb el que estableixen el capítol quart d'aquest títol i la Llei del saig. En concret, el tribunal és competent per conèixer i resoldre:

a) La impugnació dels acords d'execució, els acords en què es denega el despatx de l'execució, els acords d'embargament i els acords d'arxivament i de sobreseïment provisional que dicti el saig. La impugnació d'aquests acords se substancia d'acord amb les normes que estableixen els articles 389 a 392, en el que siguin aplicables.

b) La impugnació dels acords del saig en què resol la impugnació prèvia de les actuacions o les diligències que hagi portat a terme, diferents de les que estableix la lletra a) anterior. Aquesta impugnació també se substancia d'acord amb les normes que estableixen els articles 389 a 392, en el que siguin aplicables.

c) La sol·licitud de la persona interessada perquè es declari amb caràcter urgent l'obligació del saig de dur a terme les diligències per a les quals ha estat requerit, en cas que refusi de prestar els serveis que té encomanats sense causa justificada. Aquesta sol·licitud se substancia d'acord amb la Llei del saig.

d) La impugnació de les decisions d'abstenció i de recusació del saig. Aquesta impugnació se substancia d'acord amb les normes que estableix l'article 328, en el que siguin aplicables.

e) La impugnació dels honoraris del saig i de les despeses que dimanen de l'exercici de les seves funcions. Aquesta impugnació se substancia d'acord amb les normes que estableix l'article 359.

f) Les sol·licituds de les persones que no són part del procés en període d'execució forçosa però que manifesten tenir algun bé o dret afectat per l'execució. Aquestes sol·licituds se substancien d'acord amb les normes del procediment abreujat que estableix el títol IV, amb les especialitats que preveu l'article següent.

2. En tots els casos que preveu l'apartat 1 anterior, la part o la persona que planteja la impugnació al tribunal ho ha de comunicar el mateix dia al saig que correspongui.

Article 377. *Tercers del procés en període d'execució forçosa*

1. No tenen la condició de part del procés en període d'execució forçosa les persones en relació amb les quals no s'ha despatxat l'execució.

2. No obstant el que estableix l'apartat anterior, les persones que no tenen la condició de part del procés en període d'execució forçosa poden fer ús dels mitjans de defensa que aquesta Llei i les altres lleis aplicables atribueixen a l'executat si, per qualsevol raó, l'execució afecta els seus béns o els seus drets. En aquest cas han de plantejar les sol·licituds d'acord amb el procediment que estableix el capítol quart d'aquest títol.

Article 378. *Intervenció de l'advocat i el procurador en període d'execució forçosa*

1. Les parts dels processos en què sigui preceptiva la defensa i l'assistència tècnica prestades per un advocat, d'acord amb l'article 41, també han de ser defensades i assistides per un advocat en període d'execució forçosa.

2. També és preceptiva la defensa i l'assistència tècnica prestades per un advocat per executar un laude o una resolució arbitral, una resolució judicial que aprovi o homologui les transaccions judicials i els convenis assolits en el procés, o un acord de mediació

que hagi estat elevat a escriptura pública, si la quantitat per la qual es despatxa l'execució supera 1.500 euros.

3. Les parts poden comparèixer en el procés en període d'execució forçosa personalment o representades per un advocat o un procurador col·legiats com a membres exercents al Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra o al Col·legi Oficial de Procuradors d'Andorra, respectivament, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables estableixin una altra cosa. No obstant això, en cas que les parts siguin persones jurídiques, han de comparèixer en el procés en període d'execució forçosa representades per un advocat o un procurador col·legiats com a membres exercents al Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra o al Col·legi Oficial de Procuradors d'Andorra, respectivament, llevat que aquesta Llei o les altres aplicables estableixin una altra cosa.

Article 379. *Costes i interessos de l'execució forçosa*

1. Les costes i els interessos que es meriten en període d'execució forçosa, els quals inclouen les despeses que també s'hi ocasionin, són a càrrec dels executats sense que el tribunal les hagi d'imposar expressament.

2. No obstant el que estableix l'apartat anterior, l'executant ha de satisfer al saig la provisió de fons a què fa referència la Llei del saig.

Capítol segon. Subjectes del procés en període d'execució forçosa

Article 380. *Parts del procés en període d'execució forçosa*

1. La persona que demana i obté el despatx de l'execució té la condició processal de part executant.

2. La persona en contra de la qual es despatxa l'execució, que és la persona que resulta a obligada a portar a terme una prestació en virtut d'un títol executiu, té la condició processal de part executada.

Article 381. *Execució forçosa en casos de successió*

1. L'execució forçosa es pot despatxar a favor del successor de la persona legitimada a aquest efecte d'acord amb el títol executiu, en cas que aquest successor ho sol·liciti i aporti els documents en què es fonamenta la successió.

2. El tribunal trasllada la sol·licitud a les parts del procés en període d'execució forçosa perquè facin les al·legacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils, i decideix mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

Article 382. *Execució forçosa en casos de deutors solidaris*

L'executant pot demanar que es despatxi l'execució per l'import total del deute, en concepte de principal, interessos i costes, en contra d'un, alguns o tots els deutors obligats de forma solidària d'acord amb el títol executiu.

Capítol tercer. Demanda d'execució i despatx de l'execució forçosa

Article 383. *Fonament de l'acció executiva*

L'acció executiva es pot fonamentar en qualsevol dels títols executius que estableix l'article 369.

Article 384. *Demanda i sol·licitud d'execució*

1. L'execució forçosa s'inicia mitjançant una demanda d'execució o una sol·licitud d'execució, segons si s'interposa davant el tribunal o davant el saig, respectivament.

2. La sol·licitud d'execució ha de tenir la forma i el contingut que estableix la Llei del saig.

3. La demanda d'execució es presenta mitjançant un escrit en què s'ha d'identificar la persona contra la qual es demana de despatxar l'execució, i s'hi ha d'adjuntar una còpia del títol executiu que es pretén executar.

4. A la demanda d'execució, l'executant ha de precisar:

a) La tutela que vol exercir d'acord amb el títol executiu.

b) La quantitat per la qual demana que es despatxi l'execució, en cas que es tracti d'una execució dinerària, i, en qualsevol cas, la quantitat en concepte de les costes de l'execució.

c) Els actes concrets que són necessaris per acomplir l'obligació continguda en el títol executiu, i els actes que escaiguin en cas d'incompliment de l'executat.

5. A la demanda d'execució, l'executant també pot afegir-hi les peticions i les dades següents:

a) Els béns i els drets de l'executat que siguin susceptibles d'embargament i dels quals tingui coneixement, i si els considera suficients per garantir l'execució.

b) Les mesures de localització i investigació dels béns i drets de l'executat que consideri necessàries.

c) Les mesures d'assegurament i executives que l'executant consideri adients per complir amb el que disposa el títol executiu.

d) L'ampliació de l'execució als terminis de venciment futur de la mateixa obligació continguda en el títol executiu i en virtut de la qual l'execució és procedent. En aquest cas, l'executant ha de facilitar un resum dels terminis i les quantitats que venceran en el futur.

Article 385. *Presentació de la demanda o la sol·licitud d'execució*

La demanda o la sol·licitud d'execució es pot presentar a partir dels tretze dies hàbils següents al dia en què el títol executiu esdevé ferm.

Article 386. *Admissió de la demanda o la sol·licitud d'execució*

El tribunal o el saig admet la demanda o la sol·licitud d'execució mitjançant l'aute o l'acord d'execució, respectivament, si es compleixen les condicions següents:

- a) Que concorrin els pressupòsits i els requisits processals escaients a aquest efecte.
- b) Que el títol executiu no contingui cap irregularitat formal.
- c) Que els actes d'execució que sol·licita l'executant siguin conformes a la naturalesa i el contingut del títol executiu.

Article 387. *Aute i acord d'execució*

1. El despatx de l'execució es decideix mitjançant l'aute o l'acord d'execució, segons si el dicta el tribunal o el saig, respectivament.

2. L'acord d'execució ha de tenir la forma i el contingut que estableix la Llei del saig.

3. En l'aute d'execució, el tribunal ha d'expressar:

a) La persona o les persones a favor de les quals i contra les quals es despatxa l'execució, i si aquesta execució es despatxa de forma mancomunada o solidària segons el règim de responsabilitat que concorri.

b) En cas de l'execució dinerària, la quantitat per la qual es despatxa l'execució en concepte de principal, interessos i costes, incloses les costes de l'execució.

c) En cas de l'execució no dinerària, els termes en què s'hagi de complir la condemna, o l'obligació de fer, de no fer o de lliurar una cosa diferent d'una quantitat de diners. També es pot decidir, d'acord amb el que demani l'executant, les actuacions corresponents en cas d'incompliment de l'executat. Així mateix s'hi inclou la quantitat que escaigui en concepte de les costes de l'execució.

d) Les mesures d'assegurament de l'execució que el tribunal consideri escaients per poder complir amb el títol executiu, d'acord amb el que hagi demanat l'executant.

En els supòsits de les lletres b) i c) anteriors, el tribunal també requereix a l'executat que en el termini màxim de tretze dies hàbils satisfaci o compleixi la condemna de què es tracti.

4. En cas de sentències que condemnin a l'entrega de coses mobles certes o determinades, documents o animals, el tribunal pot advertir l'executat, en l'aute d'execució, que si no els entrega en el termini que fixi, li imposarà una multa coercitiva,

que pot oscil·lar entre l'import de 50 euros diaris i de 500 euros diaris, segons determini i durant el temps que estableixi el tribunal, d'acord amb les circumstàncies que concorrin.

5. En cas de sentències que condemnin a l'entrega d'un immoble, el tribunal pot establir a l'aute d'execució un termini màxim addicional al que s'estableix a l'apartat 3 anterior perquè l'executat pugui desallotjar l'immoble.

6. El tribunal pot fer constar a l'aute d'execució les precisions que siguin necessàries sobre les parts o el contingut de l'execució, segons el que disposi el títol executiu, o sobre els responsables personals del deute o els propietaris dels béns i drets especialment afectats al pagament d'aquest deute o als quals s'ha de fer extensiva l'execució.

7. El tribunal pot incloure a l'aute d'execució, quan així ho hagi demanat l'executant, el venciment futur dels terminis de la mateixa obligació continguda en el títol executiu i en virtut de la qual l'execució és procedent, tot advertint l'executat de l'obligació de pagament que en resulti.

8. En cas que es tracti de l'execució forçosa d'una sentència recaiguda en un procediment d'arrendaments en què l'arrendatari hagi comparegut sense la intervenció d'un advocat, el tribunal pot requerir a l'arrendador, en l'aute d'execució, que dipositi judicialment la fiança que l'arrendatari li va lliurar en el seu moment i que està a la seva disposició.

9. Un cop el tribunal ha dictat l'aute d'execució, el tribunal el notifica a l'executant i a l'executat, i també a les altres persones que consideri que poden resultar afectades per l'execució.

10. Contra l'aute d'execució no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que l'executat pugui procedir d'acord amb el que estableix el capítol quart d'aquest títol.

Article 388. *Denegació del despatx de l'execució i recurs*

1. El tribunal o el saig dicta un aute o un acord, respectivament, en què denega el despatx de l'execució en els casos en què no es compleixin les condicions que estableix l'article 386, o en qualsevol altre cas en què no concorrin els pressupòsits i els requisits legals a aquest efecte.

2. Contra l'aute que denega el despatx de l'execució es pot interposar un recurs d'apel·lació. L'acord que denega el despatx de l'execució es pot impugnar d'acord amb el que estableix l'article 376. Aquest recurs o aquesta impugnació es tramita i es resol tenint com a part només l'apel·lant.

Capítol quart. Oposició a l'execució forçosa i impugnació dels actes d'execució

Article 389. *Oposició a l'execució forçosa*

1. L'executat es pot oposar a l'execució forçosa dins els tretze dies hàbils següents al dia en què se li notifiqui l'aute o l'acord d'execució.
2. L'oposició a l'execució forçosa es planteja mitjançant un escrit que es presenta davant el tribunal que ha dictat l'aute d'execució o la resolució judicial en relació amb la qual el saig ha dictat l'acord d'execució.
3. La persona que pugui resultar afectada pels actes d'execució en relació amb els seus béns o drets també pot oposar-s'hi.
4. L'executat o la persona afectada que s'oposi a l'execució forçosa pot sol·licitar en el mateix escrit en què planteja l'oposició la suspensió del procés mentre es tramita i resol aquesta oposició.

Article 390. *Motius d'oposició a l'execució forçosa*

1. L'oposició només es pot fonamentar en els motius de forma i de fons que s'assenyalen als apartats 2 i 3 d'aquest article, respectivament.
2. Els motius de forma en què es pot fonamentar l'oposició a l'execució forçosa són:
 - a) La falta de capacitat per ser part o de capacitat processal de l'executant.
 - b) L'absència dels requisits legals exigits per als títols executius.
 - c) La caducitat de l'acció executiva.
3. Els motius de fons en què es pot fonamentar l'oposició a l'execució forçosa són:
 - a) El pagament o el compliment del que estableix el títol executiu.
 - b) L'existència de pactes o transaccions que s'hagin convingut per evitar l'execució forçosa.
4. Qualsevol motiu d'oposició s'ha d'acreditar degudament per mitjà dels documents escaients, els quals s'han d'adjuntar a l'escrit en què es planteja l'oposició a l'execució forçosa.

Article 391. *No admissió de l'oposició a l'execució forçosa*

1. El tribunal decideix mitjançant un aute de no admetre l'oposició a l'execució forçosa, dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi plantejat, en cas que el motiu d'oposició no s'hagi acreditat degudament, o quan consideri que aquesta oposició manca de fonament de forma absoluta.
2. Contra l'aute que no admet l'oposició a l'execució forçosa es pot interposar un recurs d'apel·lació, sense efectes suspensius.

Article 392. *Tramitació i decisió de l'oposició a l'execució forçosa*

1. Un cop ha admès l'oposició a l'execució forçosa, el tribunal trasllada aquesta oposició a l'executant perquè faci les alegacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils.

2. En el mateix acte en què admet l'oposició a l'execució forçosa, el tribunal també resol eventualment mitjançant un aute sobre la suspensió del procés mentre es tramita i resol l'oposició, d'acord amb les circumstàncies que concorrin. En cas que el tribunal decideixi la suspensió del procés, ho ha de comunicar al saig competent.

3. Un cop l'executant ha fet les alegacions oportunes o ha transcorregut el termini sense que ho hagi fet, el tribunal pot decidir de citar les parts a una vista, si ho considera necessari per resoldre degudament l'oposició a l'execució forçosa. Aquesta vista se celebra d'acord amb les normes que estableix l'article 257 per al judici oral en el procediment abreujat, en el que siguin aplicables, dins els tretze dies hàbils següents.

4. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre l'oposició a l'execució forçosa plantejada dins els tretze dies hàbils següents al dia en què l'executant hagi fet les alegacions oportunes o, si s'ha citat les parts a una vista, dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi celebrat aquesta vista.

5. En cas que el tribunal desestimi íntegrament l'oposició, deixa sense efecte la suspensió del procés, si escau, i decideix la continuació de l'execució forçosa. En cas que estimi parcialment l'oposició, ha de determinar la forma i per quina quantitat l'execució forçosa ha de continuar. L'aute es comunica en tots els casos al saig competent.

6. En cas que el tribunal estimi l'oposició, declara que no escau l'execució forçosa i deixa sense efecte o mana al saig que deixi sense efecte els embargaments travats i les mesures de garantia que s'hagin adoptat, tot reintegrant a l'executat la situació anterior al despatx de l'execució.

7. Contra l'aute que resol l'oposició a l'execució forçosa es pot interposar un recurs d'apel·lació, sense efectes suspensius. No obstant això, en cas que l'aute estimi l'oposició, l'executant pot sol·licitar al tribunal que es mantinguin els embargaments travats i les mesures de garantia que s'hagin adoptat si presta una caució suficient per assegurar els danys i perjudicis que es puguin ocasionar a l'executat, d'acord amb els apartats 3 i 4 de l'article 362.

Article 393. *Impugnació dels actes d'execució*

1. Les parts del procés en període d'execució forçosa només poden impugnar els actes d'execució mitjançant els mitjans processals i els recursos previstos en aquesta Llei, la Llei del saig i la Llei de l'embargament.

2. Sense perjudici del que estableix l'apartat anterior, les parts del procés en període d'execució forçosa poden impugnar els acords que dicta el saig, d'acord amb el que estableix l'article 376. Contra l'aute que resol aquesta impugnació es pot interposar un recurs d'apel·lació, sense efectes suspensius.

3. En els casos que preveu l'apartat anterior, la part que impugni l'acord del saig pot demanar la suspensió dels actes d'execució concrets impugnats. El tribunal pot suspendre aquests actes si es presta una caució suficient a criteri seu per respondre dels danys i perjudicis que es puguin ocasionar a l'altra part.

4. La impugnació de les actuacions o les diligències que hagi portat a terme el saig durant la tramitació del procés en període d'execució forçosa es tramita i es resol davant el mateix saig, d'acord amb les normes que estableix l'article 328, en el que siguin aplicables. L'acord que resol aquesta impugnació es pot impugnar al seu torn davant el tribunal que ha dictat la resolució judicial que s'està executant, dins el termini de tretze dies hàbils des del dia en què es notifica l'acord esmentat.

Capítol cinquè. Suspensió i acabament de l'execució forçosa

Article 394. *Suspensió de l'execució forçosa*

1. L'execució forçosa només es pot suspendre en els casos en què aquesta Llei o les altres lleis aplicables ho estableixin expressament, o quan totes les parts personades en el procés ho convinguin.

2. El tribunal o el saig poden adoptar o mantenir els embargaments i les mesures de garantia oportuns encara que hagin decidit la suspensió del procés en període d'execució forçosa.

Article 395. *Suspensió i acabament de l'execució forçosa en casos de revisió, rescissió i nul·litat d'actuacions*

1. El tribunal o el saig pot decidir, a instància de part, la suspensió del procés en període d'execució forçosa en cas que s'admeti la demanda de revisió o la sol·licitud de rescissió o de nul·litat d'actuacions en relació amb la sentència ferma que és objecte d'aquest procés, si considera que l'execució de la sentència esmentada pot resultar-ne afectada. En aquest cas, el secretari judicial o el saig dicta una interlocutòria o un acord, respectivament, en què suspèn el procés esmentat.

2. Si el tribunal o el saig té coneixement que s'ha desestimat la demanda de revisió o la sol·licitud de rescissió o de nul·litat d'actuacions, el secretari judicial o el saig dicta una interlocutòria o un acord, respectivament, en què deixa sense efecte la suspensió del procés en període d'execució forçosa i en continua la tramitació.

3. En cas que es dicti una sentència o un aute que estima la revisió, la rescissió o la nul·litat d'actuacions, el tribunal o el saig decideix mitjançant un aute o un acord, respectivament, l'acabament de l'execució forçosa.

Article 396. *Suspensió de l'execució forçosa en casos de recursos i impugnacions*

1. La interposició de recursos contra les resolucions i els acords que es dictin en període d'execució forçosa, o la impugnació dels actes que s'hi porten a terme, no comporta la suspensió del procés corresponent.

2. No obstant el que estableix l'apartat anterior, l'executat pot sol·licitar al tribunal o al saig la suspensió de l'acte impugnat si en cas contrari se'n pot derivar un perjudici greu o de difícil reparació, sempre que presti una caució suficient a criteri del tribunal per respondre dels danys i perjudicis que es puguin ocasionar a l'executant.

Article 397. *Suspensió de l'execució forçosa en cas de concurrència amb una execució concursal*

1. En cas de concurrència d'un procés en període d'execució forçosa singular amb un procés concursal o universal d'execució, si així ho estableix la normativa concursal aplicable, el tribunal o el saig, d'ofici o a instància de part, decideix la suspensió del procés singular esmentat. En aquest cas, el secretari judicial o el saig dicta una interlocutòria o un acord, respectivament, en què suspèn el procés esmentat i ho comunica al tribunal que coneix el procés concursal o universal.

2. El tribunal o el saig només pot suspendre el procés en període d'execució forçosa singular a partir del moment en què s'hagi dictat una resolució que declari el concurs de creditors o la cessació de pagaments o fallida, llevat que la normativa concursal aplicable disposi altrament.

Article 398. *Suspensió de l'execució forçosa en cas de prejudicialitat penal*

1. El tribunal o el saig, d'ofici o a instància de part, decideix la suspensió del procés en període d'execució forçosa en cas que s'acrediti que hi ha un procés penal que tingui relació amb la falsedat o la nul·litat del títol executiu, o amb la invalidesa o la il·licitud del despatx de l'execució. En aquest cas, el secretari judicial o el saig dicta una interlocutòria o un acord, respectivament, en què suspèn el procés esmentat.

2. No obstant el que disposa l'apartat anterior, es mantenen les mesures de garantia de l'execució si l'executant presta una caució suficient per respondre dels danys i perjudicis que es puguin ocasionar a l'executat, d'acord amb els apartats 3 i 4 de l'article 362.

3. Un cop el procés penal ha finalitzat mitjançant una resolució que declari la inexistència o l'absència de criminalitat dels fets que són objecte del procés esmentat, l'executant

pot demanar al tribunal o al saig que deixi sense efecte la suspensió del procés en període d'execució forçosa i decideixi la continuació d'aquest procés.

Article 399. *Acabament i sobreseïment de l'execució forçosa*

1. El procés en període d'execució forçosa s'acaba amb l'extinció o la cancel·lació total del deute pel qual es va despatxar l'execució. En aquest cas, el tribunal o el saig decideix mitjançant un aute o un acord, respectivament, l'arxivament del procés.

2. El procés en període d'execució forçosa se sobreseu provisionalment en cas que el tribunal o el saig, d'ofici o a instància de part, decideixi mitjançant un aute o un acord, respectivament, que el deute pel qual es va despatxar l'execució sigui totalment o parcialment incobrable. En aquest cas, el procés d'execució pot continuar a instància de l'executant si té notícia posterior de la solvència de l'executat.

3. Contra l'aute d'arxivament o de sobreseïment del procés en període d'execució forçosa es pot interposar un recurs d'apel·lació, sense efectes suspensius.

Títol II. Execució forçosa dinerària

Capítol primer. Determinació de la quantitat líquida

Article 400. *Objecte de l'execució forçosa dinerària*

1. L'execució forçosa dinerària té per objecte complir l'obligació de lliurar una quantitat líquida de diners determinada en el títol executiu amb lletres o xifres.

2. En cas que el títol executiu contingui expressions de quantitat discordants, preval la quantitat determinada amb lletres.

Article 401. *Quantitats objecte de l'execució forçosa dinerària*

1. L'execució forçosa es despatxa per la quantitat que es reclami en concepte de principal en la demanda o la sol·licitud d'execució, que ha de ser conforme a l'obligació continguda al títol executiu. La quantitat principal s'incrementa amb els interessos vençuts.

2. L'executant també pot demanar una quantitat per fer front a les costes de l'execució. La quantitat en concepte de les costes de l'execució es fixa provisionalment en l'aute o l'acord d'execució, a manca de la liquidació definitiva que es faci un cop s'ha acabat el procés en període d'execució forçosa.

Article 402. *Deute en moneda estrangera*

1. Les obligacions en una moneda que no sigui la moneda de curs legal a Andorra s'executen en els seus propis termes en la mesura que sigui possible. Les costes de l'execució se satisfan en la moneda de curs legal a Andorra.

2. La quantitat en moneda estrangera que és objecte de l'execució forçosa es computa segons el canvi oficial corresponent al dia en què es dicta l'auto o l'acord d'execució. En cas que es tracti d'una moneda estrangera sense cotització oficial, el còmput es fa aplicant el canvi que el tribunal o el saig consideri adequat d'acord amb les al·legacions que faci i els documents que aporti l'executant en la demanda o la sol·licitud d'execució.

Article 403. *Ampliació de l'execució forçosa dinerària*

1. La quantitat que és objecte de l'execució forçosa es pot ampliar d'acord amb el venciment futur dels terminis de la mateixa obligació continguda en el títol executiu i en virtut de la qual l'execució és procedent.

2. L'executant ha de sol·licitar l'ampliació de l'execució forçosa en la demanda o la sol·licitud d'execució, tot aportant un resum dels terminis i les quantitats que han de vèncer.

3. En cas que el tribunal o el saig admeti l'ampliació de l'execució forçosa, ha d'advertir l'executat de l'obligació de pagament que en resulta, i, si a les dates de venciment no ha satisfet les quantitats corresponents, l'execució forçosa s'amplia de forma automàtica.

4. Si el saig ha admès l'ampliació de l'execució forçosa, ha de presentar al tribunal que ha dictat la resolució judicial executòria una liquidació final del deute executat que inclogui els venciments i els terminis en què han tingut lloc, i els interessos meritats durant l'execució.

Capítol segon. Actes de l'execució forçosa dinerària

Article 404. *Embargament, garantia i alienació dels béns i drets*

1. Correspon al tribunal o al saig, d'acord amb els articles 374 i 375 d'aquesta Llei i d'acord amb la Llei del saig, portar a terme les diligències escaients per a l'embargament, la garantia i, si escau, l'alienació dels béns i drets de l'executat i, en general, tots els actes d'execució necessaris per acomplir l'obligació dinerària continguda en el títol executiu.

2. El tribunal o el saig porten a terme els actes d'execució assenyalats a l'apartat anterior d'acord amb la Llei del saig i la Llei de l'embargament.

Article 405. *Entrega de béns mobles o immobles*

L'entrega de béns mobles o immobles a l'adjudicatari d'aquests béns, com a conseqüència de l'alienació en el marc d'una execució forçosa dinerària, es regeix per les normes del capítol segon del títol III d'aquest llibre.

Títol III. Execució forçosa no dinerària

Capítol primer. Disposicions generals

Article 406. *Objecte de l'execució forçosa no dinerària*

L'execució forçosa no dinerària té per objecte obtenir, d'acord amb el títol executiu, el compliment d'obligacions de fer, de no fer o d'entregar una cosa diferent d'una quantitat de diners.

Article 407. *Requeriment i mesures de garantia de l'execució forçosa no dinerària*

1. El tribunal fixa en l'aute d'execució la forma i el termini de compliment de l'obligació no dinerària, que s'estableix segons la naturalesa del fer i les altres circumstàncies que concorrin. En cas d'una obligació d'entrega d'un bé immoble, el tribunal fixa el termini màxim per desallotjar aquest bé immoble.

2. El tribunal requereix a l'executat, en virtut de l'aute d'execució, que compleixi, dins el termini que s'hi preveu, l'obligació continguda en el títol executiu. En el cas d'una obligació d'entrega d'un bé immoble, s'adverteix específicament a l'aute d'execució del termini per fer-ho.

3. El tribunal, a instància de l'executant, pot decidir les mesures de garantia oportunes per assegurar l'efectivitat de l'execució forçosa.

4. El tribunal pot decidir mitjançant un aute, a instància de l'executant, embargar els béns i drets de l'executat en la quantitat suficient per assegurar el pagament de la quantitat pecuniària equivalent i les costes de l'execució. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs.

Capítol segon. Execució d'entrega de béns mobles o immobles

Article 408. *Entrega de coses mobles determinades, documents o animals*

1. El tribunal ha de posar l'executant en possessió de les coses mobles certes i determinades, dels documents o dels animals, d'acord amb el que estableixi l'aute d'execució, una vegada transcorregut el termini fixat en el requeriment que s'hi conté, si l'executat no ho ha fet voluntàriament.

2. Als efectes assenyalats a l'apartat anterior, el tribunal pot:

a) Fer les recerques que consideri oportunes per esbrinar el lloc on es troba la cosa moble determinada, el document o l'animal.

b) Autoritzar l'entrada en llocs tancats, amb l'auxili del Cos de Policia en cas que sigui necessari.

3. En cas que sigui impossible entregar les coses mobles certes i determinades, els documents o els animals, el tribunal fixa mitjançant un aute, a instància de l'executant, la quantitat pecuniària equivalent al valor d'aquestes coses, documents o animals. Amb

aquesta finalitat, el tribunal en valora prèviament el cost, ja sigui directament o mitjançant un perit taxador segons la complexitat i el valor de les coses, els documents o els animals.

4. La valoració obtinguda a què fa referència l'apartat anterior s'ha de notificar a l'executant i l'executat, els quals, en cas de discrepància, poden presentar les al·legacions oportunes, tot incloent-hi una valoració contradictòria feta per un perit, en el termini dels tretze dies hàbils següents al dia en què se'ls traslladi la valoració. Si la diferència entre les valoracions no excedeix el vint per cent del valor més baix, s'estima com a cost de les coses mobles certes i determinades, els documents o els animals la mitjana aritmètica que en resulti. En cas que la diferència sigui superior, el tribunal resol la discrepància mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents, d'acord amb la documentació aportada, en què fixa definitivament la quantitat pecuniària equivalent al valor de les coses, els documents o els animals. Aquesta valoració ha d'estar compresa entre els límits de les valoracions assenyalades anteriorment i és la definitivament aplicable. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs.

5. Un cop el tribunal fixa la quantitat pecuniària equivalent, l'execució forçosa en relació amb aquesta quantitat correspon al tribunal o al saig, d'acord amb els articles 374 i 375 d'aquesta Llei i d'acord amb la Llei del saig.

Article 409. Entrega de coses genèriques o indeterminades

1. El tribunal ha de posar l'executant en possessió de les coses genèriques o indeterminades, d'acord amb el que estableixi l'aute d'execució, una vegada transcorregut el termini fixat en el requeriment que s'hi conté, si l'executat no ho ha fet voluntàriament.

2. En cas que sigui impossible entregar les coses genèriques o indeterminades, l'executant pot sol·licitar al tribunal que el faculti per adquirir aquestes coses a les costes de l'executat, al preu de mercat. El tribunal decideix mitjançant un aute quin és el cost d'adquirir les coses genèriques o indeterminades.

3. Un cop el tribunal fixa el cost d'adquirir les coses genèriques o indeterminades, l'execució forçosa en relació amb aquesta quantitat correspon al tribunal o al saig, d'acord amb els articles 374 i 375 d'aquesta Llei i d'acord amb la Llei del saig.

Article 410. Entrega de béns immobles en concepte d'execució específica

1. El tribunal procedeix a l'entrada i l'entrega dels béns immobles i al llançament dels ocupants, d'acord amb el que estableixi l'aute d'execució.

2. Malgrat que el tribunal cancel·li el llançament dels ocupants del bé immoble si amb anterioritat a la data fixada per portar-lo a terme es fa el lliurament de la possessió

d'aquest bé, l'executant pot sol·licitar que es mantinguin les actuacions fixades a l'efecte que s'aixequi una acta de l'estat en què es troba el bé immoble.

3. El tribunal pot ser auxiliat pel Cos de Policia quan procedeixi a entrar i entregar un bé immoble i a llançar-ne els ocupants. Si dins el bé immoble hi ha coses que no són objecte del títol executiu, el tribunal requereix eventualment a l'executat que les retiri dins el termini que assenyali, i, si no ho fa, decideix en cada cas el que consideri oportú.

4. El secretari judicial o el saig, a instància de l'executant, fa constar en l'acte d'entrega d'un bé immoble l'existència de danys i desperfectes ocasionats pels ocupants d'aquest bé. En aquest cas, l'executant pot reclamar els danys i perjudicis ocasionats en el marc del procés a part que correspongui.

5. Les al·legacions de l'executat o de terceres persones respecte de la titularitat dels béns no separables del bé immoble s'han de fer al tribunal que coneix el procés en període d'execució forçosa de què es tracti. El tribunal resol mitjançant un aute d'acord amb les normes del capítol quart del títol I d'aquest llibre.

Article 411. *Existència d'ocupants als béns immobles que s'han d'entregar*

1. En cas que el bé immoble que s'ha d'entregar sigui l'habitatge habitual de l'executat o de les persones que en depenen, el tribunal pot concedir un termini d'un mes com a màxim per desallotjar-lo, més enllà del termini fixat en l'aute d'execució. Aquest termini pot quedar condicionat al pagament a favor de l'executant de la quantitat que s'hagi fixat en concepte de compensació per l'ocupació indeguda del bé immoble, i de les altres quantitats que fixi el tribunal. Transcorregut el termini assenyalat, es procedeix immediatament al llançament.

2. En cas que el bé immoble que s'ha d'entregar estigui ocupat per terceres persones diferents i alienes a l'executat, el tribunal les emplaça perquè en el termini de tretze dies hàbils presentin el títol que justifiqui la seva situació. El tribunal trasllada aquest títol a l'executant perquè faci les al·legacions que consideri oportunes en el termini de tretze dies hàbils i, un cop transcorregut aquest termini:

a) Si el tribunal considera que els ocupants ho són de mala fe o sense el títol suficient, en decideix el llançament immediat.

b) En cas contrari, el secretari judicial cita l'executant i els ocupants a una vista que es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix l'article 257 per al judici oral en el procediment abreujat, en el que siguin aplicables, dins els tretze dies hàbils següents. Posteriorment i dins el mateix termini, el tribunal resol mitjançant un aute si el títol dels ocupants els legitima a romandre al bé immoble. Contra aquest aute es pot interposar un recurs d'apel·lació.

Capítol tercer. Execució d'obligacions de fer i no fer

Article 412. Obligacions de fer no personalíssimes

1. Un cop transcorregut el termini fixat per complir una obligació de fer no personalíssima sense que l'executat ho hagi fet voluntàriament, el tribunal procedeix a l'execució forçosa d'acord amb les normes següents:

a) Si l'aute d'execució conté una disposició expressa per al cas en què l'executat incompleixi l'obligació de fer, cal atènyer-se al que preveu aquesta disposició.

b) Si l'aute d'execució no conté cap disposició expressa per al cas en què l'executat incompleixi l'obligació de fer, el tribunal pot encarregar, a instància de l'executant, la prestació a una tercera persona a les costes de l'executat, o fixar una quantitat en concepte del rescabament dels danys i perjudicis que es quantifica d'acord amb les normes del capítol quart d'aquest títol.

2. En cas que el tribunal encarregui la prestació de fer a un tercera persona, en valora prèviament el cost, ja sigui directament o mitjançant un perit taxador segons la complexitat del fer.

3. La valoració obtinguda a què fa referència l'apartat anterior s'ha de notificar a l'executant i l'executat, els quals, en cas de discrepància, poden presentar les al·legacions oportunes, tot incloent-hi una valoració contradictòria feta per un perit, en el termini dels tretze dies hàbils següents al dia en què se'ls traslladi la valoració. Si la diferència entre les valoracions no excedeix el vint per cent del valor més baix, s'estima com a cost del fer la mitjana aritmètica que en resulti. En cas que la diferència sigui superior, el tribunal resol la discrepància mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents, d'acord amb la documentació aportada, en què fixa definitivament el cost de la prestació de fer. Aquesta valoració ha d'estar compresa entre els límits de les valoracions assenyalades anteriorment i és la definitivament aplicable. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs.

4. Des del moment en què es produeix l'incompliment de l'obligació de fer, l'executant pot sol·licitar al tribunal les mesures d'assegurament oportunes per garantir el pagament del cost de la prestació de fer o, si escau, dels danys i perjudicis que se li puguin ocasionar.

5. Un cop el tribunal valora el cost de la prestació de fer o quantifica els danys i perjudicis ocasionats, l'execució forçosa en relació amb aquestes quantitats correspon al tribunal o al saig, d'acord amb els articles 374 i 375 d'aquesta Llei i d'acord amb la Llei del saig.

Article 413. Obligacions de fer personalíssimes

1. Un cop transcorregut el termini fixat per complir una obligació de fer personalíssima sense que l'executat ho hagi fet voluntàriament, el tribunal procedeix a l'execució forçosa d'acord amb les normes següents:

a) Si l'aute d'execució conté una disposició expressa per al cas en què l'executat incompleixi l'obligació de fer, cal atènyer-se al que preveu aquesta disposició.

b) Si l'aute d'execució no conté cap disposició expressa per al cas en què l'executat incompleixi l'obligació de fer, el tribunal determina, a instància de l'executant, la quantitat pecuniària equivalent de la prestació de fer, i eventualment una quantitat en concepte del rescabament dels danys i perjudicis. Aquestes quantitats es fixen d'acord amb les normes que estableixen els apartats 2 i 3 de l'article anterior.

2. Des del moment en què es produeix l'incompliment de l'obligació de fer, l'executant pot sol·licitar al tribunal les mesures d'assegurament oportunes per garantir el pagament del cost de la prestació de fer o, si escau, dels danys i perjudicis que se li puguin ocasionar.

3. Un cop el tribunal fixa la quantitat pecuniària equivalent de la prestació de fer, i també eventualment la quantitat en concepte del rescabament dels danys i perjudicis, l'execució forçosa en relació amb aquestes quantitats correspon al tribunal o al saig, d'acord amb els articles 374 i 375 d'aquesta Llei i d'acord amb la Llei del saig.

Article 414. Obligacions de no fer

1. L'obligació de no fer obliga l'executat a abstenir-se de fer el que estableix el títol executiu durant el temps i d'acord amb el que s'hagi previst en l'aute d'execució.

2. En cas d'incompliment de l'obligació de no fer, el tribunal, a instància de l'executant, requereix a l'executat que desfaci el que ha fet en contra de l'obligació que estableix el títol executiu, en el termini que estableixi, i s'abstingui de reiterar-ho. També l'adverteix que en cas contrari li imposarà una multa coercitiva. La multa coercitiva oscil·la entre l'import de 50 euros diaris i de 500 euros diaris, segons determini i durant el temps que estableixi el tribunal, d'acord amb les circumstàncies que concorrin.

3. Si l'executat no desfà el que ha fet en contra de l'obligació que estableix el títol executiu, el tribunal pot decidir, a instància de l'executant, encarregar la prestació de desfer el que s'ha fet a una tercera persona a les costes de l'executat, o fixar una quantitat en concepte del rescabament dels danys i perjudicis que es quantifica d'acord amb les normes del capítol quart d'aquest títol.

4. En cas que el tribunal encarregui la prestació de desfer el que s'ha fet a una tercera persona, en valora prèviament el cost d'acord amb les normes que estableixen els apartats 2 i 3 de l'article 412.

5. Des del moment en què es produeix l'incompliment de l'obligació de no fer, l'executant pot sol·licitar al tribunal les mesures d'assegurament oportunes per garantir el pagament del cost de la prestació de desfer el que s'ha fet o, si escau, dels danys i perjudicis que se li puguin ocasionar.

6. Un cop el tribunal valora el cost de la prestació de desfer el que s'ha fet o quantifica els danys i perjudicis ocasionats, l'execució forçosa en relació amb aquestes quantitats correspon al tribunal o al saig, d'acord amb els articles 374 i 375 d'aquesta Llei i d'acord amb la Llei del saig.

Article 415. *Obligacions d'emetre una declaració de voluntat*

1. L'obligació d'emetre una declaració de voluntat s'executa, en cas d'incompliment de l'executat, mitjançant la decisió del tribunal segons la qual es té per emesa la declaració de voluntat esmentada, d'acord amb els elements essencials del negoci que han d'estar determinats en el títol executiu.

2. L'executant pot demanar que el secretari judicial lliuri testimoni de l'acte d'execució, que té eficàcia civil plena sense perjudici de l'observança i el compliment de les normes civils i mercantils sobre la forma i la documentació dels actes i els negocis jurídics.

Capítol quart. Procediment de liquidació

Article 416. *Àmbit del procediment de liquidació i normes aplicables*

1. El procediment de liquidació té com a finalitat determinar una quantitat líquida en els casos següents:

a) Quan la condemna consisteixi en el pagament d'una quantitat il·líquida.

b) Quan s'hagi de fixar la quantitat endeutada en concepte dels danys i perjudicis, els fruits, les rendes, les utilitats, les millores o els productes de qualsevol mena, o les despeses.

c) Quan s'hagi de determinar el ròssec resultant de la rendició de comptes d'una administració.

2. Les normes sobre el procediment abreujat s'apliquen de forma subsidiària al procediment de liquidació.

Article 417. *Petició de liquidació i trasllat*

1. L'executant ha de presentar la petició de determinació d'una quantitat líquida davant el tribunal competent d'acord amb l'apartat 1 de l'article 374, mitjançant un escrit motivat en què fixa la quantitat que considera endeutada per l'executat o qualsevol altra persona.

2. A la petició de liquidació, l'executant ha d'adjuntar-hi o precisar:

- a) Quan es tracti de danys i perjudicis, una relació detallada d'aquests danys i perjudicis.
 - b) Quan es tracti del ròssec resultant de la rendició de comptes d'una administració, una relació detallada d'aquest ròssec d'acord amb cadascun dels conceptes o les partides que siguin procedents.
 - c) Quan es tracti de la liquidació d'una quantitat il·líquida o de la determinació de fruits, rendes, utilitats, millores, productes de qualsevol mena o despeses, els criteris que s'han d'emprar per fixar la quantitat endeutada, d'acord amb les bases que estableixi, si escau, el títol executiu.
3. A la petició de liquidació, l'executant també pot adjuntar-hi els documents o els dictàmens que consideri oportuns, i ha de proposar les proves que consideri útils, pertinents i necessàries per acreditar les seves pretensions.
4. El tribunal trasllada la petició de liquidació a l'executat o a la persona que hagi de pagar la quantitat que es pretén liquidar, perquè faci les al·legacions oportunes dins el termini dels tretze dies hàbils següents.

Article 418. *No oposició del deutor*

1. En cas que l'executat o la persona que hagi de pagar la quantitat que es pretén liquidar no s'oposi a la quantitat fixada per l'executant en la petició de liquidació, el tribunal aprova aquesta quantitat mitjançant un aute i dins els tretze dies hàbils següents.
2. En cas que l'executat o la persona que hagi de pagar la quantitat que es pretén liquidar no faci al·legacions dins el termini concedit, o aquestes al·legacions neguin de forma genèrica l'existència de l'obligació de pagament, sense concretar els motius o sense fer constar els fonaments de la discrepància, el tribunal també aprova la quantitat fixada per l'executant en la petició de liquidació mitjançant un aute i dins els tretze dies hàbils següents.
3. Un cop el tribunal aprova la quantitat fixada per l'executant en la petició de liquidació, l'execució forçosa en relació amb aquesta quantitat correspon al tribunal o al saig, d'acord amb els articles 374 i 375 d'aquesta Llei i d'acord amb la Llei del saig.

Article 419. *Oposició del deutor i vista*

1. En cas que l'executat o la persona que hagi de pagar la quantitat que es pretén liquidar s'oposi motivadament, i dins el termini concedit, a la quantitat fixada per l'executant en la petició de liquidació, o als conceptes o les partides que s'hi inclouen, pot aportar els documents o els dictàmens que consideri oportuns, i ha de proposar les proves que consideri útils, pertinents i necessàries per acreditar les seves pretensions.
2. Un cop s'ha plantejat l'oposició i dins els tretze dies hàbils següents, el tribunal dicta un aute en què admet o no admet les proves proposades i assenyala la data en què se

celebra la vista. La vista es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix l'article 257 per al judici oral en el procediment abreujat, en el que siguin aplicables, dins els tretze dies hàbils següents.

Article 420. *Aute i recurs*

1. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre la determinació de la quantitat líquida que cal satisfer a l'executant, dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi celebrat la vista. En el cas de la rendició de comptes d'una administració, el tribunal té en compte les gestions dutes a terme, la seva complexitat i els resultats obtinguts.

2. Contra l'aute que resol el procediment de liquidació es pot interposar un recurs d'apel·lació, sense efectes suspensius.

Títol IV. Reconeixement i execució de resolucions judicials o administratives estrangeres

Capítol primer. Reconeixement i execució de resolucions judicials estrangeres que adopten mesures cautelars o provisionals

Article 421. *Tramitació del reconeixement i l'execució de resolucions judicials estrangeres que adopten mesures cautelars o provisionals*

1. Les resolucions judicials que dictin els tribunals estrangers i en què s'hagi adoptat una mesura cautelar o provisional que afecti persones, béns o drets situats a Andorra es poden reconèixer i executar a Andorra si així ho estableixen els convenis internacionals que formin part de l'ordenament jurídic andorrà o, en cas contrari, només si la part que sol·licita el reconeixement i l'execució acredita l'existència de reciprocitat.

2. A la sol·licitud de reconeixement i execució d'una resolució judicial dictada per un tribunal estranger en què s'hagi adoptat una mesura cautelar o provisional s'ha d'adjuntar l'original o una còpia autèntica de la resolució judicial esmentada, degudament postil·lada o, si no és possible, degudament legalitzada. A més, el sol·licitant ha de prestar una caució suficient i justificada per respondre dels danys i perjudicis que es puguin ocasionar com a conseqüència de l'adopció de les mesures cautelars o provisionals, d'acord amb el que estableixen els apartats 4 i 5 de l'article 83. També pot proposar les proves necessàries per fonamentar la seva sol·licitud i, en concret, pot adjuntar-hi els documents oportuns a aquest efecte.

3. Dins els cinc dies hàbils següents al dia en què es rep la sol·licitud, el president del Tribunal de Batlles designa mitjançant una providència el tribunal al qual correspon per torn el coneixement del procés.

4. Un cop designat el tribunal competent, el secretari judicial cita les parts personades en el procés a una vista, que es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix

l'article 257 per al judici oral en el procediment abreujat, en el que siguin aplicables, dins els tretze dies hàbils següents, sense que calgui seguir l'ordre dels processos pendents quan així ho exigeixi l'efectivitat de la mesura cautelar o provisional.

5. Durant la vista les parts poden fer les al·legacions oportunes i poden sol·licitar que es practiquin les proves proposades en la sol·licitud o de forma sobrevinguda, en relació amb la concurrència dels pressupòsits exigits per reconèixer i executar la resolució judicial estrangera, i també pel que fa al tipus i la quantia de caució prestada, o a la mesura cautelar o provisional equivalent i substitutòria proposada. El tribunal admet i practica les proves proposades d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat.

Article 422. *Decisió sobre el reconeixement i l'execució de resolucions judicials estrangeres que adopten mesures cautelars o provisionals i recurs*

1. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre la sol·licitud de reconeixement i execució d'una resolució judicial dictada per un tribunal estranger en què s'hagi adoptat una mesura cautelar o provisional dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi celebrat la vista.

2. Si el tribunal considera que estan acreditades, en vista de les al·legacions formulades i de les proves practicades, la validesa i la suficiència de la resolució judicial estrangera, i que alhora s'ha prestat una caució suficient, si escau, admet la sol·licitud de reconeixement i execució. En aquest cas adopta les mesures cautelars o provisionals que s'estableixen en la resolució judicial estrangera i el règim a què han d'estar sotmeses, i determina la quantia, i la forma de la caució i el moment en el qual el sol·licitant l'ha de prestar. El tribunal també pot decidir que se substitueixin les mesures cautelars o provisionals adoptades per una mesura cautelar o provisional equivalent, o bé que es revoquin les mesures adoptades com a conseqüència de la prestació d'una caució suficient per la persona afectada per aquestes mesures.

3. Contra l'aute que estima o desestima el reconeixement i l'execució de la resolució judicial dictada per un tribunal estranger en què s'hagi adoptat una mesura cautelar o provisional es pot interposar un recurs d'apel·lació, que s'ha de tramitar amb caràcter preferent.

Capítol segon. Reconeixement i execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a pensions compensatòries

Article 423. *Tramitació del reconeixement i l'execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a pensions compensatòries*

1. Les resolucions judicials o administratives estrangeres en què s'acorda el pagament d'una pensió compensatòria es poden reconèixer i executar a Andorra si així ho estableixen els convenis internacionals que formin part de l'ordenament jurídic andorrà o, en cas contrari, només si la part que sol·licita el reconeixement i l'execució acredita l'existència de reciprocitat.

2. A la sol·licitud de reconeixement i execució d'una resolució judicial o administrativa estrangera en què s'acorda el pagament d'una pensió compensatòria s'ha d'adjuntar l'original o una còpia autèntica de la resolució judicial o administrativa esmentada, degudament postil·lada o, si no és possible, degudament legalitzada. A més, el sol·licitant pot proposar les proves necessàries per fonamentar la seva sol·licitud i, en concret, pot adjuntar-hi els documents oportuns a aquest efecte.

3. Dins els cinc dies hàbils següents al dia en què es rep la sol·licitud, el president del Tribunal de Batlles designa mitjançant una providència el tribunal al qual correspon per torn el coneixement del procés.

4. Un cop designat el tribunal competent, el secretari judicial cita les parts personades en el procés a una vista, que es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix l'article 257 per al judici oral en el procediment abreujat, en el que siguin aplicables, dins els tretze dies hàbils següents, sense que calgui seguir l'ordre dels processos pendents quan així ho exigeixi l'efectivitat de la resolució judicial o administrativa el reconeixement de la qual se sol·licita.

5. Durant la vista les parts poden fer les alegacions oportunes i poden sol·licitar que es practiquin les proves proposades en la sol·licitud o de forma sobrevinguda, en relació amb la concurrència dels pressupòsits exigits per reconèixer i executar la resolució judicial o administrativa estrangera. El tribunal admet i practica les proves proposades d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat.

Article 424. *Decisió sobre el reconeixement i l'execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a pensions compensatòries i recurs*

1. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre la sol·licitud de reconeixement i execució d'una resolució judicial o administrativa estrangera en què s'acorda el pagament d'una pensió compensatòria dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi celebrat la vista.

2. Contra l'aute que estima o desestima el reconeixement i l'execució de la resolució judicial o administrativa estrangera en què s'acorda el pagament d'una pensió compensatòria es pot interposar un recurs d'apel·lació, que s'ha de tramitar amb caràcter preferent.

3. No obstant el que estableix l'apartat anterior, si la persona deutora de la pensió compensatòria interposa un recurs d'apel·lació i no acredita haver consignat judicialment la quantitat endeutada, o no presenta un aval solidari de durada indefinida emès per una entitat bancària o financera, o per qualsevol altre mitjà que, a criteri del tribunal, garanteixi la disponibilitat immediata de la quantitat que n'és objecte, el tribunal no admet el recurs.

Capítol tercer. Reconeixement i execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a la custòdia de menors d'edat

Article 425. *Tramitació del reconeixement i l'execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a la custòdia de menors d'edat*

1. Les resolucions judicials o administratives estrangeres en què s'atribueix la custòdia d'un menor d'edat es poden reconèixer i executar a Andorra si així ho estableixen els convenis internacionals que formin part de l'ordenament jurídic andorrà o, en cas contrari, només si la part que sol·licita el reconeixement i l'execució acredita l'existència de reciprocitat.

2. A la sol·licitud de reconeixement i execució d'una resolució judicial o administrativa estrangera en què s'atribueix la custòdia d'un menor d'edat s'ha d'adjuntar l'original o una còpia autèntica de la resolució judicial o administrativa esmentada, degudament postil·lada o, si no és possible, degudament legalitzada, i, si escau, els documents restants que exigeixin les normes aplicables.

3. La sol·licitud de reconeixement i execució d'una resolució judicial o administrativa estrangera en què s'atribueix la custòdia d'un menor d'edat, sempre que se sol·liciti el restabliment d'aquesta custòdia en cas que el menor d'edat hagi estat desplaçat o retingut il·lícitament, l'ha de presentar davant el batlle que actua en funcions de guàrdia la persona o la institució que tingui atribuïda la custòdia del menor d'edat, o l'autoritat central del Principat d'Andorra competent, mitjançant els advocats adscrits al Gabinet Jurídic del Govern.

4. Un cop presentada la sol·licitud esmentada a l'apartat anterior, el batlle que actua en funcions de guàrdia dicta un aute dins el dia natural següent en què admet o no admet aquesta sol·licitud. En cas que admeti la sol·licitud, en el mateix aute requereix a la persona que ha desplaçat o retingut el menor d'edat que en el termini màxim de dos dies naturals des del dia en què se li notifica l'aute comparegui amb el menor d'edat i, amb la presència del Ministeri Fiscal, manifesti si està d'acord a retornar-lo o si s'hi oposa només per alguna les causes establertes en les normes aplicables o per qualsevol altre motiu que el batlle consideri justificat.

5. En cas que la persona requerida accepti voluntàriament de retornar el menor d'edat, el batlle que actua en funcions de guàrdia dicta un aute en què arxiva el procés, i tot seguit lliura el menor d'edat a la persona o la institució que en tingui atribuïda la custòdia. En cas contrari o si la persona requerida no compareix malgrat haver estat citada degudament, el secretari judicial cita les parts personades en el procés i el Ministeri Fiscal a una vista, que es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix l'article 257 per al judici oral en el procediment abreujat, en el que siguin aplicables, dins els dos dies naturals següents.

6. Durant la vista les parts poden fer les alegacions oportunes i poden sol·licitar que es practiquin les proves proposades en la sol·licitud o de forma sobrevinguda, en relació amb la concurrència dels pressupòsits exigits per reconèixer i executar la resolució judicial o administrativa estrangera. El tribunal admet i practica les proves proposades d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat.

7. D'ofici o a instància de part o del Ministeri Fiscal, i mitjançant un aute, el tribunal pot adoptar les mesures cautelars que consideri oportunes per salvaguardar els drets i interessos del menor d'edat.

Article 426. *Decisió sobre el reconeixement i l'execució de resolucions judicials o administratives estrangeres relatives a la custòdia de menors d'edat i recurs*

1. El tribunal decideix mitjançant un aute sobre la sol·licitud de reconeixement i execució d'una resolució judicial o administrativa estrangera en què s'atribueix la custòdia d'un menor d'edat, sempre que se sol·liciti el restabliment d'aquesta custòdia en cas que el menor d'edat hagi estat desplaçat o retingut il·lícitament, dins els dos dies naturals següents al dia en què s'hagi celebrat la vista.

2. Contra l'aute que estima o desestima el restabliment de la custòdia d'un menor d'edat es pot interposar un recurs d'apel·lació en el termini màxim de tretze dies hàbils, que s'ha de tramitar amb caràcter preferent.

Capítol quart. Reconeixement i execució de resolucions judicials fermes estrangeres

Article 427. *Pressupòsits i abast del reconeixement i l'execució de resolucions judicials fermes estrangeres*

1. Les resolucions judicials fermes dictades per tribunals estrangers es poden reconèixer i executar a Andorra si es compleixen els requisits que estableix aquest capítol.

2. Les resolucions judicials fermes dictades per tribunals estrangers que hagin estat reconegudes es poden executar d'acord amb les normes sobre l'execució forçosa de les resolucions judicials que es contenen en aquest llibre.

3. Les resolucions judicials fermes dictades per tribunals estrangers que s'hagin reconegut també es poden aportar i poden tenir eficàcia en un procés a efectes incidentals, en els termes que decideixi el tribunal que coneix aquest procés. L'eficàcia del reconeixement incidental es limita al procés en què s'hagi fet valer la resolució judicial estrangera reconeguda.

Article 428. *Criteris per al reconeixement i l'execució de resolucions judicials fermes estrangeres*

1. Les resolucions judicials fermes dictades per tribunals estrangers es poden executar a Andorra d'acord amb els convenis internacionals que formen part de l'ordenament jurídic andorrà.

2. En absència de conveni internacional, les resolucions judicials fermes dictades per tribunals estrangers es poden executar a Andorra en cas que així ho decideixi el tribunal competent en virtut del procediment d'exequàtur que estableix l'article 429 i que té com a objecte verificar i controlar que la resolució judicial estrangera que es pretén reconèixer compleixi cumulativament els requisits següents:

- a) La competència de la jurisdicció que ha dictat la resolució.
- b) La regularitat del procediment que s'ha seguit davant aquesta jurisdicció.
- c) L'aplicació de la llei competent segons les regles nacionals de conflicte.
- d) La conformitat amb l'ordre públic nacional i internacional.
- e) L'absència de qualsevol frau a la llei nacional.

3. El tribunal competent pot demanar la traducció al català dels documents que es presentin a l'efecte d'obtenir el reconeixement i l'execució de resolucions judicials estrangeres en cas que el fet que estiguin redactats en una llengua estrangera li pugui suposar una comprensió insuficient del seu contingut.

4. El Ministeri Fiscal sempre és part en els processos de reconeixement i execució de resolucions judicials fermes dictades per tribunals estrangers.

Article 429. *Procediment d'exequàtur*

1. El procediment d'exequàtur se substancia d'acord amb les normes sobre el procediment abreujat que estableix el títol IV del llibre segon, amb les especialitats que preveu aquest article.

2. El procediment d'exequàtur s'inicia mitjançant una demanda, a la qual es pot adjuntar també la demanda o la sol·licitud d'execució, malgrat que aquesta execució no es pot iniciar fins que el tribunal hagi homologat la resolució judicial ferma dictada pel tribunal estranger que es pretén executar. Al mateix temps, el demandant pot sol·licitar que

s'adoptin mesures cautelars per assegurar l'efectivitat de la tutela judicial que es pretén, cosa que es resol d'acord amb les normes sobre les mesures cautelars que estableix el capítol tercer del títol VI del llibre primer d'aquesta Llei.

3. A la demanda d'execuàtur el demandant ha d'adjuntar l'original o una còpia autèntica de la resolució judicial ferma dictada pel tribunal estranger, degudament postil·lada o, si no és possible, degudament legalitzada, així com qualsevol altre document acreditatiu de la fermesa i la força executiva de la resolució judicial esmentada a l'estat on s'ha dictat. També pot proposar les proves necessàries per fonamentar la seva demanda i, en concret, pot adjuntar-hi els documents oportuns a aquest efecte.

4. Dins els cinc dies hàbils següents al dia en què es rep la demanda, el president del Tribunal de Batlles designa mitjançant una providència el tribunal al qual correspon per torn el coneixement del procés.

5. Un cop admesa la demanda, el tribunal la trasllada al demandat, que és la part que consta com a condemnada o afectada en la part dispositiva de la resolució judicial estrangera, i al Ministeri Fiscal, perquè compareguin en el procés i la contestin en el termini de tretze dies hàbils, tot advertint el demandat que si no compareix en el termini esmentat serà declarat en rebel·lia. El demandat i el Ministeri Fiscal també poden proposar les proves necessàries per fonamentar les seves pretensions.

6. Un cop finalitzen els tràmits d'al·legacions, el tribunal dicta un aute dins els tretze dies hàbils següents en què admet o no admet les proves proposades, d'acord amb els criteris de legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat establerts en aquesta Llei.

7. El tribunal assenyala la data en què se celebra el judici oral dins els vint dies hàbils següents al dia en què finalitzen els tràmits d'al·legacions. No obstant això, si el tribunal només ha admès proves documentals el valor probatori de les quals no s'ha impugnat, pot decidir en el mateix aute que no se celebri el judici oral i declarar el procés vist per a sentència.

8. El tribunal dicta la sentència dins els tretze dies hàbils següents al dia en què finalitza el judici oral o en què dicta l'aute on decideix que no se celebri el judici oral. Contra les sentències dictades en els processos que se substancien pel procediment d'execuàtur es pot interposar un recurs d'apel·lació.

Llibre cinquè. Jurisdicció voluntària

Capítol primer. Disposicions generals

Article 430. Àmbit de la jurisdicció voluntària

1. El procediment de jurisdicció voluntària és procedent en els casos en què sigui necessària la intervenció del tribunal o el notari, sempre que:

a) No hi hagi una controvèrsia entre les persones interessades que s'hagi de resoldre en un procés judicial contenciós.

b) Aquesta Llei o les altres lleis aplicables no regulin un procediment específic per resoldre la qüestió de què es tracti.

2. Els processos de jurisdicció voluntària no es poden acumular a cap procés judicial contenciós. En cas que s'insti un procés judicial contenciós sobre el mateix objecte, el tribunal o el notari decideixen mitjançant un aute o un acord, respectivament, l'arxivament del procés de jurisdicció voluntària del qual sigui coneixedor.

Article 431. *Objecte de la jurisdicció voluntària*

1. El tribunal és competent per conèixer i resoldre mitjançant el procediment de jurisdicció voluntària les matèries o qüestions següents:

a) Les adopcions, preadopcions, acolliments i altres mesures d'assistència educativa, i les delegacions de la pàtria potestat, d'acord amb el que estableix la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat i les altres lleis aplicables. Aquestes matèries o qüestions corresponen, no obstant això, a la jurisdicció de menors.

b) La dispensa dels impediments per contraure matrimoni o unió civil, i les dispenses de proclames, d'acord amb la Llei qualificada del matrimoni, la Llei del Registre Civil i les altres lleis aplicables.

c) La constitució de tuteles i curateles, i la designació inicial o, en cas de cessament de la persona o les persones titulars de la institució de què es tracti, d'acord amb el que estableix la Llei qualificada d'incapacitació i organismes tutelars i les altres lleis aplicables.

d) Els actes i negocis jurídics en relació amb les persones sotmeses a tutela o curatela que requereixen autorització judicial d'acord amb el que estableix la Llei qualificada d'incapacitació i organismes tutelars i les altres lleis aplicables.

e) L'internament d'urgència de persones d'acord amb el que estableix la Llei qualificada d'incapacitació i organismes tutelars i les altres lleis aplicables, sempre que no es decideixi en el marc d'un procés que se substancia pel procediment de modificació de la capacitat.

f) Les declaracions d'absència i de mort d'acord amb la Llei qualificada d'incapacitació i organismes tutelars i la Llei de la successió per causa de mort, respectivament, i les altres lleis aplicables.

g) El recurs contra la decisió negativa del registrador en relació amb la inscripció de la declaració d'absència o de l'emancipació, d'acord amb la Llei del Registre Civil i les altres lleis aplicables.

h) L'autorització per lliurar certificacions literals de les inscripcions del Registre Civil en els casos que estableix la Llei del Registre Civil.

i) L'aprovació del reconeixement de la paternitat no matrimonial del fill amb la capacitat modificada judicialment d'acord amb la Llei del Registre Civil i les altres lleis aplicables.

j) Les emancipacions i les habilitacions d'edat d'acord amb les lleis aplicables.

k) La delimitació i fitació de béns immobles, amb la presentació prèvia d'un dictamen pericial, d'acord amb les lleis aplicables.

l) L'alliberament de càrregues i gravàmens d'acord amb les lleis aplicables.

m) Les consignacions i els dipòsits judicials d'acord amb les lleis aplicables.

n) La pèrdua, la sostracció o la destrucció de pagarés, xecs o lletres de canvi d'acord amb les lleis aplicables.

o) Les convocatòries judicials de les juntes generals de socis d'acord amb el que estableix la Llei de societats anònimes i de responsabilitat limitada i les altres lleis aplicables.

p) El nomenament, la remoció, la revocació del nomenament o la recusació d'àrbitres, d'acord amb el que estableix la Llei d'arbitratge del Principat d'Andorra i les altres lleis aplicables.

q) L'assistència judicial en la pràctica de proves en el marc d'un procediment arbitral, d'acord amb el que estableix la Llei d'arbitratge del Principat d'Andorra i les altres lleis aplicables.

r) Les sol·licituds del benefici de la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes al marge d'un procés ja instat d'acord amb el que estableixen la Llei qualificada de la Justícia, la Llei transitòria de procediments judicials i les normes reglamentàries corresponents.

2. El tribunal també és competent per conèixer i resoldre mitjançant el procediment de jurisdicció voluntària altres matèries i qüestions diferents de les que s'assenyalen a l'apartat anterior, si així ho estableixen les lleis aplicables o si és necessària la

intervenció o l'autorització judicial, no hi ha controvèrsia entre les persones interessades i aquesta Llei o les altres lleis aplicables no estableixen un procediment específic a aquest efecte.

3. El notari és competent per conèixer i resoldre mitjançant el procediment de jurisdicció voluntària les matèries o les qüestions següents:

a) La separació del patrimoni hereditari respecte del patrimoni privatiu de l'hereu, d'acord amb el que estableix la Llei de la successió per causa de mort.

b) L'adveració de testaments hològrafs, d'acord amb el que estableix la Llei de la successió per causa de mort.

c) Les declaracions d'hereus abintestat, d'acord amb el que estableix la Llei de la successió per causa de mort.

Article 432. *Competència judicial o notarial i intervenció del Ministeri Fiscal*

1. Són competents per conèixer els processos que se segueixen pel procediment de jurisdicció voluntària el tribunal al qual correspongui per torn o el notari en exercici al Principat d'Andorra davant el qual comparegui el sol·licitant.

2. En els processos que se segueixen pel procediment de jurisdicció voluntària i en què estiguin interessats menors d'edat o persones absents, amb la capacitat modificada judicialment o necessitats de protecció, i en els altres casos en què les lleis aplicables ho estableixin, la intervenció del Ministeri Fiscal és necessària, fins i tot quan la competència per conèixer el procés correspongui als notaris. En aquests casos, el Ministeri Fiscal també està legitimat per iniciar el procés de què es tracti.

Article 433. *Normes aplicables*

A l'efecte de conèixer i resoldre els processos que se segueixen pel procediment de jurisdicció voluntària, el tribunal o el notari aplica les normes substantives que estableixin les lleis específiques aplicables en cada matèria o qüestió.

Capítol segon. Procediment de jurisdicció voluntària

Article 434. *Sol·licitud de jurisdicció voluntària*

1. El procediment de jurisdicció voluntària s'inicia mitjançant una sol·licitud escrita, en què han de constar la identificació i el domicili de la persona sol·licitant i de les persones interessades que han d'intervenir en el procés.

2. A la sol·licitud de jurisdicció voluntària, la persona sol·licitant ha de fer constar els fets que la fonamenten i la petició concreta que se sol·licita, sense que tanmateix calgui fer una argumentació jurídica detallada. També pot adjuntar els documents que consideri

oportuns, i pot proposar les proves que consideri útils, pertinents i necessàries per justificar la seva petició.

Article 435. *Admissió i trasllat de la sol·licitud de jurisdicció voluntària*

1. Un cop ha admès la sol·licitud de jurisdicció voluntària, en cas que es compleixin els requisits i les condicions establerts al capítol primer d'aquest llibre, el tribunal o el notari la trasllada a les persones interessades i identificades per la persona sol·licitant i, si escau, al Ministeri Fiscal, perquè facin les al·legacions oportunes i proposin proves, dins els tretze dies hàbils següents.

2. El tribunal o el notari pot traslladar la sol·licitud de jurisdicció voluntària a les persones que consideri que poden tenir interès a participar en el procés, malgrat que no hagin estat identificades per la persona sol·licitant.

Article 436. *Mesures cautelars i vista*

1. El tribunal pot adoptar, a instància de part, del Ministeri Fiscal o del notari, les mesures cautelars que siguin necessàries per garantir el bon fi del resultat del procés.

2. Un cop les persones interessades han fet les al·legacions oportunes o un cop ha transcorregut el termini concedit a aquest efecte sense que ho hagin fet, el tribunal pot decidir de celebrar una vista dins els tretze dies hàbils següents. La vista es desenvolupa d'acord amb les normes que estableix l'article 257 per al judici oral en el procediment abreujat, en el que siguin aplicables.

Article 437. *Resolució de la sol·licitud de jurisdicció voluntària*

1. Un cop ha conclòs la vista o, en cas contrari, un cop ha finalitzat el termini per fer al·legacions, el tribunal o el notari dicten dins els tretze dies hàbils següents un aute o un acord, respectivament, en què resolen la sol·licitud de jurisdicció voluntària.

2. La resolució d'una sol·licitud de jurisdicció voluntària no impedeix que qualsevol persona pugui instar el procés judicial contenciós que correspongui sobre el mateix objecte.

Article 438. *Recursos i impugnacions*

1. Contra l'aute que resol la sol·licitud de jurisdicció voluntària es pot interposar un recurs d'apel·lació, el qual té efectes suspensius llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables estableixin altrament.

2. La impugnació de les actuacions o les diligències que hagi portat a terme el notari durant la tramitació del procés que se segueix pel procediment de jurisdicció voluntària es tramita i resol davant el mateix notari, d'acord amb les normes que estableix l'article 328, en el que siguin aplicables. L'acord que resol aquesta impugnació es pot impugnar

al seu torn davant el tribunal al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària, dins el termini de tretze dies hàbils des del dia en què es notifica l'acord esmentat.

3. El tribunal al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària també és competent per conèixer i resoldre la impugnació dels acords que resolen la sol·licitud de jurisdicció voluntària. Aquesta impugnació se substancia d'acord amb les normes que estableix l'article 328, en el que siguin aplicables.

Article 439. Costes

En els processos de jurisdicció voluntària no es fa cap pronunciament sobre les costes judicials ocasionades, sense perjudici de les taxes judicials que calgui satisfer d'acord amb les lleis aplicables.

Disposició addicional primera. Arrendaments rústics

Les normes que estableix l'apartat 3 de l'article 284 també són aplicables als arrendaments rústics.

Disposició addicional segona. Marques, drets d'autor i drets veïns, i patents

1. Les mesures cautelars, la comunicació dels actes processals i les altres normes processals en relació amb els processos civils que tinguin per objecte les marques de productes i serveis es regeixen per les disposicions d'aquesta Llei, amb les especialitats que estableix la Llei de marques, de l'11 de maig de 1995, tal com ha estat modificada per la Llei de modificació de la Llei de marques, del 16 d'octubre de 1996.

2. Les mesures cautelars, la legitimació activa i passiva, les costes judicials i les altres normes processals en relació amb els processos civils que tinguin per objecte drets d'autor i drets veïns es regeixen per les disposicions d'aquesta Llei, amb les especialitats que estableix la Llei sobre drets d'autor i drets veïns, del 10 de juny de 1999.

3. Les mesures cautelars, la legitimació activa i passiva, la reconvenció i les excepcions, la suspensió del procés, les costes judicials i les altres normes processals que tinguin per objecte les patents es regeixen per les disposicions d'aquesta Llei, amb les especialitats que estableix la Llei 26/2014, del 30 d'octubre, de patents.

Disposició addicional tercera. Referències normatives

Les referències que es contenen a les lleis vigents a la "jurisdicció civil ordinària" i a la "Secció Civil de la Batllia" o a la "Secció Civil del Tribunal de Batlles" s'entenen fetes a la "jurisdicció civil competent" i a la "secció civil competent", respectivament, a partir de la data de l'entrada en vigor de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil.

Disposició addicional quarta. Actualització de quantitats

El Govern, mitjançant les lleis del pressupost, pot modificar les quanties dels processos i els imports de les multes coercitives que s'estableixen en aquesta Llei.

Disposició transitòria primera. Normes processals

1. Els processos judicials que s'estiguin tramitant en la primera instància, en fase de recurs o en període d'execució forçosa en el moment de l'entrada en vigor de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil se seguiran substanciant d'acord amb les normes processals vigents amb anterioritat. Un cop finalitzi la instància, la fase o el període de què es tracti, els processos judicials se seguiran substanciant d'acord amb les normes d'aquesta Llei. Excepcionalment es podrà continuar substanciant el procediment d'acord amb les normes processals vigents amb anterioritat, quan així ho acordi motivadament el tribunal.

2. En qualsevol cas, els processos judicials a què fa referència l'apartat 1 anterior han d'haver estat resolts definitivament en fase declarativa en el termini màxim de dos anys des de la data de l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

Disposició transitòria segona. Mesures cautelars

Les mesures cautelars que se sol·licitin a partir de la data d'entrada en vigor de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil en el marc d'un procés judicial que es tramiti d'acord amb les normes processals vigents amb anterioritat a aquesta data se substanciaran, sempre que sigui possible, d'acord amb les normes d'aquesta Llei.

Disposició transitòria tercera. Caducitat de les actuacions

El termini de caducitat de les actuacions a què fa referència l'apartat 1 de l'article 51 s'aplica als processos que s'instin a partir de l'entrada en vigor de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil.

Disposició transitòria quarta. Normes aplicables en relació amb les disposicions finals tercera i desena

1. Els expedients disciplinaris contra els batlles o magistrats que s'estiguin tramitant a la data de l'entrada en vigor dels apartats 23 a 33 de la disposició final tercera de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil es regeixen per les disposicions de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, vigents a la data en què es va incoar l'expedient disciplinari corresponent, llevat que les disposicions dels apartats esmentats anteriorment siguin més beneficioses per al batlle o el magistrat expedientat.

2. Els expedients disciplinaris contra els membres del Ministeri Fiscal que s'estiguin tramitant a la data de l'entrada en vigor dels apartats 3 a 11 de la disposició final desena de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil es regeixen per les disposicions de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, i de la Llei del Ministeri Fiscal, del 12 de desembre de 1996, vigents a la data en què es va incoar l'expedient disciplinari corresponent, llevat que les disposicions dels apartats esmentats siguin més beneficioses per al membre del Ministeri Fiscal expedientat.

Disposició transitòria cinquena. Normes de competència

1. El Tribunal Unipersonal del Batlle i el Tribunal de Batlles prop de la Secció Civil segueixen sent competents per tramitar, resoldre i, en el seu cas, executar els processos judicials la competència dels quals tinguin atribuïda a la data d'entrada en vigor de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil.

2. Als processos judicials en relació amb els quals encara no s'hagi designat el tribunal al qual en correspon per torn el coneixement a la data de l'entrada en vigor de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, els seran d'aplicació les normes de competència que estableixen els apartats 2 i 3 de l'article 50 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, i l'apartat 2 de l'article 31 de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, tal com han estat modificats, respectivament, per l'apartat 12 de la disposició final tercera i l'apartat 10 de la disposició final cinquena d'aquesta Llei.

Disposició transitòria sisena. Presentació de documents i comunicacions

1. Mentre no hagi entrat en vigor la Llei d'accés electrònic a l'Administració de justícia i, per tant, no estigui operatiu el servei informàtic de comunicació processal, la presentació de documents es farà a través del Registre de la Seu de la Justícia.

2. Respecte de les comunicacions entre les parts, ja siguin col·laboradors de la justícia o qualsevol altra part, les notificacions es faran d'acord amb la normativa vigent actualment.

Disposició transitòria setena. Còpia dels enregistraments originals

Mentre l'expedient electrònic que ha de regular la Llei d'accés electrònic a l'Administració de justícia no estigui operatiu, les parts podran demanar i obtenir al seu càrrec una còpia dels enregistraments originals en el termini màxim d'un dia hàbil des del moment de la petició.

Disposició derogatòria primera

1. Es deroga el Decret dels veguers del 16 de febrer de 1918 sobre citació a judici.

2. Es deroga el Decret dels veguers de l'1 de maig de 1922 sobre el procediment per l'administració de justícia.
3. Es deroga el Decret dels veguers de l'1 de maig de 1922 sobre embargaments preventius.
4. Es deroga el Decret dels veguers del 6 de maig de 1922 sobre execució de sentències.
5. Es deroga el Decret dels veguers del 30 de maig de 1968 sobre arrendaments urbans.
6. Es deroga el Decret dels veguers del 22 de novembre de 1968 sobre arrendaments rústics.
7. Es deroga el Decret dels veguers del 22 de novembre de 1968 sobre el procediment abreujat.
8. Es deroguen els articles 4, 36, 40 i 49 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides.
9. Es deroga el Decret dels veguers del 15 de gener de 1972 sobre dies i hores hàbils.
10. Es deroga el Decret dels veguers del 9 de març de 1974 sobre el procediment laboral.
11. Es deroguen els capítols I, II, III i IV del Decret dels delegats permanents del 15 de novembre de 1975 sobre els drets civils concernents a la dona casada, i els articles 1, 2, 3 i 4 que en formen part.
12. Es deroga el Decret dels veguers del 5 de juliol de 1984 de modificació de l'article 1 del Decret dels veguers del 22 de novembre de 1968 sobre el procediment abreujat.
13. Es deroga el Decret dels veguers del 4 de febrer de 1986 sobre l'adaptació i l'actualització de les lleis de procediment civil, i els annexos I, II, III i IV del Decret esmentat, relatius al procediment verbal de mínima quantia, al procediment abreujat, a l'execució de resolucions judicials en matèria civil i a la intervenció d'advocats en procediments civils, respectivament.
14. Es deroga l'article 15 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993.
15. Es deroga l'article 94 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, del 3 de setembre de 1993, tal com ha estat modificat per la Llei qualificada de modificació de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, del 22 d'abril de 1999.
16. Es deroguen l'article 17 que forma part de la secció segona del capítol segon; el capítol tercer i els articles 19 i 20 que en formen part; els articles 35 i 36 que formen part de la subsecció primera de la secció primera del capítol vuitè; la secció segona del

capítol vuitè i els articles 39 a 42 que en formen part; el capítol novè i l'article 43 que en forma part; el capítol desè i els articles 44 a 46 que en formen part; els articles 47 a 51 que formen part del capítol onzè; la secció quarta del capítol catorzè i els articles 70 a 76 que en formen part; la secció cinquena del capítol catorzè i l'article 77 que en forma part; les seccions primera, segona, tercera i quarta del capítol quinzè i els articles 79 a 82, 83 a 85, 86 a 91 i 92 a 96 que en formen part, respectivament, a excepció de l'article 95 que va ser derogat en virtut de la Llei 16/2014, del 24 de juliol; els articles 97 a 99 i 101 a 105 que formen part del capítol setzè; la secció primera del capítol dissetè i l'article 106 que en forma part; la secció segona del capítol dissetè i els articles 107 a 135 que en formen part; la secció quarta del capítol dissetè i l'article 136 que en forma part; la secció quarta del capítol dissetè i l'article 137 que en forma part; les seccions primera, segona, tercera, quarta, cinquena, sisena, setena i vuitena del capítol dinovè i els articles 188 a 194, 195 a 200, 201 i 202, 203, 204 a 207, 208, 209 i 210, i 211 que en formen part, respectivament, i el capítol vintè i els articles 212 a 217 que en formen part, de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, amb el benentès que es confirma la derogació de les disposicions normatives vigents anteriorment que es fa en algun dels articles esmentats.

17. Es deroguen l'apartat 2 de l'article 51, els articles 59, 61 a 66, i les disposicions addicionals primera i segona de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, els quals en el cas de l'apartat 1 bis de l'article 61, dels articles 63 i 64, i de les disposicions addicionals primera i segona van ser introduïts o modificats, segons el cas, per la Llei 3/2012, del 19 d'abril, qualificada de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995.

18. Es deroguen l'article 8 i l'article 10 de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998.

19. Es deroga la disposició addicional segona de la Llei d'arrendaments de finques urbanes, del 30 de juny de 1999, tal com ha estat modificada per la Llei 1/2014, del 23 de gener, de modificació de la Llei d'arrendaments de finques urbanes, del 30 de juny de 1999.

20. Es deroguen els articles 5 i 11 de la Llei de taxes judicials, del 22 de juny del 2000.

21. Es deroga l'article 34 de la Llei 12/2004, del 30 de juny, de propietat horitzontal.

22. Es deroguen els articles 2, 3, 4, 5 i 6 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, els quals en el cas dels articles 2, 3 i 4, i de l'apartat 1 de l'article 5, van ser modificats per la Llei 27/2013, del 19 de desembre, de modificació de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars.

23. Es deroga la Llei 16/2006, del 27 d'octubre, del procediment executiu de l'ordre judicial de pagament.

24. Es deroga la Llei 2/2011, del 2 de febrer, dels procediments especials relatius al reconeixement i l'execució de decisions en matèria de pensions compensatòries, dels efectes civils del segrest internacional de menors, i de la custòdia de menors.

Disposició derogatòria segona

En el moment d'entrar en vigor aquesta Llei de text consolidat, queden derogades la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, la Llei 19/2019, de l'11 de juliol, de modificació de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil, la Disposició final primera de la Llei 16/2020, del 4 de desembre, de noves mesures excepcionals i urgents per la situació d'emergència sanitària causada per la pandèmia del SARS-CoV-2 i la Llei 5/2021, del 8 d'abril, de modificació de la Llei 24/2018, del 18 d'octubre, del Codi de procediment civil.

Disposició final primera. Modificació del Decret sobre la cessació de pagaments i fallides

1. Es modifica l'article 7 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 7

Qualsevol comerciant que cessi d'una manera general en els pagaments ha de sol·licitar, dins els vuit dies hàbils següents, al batlle competent al qual correspongui per torn, d'acord amb les lleis aplicables, que declari aquesta situació a l'efecte d'iniciar el procediment d'arranjament judicial o de fallida.

Aquest procediment també pot ser instat d'ofici pel batlle esmentat, o a instància d'un altre batlle o tribunal, o d'un creditor.”

2. Es modifica l'article 8 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 8

La cessació de pagaments és el fet pel qual un comerciant no pot pagar un o diversos deutes exigibles de naturalesa comercial i es troba en una situació financera sense sortida.

Per declarar la cessació de pagaments, el batlle que coneix el procés concursal ha de tenir en compte tots els elements que concorrin i, en especial, la multiplicitat d'actes de protesta o de reclamació, i l'ús eventual de procediments fraudulents per mantenir el crèdit comercial de forma artificial per part del deutor.”

3. Es modifica l'article 9 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 9

L'aute en què es declari la cessació de pagaments ha de declarar també el deutor en fallida o acordar l'arranjament judicial d'acord amb les normes de l'article següent.

En tot cas, l'aute ha de fixar la data de la cessació de pagaments, que no pot ser anterior als divuit mesos previs al dia en què es dicti l'aute esmentat. No obstant això, en cas que no es fixi aquesta data, s'entén que és la del dia en què es dicta l'aute.”

4. Es modifica l'article 10 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 10

El Batlle que coneix el procés concursal acorda l'arranjament judicial quan entengui que el deutor està en condicions de proposar un acord seriós, pel fet que el negoci o la societat tenen la possibilitat de redreçar-se, sempre que no hagi comès faltes greus. Si no concorren les dos condicions esmentades anteriorment, el batlle declara la fallida.

En qualsevol moment del procés concursal, el batlle pot convertir l'arranjament judicial en fallida si el deutor no està en condicions de complir l'acord proposat.”

5. Es modifica l'article 12 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 12

Els òrgans de l'arranjament judicial i de la fallida són el batlle competent al qual correspongui per torn, d'acord amb les lleis aplicables, el qual és l'encarregat de supervisar i decidir sobre les operacions i la gestió d'aquestes situacions; d'un a tres administradors, designats pel batlle, i d'un a tres controladors, designats també pel batlle.

Els controladors han de ser experts en comptabilitat i poden ser escollits entre els creditors del procés concursal. La seva funció, que té caràcter gratuït, consisteix a verificar la comptabilitat i assistir el batlle en la vigilància de la tasca dels administradors.

Poden demanar en tot moment que se'ls reti comptes de l'estat en què es troba el procediment, dels ingressos obtinguts i de les entregues que s'hagin fet.

No poden ser administradors o controladors les persones que tinguin una relació de parentiu amb el deutor fins al quart grau de consanguinitat, afinitat o adopció.

El Batlle designa lliurement els administradors i els controladors, i pot remoure'ls de la seva funció i reemplaçar-los si no aconsegueixen la tasca encomanada degudament.”

6. Es modifica l'article 13 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 13

Cada tres mesos com a mínim, l'administrador ha d'informar el batlle que coneix el procés concursal sobre el desenvolupament del negoci o la societat que són objecte de l'arranjament judicial o la fallida.”

7. Es modifica l'article 16 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 16

L'aute en què s'acorda l'arranjament judicial comporta, de ple dret i des del dia en què es dicta, que el deutor hagi de ser assistit obligatòriament per l'administrador en tots els actes relatius a l'administració i la disposició dels seus béns.

Si el deutor refusa de fer un acte que sigui necessari per salvaguardar el seu patrimoni, l'administrador pot procedir com consideri més convenient, després d'haver estat autoritzat a aquest efecte pel batlle que coneix el procés concursal. També pot sol·licitar l'autorització del batlle per adoptar mesures conservatòries dirigides a percebre crèdits exigibles o a portar a terme actes necessaris per protegir el patrimoni del deutor.”

8. Es modifica l'article 21 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 21

El deutor pot obtenir sobre l'actiu de la massa concursal els ajuts que, per a ell o per a la seva família, fixi el batlle que coneix el procés concursal.”

9. Es modifica l'article 22 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 22

En cas que s'hagi acordat l'arranjament judicial, les activitats del deutor i, en concret, l'explotació del negoci o la societat, poden prosseguir si així ho autoritza el batlle que coneix el procés concursal, durant el temps que consideri convenient. Així, també pot deixar sense efecte aquesta autorització si escau.

L'administrador ha de comunicar al batlle els resultats de les activitats del deutor i el desenvolupament del negoci o la societat l'últim dia hàbil de cada tres mesos com a mínim.”

10. Es modifica l'article 24 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 24

En cas que s'hagi acordat l'arranjament judicial, el batlle que coneix el procés concursal decideix, a petició de l'administrador, si el comerciant o els dirigents de la societat participen en la continuació de l'explotació del negoci o la societat i com se'ls remunera a aquest efecte.”

11. Es modifica l'article 25 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 25

En cas que s'hagi declarat la fallida, el comerciant o els dirigents de la societat no poden ser empleats ni es poden dedicar a la gestió del negoci o la societat, llevat que el batlle que coneix el procés concursal ho consideri indispensable, i sempre d'acord amb les condicions que estableixi.”

12. Es modifica l'article 27 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 27

El Batlle que coneix el procés concursal pot modificar, sense anar més enllà dels divuit mesos a què fa referència l'article 9, la data de la cessació de pagaments, mitjançant un aute posterior al que va decidir l'arranjament judicial o la fallida.”

13. Es modifica l'article 29 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 29

Les decisions o operacions a què fan referència els dos articles anteriors les ha de sol·licitar o promoure l'administrador prop del batlle que coneix el procés concursal.”

14. Es modifica l'article 35 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 35

La part dispositiva de l'aute en què es declara la cessació de pagaments i s'acorda l'arranjament judicial o la fallida s'ha de publicar al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra. El termini de què disposen els creditors per presentar els crèdits amb els justificants corresponents és de trenta dies hàbils a partir del dia en què es publica l'aute esmentat al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra. Un cop expirat aquest termini, els crèdits només poden ser admesos si el batlle que coneix el procés concursal conclou que el retard és degut a fets que no són imputables al creditor.”

15. Es modifica l'article 37 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 37

L'administrador ha de formar un estat dels crèdits i proposar, respecte de cadascun, si han de ser admesos o rebutjats. També ha d'indicar si es tracta de crèdits ordinaris o amb privilegi, i si estan garantits amb una hipoteca o una fiança. L'estat dels crèdits s'ha de lliurar al batlle que coneix el procés concursal dins els tres mesos següents al dia en què s'hagi declarat la cessació de pagaments i s'hagi acordat l'arranjament judicial o la fallida.

Un cop lliurat, el batlle ha de verificar l'estat dels crèdits i els creditors interessats poden consultar-lo i examinar-lo.”

16. Es modifica l'article 38 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 38

El Batlle que coneix el procés concursal ha de comunicar als creditors als quals hagi rebutjat el crèdit presentat els motius del refús esmentat. Aquesta comunicació es fa mitjançant una carta certificada amb avís de recepció i, si no és possible fer-ho així, mitjançant un edicte publicat al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra, en què s'ha de fer constar que disposen d'un termini de tretze dies hàbils per interposar un recurs de reposició contra la decisió adoptada.

Un cop resoltes les impugnacions eventuais contra l'estat de crèdits, el batlle aprova definitivament l'estat de crèdits mitjançant un aute.”

17. Es modifica l'article 48 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 48

A partir del moment en què el batlle que coneix el procés concursal ha aprovat definitivament l'estat de crèdits mitjançant un aute, el deutor que es beneficia d'un arranjament judicial ha de proposar per escrit un concordat al batlle, dins els vuit dies hàbils següents al dia en què se li notifica l'aute esmentat. En cas contrari, el batlle pot convertir l'arranjament judicial en fallida.

En cas que el concordat proposat reuneixi les condicions exigibles, el batlle cita tots els creditors als quals s'hagi admès totalment o parcialment els crèdits presentats a un assemblea, a l'efecte d'aprovar-lo eventualment. Els creditors poden participar-hi personalment o mitjançant un mandatari amb un poder especial.”

18. Es modifica l'article 51 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 51

El Batlle que coneix el procés concursal ha d'advertir els creditors que es beneficien d'un dret real o d'un privilegi que en el termini d'un mes des que s'aprovi la proposta de concordat o conveni, han de comunicar si concedeixen ajornaments o rebaixes del deute al deutor, i quin és l'abast d'aquests ajornaments o rebaixes. Els ajornaments i les rebaixes esmentats no prenen efectes fins que siguin aprovats degudament.”

19. Es modifica l'article 52 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 52

El Batlle que coneix el procés concursal presideix l'assemblea de creditors, assistit de l'administrador i el secretari judicial.”

20. Es modifica l'article 55 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 55

Si la proposta de concordat o conveni no obté l'aprovació dels creditors, es pot sotmetre a discussió i aprovació una altra proposta presentada per qualsevol creditor. Si aquesta altra proposta és aprovada per les tres cinquenes parts del passiu concursal com a mínim, se sotmet al consentiment del deutor. El deutor pot sol·licitar al batlle que coneix el procés concursal que li concedeixi un termini no superior a vuit dies hàbils per manifestar si accepta o no la proposta de concordat o conveni.”

21. Es modifica l'article 59 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 59

El concordat que s'hagi aprovat el pot anul·lar el batlle que coneix el procés concursal en els casos següents:

- a) Si el deutor no executa els compromisos que ha contret.
- b) Si amb posterioritat es comprova que ha concorregut un frau pel fet que s'han dissimulat actius o s'han exagerat passius.
- c) Si amb posterioritat el deutor és condemnat mitjançant una sentència penal ferma per una fallida fraudulenta.”

22. Es modifica l'article 61 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 61

L'administrador té com a missió liquidar els béns del deutor amb la màxima diligència i en les millors condicions possibles. Amb aquesta facultat, disposa de les facultats més àmplies per cobrar crèdits, i vendre mercaderies i efectes mobiliaris del deutor. Les vendes s'han de fer mitjançant subhasta pública.

L'administrador pot exercir les accions judicials que siguin necessàries per assolir la liquidació adequada dels béns del deutor, i també pot convenir o transigir sobre béns i drets que pertanyin al deutor, amb l'autorització del batlle que coneix el procés concursal.”

23. Es modifica l'article 62 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 62

Si hi ha creditors pignoraticis, el seu privilegi és preferit davant qualsevol altre creditor, privilegiat o no privilegiat. Per aquest motiu l'administrador, amb l'autorització del batlle que coneix el procés concursal, pot reemborsar el deute al creditor pignoratici o retirar la penyora de la massa concursal. En cas contrari, l'administrador pot requerir al creditor que n'efectuï la venda dins el termini que fixi o, subsidiàriament, fer-ho ell mateix amb l'autorització del batlle.

Si el preu de venda de la penyora és superior a l'import del crèdit garantit, l'administrador recupera l'excedent en benefici de la massa concursal. En cas contrari el creditor pignoratici esdevé creditor ordinari per la diferència.”

24. Es modifica l'article 63 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 63

Si no s'ha fet cap acció per vendre un bé immoble amb anterioritat a la data en què s'ha declarat la cessació de pagaments i la fallida, l'administrador esdevé l'únic legitimat per vendre aquest bé, amb l'autorització del batlle que coneix el procés concursal. La venda s'ha d'intentar dins els tres mesos següents al dia en què s'ha declarat la cessació de pagaments i la fallida.

No obstant això, els creditors hipotecaris o que tenen un privilegi especial immobiliari disposen d'un termini de dos mesos des del dia en què se'ls notifica l'acte en què es declara la cessació de pagaments i la fallida per fer procedir a la venda forçosa dels béns immobles afectats per la hipoteca o el privilegi especial immobiliari. En cas contrari, l'administrador ha de vendre aquests béns dins el mes següent, amb l'autorització del batlle.

Les vendes a què fa referència aquest article s'han de fer en subhasta pública.”

25. Es modifica l'article 65 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 65

L'administrador ha de remetre cada mes al batlle que coneix el procés concursal un estat de la situació de la fallida. D'acord amb aquest estat, el batlle ordena, si escau, un repartiment entre els creditors, que es porta a terme de la manera següent:

a) Sobre l'actiu mobiliari se satisfan en primer lloc les despeses i les costes de l'administració de la fallida; en segon lloc els ajuts acordats al deutor i a la seva família, i en tercer lloc les quantitats endeutades als creditors privilegiats. Pel que fa a la resta, es reparteix entre tots els creditors d'acord amb el percentatge dels seus crèdits que s'hagin admès.

b) Sobre l'actiu immobiliari se satisfan en primer lloc els crèdits privilegiats, i en segon lloc els crèdits hipotecaris. Pel que fa a la resta, es reparteix a prorrata entre tots els creditors els crèdits dels quals s'hagin admès.”

26. Es modifica l'article 66 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 66

Quan les operacions de liquidació i de repartiment s'hagin acabat, el batlle que coneix el procés concursal cita els creditors i el deutor a una darrera assemblea durant la qual l'administrador ret comptes. Un cop conclosa l'assemblea, la unió de creditors queda dissolta de ple dret i recuperen l'exercici individual de les seves accions.”

27. Es modifica l'article 67 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 67

Després de l'assemblea a què fa referència l'article anterior, el batlle que coneix el procés concursal en decideix la finalització mitjançant un aute.”

28. Es modifica l'article 71 del Decret dels veguers del 4 d'octubre de 1969 sobre la cessació de pagaments i fallides, el qual queda redactat com segueix:

“Article 71

El Batlle que coneix el procés concursal pot rehabilitar els deutors no fraudulents que justifiquin haver complert íntegrament el conveni aprovat per l'assemblea de creditors. A manca de conveni, han d'acreditar que han satisfet totes les obligacions reconegudes en el marc del procés concursal.

El Batlle també pot rehabilitar els deutors que s'han beneficiat d'un concordat i l'han executat íntegrament si quatre cinques parts dels creditors consenteixen la rehabilitació o si han liquidat tots els deutes contrets amb aquests creditors.”

Disposició final segona. Modificació de la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal

Es modifica l'article 26 de la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal, del 15 de novembre de 1989, el qual queda redactat com segueix:

“Article 26. Defensa jurídica i representació processal

1. Amb caràcter general, en tots els processos administratius és preceptiva la defensa i l'assistència tècnica prestades per un advocat. No obstant això, la intervenció de l'advocat és facultativa en els processos que se segueixen per contenciosos en matèria de seguretat social.

2. Les parts poden comparèixer en el procés personalment o representades per un advocat o un procurador col·legiats com a membres exercents al Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra o al Col·legi Oficial de Procuradors d'Andorra, respectivament, llevat que les lleis aplicables estableixin una altra cosa. No obstant això, en el cas de les parts que siguin persones jurídiques, han de comparèixer en el procés representades per un advocat o un procurador col·legiats com a membres exercents al Col·legi Oficial

d'Advocats d'Andorra o al Col·legi Oficial de Procuradors d'Andorra, respectivament, llevat que les lleis aplicables estableixin una altra cosa.

3. Per actuar davant la jurisdicció administrativa en els termes previstos per aquesta Llei, els advocats i els procuradors han d'acomplir els requisits que estableixen la Llei qualificada de la Justícia, la Llei de l'exercici de la professió d'advocat i del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra i la Llei de l'exercici de la professió de procurador i del Col·legi Oficial de Procuradors d'Andorra, respectivament.”

Disposició final tercera. Modificació de la Llei qualificada de la Justícia

1. Es modifica l'article 6 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 6

1. Els drets i llibertats reconeguts en els capítols III i IV del títol II de la Constitució vinculen immediatament els batlles i tribunals a títol de dret directament aplicable, i el seu contingut no pot ser limitat per la llei.

2. Aquests drets i llibertats, llevat dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució i dels altres drets la vulneració dels quals s'hagi produït en el marc d'un procediment judicial, són tutelats pels tribunals per mitjà d'un procediment urgent i preferent que se substancia en dos instàncies, d'acord amb el que disposa la Llei transitòria de procediments judicials.

3. Els drets recollits a l'article 10 de la Constitució i els altres drets i llibertats reconeguts en els capítols III i IV del títol II de la Constitució la vulneració dels quals s'hagi produït en el marc d'un procés judicial, són tutelats pels tribunals per mitjà de l'incident de nul·litat que regula la Llei transitòria de procediments judicials, el qual es configura a aquest efecte com un procediment urgent i preferent.”

2. Es modifica l'article 8 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 8

L'existència d'una qüestió prejudicial penal comporta la suspensió del procés civil o administratiu. La prejudicialitat penal requereix que en el procés penal s'investiguin fets que fonamenten les pretensions de les parts en el procés civil o administratiu, i que la resolució que hagi de recaure en el procés penal sigui imprescindible per resoldre el procés civil o administratiu.”

3. S'afegeix un nou article 8 bis, dins el capítol primer del títol I de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 8 bis

1. En cas que el Tribunal Superior de Justícia sol·liciti el parer consultiu del Tribunal Europeu de Drets Humans sobre una qüestió de principi relativa a la interpretació o a l'aplicació dels drets i llibertats reconeguts en la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals o en algun dels seus protocols addicionals, sempre que formi part de l'ordenament jurídic andorrà, en els termes que estableix el Protocol número 16 de la Convenció esmentada, se suspèn la tramitació del procés en el marc del qual s'ha adreçat la sol·licitud esmentada.

2. La suspensió es decideix mitjançant una providència que es notifica a les parts del procés, a les quals també es trasllada la sol·licitud adreçada al Tribunal Europeu de Drets Humans. La tramitació del procés s'ha de reprendre dins els tretze dies hàbils següents al dia en què el Tribunal Europeu de Drets Humans comuniqui al Tribunal Superior de Justícia el parer consultiu que ha sol·licitat.”

4. Es modifica l'article 14 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 14

1. En cada procés que s'insta davant un tribunal, es designa un batlle o magistrat ponent, segons el torn establert a aquest efecte, en cas que el procés hagi de ser conegut de forma col·legiada.

2. La designació del batlle o el magistrat ponent es fa en la primera resolució que es dicta en iniciar-se la tramitació del procés, i es notifica a les parts d'aquest procés.”

5. Es modifica l'article 16 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual fou al seu torn parcialment modificat per l'article 5 de la Llei 28/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, i que queda redactat com segueix:

“Article 16

1. Correspon al batlle o el magistrat ponent:

a) Tramitar de forma ordinària el procés.

b) Examinar les proves proposades per les parts i decidir sobre la seva legalitat, utilitat, pertinència, necessitat i proporcionalitat.

c) Presidir o presenciar la pràctica de les proves.

d) Informar els recursos interposats contra les decisions de la secció, la sala o el tribunal.

e) Proposar els autes resolutoris d'incidents i, si escau, pel que fa als àmbits jurisdiccionals civil i administratiu, les sentències i les altres resolucions que s'han de sotmetre a discussió de la secció, sala o tribunal, i també redactar-les definitivament. Pel que fa a l'àmbit jurisdiccional penal, les sentències i altres resolucions dictades en període d'execució les proposa i redacta definitivament el magistrat que hagi participat en la vista oral i que designi el tribunal.

2. Els batlles i tribunals no poden adreçar peticions, sol·licituds o opinions relatives a resolucions que hagin dictat i en relació amb les quals s'hagi interposat un recurs al tribunal competent per conèixer aquest recurs, i s'han de limitar a trametre'ls el procés a aquest efecte.”

6. Es modifica l'article 18 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 18

1. Les resolucions jurisdiccionals dels batlles i tribunals s'anomenen:

a) Providències, quan tenen per objecte l'ordenació material del procés.

b) Autes, quan decideixen recursos contra providències, qüestions incidentals, pressupòsits processals, la nul·litat del procés o quan, d'acord amb les lleis aplicables, han de tenir aquesta forma.

c) Sentències, quan decideixen definitivament el procés en qualsevol instància o recurs.

2. Són resolucions fermes les resolucions contra les quals no es pot interposar cap recurs, sigui perquè no hi ha recurs possible, sigui perquè no s'ha interposat quan esqueia.”

7. Es modifica l'article 19 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 19

1. Les sentències civils dictades per tribunals estrangers, inclosos els efectes civils d'una sentència penal dictada per un tribunal estranger, es poden executar a Andorra sempre que se'n concedeixi l'exequàtur, llevat que els convenis internacionals aplicables i que formen part de l'ordenament jurídic andorrà disposin altrament.

2. Les sentències dictades per tribunals penals, administratius, fiscals, militars, de guerra, de seguretat i d'excepció estrangers no es poden executar a Andorra, a excepció que els convenis internacionals aplicables i que formen part de l'ordenament jurídic andorrà disposin altrament.”

8. Es modifica l'article 34 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual fou al seu torn modificat per l'article 15 de la Llei 28/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, i que queda redactat com segueix:

“Article 34

Els secretaris judicials són seleccionats i nomenats, entre persones de nacionalitat andorrana i en possessió d'un títol de nivell 4 del Marc andorrà de titulacions d'ensenyament superior en l'àmbit del dret, lliurat o reconegut pel Govern, d'acord amb la Llei de la funció pública de l'Administració de Justícia.”

9. Es modifica l'article 41 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 41

Durant l'acte d'obertura que se celebra a l'inici de cada any judicial, el president del Consell Superior de la Justícia presenta la memòria anyal sobre l'estat i el funcionament de l'Administració de Justícia, inclosa la informació i la documentació que preveu l'article 85 ter, apartat 4. El fiscal general també presenta la memòria anyal de l'activitat del Ministeri Fiscal i exposa el seu criteri sobre l'evolució de la criminalitat i les activitats de prevenció que són necessàries.”

10. S'afegeix un nou article 46 ter, dins el capítol primer del títol III de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 46 ter

1. Les vistes, les audiències, les compareixences i els judicis orals s'han d'enregistrar en suports que siguin aptes per ser reproduïts per les parts i els batlles i tribunals. Els arxius informàtics o documents electrònics que contenen els enregistraments s'han d'unir i formen part de l'expedient relatiu al procés judicial de què es tracti.

2. El secretari judicial garanteix l'autenticitat i la integritat de l'enregistrament i del document electrònic que se'n derivi, mitjançant la signatura electrònica reconeguda o qualsevol altre sistema de seguretat que, d'acord amb la Llei, garanteixi l'autenticitat de l'enregistrament i el seu valor com a acta de la vista, l'audiència, la compareixença o el judici oral que s'ha celebrat.

3. Sense perjudici de l'enregistrament de la vista, l'audiència, la compareixença o el judici oral que se celebri, el secretari judicial n'ha d'estendre una acta succinta en què es consignin, com a mínim, el número del procés; la classe de procediment; el lloc i la data en què se celebra l'actuació; la durada de l'actuació, les persones que hi

assisteixen; les proves o diligències que es proposen, i si aquestes proves o diligències han estat admeses o no; l'ordre en què es practiquen les proves o diligències; les resolucions que adopta el batlle o el tribunal, i les altres circumstàncies i incidències que es produeixin i que sigui rellevant de fer constar. L'acta s'uneix a l'expedient relatiu al procés judicial de què es tracti i complementa el document electrònic en què es conté l'enregistrament.

4. En cas que no es pugui enregistrar la vista, l'audiència, la compareixença o el judici oral per qualsevol motiu, el secretari judicial n'ha d'estendre una acta completa que contingui tot el que s'hi ha esdevingut.”

11. Es modifica l'article 49 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual fou modificat al seu torn per l'article 32 de la Llei 28/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, i que queda redactat com segueix:

“Article 49

1. El Tribunal de Batlles, quan actua col·legiadament, està format per tres batlles. Els debats són secrets i les decisions s'adopten per majoria. La redacció de la sentència pertany al batlle ponent.

2. En matèria civil, tots els processos són resolts per un sol batlle, amb independència del procediment d'acord amb el qual s'hagin de substanciar i que estableixin les lleis aplicables.

3. En matèria administrativa, els processos relatius al contenciós de la seguretat social són resolts per un sol batlle. Tots els altres processos són resolts pel Tribunal de Batlles.

4. En matèria de menors, els processos són resolts per un sol batlle amb independència del procediment d'acord amb el qual s'hagin de substanciar i que estableixin les lleis aplicables.”

12. Es modifica l'article 50 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual fou modificat al seu torn per l'article 33 de la Llei 28/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, i que queda redactat com segueix:

“Article 50

1. El president del Tribunal de Batlles, com a responsable de l'organització i el funcionament de la Batllia d'Andorra, adopta les mesures oportunes a aquest efecte, i també per assegurar la continuïtat de les seves tasques. També assumeix la representació de la Batllia davant les institucions.

2. La Batllia queda estructurada en la Secció Civil General, la Secció Civil Especialitzada, la Secció Administrativa, la Secció de Menors, la Secció d'Instrucció General i la Secció d'Instrucció Especialitzada.

3. La Secció Civil General és competent per conèixer els processos civils que se segueixen pels procediments ordinari, abreujat i d'executur, o per als quals les lleis no estableixin que s'ha de seguir per un procediment determinat. La Secció Civil Especialitzada és competent per conèixer els processos civils que se segueixen pels procediments especials d'acord amb les lleis aplicables. Les seccions civils també són competents per conèixer els processos que se segueixen pel procediment de jurisdicció voluntària.

4. La Secció Administrativa és competent per conèixer els processos atribuïts a la jurisdicció administrativa i fiscal d'acord amb les lleis aplicables, i els processos concursals.

5. La Secció de Menors és competent per conèixer els processos atribuïts a la jurisdicció de menors d'acord amb les lleis aplicables.

6. La Secció d'Instrucció Especialitzada és competent per conèixer les infraccions penals:

a) Relatives a la genètica i la reproducció humanes.

b) Contra la llibertat de moviments de les persones.

c) Relatives a la prostitució.

d) Contra l'ordre socioeconòmic, a excepció del delicte d'ús fraudulent de targeta de crèdit i dels delictes contra la seguretat social.

e) Contra la seguretat col·lectiva, a excepció dels delictes de tinença i port il·legal d'armes i contra la seguretat del trànsit.

f) Relatives al tràfic il·legal de drogues tòxiques que tinguin assenyalada una pena de presó el límit mínim de la qual sigui superior a sis mesos.

g) Contra la Constitució.

h) Contra l'ordre públic.

i) Contra la pau i la independència del Principat.

j) Contra la funció pública, a excepció dels delictes de celebració de matrimoni il·legal i d'atemptats contra els funcionaris i usurpació de funcions públiques.

k) Relatives al blanqueig de diners o valors.

l) Relatives a la falsedat de moneda i efectes timbrats.

m) Contra la comunitat internacional.

n) Comeses en forma de criminalitat organitzada.

La mateixa secció és competent pel que fa a la cooperació judicial internacional resultant de les infraccions referides anteriorment.

La Secció d'Instrucció General és competent per conèixer la resta d'infraccions penals.

Les seccions d'Instrucció són competents, d'acord amb el que estableix aquest apartat i les lleis aplicables restants, per jutjar pel procediment de l'ordenança penal les contravencions penals, els delictes menors i els delictes majors, i per executar les ordenances penals que hagin dictat.

7. En iniciar-se l'any judicial el president del Tribunal de Batlles estableix, d'acord amb els nomenaments respectius acordats pel Consell Superior de la Justícia, l'adscripció principal i subsidiària dels batlles a cadascuna de les seccions a què fa referència l'apartat 2 d'aquest article, i també decideix pel que fa a les funcions de batlle suplent o de reforç, en els termes que preveu l'apartat 8 d'aquest article.

El president adopta les decisions en aquest àmbit després d'haver escoltat els altres batlles, amb la finalitat d'assegurar una durada suficient de les funcions confiades a aquests darrers i d'afavorir una distribució justa de les tasques.

8. El Consell Superior de la Justícia pot crear places a la Batllia per suplir provisionalment les baixes de batlles que es produeixin i per reforçar les oficines judicials que ho requereixin. Les places de suplència i reforç tenen la mateixa consideració que les altres places de la Batllia.

9. El Consell Superior de la Justícia pot nomenar batlles substituïts per cobrir provisionalment places vacants, en els termes que estableix l'article 66 quater."

13. Es modifica l'apartat 2 de l'article 52 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual fou modificat al seu torn per l'article 35 de la Llei 28/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, i que queda redactat com segueix:

"Article 52

[...]

2. Igualment, resol de forma unipersonal les apel·lacions contra les resolucions dels batlles dictades en fase d'instrucció i susceptibles de recurs.

[...]."

14. Es modifica l'apartat 2 de l'article 56 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual fou modificat al seu torn per l'article 39 de la Llei 28/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, i que queda redactat com segueix:

“Article 56

[...]

2. És competent per jutjar tots els recursos interposats contra les resolucions judicials adoptades en primera instància per la Batllia en matèria civil i administrativa amb els límits fixats per les lleis, i en matèria penal pel Tribunal de Corts, i també per resoldre els recursos formulats contra les resolucions dictades pels batlles d'instrucció en fase d'execució de les ordenances penals.

Té també competència per examinar d'acord amb les lleis de procediment els recursos de revisió interposats contra les seves pròpies resolucions, i per resoldre els judicis de revisió en els casos que estableix l'article 19 bis.”

15. Es modifica l'apartat 2 de l'article 58 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual fou modificat al seu torn per l'article 41 de la Llei 28/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, i que queda redactat com segueix:

“Article 58

[...]

2. Cadascuna de les sales, en reunir-se, està formada per tres magistrats, sense perjudici de la possibilitat que els magistrats estiguin adscrits a dos o tres sales. El president del Tribunal Superior és alhora president d'una de les tres sales. Els presidents de les altres dos sales són nomenats pel Consell Superior de la Justícia en els termes que estableix l'article 33.3.

[...].”

16. Es modifica l'article 59 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 59

1. Els secretaris judicials exerceixen la fe pública judicial i assisteixen els batlles i els tribunals en l'exercici de les funcions que tenen atribuïdes, d'acord amb aquesta Llei i les altres lleis aplicables. També exerceixen les altres funcions que els atribueixen les lleis aplicables.

2. Durant la tramitació dels processos, les actuacions dels secretaris judicials es fan per mitjà d'actes, testimonis, diligències o certificacions de les actuacions judicials que no siguin secretes o reservades, i que es lliuren a les parts interessades. També poden dictar interlocutòries i acords en les matèries que són de la seva competència, d'acord amb les lleis aplicables.

3. Els secretaris judicials dirigeixen l'execució dels actes processals de comunicació. Tenen la responsabilitat de custodiar, dipositar i fer arxivar la documentació, i de conservar els béns, objectes, instruments i proves dels expedients judicials. També vetllen perquè els diners i valors dipositats o consignats s'ingressin de forma immediata a l'Autoritat Financera Andorra.”

17. Es modifica l'article 60 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 60

1. Els secretaris judicials són el cap del personal de la Batllia o el tribunal al qual estan adscrits, sense perjudici de la direcció superior dels batlles, magistrats i presidents.

2. Els secretaris judicials estan subjectes a les mateixes incompatibilitats, incapacitats i prohibicions que aquesta Llei i les altres lleis aplicables estableixen per als batlles i els magistrats.”

18. Es modifica l'article 61 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 61

1. El poder en virtut del qual les parts atorguen la defensa o la representació en el procés a l'advocat o el procurador ha d'haver estat autoritzat per un notari o conferit en virtut de la compareixença davant el secretari judicial, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables estableixin altrament.”

19. Es modifica l'article 70 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 70

No poden formar sala conjuntament els batlles o magistrats que tinguin una relació de matrimoni o una situació de convivència anàloga, o un parentiu en línia recta, o en línia col·lateral per consanguinitat o adopció fins al quart grau inclòs o per afinitat fins al segon grau inclòs.”

20. Es modifica l'article 73 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 73

Els batlles i els magistrats s'han d'abstenir d'exercir les funcions que tenen encomanades i, si no ho fan, poden ser recusats, en els supòsits següents:

- a) Tenir una relació de matrimoni o una situació de convivència anàloga, o un parentiu en línia recta, o en línia col·lateral per consanguinitat o adopció fins al quart grau inclòs o per afinitat fins al segon grau inclòs, amb qualsevol de les parts del procés de què es tracti, els seus advocats, els seus procuradors o els representants del Ministeri Fiscal.
- b) Ser qualsevol de les parts del procés de què es tracti una societat mercantil en què el batlle o el magistrat, el seu cònjuge, la persona amb qui mantingui una situació de convivència anàloga o un parent en línia recta, o en línia col·lateral per consanguinitat o adopció fins al quart grau inclòs o per afinitat fins al segon grau inclòs, tingui una participació superior al 20% del capital social, tingui la condició d'administrador únic, conjunt, mancomunat o solidari, o participi en l'òrgan d'administració i en disposi de més del 20% dels drets de vot.
- c) Ser o haver estat tutor, advocat o procurador de qualsevol de les parts del procés de què es tracti, els seus advocats o els seus procuradors, en els darrers tres anys.
- d) Tenir o haver tingut una relació de dependència o jeràrquica, societària o d'interessos amb qualsevol de les parts del procés de què es tracti, els seus advocats o els seus procuradors, en els darrers tres anys.
- e) Tenir processos pendents amb qualsevol de les parts del procés de què es tracti, els seus advocats o els seus procuradors.
- f) Ser o haver estat denunciat, acusat o demandat per qualsevol de les parts del procés de què es tracti, els seus advocats o els seus procuradors, llevat que la denúncia, l'acusació o la demanda no hagi estat admesa o hagi estat rebutjada per manca manifesta de fonamentació.
- g) Tenir un interès directe o indirecte en el procés de què es tracti o en un altre procés semblant.
- h) Tenir una amistat íntima o una enemistat manifesta amb qualsevol de les parts del procés de què es tracti, els seus advocats o els seus procuradors.
- i) Haver instruït o resolt el procés de què es tracti amb anterioritat en un tribunal o una secció diferents.”

21. Es modifica l'article 74 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat en els termes següents:

“1. En els processos civils, administratius i de menors, poden recusar els batlles i magistrats les parts, els seus advocats i, si escau, el Ministeri Fiscal.

2. En els processos penals, poden recusar els batlles i els magistrats el Ministeri Fiscal, l'encausat, el processat, l'actor civil o l'acusador particular, el responsable civil i els seus advocats.

3. La recusació es pot plantejar des del moment en què el coneixement del procés s'atribueix al batlle a qui correspon per torn o des del moment en què es designa el batlle o el magistrat ponent del tribunal corresponent.

4. No obstant el que estableix l'apartat anterior, la recusació s'ha de plantejar tan aviat com es tingui coneixement de la causa en què es fonamenta, i en cas contrari no s'admet a tràmit. Contra aquesta decisió no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que la recusació es pugui plantejar per mitjà dels altres recursos i remeis jurisdiccionals a l'abast de la part interessada.

5. Contra la decisió de no acceptar la recusació plantejada es pot interposar un recurs al Tribunal Superior. En cas que no s'hagi acceptat la recusació d'un magistrat del Tribunal Superior, el recurs el resol una secció de tres membres del mateix Tribunal de la qual no pot formar part el magistrat recusat.

6. Durant la tramitació del procediment de recusació, el batlle o el magistrat recusat no han de conèixer ni resoldre sobre el procés, sense perjudici que puguin ser substituïts d'acord amb el que estableixen les lleis aplicables.”

22. Es modifica l'article 75 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 75

1. L'obligació d'abstenció dels batlles i magistrats esdevé exigible a partir dels mateixos moments a què fa referència l'apartat 3 de l'article anterior.

2. El president del tribunal del qual forma part el batlle o el magistrat que ha decidit abstenir-se ha de ser informat de les motivacions de l'abstenció esmentada. En cas que s'abstingui el president d'un dels tribunals, n'ha d'informar el batlle o el magistrat adscrit al tribunal de què es tracti amb més antiguitat en el càrrec.”

23. Es modifica l'article 79 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, que queda redactat de la manera següent:

“Article 79

1. Els batlles i els magistrats estan subjectes a la responsabilitat disciplinària derivada dels actes comesos en l'exercici del càrrec. La responsabilitat disciplinària és independent de la responsabilitat civil i penal que pugui correspondre als batlles i magistrats pels mateixos fets.

2. Si en el decurs de la tramitació d'un expedient disciplinari es manifesten indicis de conductes que poden constituir una infracció penal, el Consell Superior de la Justícia ho ha de posar en coneixement de l'òrgan jurisdiccional competent i suspendre, tot seguit, la tramitació de l'expedient esmentat, la qual cosa interromp el còmput dels terminis de prescripció o caducitat, fins que recaigui una resolució ferma en l'àmbit penal.

D'altra banda, quan s'estigui instruint o jutjant un procés penal pels mateixos fets que han originat o han de comportar la incoació d'un expedient disciplinari, o per altres fets que hi estiguin íntimament vinculats, s'ha d'iniciar la tramitació de l'expedient disciplinari, si no s'ha iniciat amb anterioritat, i se'n suspèn tot seguit la tramitació, la qual cosa interromp el còmput dels terminis de prescripció o caducitat, fins que recaigui una resolució ferma en l'àmbit penal. En qualsevol cas, la declaració de fets provats que pugui fer el tribunal penal és vinculant per al Consell Superior de la Justícia, sense perjudici de la qualificació jurídica diferent que es pugui fer d'aquests fets.”

24. S'afegeix un nou article 79 bis, dins el capítol sisè del títol V de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 79 bis

Els batlles i els magistrats que són objecte d'un procediment disciplinari tenen els drets següents:

- a) Dret a ser informats dels fets que se'ls imputen, de les faltes que aquests fets puguin constituir, de les sancions que els puguin ser imposades, de la identitat de la persona designada com a instructor i de l'òrgan competent per imposar la sanció.
- b) Dret d'accés a l'expedient disciplinari, de conèixer l'estat de la tramitació i d'obtenir còpies dels documents, en els termes del Codi de l'Administració.
- c) Dret a formular al·legacions, a proposar les proves que considerin oportunes i a utilitzar tots els mitjans de defensa admesos per l'ordenament jurídic que siguin procedents.
- d) Dret a la presumpció d'innocència i a no declarar en contra de si mateixos.
- e) Dret a ser assistits per un advocat durant la tramitació de l'expedient, de lliure elecció per part del batlle o magistrat expedientat i a càrrec seu.

f) Dret a obtenir una resolució motivada.

g) Qualsevol altre dret que reconeixin la Constitució o les lleis.”

25. Es modifica l'article 81 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 81

1. El procediment disciplinari contra un batlle o un magistrat l'inicia el Consell Superior de la Justícia, com a òrgan disciplinari, mitjançant la incoació d'un expedient disciplinari que es tramita amb respecte dels principis generals del règim sancionador. El Consell Superior de la Justícia designa un instructor entre els seus membres.

2. L'instructor ha d'abstenir-se en els supòsits en què ho estableixi la normativa aplicable i, en cas que no ho faci, pot ser recusat:

a) Si concorre algun motiu d'incompatibilitat i, en concret, algun dels supòsits previstos al Codi de l'Administració, l'instructor ho ha de comunicar al Consell Superior de la Justícia, en el termini màxim de cinc dies hàbils a comptar de l'endemà del dia en què se l'assabenti de la designació. Dins dels set dies naturals següents, el Consell Superior de la Justícia, amb l'abstenció de l'instructor de l'expedient disciplinari, resol motivadament, i aquesta resolució no és susceptible de recurs.

b) En cas que es recusi l'instructor, també resol motivadament el Consell Superior de la Justícia, amb l'abstenció de l'instructor de l'expedient disciplinari, en el mateix termini assenyalat a la lletra a anterior. Aquesta resolució no és susceptible de recurs, sense perjudici que es pugui al·legar aquest extrem en virtut del recurs que es formuli contra la resolució disciplinària.

3. La resolució mitjançant la qual s'incoa l'expedient disciplinari i es designa l'instructor s'ha de notificar per escrit al batlle o al magistrat expedientat i al Ministeri Fiscal.”

26. S'afegeix un nou article 81 bis, dins el capítol sisè del títol V de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 81 bis

1. L'instructor designat pel Consell Superior de la Justícia ha d'instruir l'expedient i formular, en el termini màxim de trenta dies hàbils des del dia en què es notifiqui al batlle o al magistrat expedientat la resolució assenyalada a l'article 81.3, el plec de càrrecs corresponent, que ha d'incloure els fets imputats, amb expressió de les faltes presumptament comeses i de les sancions que siguin aplicables.

2. El plec de càrrecs s'ha de notificar per escrit al batlle o al magistrat expedientat i al Ministeri Fiscal, els quals disposen d'un termini de deu dies hàbils per fer al·legacions i sol·licitar, si escau, la pràctica de les proves que entenguin necessàries per a la seva defensa.

3. Contestat el plec de càrrecs o transcorregut el termini sense fer-ho, l'instructor pot practicar les proves sol·licitades que consideri oportunes i ha de denegar motivadament les que consideri que no ho són, i també pot practicar d'ofici les altres proves que consideri necessàries i siguin admissibles en dret, en el termini de trenta dies hàbils. Posteriorment, ha de donar vista de l'expedient disciplinari al batlle o al magistrat expedientat i al Ministeri Fiscal, per tal que en el termini de deu dies hàbils formulin les conclusions que estimin convenients. Transcorregut aquest termini, l'instructor ha d'elevat l'expedient disciplinari al Consell Superior de Justícia en el termini màxim de cinc dies hàbils.

4. Totes les persones i les entitats públiques i privades estan obligades, amb les limitacions que estableixen les lleis, a facilitar a l'instructor la informació necessària per al bon fi de la instrucció de l'expedient.”

27. S'afegeix un nou article 81 ter, dins el capítol sisè del títol V de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 81 ter

1. La competència per dictar la resolució disciplinària i, si escau, imposar les sancions oportunes, o per arxivar l'expedient disciplinari contra el batlle o el magistrat expedientat, correspon al Consell Superior de la Justícia, com a òrgan disciplinari, amb l'abstenció de l'instructor de l'expedient disciplinari.

2. El Consell Superior de la Justícia ha de dictar la resolució disciplinària en el termini màxim de quinze dies hàbils per a les faltes lleus; de trenta dies hàbils per a les faltes greus, i de quaranta-cinc dies hàbils per a les faltes molt greus, a comptar del dia en què l'instructor li elevi l'expedient disciplinari.

3. Dins els terminis establerts a l'apartat anterior, el president o, en cas que s'hagi hagut d'abstenir o hagi estat recusat, el vicepresident del Consell Superior de la Justícia, assenyala el lloc, el dia i l'hora en què s'ha de celebrar la vista oral, a la qual cita els membres del Consell Superior, a excepció de l'instructor de l'expedient disciplinari. També cita el batlle o el magistrat expedientat i el representant del Ministeri Fiscal. El president o, si escau, el vicepresident, que dirigeix i modera la vista oral, atorga la paraula al batlle o al magistrat expedientat en primer lloc, i, tot seguit, al representant del Ministeri Fiscal. També pot atorgar torns addicionals de paraula. Durant la vista oral

no es poden al·legar fets que no ho hagin estat durant la fase d'instrucció. El batlle o el magistrat expedientat pot renunciar a la celebració de la vista oral en virtut de les conclusions a què fa referència l'article 81 bis, apartat 3.

4. La resolució disciplinària ha de ser motivada i no pot incloure fets diferents dels que han fonamentat el plec de càrrecs, sense perjudici de la valoració jurídica que se'n faci. Si la resolució és sancionadora, s'han de determinar amb precisió les faltes comeses, els preceptes en què estan tipificades i les sancions imposades. La resolució s'adopta amb el vot favorable de la majoria dels membres del Consell Superior de la Justícia, excepte el de l'instructor designat.

5. Les sancions d'amonestació escrita arran de la comissió de faltes lleus poden ser imposades pel Consell Superior de la Justícia sense que calgui nomenar un instructor ni realitzar cap altre tràmit que el d'al·legacions escrites del batlle o el magistrat expedientat i del Ministeri Fiscal, en el termini màxim de trenta dies hàbils a comptar del dia en què es notifiqui la resolució mitjançant la qual s'incoa l'expedient disciplinari.

6. En els altres casos, si així ho sol·licita per escrit i de forma expressa el batlle o el magistrat expedientat, i alhora es mostra conforme amb els fets imputats, la falta comesa i la sanció aplicable, es pot prescindir de la instrucció de l'expedient i dictar la resolució disciplinària que correspongui per part del Consell Superior de la Justícia.”

28. S'afegeix un nou article 81 quater, dins el capítol sisè del títol V de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 81 quater

1. Quan acordi la incoació d'un expedient disciplinari, el Consell Superior de la Justícia, amb l'abstenció de l'instructor, i amb l'audiència prèvia del batlle o el magistrat expedientat i del Ministeri Fiscal, pot decidir cautelament la suspensió del càrrec del batlle o el magistrat expedientat per un període màxim de sis mesos, quan hi hagi indicis racionals de la comissió d'una falta molt greu. En aquest cas, el Consell Superior també pot decidir la minoració o la pèrdua de les retribucions corresponents, malgrat que s'han de compensar les retribucions deixades de percebre pel batlle o el magistrat expedientat si es resol finalment que els fets comesos són constitutius d'una falta lleu, sense perjudici de la sanció que s'imposi arran d'aquests fets; si la sanció imposada no comporta la minoració o la pèrdua de retribucions, llevat de la sanció de separació del càrrec, o si s'arxiva l'expedient disciplinari perquè no han quedat acreditats els fets imputats.

2. Contra les mesures cautelars esmentades a l'apartat anterior, el batlle o el magistrat expedientat pot interposar recurs davant el Tribunal Superior de Justícia. El recurs el

resol una sala formada pels tres magistrats amb més antiguitat en el càrrec. Aquests tres magistrats no poden formar part del Ple del Tribunal Superior de Justícia en cas que, finalment, s'interposi un recurs contra la resolució disciplinària definitiva del Consell Superior de la Justícia.

3. El període de suspensió temporal del càrrec, com a mesura cautelar, no pot ser superior al de la sanció de suspensió temporal del càrrec que pugui ser imposada per la falta presumptament comesa. El temps transcorregut s'ha de tenir en compte a l'efecte de computar el període de la sanció de suspensió temporal del càrrec que es pugui imposar al terme de l'expedient disciplinari.”

29. Es modifica l'article 82 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual fou modificat al seu torn per l'article 59 de la Llei 28/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, i que queda redactat com segueix:

“Article 82

1. Les faltes comeses pels batlles i els magistrats en l'exercici del càrrec es qualifiquen en lleus, greus i molt greus.

2. Les faltes lleus prescriuen al cap de sis mesos; les greus, al cap de dos anys, i les molt greus, al cap de quatre anys, a comptar de la data del fet causant o des del moment en què se n'hagi hagut de tenir coneixement. El termini de prescripció s'interromp per qualsevol actuació realitzada amb coneixement formal del batlle o el magistrat interessat que s'adrexi a la iniciació, la tramitació o la resolució de l'expedient disciplinari.

3. La interrupció deixa de tenir efecte si no s'incoa l'expedient disciplinari o queda paralitzat durant més de sis mesos per causa no imputable al batlle o el magistrat interessat. En aquest cas, el còmput del termini de prescripció s'inicia de nou a partir de la data de la darrera actuació que consti en l'expedient disciplinari.

4. En el cas de suspensió de la tramitació de l'expedient per causa de prejudicialitat penal, el termini de prescripció de la falta resta suspès fins que el Consell Superior de la Justícia tingui coneixement formal de la resolució ferma recaiguda en l'àmbit penal.”

30. Es modifica l'article 85 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual fou modificat al seu torn per l'article 63 de la Llei 28/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, i que queda redactat com segueix:

“Article 85

1. Les sancions que es poden imposar als batlles i els magistrats per les faltes comeses en l'exercici del càrrec són amonestació escrita, multa d'un import màxim de dotze mil euros, suspensió del càrrec fins a un any i separació del càrrec.

2. Les faltes lleus se sancionen amb amonestació escrita i/o multa de fins a sis-cents euros; les faltes greus, amb suspensió del càrrec durant un període no superior a sis mesos i/o multa de sis-cents a sis mil euros, i les faltes molt greus, amb suspensió del càrrec durant un període no superior a un any o separació del càrrec, i/o multa de sis mil a dotze mil euros.

3. Les sancions prescriuen un cop transcorreguts dos anys per a les faltes lleus, quatre anys per a les faltes greus, i sis anys per a les faltes molt greus, a comptar de la data en què s'hagi complert definitivament la sanció. El termini de prescripció de les sancions es comença a comptar a partir de l'endemà del dia en què ha esdevingut ferma la resolució que les imposa.

4. El termini de prescripció de les sancions s'interromp per l'inici, amb coneixement formal de la persona interessada, de l'execució de la sanció. La interrupció deixa de tenir efecte si l'execució resta aturada durant més d'un any per causa no imputable al batlle o el magistrat sancionat. En aquest cas, el còmput del termini de prescripció s'inicia de nou a partir de la data de la darrera actuació que consti en l'expedient d'execució.”

31. S'afegeix un nou article 85 bis, dins el capítol sisè del títol V de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 85 bis

Les sancions es graduen en funció de les circumstàncies que concorren en cada cas, d'acord amb els principis generals establerts en la legislació vigent i, en concret, de conformitat amb els criteris següents:

a) Expedient personal.

b) Intencionalitat.

c) Danys i perjudicis causats.

d) Antecedents i reiteració o reincidència.

e) Grau de participació.

f) Que els mateixos fets hagin estat sancionats en l'àmbit penal.”

32. S'afegeix un nou article 85 ter, dins el capítol sisè del títol V de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 85 ter

1. La responsabilitat disciplinària dels batlles i els magistrats s'extingeix pel compliment de la sanció, la defunció del batlle o magistrat expedientat, la prescripció de la falta i la prescripció de la sanció.

2. Les sancions disciplinàries es fan constar a l'expedient personal del batlle o el magistrat sancionat, amb indicació de la falta que ha motivat l'anotació. La cancel·lació de l'anotació, una vegada complerts els terminis indicats a l'article 85.3, es fa d'ofici o a petició del batlle o el magistrat sancionat. La cancel·lació suposa l'eliminació de tots els antecedents, llevat del cas de la sanció de separació del càrrec.

3. Si durant la tramitació de l'expedient disciplinari es produeix la pèrdua de la condició de batlle o magistrat de la persona expedientada, s'ha de dictar una resolució en què es declara extingida la responsabilitat disciplinària i s'arxiva el procediment, llevat que una persona interessada insti la continuació de la tramitació de l'expedient, i sense perjudici de la responsabilitat civil o penal que es derivi de les faltes comeses eventualment durant el temps en què la persona expedientada era batlle o magistrat.

4. La memòria anyal sobre l'estat i el funcionament de l'Administració de Justícia ha d'incloure una relació del nombre d'expedients disciplinaris incoats, tramitats i arxivats contra els batlles, magistrats i membres del Ministeri Fiscal durant l'any judicial corresponent, que inclogui les denúncies interposades i les resolucions disciplinàries dictades, amb l'especificació de les infraccions comeses i de les faltes sancionades. A més, la memòria anyal ha d'annexar una còpia de totes les resolucions disciplinàries dictades pel Consell Superior de la Justícia durant l'any judicial corresponent. La informació i la documentació esmentades s'han de facilitar amb respecte de les dades personals de les persones expedientades, als efectes de garantir-ne l'anonimat."

33. Es modifica l'article 87 de Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual fou modificat al seu torn per l'article 64 de la Llei 28/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, i que queda redactat com segueix:

"Article 87

Contra la resolució disciplinària definitiva que adopti el Consell Superior de la Justícia es pot interposar recurs davant el Ple del Tribunal Superior de Justícia en el termini d'un mes des del dia en què hagi estat notificada."

34. Es modifiquen els apartats 3 i 4 de l'article 89 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, els quals queden redactats com segueix:

"Article 89

[...]

3. La intervenció del Ministeri Fiscal és preceptiva en els processos civils en què estiguin interessats menors d'edat o persones absents, amb la capacitat modificada judicialment o necessitades de protecció.

4. També cal l'audiència o la intervenció del Ministeri Fiscal en els altres casos en què ho estableixin les lleis aplicables.”

35. Es modifica l'article 97 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Amb caràcter general, la defensa i l'assistència tècnica prestades per un advocat col·legiat com a membre exercent al Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra són preceptives davant totes les jurisdiccions i en tots els processos, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables estableixin una altra cosa.”

36. Es modifica l'article 98 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 98

1. Per ser admès com a membre exercent al Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra cal que l'advocat, a banda de complir els altres requisits que estableixin les lleis aplicables, hagi estat admès a actuar davant els tribunals andorrans.

2. Als efectes assenyalats a l'apartat anterior, l'advocat ha de sol·licitar la seva admissió per actuar davant els tribunals andorrans al president del Tribunal Superior de Justícia, mitjançant un escrit en què ha d'adjuntar l'autorització d'exercici de la professió titulada emesa pel Govern i un informe favorable del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra. Dins els cinc dies hàbils següents, el president del Tribunal Superior de Justícia trasllada la sol·licitud al Ministeri Fiscal perquè n'informi en el termini de tretze dies hàbils, i si dins els tretze dies hàbils següents no ha dictat un aute per desestimar la sol·licitud, l'advocat és admès a actuar davant els tribunals andorrans.”

37. Es modifica l'article 102 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Les parts poden comparèixer en el procés personalment o representades per un advocat o un procurador col·legiats com a membres exercent al Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra o al Col·legi Oficial de Procuradors d'Andorra, respectivament, llevat que aquesta Llei o les altres lleis aplicables estableixin una altra cosa.”

Disposició final quarta. Modificació de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional

1. S'afegeix un nou article 42 bis, dins el capítol primer del títol IV de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 42 bis

1. En cas que el Tribunal Constitucional sol·liciti el parer consultiu del Tribunal Europeu de Drets Humans sobre una qüestió de principi relativa a la interpretació o a l'aplicació dels drets i llibertats reconeguts en la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals o en algun dels seus protocols addicionals, sempre que formi part de l'ordenament jurídic andorrà, en els termes que estableix el Protocol número 16 de la Convenció esmentada, se suspèn la tramitació del procés en el marc del qual s'ha adreçat la sol·licitud esmentada.

2. La suspensió es decideix mitjançant una providència que es notifica a les parts del procés, a les quals també es trasllada la sol·licitud adreçada al Tribunal Europeu de Drets Humans. La tramitació del procés s'ha de reprendre dins els quinze dies hàbils següents al dia en què el Tribunal Europeu de Drets Humans comuniqui al Tribunal Constitucional el parer consultiu que ha sol·licitat.”

2. Es modifica l'article 86 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 86

El recurs d'empara, llevat dels supòsits establerts als articles 95 i 96 d'aquesta Llei, s'interposa contra les sentències que desestimen en fase de recurs les demandes presentades en el marc del procediment urgent i preferent, els autes que desestimen o no admeten en fase de recurs els incidents de nul·litat que també es configuren com un procediment urgent i preferent, d'acord amb l'article 41, apartat 1, de la Constitució, o les resolucions judicials fermes dictades pel Tribunal Superior de Justícia encara que no s'hi hagi interposat un incident de nul·litat.”

3. Es modifica l'article 87 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 87

1. Estan legitimats per interposar el recurs d'empara els que hagin estat demandant o coadjuvant en els processos esmentats a l'article anterior, i també el Ministeri Fiscal quan s'interposi contra una resolució judicial que vulneri eventualment el dret a la jurisdicció.

2. Són demandats i coadjuvants en el recurs d'empara els que hagin exercit aquesta condició amb anterioritat.”

4. Es modifica l'article 88 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 88

1. El recurs d'empara s'interposa mitjançant un escrit, dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'hagi notificat la resolució impugnada, d'acord amb les condicions generals que estableix l'article 36 d'aquesta Llei, en què s'ha de sol·licitar l'anul·lació d'aquesta resolució i, si escau, la suspensió dels seus efectes, i s'ha de reiterar eventualment la pretensió relativa a la protecció jurisdiccional del dret la lesió del qual s'adueix, en els mateixos termes en què s'hagi fet davant la jurisdicció ordinària.

2. No es pot admetre el recurs d'empara que modifiqui el contingut de la pretensió de protecció del dret o els drets plantejada en el procés anterior.”

5. Es modifica l'apartat 1 de l'article 89 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 89

1. Un cop es presenta l'escrit a què fa referència l'apartat 1 de l'article anterior, el Tribunal Constitucional requereix al tribunal que ha dictat la resolució recorreguda que li trameti el procés en el termini de cinc dies hàbils, i tot seguit nomena el magistrat ponent.

[...].”

6. Es modifica l'article 90 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 90

1. Un cop s'ha admès a tràmit el recurs, i després de pronunciar-se sobre la suspensió dels efectes de la resolució impugnada, si escau, el tribunal trasllada el recurs al demandat, als seus coadjuvants i al Ministeri Fiscal, perquè facin les alegacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils.

2. Un cop s'han fet les alegacions oportunes, el tribunal concedeix un nou termini de tretze dies hàbils perquè les parts i el Ministeri Fiscal formulin les conclusions oportunes.”

7. Es modifica l'article 92 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 92

1. L'estimació del recurs pot ser total o parcial.
2. L'estimació total suposa l'anul·lació de la resolució objecte de recurs i de tots els efectes d'aquesta resolució, la declaració segons la qual s'ha lesionat un dret constitucional i la reposició del recurrent en la plenitud del seu dret mitjançant l'adopció de les mesures necessàries a aquest efecte. Si la lesió del dret fos materialment irreparable, el tribunal determina el tipus de responsabilitat en què ha incorregut el subjecte que va violar el dret perquè es pugui exigir davant la jurisdicció ordinària.
3. L'estimació parcial es produeix quan el tribunal considera vàlids algun o alguns dels pronunciaments continguts en la resolució recorreguda. En relació amb el dret que es considera lesionat, són aplicables a l'estimació parcial els requisits que estableix l'apartat anterior.
4. La desestimació del recurs d'empara comporta la condemna en costes del recurrent.”

8. Es modifica l'article 93 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, del 3 de setembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 93

Les sentències dictades per la jurisdicció ordinària només són revisables pel Tribunal Constitucional en els termes que estableix aquesta Llei, i tenen la naturalesa de cosa jutjada d'acord amb el que estableixen les lleis processals aplicables.”

Disposició final cinquena. Modificació de la Llei transitòria de procediments judicials

1. Es modifica l'article 15 de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 15

1. En cas de lesió als drets i llibertats reconeguts en els capítols III i IV del títol II de la Constitució, llevat dels drets recollits a l'article 10 de la Constitució i dels altres drets la vulneració dels quals s'hagi produït en el marc d'un procés judicial, es pot presentar una demanda davant el president del Tribunal de Batlles, per garantir el respecte dels drets fonamentals o fer cessar la situació il·lícita. El president del Tribunal de Batlles designa mitjançant una providència el batlle al qual correspon per torn i que sigui competent per raó de la matèria.

2. El batlle competent trasllada la demanda a les parts interessades perquè facin les alegacions i proposin les proves oportunes en el termini de tretze dies hàbils. Posteriorment, el batlle, després de practicar les proves proposades que consideri útils, pertinents i necessàries per resoldre la demanda i les altres proves que decideixi d'ofici, resol mitjançant una sentència dins els tretze dies hàbils següents.

3. La durada total del procés no pot superar el termini d'un mes, i només es pot prorrogar de forma motivada i excepcional fins a tres mesos com a màxim si la pràctica de les proves proposades o que s'hagin decidit d'ofici ho exigeix, o si concorren altres motius justificats que no siguin imputables a les parts comparegudes en el procés o al batlle competent.”

2. Es modifica l'article 16 de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 16

1. Contra la sentència que resol la demanda es pot interposar un recurs d'apel·lació a un sol efecte o, excepcionalment i si així ho sol·licita la part apel·lant, amb efectes suspensius, davant la sala competent del Tribunal Superior de Justícia, en el termini de tretze dies hàbils.

2. El magistrat designat com a ponent resol, quan escau, en relació amb els efectes suspensius del recurs interposat. També trasllada el recurs a les parts interessades perquè facin les alegacions i proposin les proves oportunes en el termini de tretze dies hàbils. Posteriorment, la sala competent, després de practicar les proves proposades que consideri útils, pertinents i necessàries per resoldre el recurs i les altres proves que decideixi d'ofici, resol dins els tretze dies hàbils següents.

3. Són aplicables en aquesta fase de recurs les normes de l'apartat 3 de l'article anterior.”

3. Es modifica l'enunciat de la secció tercera del capítol segon de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, la qual fou afegida en virtut de l'article 1 de la Llei de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, del 22 d'abril de 1999, i que queda redactat com segueix:

“Secció tercera. Nul·litat d'actuacions”

4. Es modifica l'article 18 bis de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, el qual fou afegit en virtut de l'article 1 de la Llei de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, del 22 d'abril de 1999, i que queda redactat com segueix:

“Article 18 bis. Nul·litat dels actes processals

1. Els actes processals es fan de conformitat amb el que preveu la llei.
2. Els batlles i els tribunals han de procurar que els defectes en què incorrin els actes processals de les parts es puguin esmenar, sempre que en aquests actes s’hagi manifestat la voluntat de complir els requisits exigits per la llei.
3. Els actes processals de les parts que no compleixin els requisits exigits per la llei es poden esmenar en els casos, les condicions i els terminis que s’hi preveuen. Les actuacions judicials fetes fora del termini establert només es poden anul·lar si ho imposa la naturalesa del termini.
4. Els actes processals són nuls de ple dret en els casos següents:
 - a) Quan els duguin a terme un batlle o un tribunal o es duguin a terme davant un batlle o un tribunal amb manca de jurisdicció o de competència objectiva o funcional.
 - b) Quan es facin sota la violència, la intimidació o l’amenaça.
 - c) Quan es prescindiexi de les normes essencials del procediment que afectin els drets de les parts en el procés, sempre que per aquesta causa s’hagi produït indefensió efectiva.
 - d) Quan els actes processals estiguin afectats per defectes de forma que impliquin l’absència dels requisits indispensables per assolir la seva finalitat.
 - e) Quan es facin sense la intervenció de l’advocat o del Ministeri Fiscal, en els casos en què la llei prevegi que aquesta intervenció és preceptiva.
 - f) En els altres casos en què les lleis aplicables així ho estableixin.
5. La nul·litat d’un acte no implica:
 - a) La nul·litat dels actes successius que en siguin independents.
 - b) La nul·litat dels actes el contingut dels quals s’hauria mantingut invariats en cas que no s’hagués comès la infracció que ha donat lloc a la nul·litat.
 - c) La nul·litat de les parts independents de l’acte declarat nul en el cas de nul·litat parcial.”

5. S’afegeix un nou article 18 ter, dins la secció tercera del capítol segon de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 18 ter. Nul·litat de les resolucions no fermes

1. La nul·litat processal es planteja en el procés de conformitat amb les normes següents:

a) A instància de part, per mitjà dels recursos establerts legalment contra la resolució de què es tracti. La nul·litat també es pot demanar fent ús dels incidents o els altres mitjans que estableixin les lleis, o demanant al batlle o el tribunal competent que l'acordi d'ofici tal com preveu la lletra b següent.

b) D'ofici pel batlle o el tribunal, en qualsevol moment abans de dictar la sentència o la resolució que finalitzi el procés en la primera instància. El batlle o el tribunal ha de donar audiència prèvia a les parts del procés, perquè en el termini de tretze dies hàbils es pronunciïn sobre l'existència de la nul·litat, i ha de resoldre en el termini dels tretze dies hàbils següents.

2. El batlle o el tribunal, un cop rep l'incident de nul·litat, pot no admetre'l en cas que consideri, motivadament, que no té cap fonament. En cas contrari, el trasllada a les parts interessades perquè facin les alegacions oportunes en el termini de tretze dies hàbils. Posteriorment, el batlle o el tribunal competent resol mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

3. L'aute que decideix la nul·litat ordena la retroacció de les actuacions al moment immediatament anterior en què es va produir la infracció processal determinant de la nul·litat. Contra l'aute que no admet o que resol l'incident de nul·litat no es pot interposar cap recurs, sense perjudici que es pugui plantejar la qüestió en virtut dels recursos que escaiguin contra la sentència o la resolució definitiva.”

6. S'afegeix un nou article 18 quater, dins la secció tercera del capítol segon de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 18 quater. Nul·litat de les resolucions fermes

1. Les persones que hagin estat part d'una sentència o una resolució fermes o que s'hi vegin afectades poden demanar al batlle o el tribunal que la va dictar que l'anul·li, tot fonamentant la petició en la vulneració de drets fonamentals per infraccions processals o defectes de forma que hagin causat indefensió, o en la incongruència de la sentència o la resolució, sempre que qui sol·licita la nul·litat no hagi pogut denunciar aquesta vulneració anteriorment.

2. L'incident de nul·litat es pot formular en el termini de tretze dies hàbils des de la notificació de la sentència o la resolució, o des que s'hagi tingut coneixement de la vulneració del dret. En aquest darrer cas, no poden haver transcorregut més de dos anys des del moment de la notificació de la sentència o la resolució definitiva.

3. El batlle o el tribunal, un cop rep l'incident de nul·litat, pot no admetre'l en cas que consideri, motivadament, que no té cap fonament. En cas contrari, el trasllada a les parts interessades perquè facin les alegacions i proposin les proves oportunes en el termini de tretze dies hàbils. Posteriorment, el batlle o el tribunal competent, després de practicar les proves proposades que consideri útils, pertinents i necessàries per resoldre la demanda i les altres proves que decideixi d'ofici, resol mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

4. Contra l'aute que no admet o que resol l'incident de nul·litat en primera instància es pot interposar un recurs d'apel·lació en el termini de tretze dies hàbils davant la sala competent del Tribunal Superior de Justícia, de la qual no poden formar part els magistrats que eventualment hagin resolt l'incident de nul·litat en primera instància. La sala competent pot no admetre el recurs si considera, motivadament, que no té cap fonament. En cas contrari, trasllada el recurs a les parts interessades perquè facin les alegacions i proposin les proves oportunes en el termini de tretze dies hàbils. Posteriorment, la sala competent, després de practicar les proves proposades que consideri útils, pertinents i necessàries per resoldre la demanda i les altres proves que decideixi d'ofici, resol mitjançant un aute dins els tretze dies hàbils següents.

5. Contra l'aute que no admet o que resol el recurs en fase d'apel·lació no es pot interposar cap recurs.

6. L'incident de nul·litat no suspèn l'execució de la sentència o la resolució a la qual s'imputi la vulneració de drets fonamentals, llevat que ho decideixi expressament el batlle o el tribunal quan consideri que en cas contrari es pot ocasionar un perjudici greu i de difícil reparació a la part que formula l'incident.

7. La formulació prèvia de l'incident de nul·litat no és un requisit necessari per interposar un recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional quan es tracti d'una resolució judicial ferma dictada pel Tribunal Superior de Justícia.”

7. Es modifica l'article 29 de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 29

1. Els llibres de resolucions i sentències a què fa referència l'article 13 de la Llei qualificada de la Justícia es componen de la juxtaposició per ordre cronològic de les resolucions i sentències dictades pels batlles i tribunals, amb un índex cronològic, un índex per al número seqüencial dels processos i un índex per a l'ordre alfabètic del primer cognom o la denominació de la persona física o jurídica sol·licitant, demandant o encausada, segons els casos.

2. Cada secció de la Batllia, el Tribunal de Corts, el Ple del Tribunal Superior de Justícia i cada sala del Tribunal Superior de Justícia disposen d'un llibre de resolucions i sentències, amb els volums que siguin necessaris.

3. A cada sentència o resolució s'hi atribueix un número d'ordre i se'n fa constar la data, el batlle o el tribunal que l'ha dictat amb menció de la secció, la sala o el ple i, si escau, del ponent, i de les altres dades que siguin necessàries als efectes que estableix l'apartat 1 d'aquest article.”

8. Es modifica l'article 30 de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, el qual fou modificat al seu torn per l'article 5 de la Llei 16/2014, del 24 de juliol, de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, i que queda redactat com segueix:

“Article 30

1. L'accés lliure comporta el dret de les parts de fer-se lliurar còpies sense cap més despesa que el pagament de les taxes que es fixin legalment.

2. Igualment, els tercers, especialment per raons tècniques, es poden fer lliurar còpies en les mateixes condicions, si bé el batlle o el tribunal pot decidir mitjançant un aute de no lliurar les còpies o de prendre les mesures necessàries per no revelar la identitat i la resta de dades de les víctimes o dels tercers, tenint en compte el dret fonamental reconegut a l'article 14 de la Constitució, i tot salvaguardant el principi contingut a l'article 13 de la Llei qualificada de la Justícia.

3. Contra l'aute a què fa referència l'apartat anterior es pot interposar un recurs davant la sala competent del Tribunal Superior de Justícia en el termini de tretze dies hàbils.”

9. Es modifica l'article 30 bis de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, el qual fou modificat al seu torn per l'article 5 de la Llei 16/2014, del 24 de juliol, de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, i per l'article 1 de la Llei 12/2016, del 28 de juny, de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials i de la Llei 16/2014, del 24 de juliol, de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, i que queda redactat com segueix:

“Article 30 bis

1. El judici de revisió el pot promoure dins el termini de caducitat de tres mesos, a partir de la notificació de la decisió definitiva del Tribunal Europeu de Drets Humans, la persona física o jurídica prop de la qual s'ha constatat la vulneració d'un dret reconegut en la Convenció per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals o en algun dels seus protocols addicionals, sempre que formin part de l'ordenament jurídic andorrà. També el pot promoure el seu representant legal i, en cas de mort, els

seus hereus, els seus progenitors, els seus fills, el seu cònjuge o la persona amb qui formava una unió estable de parella. Aquest procediment també el pot promoure el Govern en el mateix termini, per motius d'interès general, en cas que la decisió definitiva del Tribunal Europeu de Drets Humans porti causa d'un procés jurisdiccional administratiu en què hagi estat part.

2. La demanda de revisió s'adreça al Tribunal Superior de Justícia i ha de ser motivada; s'hi ha d'adjuntar una còpia de la decisió definitiva del Tribunal Europeu de Drets Humans i de la sentència o les sentències dictades pels tribunals andorrans, i dels altres documents que siguin necessaris per fonamentar aquesta revisió. El president del Tribunal Superior designa la sala competent en funció del dret vulnerat, de la qual no poden formar part els magistrats que hagin conegut anteriorment del procés.

3. La sala competent del Tribunal Superior de Justícia admet o no admet la demanda de revisió, mitjançant una providència o un aute, respectivament, dins els tretze dies hàbils següents al dia en què s'ha presentat. La demanda de revisió només s'admet si es compleixen els requisits establerts a l'article 19 bis de la Llei qualificada de la Justícia i en aquest article. Contra l'aute en què es decideix no admetre la demanda de revisió es pot interposar un recurs de reposició.

4. En cas que la sala competent del Tribunal Superior de Justícia admeti la demanda de revisió, el president de la sala esmentada designa mitjançant una providència el magistrat ponent del judici de revisió dins els tretze dies hàbils següents. Un cop ha estat designat i dins els tretze dies hàbils següents, el magistrat ponent trasllada la demanda a les altres parts del procés, al Ministeri Fiscal i a les altres persones els drets i interessos de les quals puguin resultar afectats com a conseqüència del judici de revisió, perquè la contestin en el termini de tretze dies hàbils.

5. A instància de part i mitjançant un aute, la sala competent pot suspendre l'execució de la sentència o les sentències que es pretenen revisar i adoptar les mesures cautelars que consideri oportunes, quan aprecii que en cas contrari es poden ocasionar perjudicis impossibles o difícils de reparar.

6. Un cop ha finalitzat el termini per contestar a la demanda, el magistrat ponent pot decidir de celebrar una vista dins els tretze dies hàbils següents. Un cop ha conclòs la vista o, en cas contrari, un cop ha finalitzat el termini per contestar a la demanda, el tribunal dicta una sentència dins els tretze dies hàbils següents en què estima o desestima de forma motivada la demanda de revisió.

7. La desestimació de la demanda de revisió comporta l'arxivament de les actuacions i que s'imposin les costes processals al demandant únicament en cas que s'aprecii temeritat en la interposició del judici de revisió. L'estimació de la demanda determina la

revocació de la sentència o les sentències que es pretenien revisar i, si escau, la retroacció de les actuacions al moment immediatament anterior en què s'ha produït la vulneració, sense imposar les costes processals a cap de les parts.

8. Contra la sentència que estima o desestima la demanda de revisió no es pot interposar cap recurs, llevat del recurs d'empara davant el Tribunal Constitucional.

9. En cas que la sentència estimi la demanda de revisió, un cop ha guanyat ferma es comunica al president del tribunal que correspongui a l'efecte que atribueixi de nou i per torn el coneixement del procés a un altre batlle o magistrat, o a un tribunal amb composició diferent, els quals han de dictar novament sentència, després de seguir, si escau, el procés pels tràmits corresponents a partir del moment en què ha tingut lloc la retroacció, sense perjudici de la possibilitat de conservar els actes que no es vegin afectats per la vulneració.”

10. Es modifica l'article 31 de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, el qual fou modificat al seu torn per l'article 8 de la Llei 16/2014, del 24 de juliol, de modificació de la Llei transitòria de procediments judicials, i que queda redactat com segueix:

“Article 31

1. A l'inici de cada any judicial, el president del Tribunal de Batlles, després d'acomplir el procediment fixat al segon paràgraf de l'apartat 7 de l'article 50 de la Llei qualificada de la Justícia, i d'acord amb el que disposa aquest article, estableix les adscripcions principal i subsidiària dels batlles a cadascuna de les seccions.

2. A continuació, el president del Tribunal de Batlles estableix els torns següents:

a) Torns rotatoris de ponències per actuar col·legiadament entre els batlles adscrits a la Secció Administrativa.

b) Torns rotatoris per actuar en composició unipersonal entre els batlles adscrits a la Secció Civil General, la Secció Civil Especialitzada, la Secció de Menors i la Secció Administrativa.

c) Torns rotatoris en la instrucció dels processos penals entre els batlles adscrits a la Secció d'Instrucció General i a la Secció d'Instrucció Especialitzada.

d) Torns rotatoris per assegurar les funcions de batlle de guàrdia.”

11. Es modifica l'enunciat del capítol onzè de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Capítol onzè. Desenvolupament de l’article 19 de la Llei qualificada de la Justícia Comissions rogatòries”

12. Es modifica l’article 68 de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993, el qual queda redactat com segueix:

“Article 68

1. Una vegada rebut el recurs pel Ple o per una de les sales, el president del Tribunal Superior de Justícia o de sala corresponent, respectivament, designa el ponent que correspongui per torn.

2. Els recursos se substancien d’acord amb les lleis aplicables.”

Disposició final sisena. Modificació de la Llei de marques

1. Es modifiquen els apartats 1 i 2 de l’article 26 de la Llei de marques, de l’11 de maig de 1995, els quals queden redactats com segueix:

“Article 26. Nul·litat

1. El batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, a petició de tota persona que justifiqui un interès legítim, pot declarar nul un registre de marca en cas que no compleixi alguna de les condicions que estableixen els articles 1, 2 i 5.

2. El batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, a petició del titular d’un dret anterior recollit a l’article 3, pot declarar nul un registre de marca.

[...].”

2. Es modifica l’apartat 1 de l’article 27 de la Llei de marques, de l’11 de maig de 1995, el qual queda redactat com segueix:

“Article 27. Revocació

1. El batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, a petició de tota persona que justifiqui un interès legítim, pot revocar un registre de marca per a tots o part dels productes o dels serveis coberts per aquest registre:

a) Si el titular del registre de marca no ha utilitzat, sense motius vàlids, de manera efectiva i real dins el Principat d’Andorra, la marca registrada amb relació a tots o una part dels productes o dels serveis coberts per aquest registre durant els cinc anys precedents a la data de la petició.

b) Si, com a conseqüència d’actes realitzats pel titular del registre de marca, o de la inactivitat del titular del registre de marca, la marca registrada ha esdevingut dins el comerç el nom usual d’un producte o servei.

c) Si, per qualsevol motiu, el titular ja no compleix les condicions establertes a l’article 5.

[...].”

3. Es modifica l'apartat 4 de l'article 29 de la Llei de marques, de l'11 de maig de 1995, el qual queda redactat com segueix:

“Article 29. Dret d'entaular una acció. Normes processals

[...]

4. Tots els litigis civils que puguin sorgir a l'empara d'aquesta Llei se substancien d'acord amb el procediment abreujat que regula la Llei del Codi de procediment civil.”

Disposició final setena. Modificació de la Llei qualificada del matrimoni

1. Es modifica l'article 20 de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, el qual queda redactat com segueix:

“Article 20

La jurisdicció civil competent, oït el parer del Ministeri Fiscal, pot dispensar, amb causa justa i a instància de part, mitjançant un procés que se substancia pel procediment de jurisdicció voluntària que regula la Llei del Codi de procediment civil, dels impediments següents:

a) L'impediment d'edat, sempre que es tracti de persones majors de catorze anys, amb l'audiència prèvia de les persones que n'exerceixen la pàtria potestat o tutela, les quals han de manifestar si atorguen el seu assentiment al matrimoni o si s'hi oposen. En aquest darrer cas s'arxiva el procés sense cap altre tràmit i es remet les parts a un procés que es tramita pel procediment abreujat.

b) L'impediment de consanguinitat en línia col·lateral fins al quart grau.

c) Els impediments que es deriven de l'adopció.

d) L'impediment a què fa referència l'apartat 4 de l'article 19.”

2. Es modifica l'article 40 de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, el qual queda redactat com segueix:

“Article 40

La sentència en què es decideix la separació del matrimoni o la unió civil i, si escau, l'aprovació del conveni corresponent produeixen la suspensió de la vida en comú i els altres efectes que estableix aquesta Llei o les altres lleis aplicables.”

3. Es modifica l'article 41 de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, el qual queda redactat com segueix:

“Article 41

Els cònjuges poden, de comú acord, fer cessar els efectes de la sentència o del conveni esmentats a l'article anterior, mitjançant una declaració expressa que ho expliqui davant el Registre Civil i davant el batlle que hagi dictat la sentència.”

4. Es modifica el número 1.1 de l'apartat 1 de l'article 43 de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, el qual queda redactat com segueix:

“Article 43

1. Les causes de divorci són:

1.1) El mutu consentiment d'ambdós cònjuges, transcorregut almenys el termini d'un any després d'haver presentat la demanda de separació, o d'haver atorgat fefaentment el conveni corresponent.

[...].”

5. Es modifica l'article 47 de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, el qual queda redactat com segueix:

“Article 47

Els processos de declaració de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil; l'establiment de mesures que dimanin de la nul·litat, la separació i el divorci del matrimoni o la unió civil; l'establiment de mesures paternofilials, i també la modificació de les mesures esmentades anteriorment, amb independència que s'hagin establert o no en el marc d'un procés judicial, se substancien d'acord amb el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil.”

6. Es modifica l'article 48 de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, el qual queda redactat com segueix:

“Article 48

Els tribunals andorrans no tenen competència per conèixer i resoldre les demandes que concerneixin el vincle matrimonial i que s'hagin de substanciar en aplicació d'una llei estrangera, llevat del supòsit que almenys un dels cònjuges sigui andorrà.”

7. Es modifica l'article 49 de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, el qual queda redactat com segueix:

“Article 49

Els tribunals del Principat d'Andorra, d'acord amb el que estableix l'article 47, són competents per conèixer i resoldre les demandes següents:

- a) De nul·litat, separació i divorci dels cònjuges que han contret matrimoni civil o unió civil a Andorra, regits per aquesta Llei.
- b) De separació i divorci de cònjuges que han contret matrimoni canònic, si la part demandada té el domicili i la residència a Andorra.
- c) De separació de cònjuges que han contret matrimoni civil fora d'Andorra, si la part demandada té el domicili i la residència a Andorra.
- d) De separació i divorci de cònjuges andorrans o residents a Andorra que han contret matrimoni a Andorra amb anterioritat a aquesta Llei.
- e) De separació i divorci de dos cònjuges andorrans, o de dos cònjuges, un andorrà i l'altre estranger, que han contret matrimoni canònic o civil a l'estranger, si aquest matrimoni consta inscrit a Andorra.”

8. Es modifica l'article 52 de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, el qual queda redactat com segueix:

“Article 52

Les sentències en què es declara la nul·litat, la separació o el divorci del matrimoni o la unió civil no eximeixen els pares de les obligacions que tenen amb els fills.”

9. Es modifica l'article 55 de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, el qual queda redactat com segueix:

“Article 55

La sentència ferma en què es declara la nul·litat, la separació o el divorci del matrimoni o la unió civil determina la dissolució del règim econòmic del matrimoni.”

10. Es modifica l'apartat 1 de l'article 57 de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, el qual queda redactat com segueix:

“Article 57

1. En el cas de separació o divorci, el cònjuge que experimenti un desequilibri econòmic en relació amb l'altre cònjuge i que li comporti un empitjorament de la seva situació anterior en el matrimoni o la unió civil té dret a una pensió que es fixa d'acord amb les circumstàncies del cas i els aspectes següents:

- a) L'acord dels cònjuges.
- b) L'edat i l'estat de salut dels cònjuges.
- c) La qualificació professional i les probabilitats d'accés a un lloc de treball dels cònjuges.

- d) Els recursos econòmics i les necessitats dels cònjuges.
- e) La pèrdua eventual d'un dret de pensió dels cònjuges.
- f) La duració del matrimoni o la unió civil i de la convivència conjugal.
- g) La dedicació passada i futura a la família.
- h) La col·laboració amb el treball d'un dels cònjuges a les activitats mercantils, industrials o professionals de l'altre cònjuge.

[...].”

11. Es modifica l'apartat 1 de l'article 58 de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, el qual queda redactat com segueix:

“Article 58

1. En període d'execució forçosa de les sentències de nul·litat, separació o divorci del matrimoni o unió civil, el batlle que ha dictat la sentència adopta totes les mesures oportunes per garantir el compliment de les normes d'aquest capítol i els termes de les sentències esmentades.

[...].”

12. Es modifica l'article 60 de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, el qual queda redactat com segueix:

“Article 60

La reconciliació posterior al divorci no produeix efectes jurídics, però les persones divorciades poden contreure entre elles un nou matrimoni.”

Disposició final vuitena. Modificació de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat

1. S'afegeix una disposició final primera a la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, del 21 de març de 1996, la qual queda redactada com segueix:

“Disposició final primera

Les funcions que aquesta Llei atribueix als òrgans judicials corresponen exclusivament als batlles que pertanyen a la jurisdicció de menors, als quals també corresponen les competències en matèria de protecció dels menors que es puguin establir en el futur.”

2. La disposició final de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, del 21 de març de 1996, passa a renumerar-se com a disposició final segona.”

Disposició final novena. Modificació de la Llei del Registre Civil

1. Es modifica la lletra d) de l'article 10 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, la qual queda redactada com segueix:

“Article 10

[...]

d) Pel que fa a les declaracions, la qualificació comprèn l'examen de la capacitat i la identitat de la persona declarant. La qualificació de les sentències i les resolucions es limita a la comprovació de la competència de l'òrgan que les dicta, la classe de procediment seguit, les formalitats extrínseques dels documents presentats i els assentaments del mateix registre; si es tracta de sentències o resolucions de tribunals o òrgans estrangers, la qualificació s'estén a l'examen de la seva executorietat a Andorra.

Com a conseqüència de la qualificació, el registrador pot admetre o denegar l'assentament sol·licitat en els terminis i en la forma assenyalats a l'article 49 d'aquesta Llei. La denegació s'ha de fer mitjançant una resolució motivada, contra la qual es pot interposar un recurs en el termini de tretze dies hàbils davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn.”

2. Es modifica l'article 33 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 33

La Inspecció del Registre Civil correspon al president de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.”

3. Es modifica l'article 59 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 59

Transcorregut el termini legal sense que s'hagi efectuat la declaració de naixement, qualsevol persona que n'hagi tingut coneixement està obligada a comunicar-lo al Ministeri Fiscal, el qual promou l'expedient prop del Registre Civil o, en el cas a què es refereix el tercer paràgraf de l'article 61, promou un procés judicial civil que se segueix pel procediment abreujat que regula la Llei del Codi de procediment civil. Tant en

l'expedient com en el judici s'han de verificar tots els elements necessaris per inscriure el naixement.”

4. Es modifica l'article 61 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 61

La declaració voluntària d'un naixement no inscrit en el termini legal només la pot fer el pare o la mare i qui justifiqui que té l'infant a càrrec seu.

Per practicar la inscripció de naixement després que hagi transcorregut el termini legal i abans dels catorze anys posteriors al naixement, cal tramitar un expedient registral d'acord amb les normes del capítol I del títol VIII d'aquesta Llei.

Si el naixement ha tingut lloc més de catorze anys abans, la inscripció només es pot fer per mitjà d'un procés judicial civil que se segueix pel procediment abreujat que regula la Llei del Codi de procediment civil.

En l'expedient davant del Registre Civil i en el judici civil esmentat anteriorment hi ha d'intervenir el Ministeri Fiscal i s'han d'oïr els pares del nascut no inscrit que no siguin declarants, sempre que sigui possible i sense perjudici que puguin ser part en l'expedient o en el procés judicial.”

5. Es modifica l'article 66 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat al seu torn per la disposició final tercera, apartat 8, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat com segueix:

“Article 66

Els cognoms han de ser en primer lloc el patern i, seguidament, el matern. S'entén per cognom patern el primer cognom del pare, i per cognom matern el primer cognom de soltera de la mare. Tanmateix, si els pares ho sol·liciten conjuntament en el moment de la inscripció, es pot invertir l'ordre i inscriure en primer lloc el cognom matern i en segon lloc el cognom patern.

Quan la filiació sigui determinada legalment tan sols respecte d'un dels progenitors, l'infant porta els dos cognoms d'aquest progenitor, i el pare o la mare poden decidir lliurement l'ordre dels cognoms.

En el supòsit que un o ambdós progenitors, d'acord amb la seva llei personal diferent de l'andorrana, puguin transmetre els cognoms d'una manera diferent de l'establerta anteriorment, han de designar quin dels cognoms de cadascun d'ells volen transmetre, tot indicant la forma o el gènere del cognom en els casos en què així escaigui, i l'ordre

en què s'han de consignar. En aquest supòsit s'admet que els pares designin només un sol cognom.

Les persones majors d'edat de nacionalitat andorrana poden sol·licitar la inversió dels seus cognoms mitjançant una simple declaració davant del registrador. Aquesta inversió no té efectes fins que no és inscrita, i només es pot efectuar una sola vegada.

El representant legal de la persona inscrita pot sol·licitar la inversió dels cognoms quan concorri una causa justa que ha d'apreciar el registrador. Contra la decisió negativa del registrador es pot interposar un recurs davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn.”

6. Es modifica l'article 68 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat al seu torn per la disposició final tercera, apartat 10, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat com segueix:

“Article 68

Només es poden canviar el nom i els cognoms per resolució recaiguda en l'expedient registral, amb la intervenció del Ministeri Fiscal i l'audiència de tots els que acreditin un interès suficient en el canvi o en resultin afectats, a petició del titular del nom i els cognoms, i si hi ha causa justa. El registrador inscriu el canvi a petició d'aquest titular i amb l'aportació d'una certificació o una còpia autoritzada de la resolució ferma que així ho acordi. Contra la decisió del registrador es pot interposar un recurs davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn.

La menció del canvi es fa per inscripció marginal en el foli de naixement i per nota marginal en els fulls de matrimoni o unió civil de la persona interessada, i també en els de naixement dels seus fills.

Les resolucions judicials estrangeres relatives als canvis de cognoms o de nom que afectin persones no andorranes no cal que siguin sotmeses a exequàtur si consta al registrador que la resolució és ferma i compleix l'ordenament jurídic del país on s'ha dictat, salvat el cas de reciprocitat.”

7. Es modifica l'article 75 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat al seu torn per la disposició final primera de la Llei 14/2004, del 3 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat com segueix:

“Article 75

1. Es presumeix que l'infant concebut durant el matrimoni té per pare el marit de la mare. Nogensmenys, el marit pot instar una acció en impugnació de la paternitat davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, sempre que acrediti fets per demostrar que no pot ser-ne el pare.

2. Si l'infant ha nascut dins els 180 dies següents a la celebració del matrimoni, el marit pot instar una acció en impugnació de la paternitat davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, en el termini dels sis mesos següents al naixement, amb la sola prova de la data del part. No obstant això, no hi pot haver lloc a la impugnació de la paternitat si el marit ha reconegut expressament o tàcitament la seva paternitat, o si coneixia l'embaràs abans de la celebració del matrimoni, o si s'ha comportat com a pare des del naixement de l'infant.”

8. Es modifica l'apartat 4 de l'article 76 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou afegit en virtut de la disposició final segona de la Llei 14/2004, del 3 de novembre, qualificada de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat com segueix:

“Article 76

[...]

4. En tot cas es pot instar una acció en impugnació de la paternitat que, en aplicació de la presumpció legal, hagi prevalgut en l'àmbit registral, davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn.”

9. Es modifiquen els apartats 2 i 4 de l'article 78 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, els quals queden redactats com segueix:

“Article 78

[...]

2. El reconeixement fet en acta de naixement, en document públic o en expedient registral, un cop finalitzat el termini legal per declarar el naixement, requereix, perquè sigui eficaç i inscrit al Registre Civil:

a) el consentiment del fill major d'edat, o

b) el consentiment de la mare si la persona reconeguda és menor d'edat, o

c) l'aprovació judicial del batlle al qual correspongui per torn, mitjançant el procediment de jurisdicció voluntària que regula la Llei del Codi de procediment civil, si el fill té la capacitat modificada judicialment.

[...]

4. A manca dels consentiments o l'aprovació mencionats a l'apartat 2 anterior, únicament és possible la inscripció de la paternitat que quedi determinada per una declaració judicial.”

10. Es modifica l'article 82 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 82

El Batlle que dicti la resolució ferma de declaració d'absència, o del seu acabament, remet d'ofici al Registre Civil una certificació de la resolució esmentada perquè sigui inscrita.

Estan obligats a instar la inscripció de la declaració d'absència el representant nomenat de l'absent i les persones legitimades legalment per demanar la declaració d'absència.

Poden sol·licitar la inscripció totes les persones interessades que acreditin aquesta condició; l'interès és apreciat pel registrador. Contra la decisió negativa del registrador es pot interposar un recurs davant el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària.”

11. Es modifica l'apartat 2 de l'article 87 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 87

[...]

2. Pot instar la inscripció de l'emancipació qualsevol persona que al·legui tenir-hi interès legítim, el qual s'ha de justificar davant del registrador. Contra la negativa del registrador a la inscripció es pot interposar un recurs davant del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària.

[...].”

12. Es modifica la lletra b) de l'article 101 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 16, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat com segueix:

“Article 101

[...]

b) En cas que hi hagi denúncies d'impediments o bé la formalització d'oposició al matrimoni o la unió civil, el registrador ha d'oïr els contraents i els opositors per valorar-ne la veracitat i els fets en què es basen, i practica les diligències de prova que estimi

útils, pertinents i necessàries, tot plegat en el termini màxim de trenta dies. Transcorregut aquest termini, i després de l'audiència del Ministeri Fiscal, el registrador dicta una resolució motivada en què autoritza o denega la celebració del matrimoni o la unió civil. Contra aquesta resolució qualsevol dels contraents o de les persones que formulen l'oposició, o el Ministeri Fiscal, poden interposar un recurs, en el termini de tretze dies hàbils, davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn. En aquest cas la celebració del matrimoni o la unió civil queda en suspens fins a la resolució del recurs.”

13. Es modifica l'article 104 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 19, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat com segueix:

“Article 104

Les dispenses d'impediments i les dispenses de proclames les acorda el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària, a petició conjunta dels dos contraents, oïts el Ministeri Fiscal i el registrador. Les dispenses s'anoten en la inscripció de matrimoni o la unió civil en el mateix moment d'estendre-la.”

14. Es modifica la lletra d) de l'article 109 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 25, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat com segueix:

“Article 109

[...]

d) Si el matrimoni és d'una altra classe diferent del canònic o el civil, segons la llei del lloc de celebració, s'ha d'inscriure al Registre Civil la certificació literal legalitzada de la inscripció del matrimoni en qüestió al registre civil del país on s'hagi celebrat el matrimoni. En defecte d'inscripció en un registre civil, per poder fer inscriure el matrimoni els dos cònjuges s'han d'adreçar al batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, per obtenir una resolució judicial que declari l'existència, la validesa i la licitud del matrimoni i, en especial, l'absència de frau a la llei nacional i la conformitat de l'ordre públic, així com la seva eficàcia a Andorra. El Ministeri Fiscal ha de ser part en el procés esmentat.

[...].”

15. Es modifica l'article 122 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 122

La declaració espontània de les persones obligades a declarar la mort, que tingui lloc un cop iniciat el procés judicial civil a què es refereix l'article precedent, posa fi a aquest procés.”

16. Es modifica l'article 126 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 126

Per inhumar o incinerar un cadàver, s'ha d'obtenir la llicència corresponent lliurada pel registrador en els casos en què s'hagi procedit a la inscripció, o bé pel batlle de guàrdia en els casos en què no hagi estat possible, per qualsevol causa, la inscripció prèvia de la defunció al Registre.

No es pot inhumar o incinerar el cos o les restes de la persona difunta, i més especialment si la mort ha estat sobtada, fins després d'haver transcorregut un interval de temps que no pot ser inferior a dotze hores ni superior a quaranta-vuit hores, comptades des de la defunció o el trobament del cadàver, llevat que el batlle de guàrdia disposi una altra cosa.”

17. Es modifica l'article 129 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 129

El Batlle que hagi dictat la resolució de declaració de mort o la resolució que hagi deixat sense efecte aquesta declaració tramet d'ofici al Registre Civil la certificació d'aquestes resolucions perquè en faci la inscripció marginal en la del naixement de la persona declarada morta.

Estan obligades a instar la inscripció de la declaració de mort les persones que l'hagin sol·licitat i el Ministeri Fiscal que hagi intervingut en el procés corresponent.

Poden sol·licitar aquesta inscripció, o en acabar aquesta situació, les persones que acreditin tenir-hi interès legítim.”

18. Es modifica l'article 130 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 130

Abans que hagi recaigut la resolució judicial ferma en què es declara la mort, les persones que han instat el procés, el Ministeri Fiscal o el batlle poden promoure l'anotació d'una referència del procés de jurisdicció voluntària iniciat, amb efecte

simplement informatiu, aportant una còpia, autenticada pel secretari judicial que l'ha rebut, de l'escrit mitjançant el qual s'ha iniciat el procés.”

19. Es modifica l'article 142 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual fou modificat per la disposició final tercera, apartat 34, de la Llei 34/2014, del 27 de novembre, qualificada de les unions civils i de modificació de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995, i que queda redactat com segueix:

“Article 142

Tota persona està legitimada per demanar una certificació en extracte de les inscripcions de naixement, matrimoni, unió civil i defunció, de conformitat amb el que estableix l'article 136, amb les limitacions que s'hi preveuen o les que resultin reglamentàriament.

Quant a les certificacions literals, no poden lliurar-se sense l'autorització del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària i sense la petició expressa de les persones especialment legitimades, quan per la seva pròpia naturalesa hagin de donar publicitat dels aspectes i les circumstàncies següents:

- a) La filiació extramatrimonial o adoptiva i la legitimació.
- b) Les causes de nul·litat o separació d'un matrimoni o unió civil, o de privació o suspensió de la pàtria potestat.
- c) El matrimoni o la unió civil celebrats sense la publicació de proclames.
- d) El lligall de criatures abortives.
- e) Qualsevol altra circumstància que es consideri que pugui vulnerar el dret a la intimitat o a l'honor.

Són persones especialment legitimades per sol·licitar l'expedició de les certificacions literals mencionades anteriorment les persones inscrites, els seus ascendents, descendents i hereus, els representants legals de les persones inscrites, i els batlles i tribunals.”

20. Es modifica l'article 146 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 146

En general, és competència del registrador la modificació del Registre Civil, pels tràmits de l'expedient registral, en primera instància i pel procediment establert en aquesta Llei i en les normes reglamentàries que la desenvolupen.

En canvi, correspon al batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, mitjançant el procediment abreujat que regula la Llei del Codi de procediment civil:

- a) El coneixement de les accions civils que tinguin per objecte la declaració de la nul·litat o la ineficàcia de les inscripcions que es troben en el Registre Civil i dels títols corresponents que li serveixen de base.
- b) La modificació d'assentaments que canviï el contingut de sentències judicials en virtut de les quals s'hagin practicat.
- c) La modificació de sexe que s'admeti per llei i sigui posterior al naixement d'una persona.
- d) Els recursos contra les resolucions del registrador en els expedients de la seva competència en els casos assenyalats legalment.
- e) La resta de matèries excepcionalment reservades per aquesta Llei.”

21. Es modifica l'article 150 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 150

Contra la resolució a què fa referència l'article anterior es pot interposar un recurs, a ambdós efectes, davant el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, en el termini de tretze dies hàbils a comptar de la notificació de la resolució del registrador. El procés judicial civil se segueix pel procediment abreujat que regula la Llei del Codi de procediment civil.”

22. Es modifica l'article 151 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 151

La resolució judicial mitjançant la qual es resol el recurs interposat a què fa referència l'article anterior es notifica al registrador mitjançant un ofici i a la persona interessada per compareixença. La resolució produeix efectes a partir del moment en què es comunica al registrador, independentment que hagi estat o no notificada a la persona interessada.

Contra la resolució judicial esmentada es pot interposar un recurs d'apel·lació, d'acord amb les normes que estableix la Llei del Codi de procediment civil.

23. Es modifica l'article 153 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 153

Les accions destinades a obtenir un títol apte per inscriure o per practicar un altre assentament registral relatiu a l'estat civil o a fets inscriptibles o anotables en el Registre

Civil s'exerceixen per mitjà d'un procés judicial civil que se segueix pel procediment abreujat que regula la Llei del Codi de procediment civil.”

24. Es modifica l'article 157 de la Llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 157

1. Si no hi ha hagut un pronunciament en el sentit assenyalat a l'article anterior en el procés penal corresponent, i no és possible anul·lar, declarar ineficax o modificar l'assentament afectat per un dels procediments establerts en aquesta Llei o en una altra norma processal, el Ministeri Fiscal ha d'instar la nul·litat, la ineficàcia o la modificació dels assentaments afectats per un delictes o una falta contra l'estat civil, o per una irregularitat registral motivadora de sanció disciplinària, per mitjà d'un procés judicial civil que se segueix pel procediment abreujat que regula la Llei del Codi de procediment civil.

2. Estan legitimades per instar la nul·litat, la ineficàcia o la modificació al·ludides a l'apartat anterior les persones a què es refereix l'assentament afectat i qualsevol altra persona que acrediti tenir-hi un interès legítim.”

Disposició final desena. Modificació de la Llei del Ministeri Fiscal

1. Es modifica l'apartat 10 de l'article 3 de la Llei del Ministeri Fiscal, del 12 de desembre de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 3

[...]

10. Intervé en tots els processos civils en què estiguin interessats menors d'edat o persones absents, amb la capacitat modificada judicialment o necessitades de protecció.

[...].”

2. S'afegeix un apartat 3 a l'article 14 de la Llei del Ministeri Fiscal, del 12 de desembre de 1996, el qual queda redactat de la manera següent:

“Article 14

[...]

3. El fiscal general pot encomanar el seguiment dels processos o assumptes als diferents fiscals adjunts de forma potestativa. No obstant això, si ha assignat en primer lloc un procés o un assumpte a un fiscal adjunt i, posteriorment, decideix assignar-lo a un altre fiscal adjunt, ho ha de fer mitjançant un escrit motivat degudament. Contra aquesta decisió no es pot interposar cap recurs.”

3. Es modifica l'article 24 de la Llei del Ministeri Fiscal, del 12 de desembre de 1996, el qual queda redactat de la manera següent:

“Article 24

1. Els membres del Ministeri Fiscal estan subjectes a la responsabilitat disciplinària derivada dels actes comesos en l'exercici del càrrec. La responsabilitat disciplinària és independent de la responsabilitat civil i penal que pugui correspondre als membres del Ministeri Fiscal pels mateixos fets.

2. Si en el decurs de la tramitació d'un expedient disciplinari es manifesten indicis de conductes que poden constituir una infracció penal, el Consell Superior de la Justícia ho ha de posar en coneixement de l'òrgan jurisdiccional competent i suspendre, tot seguit, la tramitació de l'expedient esmentat, la qual cosa interromp el còmput dels terminis de prescripció o caducitat, fins que recaigui una resolució ferma en l'àmbit penal.

D'altra banda, quan s'estigui instruint o jutjant un procés penal pels mateixos fets que han originat o han de comportar la incoació d'un expedient disciplinari, o per altres fets que hi estiguin íntimament vinculats, s'ha d'iniciar la tramitació de l'expedient disciplinari, si no s'ha iniciat amb anterioritat, i se'n suspèn tot seguit la tramitació, la qual cosa interromp el còmput dels terminis de prescripció o caducitat, fins que recaigui una resolució ferma en l'àmbit penal. En qualsevol cas, la declaració de fets provats que pugui fer el tribunal penal és vinculant per al Consell Superior de la Justícia, sense perjudici de la qualificació jurídica diferent que es pugui fer d'aquests fets.”

4. S'afegeix un nou article 24 bis, dins el capítol V de la Llei del Ministeri Fiscal, del 12 de desembre de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 24 bis

Els membres del Ministeri Fiscal que són objecte d'un procediment disciplinari tenen els drets següents:

a) Dret a ser informats dels fets que se'ls imputen, de les faltes que aquests fets puguin constituir, de les sancions que els puguin ser imposades, de la identitat de la persona designada com a instructor i de l'òrgan competent per imposar la sanció.

b) Dret d'accés a l'expedient disciplinari, de conèixer l'estat de la tramitació i d'obtenir còpies dels documents, en els termes del Codi de l'Administració.

c) Dret a formular al·legacions, a proposar les proves que considerin oportunes i a utilitzar tots els mitjans de defensa admesos per l'ordenament jurídic que siguin procedents.

d) Dret a la presumpció d'innocència i a no declarar en contra de si mateixos.

e) Dret a ser assistits per un advocat durant la tramitació de l'expedient, de lliure elecció per part del membre del Ministeri Fiscal expedientat i a càrrec seu.

f) Dret a obtenir una resolució motivada.

g) Qualsevol altre dret que reconeixin la Constitució o les lleis.”

5. Es modifica l'article 25 de la Llei del Ministeri Fiscal, del 12 de desembre de 1996, el qual fou modificat al seu torn per l'apartat 5 de la disposició final primera de la Llei 28/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, i que queda redactat com segueix:

“Article 25

1. Les faltes comeses pels membres del Ministeri Fiscal en l'exercici del càrrec es qualifiquen en lleus, greus i molt greus.

2. Les faltes lleus prescriuen al cap de sis mesos; les greus, al cap de dos anys, i les molt greus, al cap de quatre anys, a comptar de la data del fet causant o des del moment en què se n'hagi hagut de tenir coneixement. El termini de prescripció s'interromp per qualsevol actuació realitzada amb coneixement formal del membre del Ministeri Fiscal interessat que s'adreça a la iniciació, la tramitació o la resolució de l'expedient disciplinari.

3. La interrupció deixa de tenir efecte si no s'incoa l'expedient disciplinari o queda paralitzat durant més de sis mesos per causa no imputable al membre del Ministeri Fiscal interessat. En aquest cas, el còmput del termini de prescripció s'inicia de nou a partir de la data de la darrera actuació que consti en l'expedient disciplinari.

4. En el cas de suspensió de la tramitació de l'expedient per causa de prejudicialitat penal, el termini de prescripció de la falta resta suspès fins que el Consell Superior de la Justícia tingui coneixement formal de la resolució ferma recaiguda en l'àmbit penal.”

6. Es modifica l'article 28 de la Llei del Ministeri Fiscal, del 12 de desembre de 1996, el qual fou modificat al seu torn per l'apartat 9 de la disposició final primera de la Llei 28/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993, i que queda redactat com segueix:

“Article 28

1. Les sancions que es poden imposar als membres del Ministeri Fiscal per les faltes comeses en l'exercici del càrrec, els criteris de graduació de les sancions, les condicions de la prescripció, l'anotació i la cancel·lació d'aquestes sancions, i les condicions d'extinció de la responsabilitat, són les mateixes que s'estableixen per als batlles i els magistrats als articles 85, 85 bis i 85 ter de la Llei qualificada de la Justícia.

2. Igualment, els són aplicables els articles 86 i 87 de la Llei qualificada de la Justícia. Tanmateix, en el cas de la resolució definitiva adoptada pel Consell Superior de la Justícia a què fa referència l'article 87, s'hi pot recórrer en contra davant el Ple del Tribunal Superior, però no pot formar part d'aquest Ple el magistrat designat i que ha intervingut durant la instrucció del procediment disciplinari, d'acord amb l'article 30 bis, apartat 3, d'aquesta Llei.”

7. Es modifica l'apartat 2 de l'article 29 de la Llei del Ministeri Fiscal, del 12 de desembre de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 29

[...]

2. El Ministeri Fiscal no és part en el procediment disciplinari, sense perjudici de la intervenció del fiscal general establerta a l'article 30 bis, apartat 3, a l'article 30 ter, apartat 5, i a l'article 30 quater, apartat 1.”

8. Es modifica l'article 30 de la Llei del Ministeri Fiscal, del 12 de desembre de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 30

1. El procediment disciplinari contra un membre del Ministeri Fiscal l'inicia el Consell Superior de la Justícia, com a òrgan disciplinari, mitjançant la incoació d'un expedient disciplinari que es tramita amb respecte dels principis generals del règim sancionador. El Consell Superior de la Justícia designa un instructor entre els seus membres.

2. L'instructor ha d'abstenir-se en els supòsits en què ho estableixi la normativa aplicable i, en cas que no ho faci, pot ser recusat:

a) Si concorre algun motiu d'incompatibilitat i, en concret, algun dels supòsits previstos al Codi de l'Administració, l'instructor ho ha de comunicar al Consell Superior de la Justícia, en el termini màxim de cinc dies hàbils a comptar de l'endemà del dia en què se l'assabenti de la designació. Dins dels set dies naturals següents, el Consell Superior de la Justícia, amb l'abstenció de l'instructor de l'expedient disciplinari, resol motivadament, i aquesta resolució no és susceptible de recurs.

b) En cas que es recusi l'instructor, també resol motivadament el Consell Superior de la Justícia, amb l'abstenció de l'instructor de l'expedient disciplinari, en el mateix termini assenyalat a la lletra a anterior. Aquesta resolució no és susceptible de recurs, sense perjudici que es pugui al·legar aquest extrem en virtut del recurs que es formuli contra la resolució disciplinària.

3. La resolució mitjançant la qual s'incoa l'expedient disciplinari i es designa l'instructor s'ha de notificar per escrit al membre del Ministeri Fiscal expedientat.”

9. S'afegeix un nou article 30 bis, dins el capítol V de la Llei del Ministeri Fiscal, del 12 de desembre de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 30 bis

1. L'instructor designat pel Consell Superior de la Justícia ha d'instruir l'expedient i formular, en el termini màxim de trenta dies hàbils des del dia en què es notifiqui al membre del Ministeri Fiscal expedientat la resolució assenyalada a l'article 30.3, el plec de càrrecs corresponent, que ha d'incloure els fets imputats, amb expressió de les faltes presumptament comeses i de les sancions que siguin aplicables.

2. El plec de càrrecs s'ha de notificar per escrit al membre del Ministeri Fiscal expedientat, el qual disposa d'un termini de deu dies hàbils per fer alegacions i sol·licitar, si escau, la pràctica de les proves que entengui necessàries per a la seva defensa.

3. Contestat el plec de càrrecs o transcorregut el termini sense fer-ho, l'instructor pot practicar les proves sol·licitades que consideri oportunes i ha de denegar motivadament les que consideri que no ho són, i també pot practicar d'ofici les altres proves que consideri necessàries i siguin admissibles en dret, en el termini de trenta dies hàbils. Posteriorment, ha de donar vista de l'expedient disciplinari al membre del Ministeri Fiscal expedientat, per tal que en el termini de deu dies hàbils formuli les conclusions que estimi convenients. A més, ha de donar vista de l'expedient disciplinari al magistrat que nomeni a aquest efecte el president del Tribunal Superior de Justícia i, en cas que l'expedient se segueixi contra un fiscal adjunt, també al fiscal general, per tal que emetin un informe sobre els fets presumptament comesos i el plec de càrrecs en el mateix termini de deu dies hàbils. Transcorregut aquest termini, l'instructor ha d'elevat l'expedient disciplinari al Consell Superior de Justícia en el termini màxim de cinc dies hàbils.

4. Totes les persones i les entitats públiques i privades estan obligades, amb les limitacions que estableixen les lleis, a facilitar a l'instructor la informació necessària per al bon fi de la instrucció de l'expedient.”

10. S'afegeix un nou article 30 ter, dins el capítol V de la Llei del Ministeri Fiscal, del 12 de desembre de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 30 ter

1. La competència per dictar la resolució disciplinària i, si escau, imposar les sancions oportunes, o per arxivar l'expedient disciplinari contra el membre del Ministeri Fiscal

expedientat, correspon al Consell Superior de la Justícia, com a òrgan disciplinari, amb l'abstenció de l'instructor de l'expedient disciplinari.

2. El Consell Superior de la Justícia ha de dictar la resolució disciplinària en el termini màxim de quinze dies hàbils per a les faltes lleus; de trenta dies hàbils per a les faltes greus, i de quaranta-cinc dies hàbils per a les faltes molt greus, a comptar del dia en què l'instructor li elevi l'expedient disciplinari.

3. Dins els terminis establerts a l'apartat anterior, el president o, en cas que s'hagi hagut d'abstenir o hagi estat recusat, el vicepresident del Consell Superior de la Justícia, assenyala el lloc, el dia i l'hora en què s'ha de celebrar la vista oral, a la qual cita els membres del Consell Superior, a excepció de l'instructor de l'expedient disciplinari. També cita el membre del Ministeri Fiscal expedientat. El president o, si escau, el vicepresident, que dirigeix i modera la vista oral, atorga la paraula al batlle o al magistrat expedientat en primer lloc, i, tot seguit, al representant del Ministeri Fiscal. També pot atorgar torns addicionals de paraula. Durant la vista oral no es poden al·legar fets que no ho hagin estat durant la fase d'instrucció. El membre del Ministeri Fiscal expedientat pot renunciar a la celebració de la vista oral en virtut de les conclusions a què fa referència l'article 30 bis, apartat 3.

4. La resolució disciplinària ha de ser motivada i no pot incloure fets diferents dels que han fonamentat el plec de càrrecs, sense perjudici de la valoració jurídica que se'n faci. Si la resolució és sancionadora, s'han de determinar amb precisió les faltes comeses, els preceptes en què estan tipificades i les sancions imposades. La resolució s'adopta amb el vot favorable de la majoria dels membres del Consell Superior de la Justícia, excepte el de l'instructor designat.

5. Les sancions d'amonestació escrita arran de la comissió de faltes lleus poden ser imposades pel Consell Superior de la Justícia sense que calgui nomenar un instructor ni realitzar cap altre tràmit que el d'al·legacions escrites del membre del Ministeri Fiscal expedientat, en el termini màxim de trenta dies hàbils a comptar del dia en què es notifiqui la resolució mitjançant la qual s'incoa l'expedient disciplinari.

6. En els altres casos, si així ho sol·licita per escrit i de forma expressa el membre del Ministeri Fiscal expedientat, i alhora es mostra conforme amb els fets imputats, la falta comesa i la sanció aplicable, es pot prescindir de la instrucció de l'expedient i dictar la resolució disciplinària que correspongui per part del Consell Superior de la Justícia.”

11. S'afegeix un nou article 30 quater, dins el capítol V de la Llei del Ministeri Fiscal, del 12 de desembre de 1996, el qual queda redactat com segueix:

“Article 30 quater

1. Quan acordi la incoació d'un expedient disciplinari, el Consell Superior de la Justícia, amb l'abstenció de l'instructor, i amb l'audiència prèvia del membre del Ministeri Fiscal expedientat, pot decidir cautelament la suspensió del càrrec del membre del Ministeri Fiscal expedientat per un període màxim de sis mesos, quan hi hagi indicis racionals de la comissió d'una falta molt greu. En aquest cas, el Consell Superior també pot decidir la minoració o la pèrdua de les retribucions corresponents, malgrat que s'han de compensar les retribucions deixades de percebre pel membre del Ministeri Fiscal expedientat si es resol finalment que els fets comesos són constitutius d'una falta lleu, sense perjudici de la sanció que s'imposi arran d'aquests fets; si la sanció imposada no comporta la minoració o la pèrdua de retribucions, llevat de la sanció de separació del càrrec, o si s'arxiva l'expedient disciplinari perquè no han quedat acreditats els fets imputats.

2. Contra les mesures cautelars esmentades a l'apartat anterior, el membre del Ministeri Fiscal expedientat pot interposar recurs davant el Tribunal Superior de Justícia. El recurs el resol una sala formada pels tres magistrats amb més antiguitat en el càrrec. Aquests tres magistrats no poden formar part del Ple del Tribunal Superior de Justícia en cas que, finalment, s'interposi un recurs contra la resolució disciplinària definitiva del Consell Superior de la Justícia.

3. El període de suspensió temporal del càrrec, com a mesura cautelar, no pot ser superior al de la sanció de suspensió temporal del càrrec que pugui ser imposada per la falta presumptament comesa. El temps transcorregut s'ha de tenir en compte a l'efecte de computar el període de la sanció de suspensió temporal del càrrec que es pugui imposar al terme de l'expedient disciplinari.”

Disposició final onzena. Modificació de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal

1. Es modifica l'enunciat del capítol III del títol preliminar de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998, el qual queda redactat com segueix:

“Capítol III. Abstenció i recusació”

2. Es modifica l'article 7 de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998, el qual fou modificat al seu torn per l'article 2 de la Llei 10/2005, del 21 de febrer, qualificada de modificació del Codi de procediment penal i per l'article 5 de la Llei 17/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998, i que queda redactat com segueix:

“Article 7

L’abstenció i la recusació dels batlles, magistrats i membres del Ministeri Fiscal en els processos penals es regeixen per les normes de la Llei qualificada de la Justícia.”

3. Es modifica l’article 9 de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998, el qual queda redactat com segueix:

“Article 9

1. Amb caràcter general, en tots els processos penals és preceptiva la defensa i l’assistència tècnica prestades per un advocat. No obstant això, la intervenció de l’advocat és facultativa en els processos penals que se segueixen per contravencions penals.

2. Per actuar davant els tribunals penals en el termes previstos per aquesta Llei, els advocats han d’acomplir els requisits que estableixen la Llei qualificada de la Justícia i la Llei de l’exercici de la professió d’advocat i del Col·legi Oficial d’Advocats d’Andorra.”

4. Es modifica l’article 11 de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998, el qual queda redactat com segueix:

“Article 11

En la seva actuació davant els tribunals penals, els advocats tenen els drets i els deures que estableixen la Llei de l’exercici de la professió d’advocat i del Col·legi Oficial d’Advocats d’Andorra.”

5. Es modifica l’article 12 de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998, el qual fou modificat al seu torn per l’article 6 de la Llei 17/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998, i que queda redactat com segueix:

“Article 12

1. Per tal de garantir el dret a la defensa i l’assistència tècnica lletrades, els processats han de ser defensats per un advocat, i en cas que no en nomenin, se’ls en designa un d’ofici.

2. Llevat que hagi obtingut el benefici de la defensa i l’assistència tècnica lletrades gratuïtes, el processat té l’obligació de rescabalar al Govern els honoraris que hagi satisfet a l’advocat d’ofici, els quals formen part de les despeses judicials, sense perjudici que l’advocat pugui reclamar també al processat un complement d’honoraris. L’obligació esmentada es fa efectiva en els termes que el Govern estableixi reglamentàriament.”

Disposició final dotzena. Modificació de la Llei sobre drets d'autor i drets veïns

Es modifiquen els apartats 1 i 2 de l'article 43 de la Llei sobre drets d'autor i drets veïns, del 10 de juny de 1999, els quals queden redactats com segueix:

“Article 43. Jurisdicció

1. Sense perjudici del que estableixen els apartats 5 i 6 de l'article 7 i la resta d'articles d'aquest capítol, el batlle o el tribunal que pertany a la jurisdicció civil o, si escau, a la jurisdicció penal, a petició de qualsevol persona que justifiqui un interès legítim, és competent per conèixer els litigis entre particulars en relació amb un dret d'autor o un dret veí, en particular pel que fa a:

- a) Qualsevol demanda de mesures cautelars o de pràctica de diligències preliminars.
- b) Qualsevol acció per violació d'un dret d'autor o un dret veí.
- c) Qualsevol acció sobre el dret a un dret d'autor o un dret veí, sobre la propietat d'un dret d'autor o un dret veí, o sobre un contracte de llicència.

2. Tots els litigis civils que puguin sorgir a l'empara d'aquesta Llei se substancien d'acord amb el procediment abreujat que regula la Llei del Codi de procediment civil.”

Disposició final tretzena. Modificació de la Llei d'arrendaments de finques urbanes

Es modifica l'apartat 4 de l'article 15 de la Llei d'arrendaments de finques urbanes, del 30 de juny de 1999, el qual al seu torn fou afegit per l'article 5 de la Llei 1/2014, del 23 de gener, de modificació de la Llei d'arrendaments de finques urbanes, del 30 de juny de 1999, i que queda redactat com segueix:

“Article 15

[...]

4. L'arrendatari pot reclamar el retorn de la fiança lliurada en el marc del procés que se segueix pel procediment d'arrendaments que regula la Llei del Codi de procediment civil, o en un procés posterior endegat amb aquesta finalitat. L'acció per reclamar el retorn de la fiança prescriu en el termini de tres anys a comptar del moment de l'extinció del contracte d'arrendament.”

Disposició final catorzena. Modificació de la Llei de la radiodifusió i televisió pública i de creació de la societat pública Ràdio i Televisió d'Andorra, SA

Es modifica l'apartat 3 de l'article 9 de la Llei de la radiodifusió i televisió pública i de creació de la societat pública Ràdio i Televisió d'Andorra, SA, del 13 d'abril del 2000, el qual al seu torn va ser modificat per l'article 1 de la Llei 20/2012, del 18 d'octubre, de modificació de la Llei de la radiodifusió i televisió pública i de creació de la societat

pública Ràdio i Televisió d'Andorra SA, del 13 d'abril del 2000, i que queda redactat com segueix:

“Article novè

[...]

3. Contra la decisió del director general es pot presentar una demanda dins els tretze dies següents al dia en què es notifiqui aquesta decisió, davant la jurisdicció civil competent, la qual es tramita pel procediment abreujat que regula la Llei del Codi de procediment civil.

[...].”

Disposició final quinzena. Modificació de la Llei de taxes judicials

1. Es modifica l'article 7 de la Llei de taxes judicials, del 22 de juny del 2000, el qual queda redactat com segueix:

“Article 7

1. El Govern proveeix l'Autoritat Financera Andorrana dels segells destinats a la recaptació de les taxes judicials. Aquests segells, de colors diferents, tenen els valors facials següents: deu, vint, cinquanta, cent i dos-cents euros.

2. Quan l'import de la taxa sigui superior a cinc-cents euros es pot acreditar la liquidació i el pagament mitjançant l'aportació de l'acreditació d'ingrés, directa o per mitjà del Consell Superior de la Justícia, als comptes de l' Autoritat Financera Andorra .”

2. Es modifica l'article 8 de la Llei de taxes judicials, del 22 de juny del 2000, el qual queda redactat com segueix:

“Article 8

L'Autoritat Financera Andorrana lliura els segells al Consell Superior de la Justícia, d'acord amb les necessitats dels advocats i dels procuradors. El Consell Superior de la Justícia n'acusa recepció, els distribueix, en recapta el valor econòmic i, trimestralment, practica la liquidació corresponent i ingressa el producte a l' Autoritat Financera Andorra a l'ordre del Govern.”

3. Es modifica l'article 9 de la Llei de taxes judicials, del 22 de juny del 2000, el qual queda redactat en els termes següents:

“Article 9

1. Queden subjectes a la taxa judicial totes les actuacions processals que es materialitzen en qualsevol classe de procediment en virtut dels escrits següents:

- a) Sol·licitud de diligències preliminars i oposició a la sol·licitud de diligències preliminars.
- b) Sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova i oposició a la sol·licitud de mesures d'assegurament de la prova.
- c) Sol·licitud d'anticipació de la prova i oposició a la prova anticipada.
- d) Sol·licitud de mesures cautelars i oposició a les mesures cautelars.
- e) Demanda i reconvenció.
- f) Proposició de proves del demandant, del demandant reconvençional o del demandant incidental en qualsevol tipus d'incident d'oposició, amb independència que es faci juntament amb la demanda o qualsevol altre escrit, o de forma separada.
- g) Petició inicial en el procediment d'injunció.
- h) Sol·licitud de mesures provisionals regulades a la Llei qualificada del matrimoni.
- i) Recurs de reposició, recurs d'apel·lació i recurs d'adhesió.
- j) Impugnació dels acords del secretari judicial, del saig o del notari.
- k) Demanda de revisió.
- l) Sol·licitud d'execució de les costes processals i impugnació de la taxació de les costes processals.
- m) Sol·licitud de mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries i oposició a les mesures d'assegurament de les sentències condemnatòries.
- n) Demanda d'execució i oposició a l'execució forçosa.
- o) Impugnació dels actes d'execució del saig i de les actuacions o diligències del notari.
- p) Petició de liquidació i oposició a la petició de liquidació.
- q) Sol·licitud de jurisdicció voluntària.
- r) Escrit de qualificació i quantificació de la responsabilitat civil en els processos penals
- s) Actes de subhasta judicial.

2. També queden subjectes a la taxa judicial les peticions de certificat de qualsevol tipus, de legalització de documents i d'obtenció de còpies simples en paper o en qualsevol altre format o suport, llevat que ho sol·liciti una administració pública.

3. Els escrits que tenen com a objecte complementar, precisar, aclarir o insistir en relació amb les actuacions processals esmentades a l'apartat 1 anterior no queden subjectes a la taxa judicial.”

4. Es modifica l'article 10 de la Llei de taxes judicials, del 22 de juny del 2000, el qual queda redactat com segueix:

“Article 10

1. Les taxes s'apliquen a les actuacions processals esmentades a l'apartat 1 de l'article anterior, d'acord amb les quotes variables i fixes següents:

a) Processos amb quantia determinada o determinable:

- i) Fins a 1.000 euros: 20 euros.
- ii) De 1.001 a 6.000 euros: 30 euros.
- iii) De 6.001 a 10.000 euros: 50 euros.
- iv) De 10.001 a 20.000 euros: 70 euros.
- v) De 20.001 a 60.000 euros: 100 euros.
- vi) De 60.001 a 150.000 euros: 200 euros.
- vii) De 150.001 a 300.000 euros: 300 euros.
- viii) De 300.001 a 600.000 euros: 400 euros.
- ix) De 600.001 a 1.800.000 euros: 500 euros.
- x) A partir d'1.800.000 euros: 0,04 per cent.

b) Processos amb quantia indeterminada i processos que se segueixen pel procediment d'arrendaments, segons una quota fixa de 100 euros.

2. No obstant el que estableix l'apartat anterior:

a) En les demandes i sol·licituds d'execució i liquidació s'aplica la taxa prenent com a base la quantia per la qual se sol·licita l'execució o la liquidació, i en les oposicions o impugnacions a l'execució, la taxació o la liquidació s'aplica la taxa prenent com a base la quantia respecte de la qual es formula l'oposició o la impugnació, amb un mínim de 50 euros.

b) En els processos que se segueixen pel procediment de jurisdicció voluntària i que tenen com a objecte dipòsits o consignacions, s'aplica una quota fixa de 10 euros, i els que tenen com a objecte el benefici de la defensa i l'assistència tècnica lletrades gratuïtes estan exempts del pagament de la taxa judicial.

c) Als escrits de qualificació i quantificació de la responsabilitat civil en els processos penals s'aplica la taxa prenent com a base la quantia global de la reclamació.

d) En les subhastes judicials, la taxa aplicable consisteix en un percentatge sobre el preu obtingut de la subhasta, que es liquida per retenció i ingrés al compte de l' Autoritat Financera Andorra corresponent. L'acreditació de l'ingrés de la taxa queda incorporada a l'acta de la subhasta. En aquest cas, la taxa s'aplica segons la quota variable següent:

i) Fins a 6.000 euros: 3 per cent.

ii) L'excés fins a 20.000 euros: 2 per cent.

iii) L'excés fins a 150.000 euros: 0,50 per cent.

iv) L'excés fins a 600.000 euros: 0,25 per cent.

v) Per l'excés: 0,15 per cent.

3. Per a les peticions de certificats de qualsevol tipus s'aplica una quota fixa de 10 euros per cada certificat; per a les peticions de legalització de documents s'aplica una quota fixa de 3 euros per cada document, i per a les peticions d'obtenció de còpies simples s'aplica una quota fixa de 0,35 euros per cada còpia en paper o la quantitat equivalent en el cas de còpies en un altre format o suport.”

Disposició final setzena. Modificació de la Llei de propietat horitzontal

1. Es modifiquen els apartats 2 i 4 de l'article 9 de la Llei 12/2004, del 30 de juny, de propietat horitzontal, els quals queden redactats com segueix:

“Article 9. Acció de cessament de les activitats prohibides

[...]

2. Si l'infractor persisteix en la seva conducta, el president de la Comunitat de propietaris, amb l'acord previ de la Junta de Propietaris convocada a aquest efecte, pot interposar l'acció de cessament contra l'infractor. Aquesta acció es tramita pel procediment abreujat que regula la Llei del Codi de procediment civil, amb les especialitats que estableix aquest article.

[...]

4. El batlle, amb caràcter preventiu i en interès de la Comunitat de propietaris, pot ordenar el cessament immediat de l'activitat prohibida, i també qualsevol altra mesura de protecció que tingui per objecte assegurar l'efectivitat de l'ordre de cessament, d'acord amb les normes sobre les mesures cautelars que regula la Llei del Codi de procediment civil.”

2. Es modifica l'apartat 3 de l'article 32 de la Llei 12/2004, del 30 de juny, de propietat horitzontal, el qual queda redactat com segueix:

“Article 32. Legitimació i exercici de les accions d'impugnació

[...]

3. L'acció d'impugnació dels acords de la Junta de Propietaris es tramita pel procediment abreujat que regula la Llei del Codi de procediment civil, amb les especialitats que estableix aquest article.

L'acció es dirigeix contra la Comunitat de propietaris, excepte si la nul·litat ha de produir efectes en l'esfera individual o privada d'un dels propietaris; en aquest cas el propietari esmentat també ha de ser demandat.

[...].”

3. Es modifica l'article 33 de la Llei 12/2004, del 30 de juny, de propietat horitzontal, el qual queda redactat com segueix:

“Article 33. Reclamació judicial dels deutes contrets pels propietaris envers la Comunitat
Les obligacions econòmiques a què es refereixen els articles 13 i 14 han de ser complertes pel propietari de la unitat immobiliària en el temps i la forma que determini la Junta de Propietaris. En cas contrari, el president o l'administrador secretari pot exigir judicialment els deutes contrets pels propietaris morosos dels comptes aprovats per la Junta de Propietaris d'acord amb el procediment d'injunció que regula la Llei del Codi de procediment civil.”

Disposició final dissetena. Modificació de la Llei qualificada d'incapacitació i organismes tutelars

1. Es modifica l'intítulat de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, i els intitulats del títol I i del capítol primer de la Llei esmentada, els quals queden redactats com segueix:

“Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada de modificació de la capacitat i organismes tutelars”

“Títol I. Modificació de la capacitat i internament de les persones”

“Capítol primer. Règim jurídic de la modificació de la capacitat”

2. Es modifica l'article 1 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual queda redactat com segueix:

“Article 1. Subjectes, causes i procediment de modificació de la capacitat

1. A les persones majors d'edat i a les persones menors d'edat emancipades només se'ls pot modificar judicialment la capacitat en els casos en què per qualsevol causa es trobin en situació habitual de no tenir la potestat d'autogovernar-se.

2. Les persones menors d'edat no emancipades, si hi concorre una causa possible de modificació de la capacitat que es creu que pot persistir després de la minoria d'edat, se'ls pot modificar judicialment la capacitat durant el darrer any de la minoria d'edat; en aquest cas la modificació de la capacitat produeix els seus efectes a partir de la majoria d'edat.

3. El procediment de modificació de la capacitat es regeix per les normes de la Llei del Codi de procediment civil.”

3. Es modifica l'article 7 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual al seu torn fou modificat per l'article 5 de la Llei 27/2013, del 19 de desembre, de modificació de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, i que queda redactat com segueix:

“Article 7. Efectes de la modificació de la capacitat i posició jurídica de la persona amb la capacitat modificada

1. La modificació de la capacitat produeix els seus efectes a partir de la fermesa de la sentència que l'estableix, excepte en el supòsit que la persona amb la capacitat modificada sigui menor d'edat, cas en què la modificació de la capacitat produeix els seus efectes quan assoleixi la majoria d'edat. En aquest cas es prorroga la pàtria potestat i s'exerceix d'acord amb el que estableix la sentència o, subsidiàriament, d'acord amb les normes generals sobre la pàtria potestat.

2. Els actes realitzats per la persona amb la capacitat modificada abans de la inscripció de la modificació de la capacitat en el Registre Civil no es poden oposar a tercers de bona fe.

3. Els actes realitzats per la persona amb la capacitat modificada que contradiguin el que estableix la sentència que decreta la modificació de la capacitat poden ser impugnats a instància del seu representant legal, de la mateixa persona amb la capacitat modificada o dels seus successors, en el termini de caducitat de quatre anys a comptar de la data en què se celebri l'acte, del dia en què la persona amb la capacitat modificada va recuperar la seva capacitat o de la data de la seva mort.”

4. Es modifica l'article 8 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual queda redactat com segueix:

“Article 8. Revocació o canvis en la modificació de la capacitat

1. Des del moment que desapareixen o varien les causes que van determinar la modificació de la capacitat, la declaració judicial corresponent es pot revocar o canviar, de manera que s'ampliïn o es redueixin, si escau, l'extensió i els límits de la modificació de la capacitat que se'n deriven.

2. El procés de revocació o de canvi de la modificació de la capacitat es regeix per les normes relatives al procediment de modificació de la capacitat que regula la Llei del Codi de procediment civil.”

5. Es modifica l'article 9 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual al seu torn fou parcialment modificat per l'article 6 de la Llei 27/2013, del 19 de desembre, de modificació de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, i que queda redactat com segueix:

“Article 9. Efectes de la revocació o dels canvis en la modificació de la capacitat

1. Els efectes de la revocació o dels canvis en la modificació de la capacitat es produeixen únicament des de la fermesa de la nova sentència.

2. La sentència que revoca la que va declarar la modificació de la capacitat, o que la canvia de manera que n'amplia o en redueix l'extensió i els límits, no afecta l'eficàcia dels actes realitzats abans de la fermesa de la sentència revocatòria o modificativa.”

6. Es modifica l'article 10 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual que queda redactat com segueix:

“Article 10. Manca de capacitat natural

1. Els actes realitzats per una persona a la qual no s'ha modificat la capacitat judicialment, però que es troba en situació de no conèixer el seu significat en el moment de realitzar-los, poden ser impugnats per la mateixa persona mancada de capacitat, pel seu guardador o pel Ministeri Fiscal i, després de la mort de la persona, pels seus hereus, sempre que els hagin ocasionat un perjudici.

2. L'acció impugnatòria caduca als quatre anys a comptar de la data de celebració de l'acte perjudicial.”

7. Es modifica l'apartat 2 de l'article 12 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual queda redactat com segueix:

“Article 12. Internament amb finalitats terapèutiques

[...]

2. Poden promoure la sol·licitud d'internament i proposar també la institució en la qual es practicarà l'internament les persones que estan legitimades per instar el procediment

de modificació de la capacitat de la persona de què es tracti, d'acord amb la Llei del Codi de procediment civil, i també el seu representant legal. La persona que pugui ser internada ha de ser defensada i assistida per un advocat, que té la consideració de defensor judicial, sense perjudici de la intervenció necessària del Ministeri Fiscal. Si no pot o no vol designar un defensor judicial, el batlle li'n designa un d'ofici.

[...].”

8. Es modifica l'article 18 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual queda redactat com segueix:

“Article 18. Capacitat

1. Únicament poden ser titulars de les institucions tutelars les persones físiques que estiguin en ple exercici dels seus drets civils i que no incorrin en cap de les causes d'incapacitat o d'inhabilitat que preveuen els articles següents.

2. També poden assumir el càrrec de tutor les persones jurídiques sense ànim de lucre que tinguin per objecte la protecció de les persones menors d'edat i de les persones amb la capacitat modificada judicialment, i que estiguin acreditades pel Govern.”

9. Es modifiquen les lletres b) i c) de l'article 24 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, tenint en compte que la lletra c) esmentada al seu torn fou modificada per l'article 8 de la Llei 27/2013, del 19 de desembre, de modificació de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, i que queden redactades com segueix:

“Article 24. Persones sotmeses a tutela

[...]

b) Les persones amb la capacitat modificada judicialment quan la sentència ho hagi establert i en la mesura en què ho determini.

c) Les persones sotmeses a pàtria potestat prorrogada o rehabilitada, en els supòsits que preveu aquesta Llei, quan s'extingeixi, llevat que escaigui la constitució d'una curatela.”

10. Es modifica l'article 25 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual al seu torn fou modificat per l'article 9 de la Llei 27/2013, del 19 de desembre, de modificació de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, i que queda redactat com segueix:

“Article 25. Titularitat del càrrec

1. La tutela l'exerceix una o més persones físiques o una sola persona jurídica. En el cas que hi hagi més d'un tutor, tots actuen de forma conjunta, llevat que s'estableixi

expressament el contrari en la sentència que es dicti en el procés de modificació de la capacitat. Els desacords entre els tutors s'han de resoldre en el tràmit d'execució de la sentència esmentada o en el procediment de jurisdicció voluntària que correspongui i amb l'audiència prèvia dels tutors, del menor si té almenys dotze anys o de la persona amb la capacitat modificada judicialment si té prou coneixement.

2. S'han de nomenar els mateixos tutors per a tots els germans, llevat que per circumstàncies especials s'aconselli nomenar-ne de diversos.

3. La persona que promou el procés de modificació de la capacitat pot sol·licitar el nomenament de tutors substituïts, en cas de vacança en la tutela. En el cas de cessament del tutor, els tutors substituïts exerceixen la tutela fins que el batlle nomeni un nou tutor.”

11. Es modifica l'apartat 1 de l'article 27 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual queda redactat com segueix:

“Article 27. Autotutela

1. Qualsevol persona major d'edat, en previsió d'una futura declaració judicial de modificació de la capacitat, pot nomenar en escriptura pública un tutor, la persona o persones que han de substituir-lo, excloure determinades persones de la tutela i establir la remuneració que han de percebre les persones que exerceixin el càrrec.

[...].”

12. Es modifica l'apartat 1 de l'article 31 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual al seu torn fou modificat per l'article 10 de la Llei 27/2013, del 19 de desembre, de modificació de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, i que queda redactat com segueix:

“Article 31. Tutela privada

1. A petició de la persona que nomena un tutor en previsió d'una futura declaració judicial de modificació de la capacitat, dels pares que en nomenen un per als seus fills menors d'edat per al cas que s'hagi de constituir una tutela, de dos parents en línia recta descendent o ascendent majors d'edat, o d'un d'ells i el consort o la persona que ha format una unió estable de parella amb la persona amb la capacitat modificada judicialment, l'organisme jurisdiccional pot autoritzar la constitució d'un consell de tutela per gestionar una empresa familiar de la qual forma part la persona tutelada, amb la facultat que nomeni un tutor i que en controli la gestió.

[...].”

13. Es modifica l'apartat 1 de l'article 32 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual queda redactat com segueix:

“Article 32. Legitimació

1. Estan obligats a promoure la constitució de la tutela el cònjuge o la persona que ha format una unió estable de parella, els descendents, ascendents i germans de la persona amb la capacitat modificada judicialment, el guardador de fet i la institució que en tingui la guarda; altrament responen dels danys i perjudicis ocasionats a la persona que ha de ser tutelada.

[...].”

14. Es modifica l'article 33 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual al seu torn fou modificat per l'article 11 de la Llei 27/2013, del 19 de desembre, de modificació de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, i que queda redactat com segueix:

“Article 33. Nomenament

1. La tutela es constitueix per sentència recaiguda en el procés de modificació de la capacitat o per aute recaigut en el marc d'un procediment de jurisdicció voluntària, en aquest darrer cas amb l'audiència prèvia del menor si té almenys dotze anys i de les altres persones que el batlle cregui convenient.

2. El batlle dona possessió del càrrec a la persona que ha d'exercir la tutela en el tràmit d'execució de la sentència dictada en el procés de modificació de la capacitat, o en el procediment de jurisdicció voluntària esmentat a l'apartat anterior, un cop efectuat el nomenament.

3. Si el tutor anteriorment nomenat cessa en les seves funcions, el nomenament d'un nou tutor s'ha d'efectuar també en el mateix tràmit d'execució de sentència dictada en el procés de modificació de la capacitat o en el procediment de jurisdicció voluntària esmentat a l'apartat 1.”

15. Es modifica l'apartat 2 l'article 37 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual queda redactat com segueix:

“Article 37. Obligació de retre comptes

[...]

2. La persona amb la capacitat modificada judicialment, si té prou coneixement i sempre que tingui almenys catorze anys, si es tracta de la tutela d'un menor, ha de ser citada a l'acte d'aprovació dels comptes.”

16. Es modifica l'article 41 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual queda redactat com segueix:

“Article 41. Tutela de la persona amb la capacitat modificada

1. El tutor ha de tenir cura de la persona amb la capacitat modificada judicialment, procurar-li aliments i fer tot el que calgui perquè adquireixi o recuperi la seva capacitat i la seva inserció a la societat, gestionar el seu patrimoni, representar-lo excepte en relació amb els actes que pot realitzar ell mateix per disposició de la Llei o de la sentència que s'hagi dictat en el procés de modificació de la capacitat, i a informar anualment la Batllia de la situació de la persona amb la capacitat modificada judicialment.

2. El domicili de la persona amb la capacitat modificada judicialment és el de la persona titular del càrrec tutelar, llevat que en la constitució de la tutela o per resolució judicial posterior s'hagi disposat altrament.”

17. Es modifica l'article 44 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual queda redactat com segueix:

“Article 44. Causes

La tutela s'extingeix per:

a) La majoria d'edat, l'emancipació o l'habilitació d'edat de la persona tutelada, llevat que amb anterioritat li hagi estat modificada la capacitat judicialment segons l'article 1.2.

b) L'adopció de la persona tutelada menor d'edat.

c) La recuperació de la pàtria potestat, si la tutela es va constituir per la seva privació o suspensió.

d) La mort, la declaració de mort o la declaració d'absència de la persona tutelada.

e) La desaparició de la persona amb la capacitat modificada judicialment o la modificació de la sentència quan determina la substitució de la tutela per la curatela o l'extinció de la modificació de la capacitat.”

18. Es modifica la lletra b) de l'article 53 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, la qual queda redactada com segueix:

“Article 53. Persones sotmeses a curatela

Estan sotmeses a curatela:

[...]

b) Les persones amb la capacitat modificada judicialment per a les quals no es considera escaient la constitució de la tutela.

[...].”

19. Es modifica l'apartat 1 de l'article 58 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, la qual queda redactada com segueix:

“Article 58. Curatela de les persones amb la capacitat modificada

1. La curatela de les persones amb la capacitat modificada judicialment té per objecte complementar la seva capacitat d'obrar. Per tant, el curador ha de donar el seu assentiment als actes que determina la sentència que estableix la modificació de la capacitat.

[...].”

20. Es modifica l'article 59 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, el qual queda redactat com segueix:

“Article 59. Curatela del pròdig

1. El procés de declaració de prodigalitat d'una persona se substancia d'acord amb les normes del procediment de modificació de la capacitat que regula la Llei del Codi de procediment civil, amb les especialitats que també s'hi preveuen.

2. Amb independència del que estableixi la sentència que declara la prodigalitat, l'assentiment del curador és necessari per als actes que esmenta l'article 57, apartat 2.”

21. Es modifiquen els apartats 1 i 2 de l'article 65 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, els quals queden redactats com segueix:

“Article 65. Dret internacional privat

1. Les institucions protectores de les persones mancades de capacitat d'autogovern es regulen per la llei nacional de la persona concernida. Tanmateix, si no s'acredita la llei nacional de la persona esmentada, s'aplica la llei andorrana.

2. Les mesures provisionals o urgents de protecció que escaigui adoptar en relació amb una persona mancada de capacitat d'autogovern estan sotmeses a les prescripcions de la llei de la seva residència habitual.

[...].”

Disposició final divuitena. Modificació de la Llei qualificada de les unions estables de parella

1. Es modifica l'apartat 5 de l'article 17 de la Llei 4/2005, del 21 de febrer, qualificada de les unions estables de parella, el qual queda redactat com segueix:

“Article 17. Causes i forma de l'extinció

[...]

5. En el supòsit que l'extinció de la unió es produeixi pel matrimoni d'un dels membres de la parella sense que se n'hagi fet la notificació fefaent establerta a l'apartat 3 d'aquest article, o si les parts no han liquidat els drets i obligacions que resulten de l'acord signat entre elles, la jurisdicció civil competent coneix dels conflictes patrimonials que puguin sorgir, de la fixació dels danys i perjudicis que se'n puguin derivar i de qualsevol altra qüestió que s'hagi de sotmetre a la decisió dels tribunals.”

2. Es modifica l'article 25 de la Llei 4/2005, del 21 de febrer, qualificada de les unions estables de parella, el qual queda redactat com segueix:

“Article 25. Normes aplicables i jurisdicció competent

La jurisdicció civil competent coneix dels processos que concerneixen les unions estables de parella inscrites al Registre, d'acord amb el procediment de família que regula la Llei del Codi de procediment civil.”

Disposició final dinovena. Modificació de la Llei del Codi de relacions laborals

(derogada)

Disposició final vintena. Modificació de la Llei de patents

Es modifica l'article 69 de la Llei 26/2014, del 30 d'octubre, de patents, el qual queda redactat com segueix:

“Article 69. Jurisdicció

1. Sense perjudici del que estableix el capítol vuitè, el batlle o el tribunal que pertany a la jurisdicció civil o, si escau, a la jurisdicció penal, és competent de forma exclusiva per conèixer els litigis entre particulars en relació amb una sol·licitud de patent o una patent, en particular pel que fa a:

a) Qualsevol demanda de mesures cautelars o de pràctica de diligències preliminars.

b) Qualsevol acció per declarar la nul·litat d'una patent.

c) Qualsevol acció sobre el dret a la patent, sobre la propietat o el traspàs d'una sol·licitud de patent o una patent, o sobre un contracte de llicència.

2. Tots els litigis civils que puguin sorgir a l'empara d'aquesta Llei se substancien d'acord amb el procediment abreujat que regula la Llei del Codi de procediment civil.”

Disposició final vint-i-unena. Modificació de la Llei del saig

“1. Es modifiquen les lletres b), c) i d), i s'afegeix una lletra e) a l'article 4 de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, les quals queden redactades com segueix:

“Article 4. Altres funcions o activitats

[...]

b) Estendre actes de presència, tal com es defineixen i regulen en la Llei del notariat, les quals fan fe en justícia, llevat de prova en contrari.

c) Organitzar subhastes públiques, sota el control de l'òrgan competent d'acord amb les lleis aplicables. En aquest sentit, el saig s'encarrega de l'execució material de les subhastes i, en cas que s'esdevinguin incidències durant l'acte de licitació, n'ha d'aixecar acta i comunicar-ho a l'òrgan que ha dictat la resolució judicial o l'acte administratiu, a fi que aquest darrer o un altre òrgan al qual correspongui, d'acord amb les lleis aplicables, resolgui de conformitat amb les normes de la Llei del Codi de procediment civil o la Llei de bases de l'ordenament tributari, segons el cas. També pot organitzar subhastes privades.

d) Exercir l'administració judicial en els processos concursals i en els altres processos judicials, d'acord amb la normativa vigent en aquesta matèria.

e) Executar els actes processals de comunicació d'acord amb les normes de la Llei del Codi de procediment civil.”

2. Es modifiquen els apartats 2 i 4 de l'article 5 de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, el qual queda redactat com segueix:

“Article 5. Àmbit d'actuació i obligatorietat del servei

[...]

2. El compliment de les funcions encomanades al saig establertes a l'article 3 i a les lletres d i e de l'article 4 té caràcter obligatori. El saig que sigui requerit a aquest efecte no pot negar la seva intervenció o actuació, llevat de causa justificada.

[...]

4. La negativa del saig de prestar els seus serveis sense causa justificada, o la realització per part seva d'actes contraris a les lleis aplicables, dona dret a la persona interessada a formular una demanda de responsabilitat i reclamació pels danys i perjudicis davant la jurisdicció civil competent.

Igualment, la persona que es consideri perjudicada pel refús esmentat pot sol·licitar, amb caràcter d'urgència, una declaració judicial que obligui el saig a dur a terme les diligències per a la pràctica de les quals ha estat requerit. Aquesta demanda s'ha d'adreçar al batlle o al tribunal que va dictar la resolució judicial que s'està executant o es pretén executar, o quan es tracti d'un acte administratiu, a la Secció Administrativa de la Batllia, perquè se n'atribueixi el coneixement al batlle o al tribunal a qui

correspongui per torn. L'òrgan jurisdiccional competent ha d'escoltar el saig interessat en el termini de cinc dies hàbils a comptar de la presentació de la demanda, i, dins els cinc dies hàbils següents, dicta un aute en què resol la controvèrsia. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs.

[...].”

3. Es modifica l'apartat 1 de l'article 6 de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, el qual queda redactat com segueix:

“Article 6. Causes d'abstenció i recusació

1. El saig s'ha d'abstenir d'exercir les funcions que té encomanades i, si no ho fa, pot ser recusat, en els supòsits següents:

a) Tenir una relació de matrimoni o una situació de convivència anàloga, o un parentiu en línia recta, o en línia col·lateral per consanguinitat o adopció fins al quart grau inclòs o per afinitat fins al segon grau inclòs, amb qualsevol de les parts del procediment d'execució, els seus advocats o els seus procuradors.

b) Ser qualsevol de les parts del procediment d'execució d'una societat mercantil en què el saig, el seu cònjuge, la persona amb qui mantingui una situació de convivència anàloga o un parent en línia recta, o en línia col·lateral per consanguinitat o adopció fins al quart grau inclòs o per afinitat fins al segon grau inclòs, tingui una participació superior al 20% del capital social, tingui la condició d'administrador únic, conjunt, mancomunat o solidari, o participi en l'òrgan d'administració i en disposi de més del 20% dels drets de vot.

c) Ser o haver estat tutor, advocat o procurador de qualsevol de les parts del procediment d'execució, els seus advocats o els seus procuradors, en els darrers tres anys.

d) Tenir o haver tingut una relació de dependència, societària o d'interessos amb qualsevol de les parts del procediment d'execució, els seus advocats o els seus procuradors, en els darrers tres anys.

e) Tenir processos pendents amb qualsevol de les parts del procediment d'execució, els seus advocats o els seus procuradors.

f) Ser o haver estat denunciat, acusat o demandat per qualsevol de les parts del procediment d'execució, els seus advocats o els seus procuradors, llevat que la denúncia, l'acusació o la demanda no hagi estat admesa o hagi estat rebutjada per manca manifesta de fonamentació.

g) Tenir un interès directe o indirecte en el procediment d'execució o en un altre procediment semblant.

h) Tenir una amistat íntima o una enemistat manifesta amb qualsevol de les parts del procediment d'execució, els seus advocats o els seus procuradors.

[...].”

4. Es modifica l'apartat 3 de l'article 7 de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, el qual queda redactat com segueix:

“Article 7. Honoraris i despeses

[...]

3. Els honoraris del saig i les despeses que dimanen de l'exercici de les seves funcions, en cas que no s'ajustin als barems o a les normes vigents i aplicables, es poden impugnar davant el secretari judicial adscrit o que forma part del tribunal que va dictar la resolució judicial que s'està executant o s'ha executat o, quan es tracti d'un acte administratiu, davant el secretari judicial adscrit o que forma part del tribunal de la Secció Administrativa al qual correspongui per torn, d'acord amb el procediment d'impugnació de la taxació de les costes processals que regula la Llei del Codi de procediment civil.”

5. Es modifica l'apartat 2 de l'article 21 de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, el qual queda redactat com segueix:

“Article 21. Control de les activitats d'execució

[...]

2. La impugnació dels acords del saig ha de ser coneguda i resolta per l'òrgan que ha dictat la resolució judicial o l'acte administratiu executoris, o l'altre òrgan al qual correspongui, d'acord amb les lleis aplicables, i de conformitat amb les normes de la Llei del Codi de procediment civil o de la Llei de bases de l'ordenament tributari, segons el cas. No obstant això, la impugnació de les actuacions o les diligències que hagi portat a terme el saig durant la tramitació del procediment d'execució es tramita i es resol davant el mateix saig, d'acord amb el procediment que regula la Llei del Codi de procediment civil a aquest efecte.”

6. Es modifica l'apartat 4 de l'article 37 de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, el qual al seu torn fou modificat per l'article 1 de la Llei 8/2017, del 20 d'abril, de modificació de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, i de la Llei 45/2014, del 18 de desembre, de modificació del Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989, i que queda redactat com segueix:

“Article 37. Sol·licitud d'execució

[...]

4. Els saigs, en el marc de l'execució forçosa de les resolucions judicials o els actes administratius de caràcter executori, resten sotmesos a les normes de la Llei del Codi de procediment civil, de la Llei de la jurisdicció administrativa i fiscal, del Codi de l'Administració i de la Llei de l'embargament, en el que no contradiguin aquesta Llei.”

7. Es modifica l'article 36 de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, el qual queda redactat com segueix:

“Article 36. Disposicions generals

1. Per delegació de l'autoritat judicial o administrativa i a instància de la persona executant, els saigs duen a terme l'execució forçosa de les resolucions judicials o els actes administratius que siguin executoris d'acord amb les lleis aplicables, i que consisteixen a pagar una quantitat líquida, per mitjà del procediment que regula aquesta Llei.

2. Els saigs duen a terme igualment l'execució forçosa de les resolucions judicials o els actes administratius que siguin executoris d'acord amb les lleis aplicables, i que consisteixen a complir obligacions de fer, de no fer o d'entregar una cosa diferent d'una quantitat de diners, només pel que fa al pagament de les quantitats líquides que formen part de l'execució o que en dimanen.

3. Els saigs duen a terme també l'execució dels laudes o resolucions arbitrals, dels acords de mediació que hagin estat elevats a escriptura pública, o de les transaccions o convenis homologats mitjançant una resolució judicial, que consisteixen a pagar una quantitat líquida, o que consisteixen a complir obligacions de fer, de no fer o d'entregar una cosa diferent d'una quantitat de diners, només pel que fa al pagament de les quantitats líquides que formen part de l'execució o que en dimanen.”

8. Es modifiquen els apartats 1, 3 i 6 de l'article 38 de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, els quals al seu torn foren modificats per l'article 2 de la Llei 8/2017, del 20 d'abril, de modificació de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, i de la Llei 45/2014, del 18 de desembre, de modificació del Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989, i que queden redactats com segueix:

“Article 38. Acord d'execució i requeriment

1. En el termini màxim de tretze dies hàbils des de la recepció de la sol·licitud d'execució forçosa d'una resolució judicial, i llevat que hagi decidit denegar el despatx de l'execució pels motius que estableix la Llei del Codi de procediment civil, el saig dicta un acord d'execució que:

a) Determina les quantitats que eventualment s'han de satisfer en concepte de principal, interessos i costes, així com les quantitats que hagin estat dipositades, consignades i satisfetes durant la tramitació del procés, d'acord amb la certificació estesa en aquest sentit per l'òrgan jurisdiccional competent, i especifica a quins dels conceptes esmentats s'imputen les quantitats.

b) Identifica la persona executada i, si n'hi ha més d'una, fixa les quantitats que ha de satisfer cadascuna pels conceptes esmentats a la lletra a) anterior, tenint en compte el règim de responsabilitat de la persona condemnada o de les persones condemnades, si n'hi ha més d'una.

c) Requereix a la persona executada que en el termini màxim de tretze dies hàbils pagui el deute i dipositi al seu despatx professional l'import que és objecte de l'execució, en concepte de principal, interessos i costes.

[...]

3. En el supòsit de l'execució forçosa d'un acte administratiu, el saig només adreça un requeriment a la persona executada, en el termini màxim de tretze dies hàbils des de la recepció de la sol·licitud d'execució, en què li atorga un termini màxim de tretze dies hàbils per pagar el deute i dipositar al seu despatx professional l'import que és objecte de l'execució, en concepte de principal, interessos i costes i, si escau d'acord amb la Llei de bases de l'ordenament tributari, en concepte de recàrrecs.

[...]

6. L'acord d'execució es pot impugnar davant del batlle o el tribunal que ha dictat la resolució judicial que es pretén executar, d'acord amb les normes sobre l'oposició a l'execució forçosa que regula la Llei del Codi de procediment civil.”

9. Es modifica l'apartat 1 de l'article 40 de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, el qual al seu torn fou modificat per l'article 4 de la Llei 8/2017, del 20 d'abril, de modificació de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, i de la Llei 45/2014, del 18 de desembre, de modificació del Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989, i que queda redactat com segueix:

“Article 40. Pràctica de l'embargament

1. Un cop notificat l'acord d'embargament d'acord amb l'article 39.1, el saig ha de practicar, si escau, l'embargament dels béns i drets de la persona executada en el termini màxim de cinc dies hàbils, de conformitat amb la normativa aplicable en la matèria, en quantia suficient per cobrir:

a) L'import principal del deute i, si escau d'acord amb la Llei de bases de l'ordenament tributari, dels recàrrecs.

b) Els interessos meritats i que es meritin fins a la data del cobrament efectiu del deute.

c) Les costes de l'execució.

[...].”

10. Es modifica l'article 41 de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, el qual queda redactat com segueix:

“Article 41. Alienació dels béns i drets embargats

L'alienació dels béns i drets embargats es regeix per les normes de la Llei de l'embargament.”

11. S'afegeix un nou article 41 bis, dins el títol II de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, el qual queda redactat com segueix:

“Article 41 bis. Suspensió del procediment d'execució

El saig suspèn el procediment d'execució d'una resolució judicial d'acord amb les normes sobre la suspensió de l'execució forçosa que estableix la Llei del Codi de procediment civil.”

12. Es modifica l'apartat 1 de l'article 42 de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, el qual al seu torn fou modificat per l'article 5 de la Llei 8/2017, del 20 d'abril, de modificació de la Llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig, i de la Llei 45/2014, del 18 de desembre, de modificació del Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989, i que queda redactat com segueix:

“Article 42. Acabament i sobreseïment del procediment d'execució

1. El procediment d'execució s'acaba:

a) Amb el pagament voluntari per la persona executada de l'import que és objecte de l'execució, en concepte de principal, interessos i costes i, si escau d'acord amb la Llei de bases de l'ordenament tributari, en concepte de recàrrecs.

b) Amb la cancel·lació total del deute per l'import i en els conceptes esmentats a la lletra a anterior, per mitjà de l'aplicació del producte de l'alienació dels béns i drets embargats.

[...].”

Disposició final vint-i-dosena. Modificació de la Llei de l'embargament

1. S'afegeixen dos nous apartats 4 i 5 a l'article 10 de la Llei 44/2014, del 18 de desembre, de l'embargament, els quals queden redactats com segueix:

“Article 10. Embargament de béns mobles. Dipòsit

[...]

4. El dipositari està obligat a conservar els béns mobles embargats a disposició del batlle o el tribunal competent, o del saig o l'Administració, i pot ser remogut del càrrec de dipositari, d'ofici o a instància de part, en cas que incompleixi les obligacions que li corresponen. En aquest cas, el batlle o el tribunal competent, o el saig o l'Administració, dicten un aute, un acord o una resolució en què remouen al dipositari del càrrec que exerceix i en designen un altre, si escau, sense perjudici de les responsabilitats civil i penal en què hagi pogut incórrer el dipositari remogut.

5. El dipositari té el dret de ser rescabalat de les despeses que li ha ocasionat el dipòsit. En cas que sol·liciti aquest rescabament, el batlle o el tribunal competent, o el saig o l'Administració, decideixen quina és la quantitat que cal satisfer al dipositari, d'acord amb les circumstàncies del dipòsit. Aquesta quantitat té la consideració de costes de l'execució.”

2. S'afegeix un nou article 12 bis a la Llei 44/2014, del 18 de desembre, de l'embargament, el qual queda redactat com segueix:

“Article 12 bis. Embargament d'empreses, rendiments, fruits o rendes. Administració

1. El batlle o el tribunal competent, o el saig o l'Administració, poden decidir l'embargament d'una empresa o un grup d'empreses, de part d'una empresa o un grup d'empreses, o de rendiments, fruits o rendes de qualsevol tipus que pugui rebre la persona embargada.

2. El batlle o el tribunal competent, o el saig o l'Administració, poden nomenar un administrador dels béns i drets embargats a què fa referència l'apartat anterior, amb la finalitat d'assegurar aquests béns i drets durant el procediment d'execució.

3. El nomenament de l'administrador es fa mitjançant un aute, un acord o una resolució, amb l'audiència prèvia de les parts del procediment de què es tracti i de les altres persones interessades. L'aute, l'acord o la resolució en què es nomena l'administrador també precisa els termes de l'administració, i en concret les vicissituds relatives a la rendició de comptes, a la retribució de l'administrador i al nomenament d'un interventor com a representant de l'empresa embargada, si escau.

4. Un cop ha nomenat l'administrador, el batlle o el tribunal competent, o el saig o l'Administració, requereix a la persona que fins llavors administrava els béns i drets embargats que cessi de fer-ho, i lliura la possessió d'aquests béns i drets a l'administrador que ha nomenat.

5. L'administrador nomenat té els mateixos drets, facultats, obligacions i responsabilitats que l'administrador anterior. No obstant això, ha de sol·licitar l'autorització del batlle o el tribunal competent, o del saig o l'Administració, per alienar o gravar accions o

participacions de l'empresa, béns immobles o qualssevol altres béns que siguin essencials per al funcionament de l'empresa. Al mateix temps, els actes ordinaris d'administració que porti a terme i la rendició de comptes que faci poden ser impugnats per les parts del procediment de què es tracti i per l'interventor.”

Disposició final vint-i-tresena. Modificació de la Llei de la successió per causa de mort

1. Es modifica l'apartat 1 de l'article 35 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, el qual queda redactat com segueix:

“Article 35. Benefici de separació de patrimonis

1. Els creditors del causant i els legataris, així com els creditors de l'hereu, poden sol·licitar motivadament al notari la separació del patrimoni hereditari respecte al privatiu de l'hereu. Aquesta separació de patrimonis se substancia mitjançant el procediment de jurisdicció voluntària que regula la Llei del Codi de procediment civil, i un cop fet l'inventari, el notari concedeix el benefici de separació de patrimonis si escau, mitjançant l'adopció de les mesures i les cauteles pertinents.

[...].”

2. Es modifica l'apartat 2 de l'article 106 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, el qual queda redactat com segueix:

“Article 106. Requisits de validesa

[...]

2. Per a la validesa del testament hològraf s'exigeix:

a) Que estigui escrit i signat de manera autògrafa pel testador amb expressió del lloc i la data de l'atorgament. Si conté paraules ratllades, esmenades, afegides o entre línies, les ha de salvar la persona atorgant amb la seva signatura.

b) Que es presenti davant el notari a fi que sigui adverat i se n'ordini la protocol·lització, mitjançant el procediment de jurisdicció voluntària que regula la Llei del Codi de procediment civil.”

3. Es modifica l'article 107 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, el qual queda redactat com segueix:

“Article 107. Adveració i caducitat

1. El notari ha d'adverar el testament hològraf mitjançant la comprovació de la seva autenticitat.

2. Un cop acreditada l'autenticitat del testament, es protocol·litza notarialment en el termini màxim d'un mes.

3. Els testaments hològrafs caduquen si no es presenten per advenir-los en el termini de quatre anys des de la mort del testador.”

4. Es modifica l'article 253 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, el qual queda redactat com segueix:

“Article 253. Atribució expressa en la declaració d'hereus

Els drets del vidu o del convivent en unió estable de parella en la successió intestada s'han d'atribuir expressament en les declaracions d'hereu intestat. La declaració d'hereus intestats se sol·licita al notari i se substancia mitjançant el procediment de jurisdicció voluntària que regula la Llei del Codi de procediment civil.”

5. Es modifiquen els apartats 2 i 3 de l'article 273 de la Llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort, els quals queden redactats com segueix:

“Article 273. Pagament

[...]

2. Si opten pel pagament en béns i el legitimari no es conforma amb els que se li pretengui adjudicar, pot recórrer al batlle competent pel torn de jurisdicció voluntària, que ha de decidir d'acord amb l'equitat.

3. En qualsevol cas, el batlle competent pot ordenar que es practiqui una prova pericial per conèixer la qualitat i el valor dels béns que componen l'herència i del lot que es pretengui adjudicar al legitimari.”

Disposició final vint-i-quatrena. Modificació de la Llei d'arbitratge del Principat d'Andorra

1. Es modifica l'apartat 1 de l'article 9 de la Llei 47/2014, del 18 de desembre, d'arbitratge del Principat d'Andorra, el qual queda redactat com segueix:

“Article 9. Òrgans judicials competents per a les funcions d'assistència i supervisió de l'arbitratge

1. Els òrgans judicials competents per a les funcions d'assistència i supervisió de l'arbitratge són els següents:

a) Per al nomenament o la remoció judicial d'àrbitres és competent el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària.

b) Per a l'assistència judicial en la pràctica de proves és competent el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària.

c) Per a l'adopció judicial de mesures cautelars és competent el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, d'acord amb les normes de la Llei del Codi de procediment civil.

d) Per a l'execució forçosa de laudes nacionals i estrangers reconeguts, és competent el batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, d'acord amb les normes de la Llei del Codi de procediment civil, sense perjudici de les competències que té atribuïdes el saig d'acord amb la Llei del Codi de procediment civil i la Llei del saig.

e) Per al reconeixement de laudes o resolucions estrangers i per al coneixement de l'acció d'anul·lació del laude és competent la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

[...].”

2. Es modifica l'article 11 de la Llei 47/2014, del 18 de desembre, d'arbitratge del Principat d'Andorra, el qual queda redactat com segueix:

“Article 11. Conveni d'arbitratge i demanda quant al fons

1. Els batlles i tribunals, quan se'ls sotmeti una controvèrsia sobre un assumpte que és objecte d'un conveni d'arbitratge, es declaren incompetents i remeten les parts a l'arbitratge si ho sol·licita qualsevol de les parts, com a molt tard en el moment de presentar el primer escrit sobre el fons de la controvèrsia, llevat que es comprovi que el conveni és nul, ineficaç o d'impossible execució.

2. Si s'ha iniciat l'acció a la qual es refereix l'apartat 1, es poden iniciar o prosseguir les actuacions arbitrals i dictar un laude mentre la qüestió estigui pendent davant la jurisdicció civil competent.”

3. Es modifica l'article 12 de la Llei 47/2014, del 18 de desembre, d'arbitratge del Principat d'Andorra, el qual queda redactat com segueix:

“Article 12. Conveni d'arbitratge i adopció de mesures cautelars

Si les parts sol·liciten al batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn, amb anterioritat a les actuacions arbitrals o durant la seva tramitació, l'adopció de mesures cautelars, la sol·licitud o la concessió de les mesures no afecta l'existència i la validesa del conveni d'arbitratge.”

4. Es modifiquen els apartats 2, 3 i 4 de l'article 17 de la Llei 47/2014, del 18 de desembre, d'arbitratge del Principat d'Andorra, el qual queda redactat com segueix:

“Article 17. Nomenament dels àrbitres

[...]

2. A falta d'aquest acord:

a) En l'arbitratge amb junta arbitral composta per un àrbitre únic, si les parts no es posen d'acord sobre l'àrbitre, aquest àrbitre és nomenat, a instància de part, per la institució arbitral nomenada per les parts i, si no se n'hagués nomenat cap, pel batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària, en el termini màxim d'un mes.

b) En l'arbitratge amb junta arbitral integrada per tres àrbitres, cada part nomena un àrbitre i els dos àrbitres designats nomenen el tercer àrbitre, que actua com a president de la junta arbitral; si una part no nomena l'àrbitre dins els trenta dies següents a la notificació del requeriment fefaent en aquest sentit de l'altra part, o si els dos àrbitres no es posen d'acord sobre el tercer àrbitre dins els trenta dies següents a l'acceptació del seu nomenament, el nomenament es fa, a instància de part, per la institució arbitral nomenada per les parts i, si no se n'hagués nomenat cap, pel batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària, en el termini màxim d'un mes.

3. Quan en un procediment de nomenament d'àrbitres convingut per les parts,

a) una part no actuï segons el que disposa aquest procediment, o

b) les parts o els dos àrbitres no puguin arribar a un acord de conformitat amb el procediment mencionat, o

c) un tercer, inclosa una institució, no compleixi una funció que se li confereix en aquest procediment, qualsevol de les parts pot sol·licitar al batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària que adopti les mesures necessàries per tal que el nomenament dels àrbitres es faci efectiu, llevat que l'acord sobre el procediment de nomenament prevegi altres mitjans per aconseguir-ho.

Aquesta sol·licitud pot consistir tan sols a suplir allò que impedeix continuar amb el procediment de nomenament de l'àrbitre o àrbitres convingut per les parts, com també a peticionar el nomenament judicial directe de l'àrbitre o els àrbitres, tenint en compte els requisits previs establerts per les parts.

4. Quan el nomenament dels àrbitres correspongui al batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària, confecciona una llista amb tres noms per cada àrbitre que hagi de ser escollit i tria els noms per sorteig. Ha de tenir necessàriament en compte les condicions requerides per ser àrbitre d'una junta arbitral convingudes per les parts, i si no se n'haguessin convingut, les previstes a la Llei, i ha de prendre les mesures que garanteixin la independència, la imparcialitat i la disponibilitat dels integrants de les llistes.

[...].”

5. Es modifica l'apartat 2 de l'article 18 de la Llei 47/2014, del 18 de desembre, d'arbitratge del Principat d'Andorra, el qual queda redactat com segueix:

“Article 18. Nomenament d'àrbitres en procediments amb pluralitat de parts i adhesió d'un tercer al procediment arbitral

[...]

2. Si la designació d'àrbitres correspon a la institució arbitral nomenada o al batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària, una o l'altre segons escaigui ha de confeccionar una llista de tres noms per cada àrbitre que hagi de ser nomenat. En confeccionar aquesta llista s'ha de tenir en compte els requisits establerts per les parts per seleccionar els àrbitres i prendre les mesures necessàries per garantir-ne la independència i la imparcialitat. Una vegada confeccionada la llista, es nomenen els àrbitres mitjançant sorteig.

[...].”

6. Es modifica l'apartat 4 de l'article 21 de la Llei 47/2014, del 18 de desembre, d'arbitratge del Principat d'Andorra, el qual queda redactat com segueix:

“Article 21. Motius i procediment de recusació

[...]

4. Si la recusació en virtut del procediment acordat per les parts o del procediment descrit en l'apartat 3 no prospera, la part recusant pot fer valdre, si escau, la recusació davant el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària. La decisió del batlle és inapel·lable.

[...].”

7. Es modifiquen els apartats 2 i 5 de l'article 22 de la Llei 47/2014, del 18 de desembre, d'arbitratge del Principat d'Andorra, el qual queda redactat com segueix:

“Article 22. Exercici de les funcions arbitrals i remoció dels àrbitres

[...]

2. Si un àrbitre es veu impedit, de iure o de facto, d'exercir les seves funcions o les exerceix amb dilacions injustificades, el seu mandat cessa si renuncia al càrrec o si les parts n'acorden la remoció en qualsevol moment. En cas contrari, si hi ha desacord respecte a qualsevol dels motius de remoció, qualsevol de les parts pot sol·licitar al batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària que decideixi sobre la terminació del mandat. La decisió del batlle és inapel·lable.

[...]

5. La institució arbitral i, si de cas hi manca, el batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària poden igualment decidir la revocació del nomenament de tots o un dels àrbitres, a instància d'una de les parts, després d'haver escoltat l'àrbitre afectat,

posat cas que hi hagi dubtes justificats sobre la independència o la imparcialitat dels àrbitres o de les condicions requerides per a ells en el conveni d'arbitratge, o incapacitat física o mental dels àrbitres o deficiències greus en la conducció del procediment arbitral. Els àrbitres poden continuar el procediment i dictar el laude mentre el procediment de revocació estigui pendent.”

8. Es modifica l'article 38 de la Llei 47/2014, del 18 de desembre, d'arbitratge del Principat d'Andorra, el qual queda redactat com segueix:

“Article 38. Mesures cautelars dictades per la jurisdicció civil

1. El conveni d'arbitratge no impedeix a les parts, amb anterioritat a les actuacions arbitrals o durant la seva tramitació, sol·licitar al batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn l'adopció de mesures cautelars, ni a aquest batlle el fet de concedir-ne. Ni la sol·licitud ni l'adopció d'aquestes mesures no afecta l'eficàcia del conveni d'arbitratge.

2. El batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn té la mateixa competència per adoptar mesures cautelars al servei d'actuacions arbitrals, amb independència del fet que aquestes actuacions se substanciïn o no al país de la seva jurisdicció, que la competència que té al servei d'actuacions judicials. El batlle exerceix la seva competència d'acord amb les normes de la Llei del Codi de procediment civil.”

9. Es modifica l'article 48 de la Llei 47/2014, del 18 de desembre, d'arbitratge del Principat d'Andorra, el qual queda redactat com segueix:

“Article 48. Assistència judicial en la pràctica de proves

1. La junta arbitral o qualsevol de les parts, amb l'aprovació de la junta arbitral, pot demanar l'assistència del batlle al qual correspongui per torn de jurisdicció voluntària per practicar proves. El batlle pot atendre aquesta sol·licitud dins de l'àmbit de la seva competència i de conformitat amb les normes sobre mitjans de prova que estableix la Llei del Codi de procediment civil.

2. L'assistència judicial pot consistir en la pràctica de la prova davant del propi batlle i sota la seva exclusiva direcció, o en l'adopció de les mesures necessàries perquè la prova pugui ser practicada davant la junta arbitral.

3. En tots dos supòsits, el batlle lliura a la persona sol·licitant testimoni que doni fe de les actuacions practicades.”

10. Es modifica l'article 60 de la Llei 47/2014, del 18 de desembre, d'arbitratge del Principat d'Andorra, el qual queda redactat com segueix:

“Article 60. Suspensió, arxivament i continuació de l'execució en cas d'exercici de l'acció d'anul·lació del laude

1. El laude és executable encara que s'hagi exercit l'acció d'anul·lació en contra. No obstant això, l'executat pot sol·licitar al batlle que pertany a la jurisdicció civil i al qual correspongui per torn la suspensió de l'execució, sempre que ofereixi una caució pel valor de la condemna més els danys i perjudicis que puguin derivar-se de la demora en l'execució del laude. La caució pot constituir-se en qualsevol de les formes previstes a la Llei del Codi de procediment civil. Un cop presentada la sol·licitud de suspensió, el batlle, després d'escoltar l'executant, resol sobre la suspensió sol·licitada. Contra aquesta resolució no es pot interposar cap recurs.

2. Quan consti al batlle la desestimació de l'acció d'anul·lació, aixeca la suspensió i ordena que continuï l'execució del laude, sense perjudici del dret de l'executant a sol·licitar, si escau, una indemnització dels danys i perjudicis causats per la demora en l'execució, de conformitat amb les normes sobre l'incident d'execució que regula la Llei del Codi de procediment civil. Si consta al batlle l'estimació de l'acció d'anul·lació, archiva definitivament l'execució amb els efectes previstos a la normativa civil.”

11. Es modifica l'apartat 3 de l'article 62 de la Llei 47/2014, del 18 de desembre, d'arbitratge del Principat d'Andorra, el qual queda redactat com segueix:

“Article 62. Disposicions de caràcter general

[...]

3. Els òrgans judicials a què fa referència l'article 9 tenen les facultats d'assistència i supervisió que s'hi estableixen, sempre que:

a) l'arbitratge es dugui a terme al Principat d'Andorra, o

b) les parts acordin sotmetre l'arbitratge a les lleis de procediment andorranes, o

c) les parts confereixin expressament competència a la jurisdicció estatal andorrana per conèixer les controvèrsies relatives al procediment andorrà, o

d) una de les parts estigui exposada a un risc de denegació de justícia.

[...].”

Disposició final vint-i-cinquena. Modificació de la Llei de l'exercici de la professió d'advocat i del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra

1. Es modifiquen la lletra b) de l'apartat 2 i la lletra f) de l'apartat 4 de l'article 7 de la Llei 48/2014, del 18 de desembre, de l'exercici de la professió d'advocat i del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra, les quals queden redactades com segueix:

“Article 7. Requisits per a la col·legiació

[...]

2.

[...]

b) Estar en possessió d'un títol de nivell 4 del Marc andorrà de titulacions d'ensenyament superior en l'àmbit del dret, lliurat o reconegut pel Govern.

[...]

4.

[...]

f) Haver estat admès a actuar davant els tribunals andorrans, segons disposa la Llei qualificada de la Justícia.

[...].”

2. Es modifica l'apartat 1 de la disposició transitòria segona de la Llei 48/2014, del 18 de desembre, de l'exercici de la professió d'advocat i del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra, el qual queda redactat com segueix:

“Disposició transitòria segona

1. Queden eximides de l'obtenció del certificat d'aptitud per a l'exercici de la professió d'advocat a què es refereix l'article 7, apartat 4, lletra e d'aquesta Llei les persones que hagin exercit, amb anterioritat a la seva col·legiació com a membres exercents, els càrrecs o les funcions de magistrat, batlle, fiscal general, fiscal adjunt, secretari judicial, saig, notari o lletrat adscrit als gabinets jurídics del Consell General, del Govern, dels comuns o de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, així com les persones que hagin estat donades d'alta com a membres exercents al Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei.

[...].”

3. S'afegeix una nova Disposició transitòria tercera a la Llei 48/2014, del 18 de desembre, de l'exercici de la professió d'advocat i del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra, la qual queda redactada com segueix:

“Disposició transitòria tercera

Les persones que hagin exercit, amb anterioritat a la seva col·legiació com a membres exercents, els càrrecs o les funcions de magistrat, batlle, fiscal general, fiscal adjunt, secretari judicial, notari, saig o lletrat adscrit als gabinets jurídics del Consell General, del Govern, dels comuns o de la Caixa Andorrana de Seguretat Social, així com les persones que hagin estat donades d'alta com a membres exercents al Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra amb anterioritat a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, poden ser admeses al Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra com a membres exercents si estan en possessió d'un títol de nivell 2 del Marc andorrà de titulacions d'ensenyament superior

en l'àmbit del dret, lliurat o reconegut pel Govern. No obstant això, en el cas dels secretaris judicials i els lletrats adscrits als gabinets jurídics esmentats anteriorment, cal que acreditin que han exercit aquesta funció durant quatre anys com a mínim.”

Disposició final vint-i-sisena. Modificació de la Llei del notariat

1. Es modifica la lletra c) de l'apartat 1 de l'article 2 de la Llei 11/2017, del 25 de maig, del notariat, la qual queda redactada com segueix:

“Article 2. Funcions

1. Els notaris exerceixen les funcions següents:

[...]

c) Les altres funcions que els atribueixi la normativa aplicable i, en concret, la Llei del Codi de procediment civil.

[...].”

2. Es modifica l'apartat 3 de l'article 3 de la Llei 11/2017, del 25 de maig, del notariat, el qual queda redactat com segueix:

“Article 3. Àmbit d'actuació i obligatorietat del servei

[...]

3 bis. La negativa dels notaris de prestar els seus serveis sense causa justificada, o la realització per part seva d'actes contraris a les lleis aplicables, dona dret a la persona interessada a formular una demanda de responsabilitat i reclamació pels danys i perjudicis davant la jurisdicció civil competent.

Igualment, la persona que es consideri perjudicada pel refús esmentat pot sol·licitar, amb caràcter d'urgència, una declaració judicial que obligui el notari a prestar els serveis en relació amb els quals ha estat requerit. Aquesta demanda s'ha d'adreçar a la Secció Administrativa de la Batllia, per tal que se n'atribueixi el coneixement al batlle o al tribunal a qui correspongui per torn. L'òrgan jurisdiccional competent ha d'escoltar el saig interessat en el termini de cinc dies hàbils a comptar de la presentació de la demanda, i, dins els cinc dies hàbils següents, dicta un aute en què resol la controvèrsia. Contra aquest aute no es pot interposar cap recurs.

[...].”

3. Es modifica l'apartat 4 de l'article 5 de la Llei 11/2017, del 25 de maig, del notariat, el qual queda redactat com segueix:

“Article 5. Honoraris i despeses

[...]

4. Els honoraris dels notaris i les despeses que dimanen de l'exercici de les seves funcions, en cas que no s'ajustin als barems o a les normes vigents i aplicables, es poden impugnar davant el secretari judicial adscrit o que forma part del tribunal de la Secció Administrativa al qual correspongui per torn, d'acord amb el procediment d'impugnació de la taxació de les costes processals que regula la Llei del Codi de procediment civil.”

Disposició final vint-i-setena. Qualificació de la Llei

Els apartats 3 i 4 de l'article 11; l'apartat 2 de l'article 70; l'apartat 1 de l'article 225; l'apartat 2 de l'article 282; la lletra b de l'apartat 2 de l'article 408; els apartats 1 i 3 de l'article 410; l'apartat 1 de l'article 411; l'apartat 14 de la disposició derogatòria, que deroga l'article 15 de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993; l'apartat 15 de la disposició derogatòria, que deroga l'article 94 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, del 3 de setembre de 1993; l'apartat 17 de la disposició derogatòria, que deroga l'apartat 2 de l'article 51, els articles 59, 61 a 66, i les disposicions addicionals primera i segona de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1996; l'apartat 18 de la disposició derogatòria, que deroga l'article 8 i l'article 10 de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998; l'apartat 22 de la disposició derogatòria, que deroga els articles 2, 3, 4, 5 i 6 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars; la disposició final tercera, que modifica els articles 6, 8, 14, 16, 18, 19, 34, 41, 49 i 50, l'apartat 2 de l'article 52, l'apartat 2 de l'article 56, l'apartat 2 de l'article 58, els articles 59, 60, 61, 70, 73 a 75, 79, 81, 82, 85 i 87, els apartats 3 i 4 de l'article 89 i els articles 97, 98 i 102, i que afegeix vuit nous articles 8 bis, 46 ter, 79 bis, 81 bis, 81 ter, 81 quater, 85 bis i 85 ter a la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993; la disposició final quarta, que modifica els articles 86 a 88, l'apartat 1 de l'article 89 i els articles 90, 92 i 93, i que afegeix un nou article 42 bis a la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, del 3 de setembre de 1993; la disposició final setena, que modifica els articles 20, 40 i 41, el número 1.1 de l'apartat 1 de l'article 43, els articles 47 a 49, 52 i 55, l'apartat 1 de l'article 57, l'apartat 1 de l'article 58 i l'article 60 de la Llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995; la disposició final vuitena, que afegeix una disposició final primera i renumera la disposició final de la Llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, del 21 de març de 1996; la disposició final onzena, que modifica l'enunciat del capítol III del títol preliminar i els articles 7, 9, 11 i 12 de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998; la disposició final dissetena, que modifica l'intitulat de la Llei, del títol I i del capítol I del títol I, els articles 1 i 7 a 10, l'apartat 2 de l'article 12, l'article 18, les lletres b i c de l'article 24, l'article 25, l'apartat 1 de l'article 27, l'apartat 1 de l'article 31, l'apartat 1 de l'article 32, l'article 33, l'apartat 2 de l'article 37, els articles 41 i 44, la lletra b de l'article 53,

l'apartat 1 de l'article 58, l'article 59 i els apartats 1 i 2 de l'article 65 de la Llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars, i la disposició final divuitena, que modifica l'apartat 5 de l'article 17 i l'article 25 de la Llei 4/2005, del 21 de febrer, qualificada de les unions estables de parella, tenen caràcter de llei qualificada. La resta de les disposicions d'aquesta llei tenen caràcter de llei ordinària.

Disposició final vint-i-vuitena. Publicació de textos consolidats

S'encomana al Govern que en el termini màxim de sis mesos des de l'entrada en vigor d'aquesta llei publiqui al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra el text consolidat de la llei de la jurisdicció administrativa i fiscal, del 15 de novembre de 1989; de la llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993; de la llei qualificada del Tribunal Constitucional, del 3 de setembre de 1993; de la llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre de 1993; de la llei de marques, de l'11 de maig de 1995; de la llei qualificada del matrimoni, del 30 de juny de 1995; de la llei qualificada de l'adopció i de les altres formes de protecció del menor desemparat, del 21 de març de 1996; de la llei del Registre Civil, de l'11 de juliol de 1996; de la llei del Ministeri Fiscal, del 12 de desembre de 1996; de la llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998; de la llei sobre drets d'autor i drets veïns, del 10 de juny de 1999; de la llei d'arrendaments de finques urbanes, del 30 de juny de 1999; de la llei de la radiodifusió i televisió pública i de creació de la societat pública Ràdio i Televisió d'Andorra, SA, del 13 d'abril del 2000; de la llei de taxes judicials, del 22 de juny del 2000; de la llei 12/2004, del 30 de juny, de propietat horitzontal; de la llei 15/2004, del 3 de novembre, qualificada d'incapacitació i organismes tutelars; de la llei 4/2005, del 21 de febrer, qualificada de les unions estables de parella; de la llei 35/2008, del 18 de desembre, del Codi de relacions laborals; de la llei 26/2014, del 30 d'octubre, de patents; de la llei 43/2014, del 18 de desembre, del saig; de la llei 44/2014, del 18 de desembre, de l'embargament; de la llei 46/2014, del 18 de desembre, de la successió per causa de mort; de la llei 47/2014, del 18 de desembre, d'arbitratge del Principat d'Andorra; de la llei 48/2014, del 18 de desembre, de l'exercici de la professió d'advocat i del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra, i de la llei 11/2017, del 25 de maig, del notariat, que inclogui les modificacions introduïdes fins ara en aquestes vint-i-cinc lleis.

Disposició final vint-i-novena. Entrada en vigor de la llei

Aquesta llei entra en vigor l'endemà de ser publicada al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.